

Ευρωπαϊκή
Επιτροπή

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2018

ΕΓΓΡΑΦΟ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ

*για την αποφυγή των συχνότερων σφαλμάτων
κατά τις δημόσιες συμβάσεις έργων που
χρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά
Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία*

ΔΗΛΩΣΗ ΑΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ

Το παρόν έγγραφο περιλαμβάνει καθοδήγηση σχετικά με τρόπους αποφυγής σφαλμάτων που παρατηρούνται συχνά κατά τις δημόσιες συμβάσεις έργων που συγχρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία. Στόχος του εγγράφου είναι να διευκολυνθεί η υλοποίηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων και να ενθαρρυνθούν οι ορθές πρακτικές. Το έγγραφο δεν είναι νομικά δεσμευτικό, αλλά στόχος του είναι να παράσχει γενικές συστάσεις και βέλτιστες πρακτικές.

Οι έννοιες, οι ιδέες και οι λύσεις που προτείνονται στο έγγραφο καθοδήγησης ισχύουν με την επιφύλαξη των εθνικών νομοθεσιών και πρέπει να ερμηνευθούν και ενδεχομένως να προσαρμοστούν λαμβανομένου υπόψη του εθνικού νομικού πλαισίου.

Το παρόν έγγραφο καθοδήγησης ισχύει με την επιφύλαξη της ερμηνείας που ενδέχεται να δώσει στο μέλλον η Επιτροπή σε οποιαδήποτε διάταξη της εφαρμοστέας νομοθεσίας. Το παρόν έγγραφο δεν είναι δεσμευτικό για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Μόνο το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αρμόδιο να ερμηνεύει έγκυρα το δίκαιο της Ένωσης.

ΕΓΓΡΑΦΟ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗΣ ΓΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ

*για την αποφυγή των συχνότερων σφαλμάτων
κατά τις δημόσιες συμβάσεις έργων που
χρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά
Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία*

Πίνακας Περιεχομένων

Γλωσσάριο ακρωνυμίων	4
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	7
Εισαγωγή — Οδηγίες χρήσης του παρόντος εγγράφου καθοδήγησης	8
<i>Σε ποιον απευθύνεται το παρόν έγγραφο καθοδήγησης;</i>	8
<i>Ποιος είναι ο σκοπός του παρόντος εγγράφου καθοδήγησης;</i>	8
<i>Διάρθρωση του εγγράφου καθοδήγησης</i>	8
<i>Επεξήγηση συμβόλων: προειδοποιήσεις και βοήθεια για αγοραστές δημόσιους φορείς</i>	9
<i>Πεδίο εφαρμογής του εγγράφου καθοδήγησης</i>	9
Κύριες αλλαγές που θεσπίστηκαν με την οδηγία 2014/24/ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις	11
<i>Νέοι ορισμοί, νέα όρια και νέα κατηγορία αναθετουσών αρχών</i>	11
<i>Διευκόλυνση της συμμετοχής των ΜΜΕ στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων</i>	12
<i>Περισσότερες διατάξεις σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού και τα κριτήρια ανάθεσης</i>	13
<i>Βελτιωμένες διασφαλίσεις κατά της διαφθοράς</i>	13
<i>Συμπερίληψη στόχων της πολιτικής για το περιβάλλον, τα κοινωνικά θέματα και την καινοτομία στις διαδικασίες δημόσιων προμηθειών</i>	14
<i>Ηλεκτρονικές προμήθειες</i>	14
<i>Αλλαγές στις διαδικασίες</i>	14
<i>Αλλαγές στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2014/24/ΕΕ</i>	15
1. Προετοιμασία και σχεδιασμός	11
1.1. Αξιολόγηση των μελλοντικών αναγκών	17
1.2. Εξασφάλιση της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών	19
1.3. Ανάλυση της αγοράς	23
1.4. Προσδιορισμός του αντικειμένου	28
1.5. Επιλογή της διαδικασίας	35
1.6. Σχεδιασμός της διαδικασίας	51
2. Δημοσίευση και διαφάνεια	54
2.1. Κατάρτιση των τευχών δημοπράτησης	54
2.2. Προσδιορισμός των προδιαγραφών και χρήση προτύπων	59

2.3. Καθορισμός των κριτηρίων	65
2.4. Καθορισμός των προθεσμιών	77
2.5. Δημοσίευση της σύμβασης	81
3. Υποβολή προσφορών και επιλογή προσφερόντων	86
3.1. Διασφάλιση παράδοσης των προσφορών σύμφωνα με τις οδηγίες	86
3.2. Επιβεβαίωση της παραλαβής και αποσφράγιση των προσφορών	87
3.3. Αξιολόγηση και επιλογή προσφορών	88
4. Αξιολόγηση των προσφορών και ανάθεση	92
4.1. Σύσταση της επιτροπής αξιολόγησης	92
4.2. Εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης	93
4.3. Αντιμετώπιση των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών	97
4.4. Αίτημα παροχής διευκρινίσεων	98
4.5. Οριστικοποίηση της αξιολόγησης και λήψη απόφασης	99
4.6. Ανάθεση της σύμβασης	101
5. Εκτέλεση της σύμβασης	104
5.1. Διαχείριση της σχέσης με τον εργολήπτη	104
5.2. Διαχείριση της σύμβασης	105
5.3. Χειρισμός των τροποποιήσεων της σύμβασης	111
5.4. Αντιμετώπιση προσφυγών και επανορθώσεων	116
5.5. Καταγγελία σύμβασης κατά την εκτέλεσή της	116
5.6. Λύση της σύμβασης	117
6. Δέσμη εργαλείων	118
6.1. Συνηθέστερα σφάλματα κατά τις δημόσιες συμβάσεις	118
6.2. Πόροι και έγγραφα αναφοράς	120
6.3. Κατάλογος σημείων ελέγχου για την κατάρτιση προδιαγραφών	125
6.4. Κατάλογος σημείων ελέγχου για τον έλεγχο δημόσιων συμβάσεων	127
6.5. Υπόδειγμα δήλωσης για την απουσία σύγκρουσης συμφερόντων και την εμπιστευτικότητα	132

Γλωσσάριο ακρωνυμίων

Ακρωνύμιο	Ορισμός
ΑΑ	Αναθέτουσα αρχή
ΓΑΣ	Γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης
CEO	Διευθύνων σύμβουλος, ανώτατο διοικητικό στέλεχος ενός οργανισμού
ΠΣ	Προκήρυξη σύμβασης
ΓΔ EMPL	Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
ΓΔ GROW	Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Αγοράς, Βιομηχανίας, Επιχειρηματικότητας και ΜΜΕ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
ΓΔ REGIO	Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής και Αστικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής
Επιτροπή	Ευρωπαϊκή Επιτροπή
ΕΕΣ	Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο
e-CERTIS	Διασυνοριακά πιστοποιητικά έγγραφα τεκμηρίωσης
ΕΟΧ	Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος
ΕΖΕΣ	Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών
EMAS	Σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου
ΕΔΕΤ	Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία
ΕΕΕΠ	Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
FIDIC	Διεθνής Συνομοσπονδία Συμβούλων Μηχανικών
ΑΕΠ	Ακαθάριστο εγχώριο προϊόν
ΠΔΣ	Πράσινη δημόσια σύμβαση
ΣΔΣ	Συμφωνία του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου για τις δημόσιες προμήθειες
ΙΑΑΒ	Διεθνές Συμβούλιο Προτύπων Ελέγχου και Διασφάλισης
ΙΑΤΑ	Διεθνής Ένωση Αερομεταφορών

Ακρωνύμιο	Ορισμός
ΔΟΠΑ	Διεθνής Οργανισμός Πολιτικής Αεροπορίας
ΔΔΙ	Δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας
ΔΠΕ	Διεθνή πρότυπα ελέγχου
ΙΣΟ	Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης
ΚΚΖ	Κοστολόγηση κύκλου ζωής
ΠΣΟΑΠ	Κριτήριο «πλέον συμφέρουσας από οικονομικής απόψεως προσφοράς»
ΕΕΕΕ	Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΟΛΑΦ	Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης
ΠΔΣ	Προ-εμπορικές δημόσιες συμβάσεις
ΡΙΝ	Προκαταρκτική προκήρυξη
ΡΡΙ	Δημόσια προμήθεια καινοτόμων λύσεων
Ε&Α	Έρευνα και ανάπτυξη
ΠΣΟΑΠ	Σύστημα ενημέρωσης για τις δημόσιες προμήθειες
ΜΜΕ	Μικρομεσαία επιχείρηση
SRPP	Κοινωνικά υπεύθυνες δημόσιες προμήθειες
ΤΕΔ	«Tenders Electronic Daily», το Συμπλήρωμα της Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΣΛΕΕ	Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΤοR	Όροι αναφοράς
ΠΟΕ	Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ύστερα από τη μεγάλη επιτυχία της πρώτης έκδοσης με περισσότερες από 70.000 διαδικτυακές λήψεις, σας παρουσιάζουμε με ιδιαίτερη χαρά τη νέα επικαιροποιημένη έκδοση του οδηγού «Έγγραφο καθοδήγησης για επαγγελματίες – για την αποφυγή των συχνότερων σφαλμάτων κατά τις δημόσιες συμβάσεις έργων που χρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία». Αυτό το βελτιωμένο έγγραφο λαμβάνει υπόψη τους νέους και απλουστευμένους κανόνες της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις, αλλά και τις πρώτες άμεσες εμπειρίες από την εφαρμογή τους στην πράξη.

Σκοπός είναι να δοθεί στήριξη στους υπαλλήλους των δημόσιων συμβάσεων στα κράτη μέλη, τις περιφέρειες και τις πόλεις της ΕΕ, με την ανάλυση της διαδικασίας βήμα-προς-βήμα, την επισήμανση των σημείων όπου συνήθως γίνονται λάθη και τις υποδείξεις για την αποφυγή τους.

Οι αποδοτικές, αποτελεσματικές, διαφανείς και επαγγελματικές δημόσιες συμβάσεις έχουν ουσιώδη σημασία για την ενίσχυση της εσωτερικής αγοράς και την τόνωση των επενδύσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αποτελούν επίσης βασικό εργαλείο για να προσφέρει η Πολιτική Συνοχής τα οφέλη της στους Ευρωπαίους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

Αυτός ο επικαιροποιημένος οδηγός καταρτίστηκε από τις υπηρεσίες της Επιτροπής που συμμετέχουν στις δημόσιες συμβάσεις, αφού ζητήθηκε η γνώμη των επαγγελματιών στα κράτη μέλη που είναι ειδικοί για τις δημόσιες συμβάσεις. Αποτελεί ένα από τα δομικά στοιχεία του φιλόδοξου σχεδίου δράσης μας για τις δημόσιες συμβάσεις και συμβάλλει στους στόχους της πρόσφατα εγκριθείσας δέσμης μέτρων της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις.

Είμαστε βέβαιοι ότι αυτό το εργαλείο, μαζί με τις άλλες πρωτοβουλίες της Επιτροπής στον τομέα αυτόν, θα συνεχίσει να βοηθά τα κράτη μέλη, τις περιφέρειες και τις πόλεις κατά την εφαρμογή των δημόσιων συμβάσεών τους και θα μεγεθύνει τον αντίκτυπο των δημόσιων επενδύσεων, προς όφελος των Ευρωπαίων πολιτών και της οικονομίας.

Corina Crețu,
Ευρωπαϊά Επίτροπος Περιφερειακής Πολιτικής

Elżbieta Bieńkowska,
Ευρωπαϊά Επίτροπος Εσωτερικής Αγοράς,
Βιομηχανίας, Επιχειρηματικότητας και ΜΜΕ

Εισαγωγή — Οδηγίες χρήσης του παρόντος εγγράφου καθοδήγησης

Σε ποιον απευθύνεται το παρόν έγγραφο καθοδήγησης;

Το παρόν έγγραφο καθοδήγησης απευθύνεται πρωτίστως στους επαγγελματίες των αναθετουσών αρχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ασχολούνται με τις δημόσιες συμβάσεις και οι οποίοι είναι υπεύθυνοι για τον σχεδιασμό και τη διεξαγωγή της αγοράς δημόσιων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών, σύμφωνα με τους κανόνες και με τρόπο αποδοτικό όσον αφορά τη σχέση ποιότητας/τιμής.

Το έγγραφο καθοδήγησης μπορεί να φανεί χρήσιμο στις διαχειριστικές αρχές προγραμμάτων των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ) και σε άλλες αρχές αρμόδιες για χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ προγράμματα, όταν ενεργούν ως αγοραστές δημόσιοι φορείς ή κατά τη διενέργεια ελέγχων σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις που εκτελούνται από δικαιούχους επιχορηγήσεων της ΕΕ (βλέπε 6.4 Κατάλογος σημείων ελέγχου για τον έλεγχο δημόσιων συμβάσεων).

Ποιος είναι ο σκοπός του παρόντος εγγράφου καθοδήγησης;

Το παρόν έγγραφο καθοδήγησης αποσκοπεί να **συνδράμει σε πρακτικό επίπεδο τους αρμόδιους για δημόσιες συμβάσεις υπαλλήλους, βοηθώντας τους να αποφεύγουν ορισμένα από τα συνηθέστερα σφάλματα και τις δημοσιονομικές διορθώσεις που παρατηρούνται τα τελευταία χρόνια από την Επιτροπή κατά τη χρήση των ΕΔΕΤ (βλέπε 6.1 Συνηθέστερα σφάλματα κατά τις δημόσιες συμβάσεις).**

Το παρόν έγγραφο χαρακτηρίζεται «έγγραφο καθοδήγησης». Προορίζεται να αποτελέσει βοήθημα και όχι υποκατάστατο των εσωτερικών κανόνων και διαδικασιών.

Δεν αποτελεί οδηγό χρήσης όσον αφορά τη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις που ορίζονται στην οδηγία 2014/24/ΕΕ.

Σε καμία περίπτωση δεν συνιστά οριστική νομική ερμηνεία του δικαίου της ΕΕ.

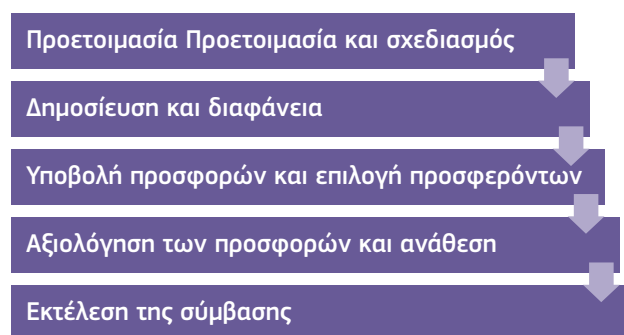
Είναι επιτακτικό όλοι όσοι συμμετέχουν στη διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων να συμμορφώνονται με την εθνική νομοθεσία, τους εσωτερικούς κανόνες του οργανισμού τους και τους κανόνες της ΕΕ.

Ελλείψει ισοδύναμου εθνικού ή ειδικού για το εκάστοτε ταμείο εγγράφου καθοδήγησης, οι διαχειριστικές αρχές μπορούν να υιοθετήσουν οικειοθελώς το παρόν έγγραφο ως μέσο καθοδήγησης των δικαιούχων επιχορηγήσεων της ΕΕ.

Διάρθρωση του εγγράφου καθοδήγησης

Το παρόν έγγραφο **είναι διαρθρωμένο με βάση τα κύρια στάδια μιας διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων**, από το στάδιο του σχεδιασμού μέχρι το στάδιο της εκτέλεσης. Στο έγγραφο αναδεικνύονται ζητήματα που χρήζουν προσοχής και πιθανά σφάλματα που πρέπει να αποφεύγονται, καθώς και συγκεκριμένες μέθοδοι ή εργαλεία.

Διάγραμμα 1. Κύρια στάδια διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων

Επιπλέον, μια **δέσμη εργαλείων** παρέχει ορισμένα έτοιμα προς χρήση μέσα και πρόσθετους πόρους για συγκεκριμένα θέματα.

Επεξήγηση συμβόλων: προειδοποιήσεις και βοήθεια για αγοραστές δημόσιους φορείς

Το έγγραφο καθοδήγησης παρέχει βοήθεια στους αρμόδιους για τις δημόσιες συμβάσεις υπαλλήλους, αναλύοντας όλα τα στάδια της διαδικασίας, επισημαίνοντας τους τομείς

στους οποίους σημειώνονται τα περισσότερα σφάλματα, και παρουσιάζοντας τρόπους αποφυγής αυτών.

Σε ολόκληρο το έγγραφο καθοδήγησης χρησιμοποιούνται τα ακόλουθα σύμβολα για την επισήμανση τομέων καίριας σημασίας:

ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΣΦΑΛΜΑΤΟΣ!

Με το σύμβολο αυτό επισημαίνονται τα σημεία στα οποία προκύπτουν τα συνηθέστερα και σοβαρότερα σφάλματα. Παρέχεται ανάλυση και περαιτέρω καθοδήγηση για την αποφυγή των εν λόγω σφαλμάτων κατά τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο.

ΒΟΗΘΕΙΑ!

Πρόκειται για τομέα στον οποίο παρέχονται συγκεκριμένες συμβουλές προς επαγγελματίες που ασχολούνται με δημόσιες συμβάσεις ή/και πρόσθετοι πόροι μέσω της δέσμης εργαλείων ή μέσω συνδέσμων προς άλλα έγγραφα.

Πεδίο εφαρμογής του εγγράφου καθοδήγησης

Το έγγραφο καθοδήγησης αποσκοπεί να παρέχει υποστήριξη σε επαγγελματίες που ασχολούνται με τις δημόσιες συμβάσεις (οι οποίοι αποκαλούνται και αγοραστές δημόσιοι φορείς ή αρμόδιοι για τις δημόσιες προμήθειες υπάλληλοι) σε ό,τι αφορά τη διαχείριση χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ συμβάσεων προμηθειών έργων, αγαθών και υπηρεσιών, όπως ορίζεται στην οδηγία 2014/24/ΕΕ του

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, περί συντονισμού των διαδικασιών ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων έργων, αγαθών και υπηρεσιών (βλέπε Πίνακας 1 κατωτέρω).

Στο παρόν έγγραφο καθοδήγησης παρέχονται συμβουλές και συστάσεις προς αναθέτουσες αρχές, οι οποίες βασί-

Πίνακας 1. Είδος δημόσιων συμβάσεων

Συμβάσεις έργων	Συμβάσεις αγαθών	Συμβάσεις υπηρεσιών
Δημόσιες συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο είτε την εκτέλεση, είτε τον σχεδιασμό και την εκτέλεση, έργων, για παράδειγμα, οικοδομικών εργασιών ή εργασιών πολιτικού μηχανικού όπως ένας δρόμος ή ένας σταθμός καθαρισμού λυμάτων.	Δημόσιες συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση —με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς— προϊόντων, όπως γραφική ύλη, οχήματα ή ηλεκτρονικοί υπολογιστές.	Δημόσιες συμβάσεις εκτός συμβάσεων δημοσίων έργων ή αγαθών που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών όπως συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες κατάρτισης ή καθαρισμού.
Αναλυτικός κατάλογος έργων στο παράρτημα II της οδηγίας		Αναλυτικός κατάλογος υπηρεσιών στο παράρτημα XIV της οδηγίας

Πηγή: Οδηγία 2014/24/ΕΕ

¹ Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj>.

ζονται στο ενωσιακό νομικό πλαίσιο και, ειδικότερα, στην οδηγία 2014/24/ΕΕ. Η εν λόγω νομοθετική πράξη ισχύει πέραν ενός συνόλου ορίων της ΕΕ, δηλαδή ορίζει ελάχιστες απαιτήσεις μόνο για διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων που υπερβαίνουν μια ορισμένη χρηματική αξία (δηλ. αξία σύμβασης)². Σε περίπτωση που η αξία της σύμβασης δεν υπερβαίνει τα εν λόγω όρια της ΕΕ, οι διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων υπάγονται στην εθνική νομοθεσία. Παρά ταύτα, οι διαδικασίες πρέπει να συμμορφώνονται με τις γενικές αρχές της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ³.

Παρότι το παρόν έγγραφο καθοδήγησης δεν αφορά συμβάσεις που δεν υπερβαίνουν τα εν λόγω όρια, τα γενικά διδάγματα και τα παραδείγματα που περιλαμβάνονται σε αυτό μπορούν να είναι χρήσιμα για κάθε είδος διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων και των συμβάσεων μικρότερης αξίας.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τους κανόνες περί δημόσιων συμβάσεων της ΕΕ

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, τα εφαρμοστέα όρια και τα ερμηνευτικά έγγραφα σχετικά με συγκεκριμένα θέματα [όπως το έγγραφο με τίτλο «Framework Contracts and Procurement below the thresholds» (Συμβάσεις πλαίσιο και προμήθειες που δεν υπερβαίνουν τα κατώτατα όρια)] διατίθενται από:

- » την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ GROW: https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement_en
- » την πρωτοβουλία SIGMA: Key procurement publications and policy briefs (Κύριες δημοσιεύσεις σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις και συνοπτικά ενημερωτικά δελτία πολιτικής): <http://www.sigmaxweb.org/publications/key-public-procurement-publications.htm>

² Τα εφαρμοστέα όρια της ΕΕ παρουσιάζονται αναλυτικά στο ακόλουθο κεφάλαιο σχετικά με τις Κύριες αλλαγές που θεσπίστηκαν με την οδηγία 2014/24/ΕΕ για τις δημόσιες προμήθειες.

³ Ενοποιημένη έκδοση της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2012/C 326/01. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A12_012E%2FTXT.

Κύριες αλλαγές που θεσπίστηκαν με την οδηγία 2014/24/ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις

Αρχικά αναπτύχθηκε ένα ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις με σκοπό να διασφαλιστεί ότι οι επιχειρήσεις σε όλη την ενιαία αγορά της Ευρώπης θα μπορούσαν να ανταγωνίζονται μεταξύ τους για δημόσιες συμβάσεις και να σχεδιάζονται διαγωνισμοί υποβολής προσφορών πέραν από ορισμένα όρια. Το νομικό πλαίσιο αποσκοπούσε να διασφαλίσει την ίση μεταχείριση και τη διαφάνεια, να μειώσει την απάτη και τη διαφθορά και να εξαλείψει τα νομικά και διοικητικά εμπόδια όσον αφορά τη συμμετοχή σε διασυνοριακούς διαγωνισμούς υποβολής προσφορών. Πιο πρόσφατα, οι δημόσιες συμβάσεις έχουν αρχίσει να καλύπτουν πρόσθετους στόχους πολιτικής όπως η περιβαλλοντική βιωσιμότητα, η κοινωνική ένταξη και η προαγωγή της καινοτομίας (βλέπε ενότητα 2.2.2 Στρατηγική χρήση των κριτηρίων που αφορούν το περιβάλλον, τα κοινωνικά θέματα και την καινοτομία στις δημόσιες συμβάσεις).

Το ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο για τις δημόσιες προμήθειες συνίσταται στα ακόλουθα:

- » Στις αρχές που απορρέουν από τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), όπως οι αρχές της ίσης μεταχείρισης, της απαγόρευσης των διακρίσεων, της αμοιβαίας αναγνώρισης, της αναλογικότητας και της διαφάνειας· και
- » Στις τρεις οδηγίες σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις: οδηγία 2014/24/ΕΕ σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις, οδηγία 2014/25/ΕΕ σχετικά με τις συμβάσεις φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών, οδηγία 2014/23/ΕΕ σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης.

Παρότι οι αρχές στις οποίες βασίζεται η νομοθεσία σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις παραμένουν εν πολλοίς αμετάβλητες, με τις οδηγίες του 2014 εισήχθη σειρά αλλαγών. Οι εν λόγω αλλαγές μπορούν να είναι εφαρμοστέες από τις 18 Απριλίου 2016, ακόμη και αν δεν έχει οριστικοποιηθεί η διαδικασία μεταφοράς τους σε όλα τα κράτη μέλη.

Προκειμένου να επιτευχθούν οι στρατηγικοί στόχοι πολιτικής της ΕΕ και, ταυτόχρονα, να διασφαλιστεί η πλέον

αποδοτική χρήση των δημόσιων κονδυλίων, κατά τη μεταρρύθμιση του νομικού καθεστώτος των δημόσιων συμβάσεων του 2014 ετέθησαν οι ακόλουθοι στόχοι:

- » να καταστούν οι δημόσιες δαπάνες πιο αποδοτικές,
- » να αποσαφηνιστούν βασικές έννοιες με σκοπό τη διασφάλιση της ασφάλειας δικαίου,
- » να διευκολυνθεί η συμμετοχή των ΜΜΕ στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων,
- » να προαχθεί η ακεραιότητα και η ίση μεταχείριση,
- » να δοθεί στις αναθέτουσες αρχές η δυνατότητα να αξιολογούν καλύτερα τις δημόσιες συμβάσεις ώστε να συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων που αφορούν την καινοτομία, τα κοινωνικά θέματα και το περιβάλλον, και
- » να ενσωματωθεί η συναφής νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται οι κύριες αλλαγές που επήλθαν με τη μεταρρύθμιση και στις οποίες θα πρέπει να αποδώσουν τη δέουσα προσοχή οι επαγγελματίες που ασχολούνται με τις δημόσιες συμβάσεις, ιδίως σε περίπτωση που συνθηάζουν να βασίζονται στις προηγούμενες οδηγίες.

Νέοι ορισμοί, νέα όρια και νέα κατηγορία αναθετουσών αρχών

Στην οδηγία 2014/24/ΕΕ παρέχονται νέοι ορισμοί για τη αποσαφήνιση των διάφορων **εννοιών που χρησιμοποιούνται στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων**, όπως τεύχος δημοπράτησης και οικονομικός φορέας (συμπεριλαμβανομένου του υποψήφιου και του προσφέροντος). Στην οδηγία παρουσιάζονται επίσης νέες έννοιες οι οποίες είναι πλέον απαραίτητες στις δημόσιες συμβάσεις, όπως τα ηλεκτρονικά μέσα, ο κύκλος ζωής, η καινοτομία ή το σήμα.

⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ GROW, Δημόσιες προμήθειες — νομικοί κανόνες και εκτέλεση.

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/rules-implementation_el.

⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ GROW, Μεταρρύθμιση των δημόσιων προμηθειών της ΕΕ: Λιγότερη γραφειοκρατία, υψηλότερη αποδοτικότητα. Επισκόπηση των νέων κανόνων για τις δημόσιες προμήθειες και την παραχώρηση που θεσπίστηκαν στις 18 Απριλίου 2016. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=8562.

Θεσπίζονται δύο κατηγορίες αναθετουσών αρχών προκειμένου να διαχωρίζονται οι κεντρικές κρατικές αρχές (εθνικοί δημόσιοι φορείς) από τις μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές που λειτουργούν σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Οι δύο αυτές κατηγορίες επηρεάζουν κυρίως τα όρια που χρησιμοποιούνται κατά την εφαρμογή των οδηγιών (βλέπε κατωτέρω). Το κατώτατο όριο είναι υψηλότερο για τις μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές στις περιπτώσεις των συμβάσεων αγαθών και των περισσότερων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών.

Τα **όρια** πάνω από τα οποία εφαρμόζεται η ευρωπαϊκή νομοθεσία για τις δημόσιες συμβάσεις έχουν αλλάξει και είναι πλέον διαφορετικά για τις κεντρικές κρατικές αρχές και τις μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές (βλέπε Πίνακας 2 κατωτέρω). Τα όρια αλλάζουν σε τακτική βάση, γενικά κάθε 2 έτη, και μπορείτε να ενημερώνεστε τακτικά για αυτά στον δικτυακό τόπο της Επιτροπής⁶.

Πίνακας 2. Όρια της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις από την 1η Ιανουαρίου 2018 έως την 31η Δεκεμβρίου 2019

	Έργα	Αγαθά	Υπηρεσίες		
			Κοινωνικές και ειδικές υπηρεσίες	Επιδοτούμενες υπηρεσίες	Όλες οι λοιπές υπηρεσίες
Κεντρικές κρατικές αρχές	€ 5 548 000	€ 144 000 ⁷	€ 750 000	€ 221 000	€ 144 000
Μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές	€ 5 548 000	€ 221 000	€ 750 000	€ 221 000	

Πηγή: Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2017/2365 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2017, για την τροποποίηση της οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τα όρια εφαρμογής για τις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων.

Διευκόλυνση της συμμετοχής των ΜΜΕ στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων

Οι αναθέτουσες αρχές ενθαρρύνονται να **υποδιαιρούν τις συμβάσεις σε παρτίδες** ώστε να διευκολύνουν τη συμμετοχή των ΜΜΕ στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων. Μπορούν να επιλέξουν να μην υποδιαιρέσουν μια σύμβαση, αλλά τότε θα πρέπει να αιτιολογήσουν την επιλογή τους αυτή.

Οι αναθέτουσες αρχές δεν μπορούν να ορίζουν **απαιτήσεις κύκλου εργασιών για τους οικονομικούς φορείς** οι

οποίες να υπερβαίνουν το διπλάσιο της αξίας της σύμβασης, εκτός εάν υπάρχει συγκεκριμένη αιτιολογία.

Οι οικονομικοί φορείς μπορούν να χρησιμοποιούν το διαδικτυακό εργαλείο «**e-CERTIS**»⁸ για να ενημερώνονται σχετικά με τα διοικητικά έγγραφα που ενδέχεται να τους ζητηθεί να προσκομίσουν σε μια χώρα της ΕΕ. Αυτό θα τους βοηθήσει να συμμετέχουν σε διασυνοριακές συμβάσεις, σε περίπτωση που δεν είναι εξοικειωμένοι με τις απαιτήσεις που ισχύουν σε άλλες χώρες.

Το **Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας** (ΕΕΕΠ) παρέχει στους οικονομικούς φορείς τη δυνατότητα να συμπληρώνουν ηλεκτρονική υπεύθυνη δήλωση ότι πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις συμμετοχής σε διαδικασία

⁶ Η ΓΔ GROW δημοσιεύει τις επικαιροποιημένες τιμές των ορίων προμηθειών στην ακόλουθη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/rules-implementation/thresholds/index_el.htm.

⁷ Για δημόσιες συμβάσεις που υπάγονται στην οδηγία 2009/81/ΕΚ σχετικά με τις προμήθειες στην άμυνα και σε ευαίσθητους τομείς της ασφάλειας, τα κατώτατα όρια που εφαρμόζονται είναι 5 548 000 € για συμβάσεις έργων και 443 000 € για συμβάσεις προμηθειών και υπηρεσιών.

⁸ e-CERTIS. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://ec.europa.eu/markt/ecertis/login.do?selectedLanguage=en>.

⁹ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2016/7 της Επιτροπής, της 5ης Ιανουαρίου 2016, για την καθιέρωση του τυποποιημένου εντύπου για το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=OJ:JOL_2016_003_R_0004.

ανάθεσης δημόσιας σύμβασης. Μόνο ο επιτυχών προσφέρων υποχρεούται να προσκομίσει πλήρη έγγραφα τεκμηρίωσης. Μελλοντικά, ακόμη και η εν λόγω υποχρέωση θα μπορούσε να καταργηθεί, εφόσον καταστεί εφικτή η ηλεκτρονική σύνδεση των εγγράφων τεκμηρίωσης με τις εθνικές βάσεις δεδομένων.

Το αργότερο από τις 18 Οκτωβρίου 2018, ένας οικονομικός φορέας δεν θα είναι πλέον υποχρεωμένος να προσκομίζει διοικητικά έγγραφα τεκμηρίωσης σε περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή διαθέτει ήδη τα εν λόγω έγγραφα.

Περισσότερες διατάξεις σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού και τα κριτήρια ανάθεσης

Νέες διατάξεις σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού επιτρέπουν στις αναθέτουσες αρχές να απορρίπτουν οικονομικούς φορείς που έχουν ελλείψεις επιδόσεις ή έχουν επιδείξει σημαντικές ανεπάρκειες στο πλαίσιο προγενέστερης δημόσιας σύμβασης. Οι νέες διατάξεις επιτρέπουν επίσης στις αρχές να τους απορρίπτουν σε περίπτωση που στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό μέσω αθέμιτης σύμπραξης με άλλους οικονομικούς φορείς κατά την υποβολή προσφορών.

Όσον αφορά τα κριτήρια ανάθεσης, οι αναθέτουσες αρχές ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν, αντί των κριτηρίων που βασίζονται «αποκλειστικά στις τιμές», τα **κριτήρια «ΠΣΟ-ΑΠ»** (πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά). Τα κριτήρια ΠΣΟΑΠ μπορούν να βασίζονται στο κόστος και μπορούν επίσης να σχετίζονται με άλλες πτυχές στο πλαίσιο της «βέλτιστης σχέσης ποιότητας-τιμής» (π.χ. ποιότητα προσφοράς, οργάνωση, προσόντα και εμπειρία του προσωπικού, όροι παράδοσης όπως διαδικασίες και χρονικό πλαίσιο). Τα κριτήρια ανάθεσης πρέπει να είναι σαφώς καθορισμένα και σταθμισμένα στην προκήρυξη σύμβασης ή στα τεύχη δημοπράτησης. Επιπλέον, κάθε ανάθεση δημόσιας σύμβασης πρέπει να τεκμηριώνεται σε ειδική έκθεση αξιολόγησης η οποία πρέπει να αποστέλλεται στην Επιτροπή κατόπιν αιτήματός της.

Βελτιωμένες διασφαλίσεις κατά της διαφθοράς

Έχουν αποσαφηνιστεί **ο ορισμός και οι κανόνες που αφορούν τη σύγκρουση συμφερόντων**. Απαιτείται από τις αναθέτουσες αρχές να καταβάλλουν περισσότερες προ-

σπάθειες για την εφαρμογή κατάλληλων μέτρων κατά της σύγκρουσης συμφερόντων. Οι κανόνες δεν προσδιορίζουν τις διασφαλίσεις που πρέπει να χρησιμοποιούνται. Ωστόσο, μπορούν να αναπτυχθούν ορισμένες κοινές πρακτικές. Για παράδειγμα, μπορεί να ζητηθεί από το σύνολο των αρμόδιων για τις δημόσιες συμβάσεις υπαλλήλων να υπογράψουν δήλωση για κάθε διαδικασία προμήθειας προκειμένου να επιβεβαιώνουν ότι δεν έχουν κοινό συμφέρον με οποιονδήποτε συμμετέχοντα προσφέροντα.

Οι οικονομικοί φορείς που αποκλείονται από τις δημόσιες συμβάσεις λόγω κακών πρακτικών μπορούν να συμμετάσχουν και πάλι εφόσον αποδείξουν σαφώς ότι έχουν λάβει τα κατάλληλα μέτρα **για να αποτρέψουν τη διάπραξη παραπτωμάτων και παραβάσεων**.

Σε περίπτωση που η περίοδος αποκλεισμού δεν έχει προσδιοριστεί βάσει τελεσίδικης απόφασης, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα **5 έτη** από την ημερομηνία της καταδικαστικής απόφασης, όταν υπάρχουν λόγοι υποχρεωτικού αποκλεισμού, ή τα **3 έτη** από την ημερομηνία του σχετικού συμβάντος, όταν υπάρχουν λόγοι προαιρετικού αποκλεισμού.

Νέες διατάξεις ρυθμίζουν την **τροποποίηση των συμβάσεων** προκειμένου να αποφεύγονται οι καταχρήσεις και να διασφαλίζεται ο δίκαιος ανταγωνισμός όσον αφορά δυνητικά νέα καθήκοντα.

Τα κράτη μέλη πρέπει να διασφαλίσουν ότι παρακολουθείται η εφαρμογή των κανόνων που διέπουν τις δημόσιες συμβάσεις καθώς και ότι οι αρχές ή οι δομές παρακολούθησης **αναφέρουν τις παραβιάσεις των κανόνων περί δημόσιων συμβάσεων** στις εθνικές αρχές και δημοσιοποιούν τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων παρακολούθησης. Επίσης, πρέπει να υποβάλλουν κάθε 3 έτη έκθεση στην Επιτροπή σχετικά με τις συνηθέστερες αιτίες εσφαλμένης εφαρμογής ή νομικής αβεβαιότητας, με τα μέτρα πρόληψης καθώς και με τον εντοπισμό και την επαρκή υποβολή εκθέσεων σχετικά με περιπτώσεις απάτης, διαφθοράς, σύγκρουσης συμφερόντων και άλλων σοβαρών παρατυπιών.

Η χρήση των **ηλεκτρονικών προμηθειών αυξάνει τον βαθμό διαφάνειας της διαδικασίας**, μειώνει την αθέμιτη αλληλεπίδραση μεταξύ των επαγγελματιών που ασχολούνται με τις δημόσιες συμβάσεις και των οικονομικών φορέων και διευκολύνει τον εντοπισμό των παρατυπιών και των κρουσμάτων διαφθοράς χάρη στην ύπαρξη διαφανών διαδρομών ελέγχου¹⁰.

---

¹⁰ ΟΟΣΑ, Preventing Corruption in Public Procurement, 2016 (Πρόληψη της διαφθοράς στις δημόσιες προμήθειες). Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://www.oecd.org/gov/ethics/Corruption-in-Public-Procurement-Brochure.pdf>.

Συμπερίληψη στόχων της πολιτικής για το περιβάλλον, τα κοινωνικά θέματα και την καινοτομία στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων

Οι νέες οδηγίες επιβεβαιώνουν τη στρατηγική σημασία των δημοσίων συμβάσεων, όχι μόνον για να εξασφαλιστεί ότι τα δημόσια κονδύλια δαπανώνται κατά τρόπο οικονομικά αποδοτικό και ότι επιτυγχάνεται η βέλτιστη σχέση ποιότητας/τιμής για τον αγοραστή δημόσιο φορέα, αλλά και για να επιτευχθούν οι στόχοι πολιτικής, ιδίως σε ό,τι αφορά την καινοτομία, το περιβάλλον και την κοινωνική ένταξη. Αυτό επιτυγχάνεται με διάφορους τρόπους:

- » Στο τεύχος δημοπράτησης πρέπει να απαιτείται ρητώς η συμμόρφωση των οικονομικών φορέων με τις **κοινωνικές υποχρεώσεις και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το εργατικό δίκαιο**, συμπεριλαμβανομένων των διεθνών συμβάσεων.
- » Οι αναθέτουσες αρχές ενθαρρύνονται να αξιοποιούν στρατηγικά κατά τον βέλτιστο δυνατό τρόπο **τις δημόσιες συμβάσεις ώστε να προωθούν την καινοτομία**. Η αγορά καινοτόμων προϊόντων, έργων και υπηρεσιών διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη βελτίωση της αποδοτικότητας και της ποιότητας των δημοσίων υπηρεσιών, ενώ παράλληλα αντιμετωπίζονται σημαντικές κοινωνικές προκλήσεις.
- » Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν ορισμένες συμβάσεις υπηρεσιών σε **αλληλασφαλιστικές εταιρείες και κοινωνικές επιχειρήσεις** για περιορισμένο χρονικό διάστημα.
- » Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ζητούν **σήματα, πιστοποιήσεις** ή άλλες ισοδύναμες βεβαιώσεις κοινωνικών ή/και περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών.
- » Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να λαμβάνουν υπόψη ως **κριτήρια ανάθεσης ή προϋποθέσεις εκτέλεσης της σύμβασης** περιβαλλοντικούς ή κοινωνικούς παράγοντες.
- » Κατά την ανάθεση συμβάσεων, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να λαμβάνουν υπόψη το **πλήρες κόστος του κύκλου ζωής**. Κατ' αυτόν τον τρόπο μπορεί να ενθαρρυνθεί η υποβολή περισσότερο βιώσιμων και υψηλότερης αξίας προσφορών οι οποίες μπορούν να εξοικονομήσουν χρήματα μακροπρόθεσμα, παρότι αρχικά δίνουν την εντύπωση ότι είναι πιο δαπανηρές.

Ηλεκτρονικές προμήθειες

- » Μέχρι τις 18 Οκτωβρίου 2018, οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν να έχουν θέσει σε εφαρμογή **αποκλειστικές ηλεκτρονικές δημόσιες συμβάσεις** μέσω των ειδικών πλατφορμών ηλεκτρονικών προμηθειών¹¹. Αυτό σημαίνει ότι, από τη συγκεκριμένη ημερομηνία, η διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, από τη δημοσίευση των προκηρξέων μέχρι την υποβολή των προσφορών, πρέπει να διεκπεραιώνεται ηλεκτρονικά.
- » Από τις 18 Απριλίου 2018, το **Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας** (ΕΕΕΠ) μπορεί να παρέχεται μόνο σε ηλεκτρονική μορφή. Μέχρι τότε, το ΕΕΕΠ μπορεί να εκτυπώνεται, να συμπληρώνεται με το χέρι, να σαρώνεται και αποστέλλεται ηλεκτρονικά. Η Επιτροπή έχει αναπτύξει ένα εργαλείο¹² που επιτρέπει στις αναθέτουσες αρχές να δημιουργούν το δικό τους ΕΕΕΠ και να το επισυνάπτουν στο τεύχος δημοπράτησης.
- » Στο σύστημα πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά (IMI), η Επιτροπή έχει δημιουργήσει την διαδικτυακή υπηρεσία **e-CERTIS**, στην οποία καθορίζεται η **αντιστοιχία μεταξύ των διοικητικών εγγράφων** που ζητούνται συχνά στο πλαίσιο των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων στα 28 κράτη μέλη, σε μία υποψήφια χώρα (Τουρκία) και σε τρεις χώρες ΕΟΧ/ΕΖΕΣ (Ισλανδία, Λιχτενστάιν και Νορβηγία).

Αλλαγές στις διαδικασίες

Οι ανοικτές και οι κλειστές διαδικασίες παραμένουν τα **κύρια είδη διαδικασιών** που είναι διαθέσιμες για κάθε είδος δημόσιας σύμβασης.

Οι **ελάχιστες προθεσμίες** που έχουν στη διάθεσή τους οι οικονομικοί φορείς προκειμένου να υποβάλλουν τις προσφορές τους και άλλα έγγραφα του τεύχους δημοπράτησης έχουν μειωθεί κατά περίπου ένα τρίτο (βλέπε ενότητα 2.4 «Καθορισμός των προθεσμιών»). Κατ' αυτόν τον τρόπο θα επισπευσθούν οι διαδικασίες και, ταυτόχρονα, θα διατηρηθεί η δυνατότητα ύπαρξης προθεσμιών μεγαλύτερης διάρκειας σε συγκεκριμένες περιπτώσεις.

Η **ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση παρέχει μεγαλύτερο βαθμό ευελιξίας** (πρώην διαδικασία με διαπραγμάτευση με δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού) και μπορεί να χρησιμοποιείται υπό ορισμένες συνθήκες, όπως, μεταξύ άλλων, όταν η σύμβαση είναι περίπλοκη

¹¹ Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: Οι ηλεκτρονικές δημόσιες προμήθειες θα μειώσουν τον διοικητικό φόρτο και θα θέσουν τέρμα στις αθέμιτες πρακτικές υποβολής προσφορών, Ιανουάριος 2017. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=8716&lang=el&title=Electronic-public-procurement-will-reduce-administrative-burden-and-stop-unfair-bidding.

¹² European Commission, DG GROW, European Single Procurement Document — Service to fill out and reuse the ESPD. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <https://ec.europa.eu/tools/espdpd>.

ή όταν η προμήθεια δεν μπορεί να είναι ετοιμοπαράδοτη. Οι αναθέτουσες αρχές έχουν περισσότερα περιθώρια να διαπραγματεύονται με μειωμένο αριθμό οικονομικών φορέων. Πρώτον, πραγματοποιείται επιλογή μεταξύ των υποψηφίων που έχουν ανταποκριθεί στη δημοσίευση και έχουν υποβάλει μια αρχική προσφορά. Δεύτερον, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ξεκινήσει διαπραγματεύσεις με τους επιλεκθέντες προσφέροντες προκειμένου να επιδιώξει την υποβολή βελτιωμένων προσφορών.

Θεσπίστηκε νέο **απλουστευμένο καθεστώς** για τις κοινωνικές υπηρεσίες, τις υπηρεσίες υγείας και ορισμένες άλλες υπηρεσίες. Το εν λόγω καθεστώς προϋποθέτει υψηλότερο κατώτατο όριο (750 000 EUR) αλλά και ορισμένες υποχρεώσεις, μεταξύ των οποίων την απαίτηση δημοσίευσης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ). Το εν λόγω καθεστώς αντικαθιστά το προηγούμενο σύστημα του παραρτήματος II Β της οδηγίας 2004/18/EK.

Οι οδηγίες κάνουν πλέον ρητά λόγο για **προ-εμπορικές δημόσιες συμβάσεις** και ενθαρρύνουν τη διεύρυνση της χρήσης αυτού του είδους των προμηθειών, με σαφή εξαίρεση τις υπηρεσίες Ε&Α.

Θεσπίστηκε επίσης μια νέα διαδικασία, η **σύμπραξη καινοτομίας**. Η εν λόγω διαδικασία συνδυάζει την αγορά υπηρεσιών Ε&Α και την αγορά των αναπτυγμένων καινοτόμων λύσεων σε μία διαδικασία. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω σύμπραξης μεταξύ του οικονομικού φορέα και της αναθέτουσας αρχής.

Με τις **μεικτές συμβάσεις** είναι εφικτός ο συνδυασμός αρκετών ειδών συμβάσεων (έργων, υπηρεσιών ή αγαθών) σε μία διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης. Οι κανόνες που ισχύουν σε αυτή την περίπτωση είναι οι κανόνες που είναι εφαρμοστέοι για το είδος των προμηθειών που αντιστοιχούν στο κύριο αντικείμενο της σύμβασης.

Συνιστάται ρητώς στις αναθέτουσες αρχές να διεξάγουν **διαβουλεύσεις με την αγορά** προκειμένου να προετοιμάζουν καλύτερα τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων τους και να ενημερώνουν τους οικονομικούς φορείς σχετικά με τις ανάγκες τους, υπό τον όρο ότι δεν στρεβλώνουν τον ανταγωνισμό.

Αλλαγές στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2014/24/ΕΕ

Η οδηγία 2014/24/ΕΕ επεκτείνει το πεδίο εφαρμογής των κανόνων προμηθειών πέραν της ανάθεσης και της σύναψης μιας σύμβασης και περιλαμβάνει **διατάξεις για τη ρύθμιση της τροποποίησης και της καταγγελίας των συμβάσεων**.

Οι συμβάσεις παραχώρησης έργων αποκλείονται από την οδηγία 2014/24/ΕΕ σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες. Η νέα **οδηγία 2014/23/ΕΕ¹³ καλύπτει όλες τις συμβάσεις παραχώρησης** έργων και υπηρεσιών.

Οι μορφές συνεργασίας μεταξύ δημοσίων φορέων που δεν προκαλούν στρέβλωση του ανταγωνισμού σε σχέση με ιδιώτες οικονομικούς φορείς δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της νομοθεσίας περί δημοσίων προμηθειών:

» **Οι συμβάσεις μεταξύ οντοτήτων του δημόσιου τομέα μπορούν να συνάπτονται απευθείας**, εφόσον πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες τρεις προϋποθέσεις: πρώτον, η αναθέτουσα αρχή πρέπει να ασκεί επί του εργολήπτη έλεγχο ανάλογο εκείνου που ασκεί επί των δικών της υπηρεσιών· δεύτερον, περισσότερο από το 80 % των δραστηριοτήτων του εργολήπτη πρέπει να του έχει ανατεθεί από την ελέγχουσα αναθέτουσα αρχή· και, τέλος, δεν πρέπει να υπάρχει άμεση ιδιωτική κεφαλαιακή συμμετοχή της αναθέτουσας αρχής στον εργολήπτη. Η φύση και η έκταση του εν λόγω ελέγχου περιγράφονται πλήρως στην οδηγία 2014/24/ΕΕ και θα πρέπει να εξετάζονται προσεκτικά κατά περίπτωση πριν από τη σύναψη συμβάσεων εσωτερικής συνεργασίας¹⁴.

» Σε περίπτωση που η **διοικητική συνεργασία μεταξύ δημοσίων φορέων** έχει ως αποτέλεσμα δύο ή περισσότερες αναθέτουσες αρχές να συνάψουν σύμβαση με σκοπό την επίτευξη κοινών στόχων δημοσίου συμφέροντος, η σύμβαση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2014/24/ΕΕ. Σ' αυτή την περίπτωση, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να εκτελούν λιγότερο από το 20 % των δραστηριοτήτων που αφορά η συνεργασία στην ανοικτή αγορά.

¹³ Οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης.

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=OJ%3AJOL_2014_094_R_0001_01.

¹⁴ Περισσότερες λεπτομέρειες για τη φύση και την έκταση του εν λόγω ελέγχου παρέχονται στο άρθρο 12 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ περί δημοσίων συμβάσεων μεταξύ οντοτήτων του δημοσίου τομέα.

1. Προετοιμασία και σχεδιασμός

Σκοπός του προπαρασκευαστικού σταδίου μιας διαδικασίας προμήθειας είναι ο σχεδιασμός μιας αξιόπιστης διαδικασίας παράδοσης των απαιτούμενων έργων, υπηρεσιών ή αγαθών. Πρόκειται μακράν για το κρισιμότερο στάδιο της διαδικασίας, διότι οι αποφάσεις που λαμβάνονται σ' αυτό διαμορφώνουν την επιτυχία της συνολικής διαδικασίας.

Όπως απεικονίζεται αναλυτικά στο παρακάτω διάγραμμα, μια διαδικασία δημόσιας προμήθειας περιλαμβάνει πολλά και στενά συνυφασμένα μεταξύ τους στάδια και φάσεις, από τον σχεδιασμό μέχρι την υλοποίηση και τη λύση.

Διάγραμμα 2. Τυπικά στάδια διαδικασίας δημόσιας προμήθειας

1. Προετοιμασία και σχεδιασμός	2. Δημοσίευση και διαφάνεια	3. Υποβολή προσφορών, αποσφράγιση και επιλογή	4. Αξιολόγηση και ανάθεση	5. Εκτέλεση της σύμβασης
<ul style="list-style-type: none"> » Εντοπισμός μελλοντικών αναγκών » Εξασφάλιση της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών » Ανάλυση της αγοράς » Ορισμός του αντικειμένου » Επιλογή της διαδικασίας	<ul style="list-style-type: none"> » Εκπόνηση προδιαγραφών, συμπεριλαμβανομένων των κριτηρίων » Κατάρτιση των εγγράφων προμηθειών » Δημοσίευση της σύμβασης » Παροχή διευκρινήσεων	<ul style="list-style-type: none"> » Παραλαβή και αποσφράγιση » Εφαρμογή λόγων αποκλεισμού » Επιλογή των κατάλληλων προσφερόντων	<ul style="list-style-type: none"> » Αξιολόγηση των προσφορών » Ανάθεση και υπογραφή της σύμβασης » Κοινοποίηση των προσφορών και δημοσίευση της ανάθεσης	<ul style="list-style-type: none"> » Διαχείριση και παρακολούθηση της εκτέλεσης » Έκδοση πληρωμών » Εάν χρειαστεί, διαχείριση της τροποποίησης ή καταγγελίας της σύμβασης » Λύση της σύμβασης

Εάν το προπαρασκευαστικό στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων διεκπεραιωθεί με τον ορθό τρόπο, τότε είναι πιο πιθανό η υπόλοιπη διαδικασία να πε-

ρατωθεί χωρίς δυσκολία. Ωστόσο, συμβαίνει συχνά η αναθέτουσα αρχή είτε να υποτιμά το στάδιο σχεδιασμού της διαδικασίας είτε να το αγνοεί ολοσχερώς.

Η προετοιμασία απαιτεί χρόνο και εμπειρογνωμοσύνη

Η προετοιμασία μπορεί να είναι ενίοτε χρονοβόρα, αλλά αποτελεί πάντα κρίσιμο στάδιο.

Ανάλογα με το μέγεθος και την πολυπλοκότητα της σύμβασης, η προετοιμασία μπορεί να διαρκέσει ημέρες ή ακόμη και μήνες πριν από την προβλεπόμενη δημοσίευση της προκήρυξης του διαγωνισμού. Ωστόσο, ο ορθός σχεδιασμός της αναμένεται να ελαχιστοποιήσει τον κίνδυνο να παρουσιαστεί η ανάγκη τροποποίησης ή μετατροπής μιας σύμβασης στη διάρκεια της εκτέλεσής της, και μπορεί να συμβάλει στην αποφυγή σφαλμάτων.

Πράγματι, σε πολλές περιπτώσεις επανεξέτασης της χρηματοδότησης από τα ΕΔΕΤ, στο πλαίσιο της απάντησης στο ερώτημα «τι δεν πήγε καλά;», τα σημαντικότερα σφάλματα αποδίδονται στον κακό σχεδιασμό, ιδίως κατά την έναρξη της διαδικασίας προμήθειας.

Ως αποτέλεσμα, οι αναθέτουσες αρχές απασχολούν ολοένα και περισσότερο **ειδικούς υπαλλήλους προμηθειών**, ιδίως κατά τη διεξαγωγή πολύπλοκων διαγωνισμών δημόσιων προμηθειών υψηλής αξίας που ενέχουν κινδύνους. Η εν λόγω επαγγελματικοποίηση της λειτουργίας προμηθειών θεωρείται ορθή πρακτική.

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται οι διάφορες ενέργειες στις οποίες είναι απαραίτητο να προβαίνουν οι επαγγελματίες κατά την προετοιμασία μιας διαδικασίας προμήθειας.

Πράγματι, η ανάγκη είναι απόρροια μιας ανεπάρκειας του δημόσιου τομέα ως προς την εκτέλεση ενός από τα καθήκοντά του. Οι δημόσιες αρχές δεν μπορούν να ικανοποιήσουν την εν λόγω ανάγκη με βάση τους δικούς τους πόρους και, για αυτόν τον λόγο, πρέπει να αγοράσουν εξωτερική υποστήριξη.

1.1. Αξιολόγηση των μελλοντικών αναγκών

Το πρώτο πράγμα που πρέπει να κάνει μια αναθέτουσα αρχή προτού δρομολογήσει μια διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων είναι να εξετάσει ποια είναι η ανάγκη την οποία υποτίθεται ότι ικανοποιεί η συνολική διαδικασία.

Ως εκ τούτου, κάθε αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να μπορεί να αιτιολογεί δεόντως μια διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων επικαλούμενη την ικανοποίηση συγκεκριμένης ανάγκης ή τους λόγους για τους οποίους η εν λόγω διαδικασία θεωρείται απαραίτητη για τη διεξαγωγή δραστηριότητας δημοσίου συμφέροντος.

Ξεκινήστε με την αιτιολόγηση

Συχνά, η απόφαση σχετικά με το ποιο είναι το αντικείμενο μιας σύμβασης λαμβάνεται υπερβολικά γρήγορα, χωρίς να προσδιορίζονται δεόντως οι λόγοι για τους οποίους είναι απαραίτητη η σύμβαση και σε τι αποσκοπεί. Το αποτέλεσμα είναι τα παρεχόμενα έργα, αγαθά ή υπηρεσίες να μην σχετίζονται, εν μέρει ή καθόλου, με την ανάγκη την οποία υποτίθεται ότι προορίζονταν να ικανοποιήσουν.

Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη μη αποδοτική χρήση των δημοσίων κονδυλίων και την ανεπαρκή σχέση ποιότητας/τιμής.

Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι η ανάγκη δεν είναι το προϊόν ή η υπηρεσία που επιθυμούμε να αποκτήσουμε. Η ανάγκη είναι η λειτουργία που λείπει προκειμένου να επιτευχθεί ένας στόχος ή να διεξαχθεί μια δραστηριότητα.

Για παράδειγμα, όταν οι αγοραστές επεξηγούν το σκεπτικό τους δεν θα πρέπει να ξεκινούν με τη φράση «Χρειάζεται να αγοράσουμε έναν εκτυπωτή» αλλά μάλλον με τη φράση «Επιθυμούμε να εκτυπώσουμε». Σε αυτή την περίπτωση, η λειτουργία της εκτύπωσης μπορεί να επιτευχθεί μέσω επιλογών διαφορετικών από την αγορά, για παράδειγμα, μέσω της κοινής χρήσης ενός εκτυπωτή με άλλες υπηρεσίες, ή μέσω της μίσθωσης ή της χρηματοδοτικής μίσθωσης ενός εκτυπωτή από εξωτερική επιχείρηση. Όλες οι εν λόγω εναλλακτικές λύσεις πρέπει να λαμβάνονται υπόψη πριν από την έναρξη της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.

Συνοπτικά, η **κύρια διαδικασία** που θα πρέπει να έχουν υπόψη τους οι αγοραστές είναι η ακόλουθη:

- » Προσδιορισμός της ανάγκης σε συνεργασία με τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη.
- » Επιλογή της διαδικασίας.
- » Κατάρτιση των τεχνικών προδιαγραφών (οι οποίες αποκαλούνται συχνά όροι αναφοράς), σε περίπτωση αγοράς υπηρεσιών (βλέπε ενότητα 2.1 Κατάρτιση των σχεδίων τευχών δημοπράτησης).

Τα σχέδια εργασίας για τα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ έργα ή προγράμματα αφορούν συνήθως χρονικό διάστημα αρκετών ετών, και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να είναι ευκολότερο για τις αναθέτουσες αρχές να προβλέπουν ποια έργα, αγαθά ή υπηρεσίες θα χρειαστεί να αγοράσουν.

Αφού προσδιορίσουν τις ανάγκες, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να τις αξιολογούν με προσοχή προτού δρομολογήσουν τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης. Σε ό,τι αφορά τη συγκεκριμένη αξιολόγηση, είναι προτιμότερο να συγκροτείται μια μικρή ομάδα στην οποία θα συμμετέχουν τα εσωτερικά και εξωτερικά ενδιαφερόμενα μέρη (βλέπε ενότητα 1.2 Εξασφάλιση της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών).

Πιθανά ερωτήματα που μπορούν να συμβάλουν στην αξιολόγηση της ανάγκης

Τα ακόλουθα ερωτήματα μπορούν να συμβάλουν στον προσανατολισμό των συζητήσεων προς την κατεύθυνση της ανάλυσης της ανάγκης:

- » Ποια είναι η ανάγκη μου; Ποια είναι η λειτουργία που μου λείπει προκειμένου να επιτύχω τους στόχους μου;
- » Διαθέτουμε ανθρώπινους ή/και τεχνικούς πόρους στο εσωτερικό του οργανισμού;
- » Μπορούμε να ικανοποιήσουμε την ανάγκη χωρίς να δρομολογήσουμε διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης; Παρότι συχνά παραμελούνται, οι πιθανές εναλλακτικές λύσεις ως προς τη διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων θα πρέπει να λαμβάνονται προσεκτικά υπόψη και να αποτελούν αντικείμενο δέουσας σύγκρισης.
- » Έχουμε αναλύσει διαφορετικούς τρόπους ικανοποίησης των προσδιορισθισών αναγκών; Μπορούμε να αγοράσουμε, να εκμισθώσουμε, να μισθώσουμε το στοιχείο ή την υπηρεσία, ή να δημιουργήσουμε μια σύμπραξη δημόσιου-ιδιωτικού τομέα προκειμένου να αποκτήσουμε αυτό που επιθυμούμε να προμηθευτούμε;
- » Ποια είναι τα τελικά αποτελέσματα που επιθυμούμε να επιτύχουμε;
- » Είναι πράγματι απαραίτητο να αγοράσουμε τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, ή συνδυασμό αυτών;
- » Ποια στοιχεία είναι υποχρεωτικά και ποια προαιρετικά;
- » Είναι ο αριθμός/εύρος των στοιχείων πράγματι απαραίτητος ή ένας μικρότερος αριθμός/εύρος αυτών θα ήταν επίσης επαρκής;
- » Ποια είναι η παράμετρος κρίσιμης σημασίας για να ικανοποιηθεί η ανάγκη;
- » Είναι ορθότερο να αγοράσουμε έτοιμες λύσεις ή οι ανάγκες μας ικανοποιούνται μόνο μέσω εξατομικευμένης λύσης;
- » Μήπως είναι χρήσιμο να διεξαγάγουμε διάλογο με την επιχειρηματική κοινότητα;
- » Ποιες είναι οι πιθανές περιβαλλοντικές επιπτώσεις της εν λόγω αγοράς;
- » Ποιες είναι οι πιθανές κοινωνικές επιπτώσεις της εν λόγω αγοράς;
- » Απαιτείται για την πραγματοποίηση της συγκεκριμένης αγοράς η υιοθέτηση καινοτόμου προσέγγισης προκειμένου να αποκτηθεί μια εξατομικευμένη λύση η οποία δεν διατίθεται ήδη στην αγορά;

Πέραν της ανάλυσης της ανάγκης και του προσδιορισμού του πεδίου εφαρμογής της μελλοντικής διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, η συγκεκριμένη προσέγγιση όσον αφορά την αξιολόγηση της ανάγκης επιτρέπει τη χρήση εναλλακτικών μέσων ικανοποίησης μιας ανάγκης, τα οποία δεν συνδέονται απαραίτητα με συγκεκριμένα έργα,

προϊόντα ή υπηρεσίες. Επιπλέον, παρέχει τη δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές να συνεκτιμούν και άλλες πτυχές κατά τον προσδιορισμό της ανάγκης που θα καλυφθεί από τη σύμβαση, όπως οι δυναμικές περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις.

Παραδείγματα έλλειψης αξιολόγησης της ανάγκης που εντοπίστηκαν από ελεγκτές

Στις δύο μελέτες περίπτωσης καταδεικνύεται ο τρόπος με τον οποίο η αξιολόγηση των αναγκών μπορεί να συμβάλει στο να διασφαλίζεται η αποδοτική χρήση των δημοσίων κονδυλίων.

1. Περιττή αγορά εξοπλισμού ΤΠ

Μια υπηρεσία αγόρασε 250 υπολογιστές για να αντικαταστήσει υφιστάμενο εξοπλισμό, το κόστος του οποίου δεν είχε ακόμη αποσβεστεί. Η εν λόγω αγορά θεωρήθηκε απαραίτητη λόγω της χρήσης νέου λογισμικού για το οποίο απαιτούνταν κατά τα φαινόμενα υψηλότερη ικανότητα υλικού σε σχέση με την ικανότητα που παρείχαν οι υφιστάμενοι υπολογιστές. Οι ελεγκτές εξέτασαν ενδελεχώς τον συγκεκριμένο λόγο για την αγορά και ανακάλυψαν ότι το νέο λογισμικό θα μπορούσε να έχει χρησιμοποιηθεί χωρίς περιορισμούς στους διαθέσιμους υπολογιστές. Ως εκ τούτου, η προμήθεια ήταν αδικαιολόγητη.

2. Περιττή προμήθεια νέων μηχανημάτων

Η συντήρηση του εθνικού οδικού δικτύου διεκπεραιωνόταν από τα περιφερειακά γραφεία, τα οποία παρείχαν το προσωπικό και τον εξοπλισμό. Η υπηρεσία αγόρασε νέα μηχανήματα για ένα από τα εν λόγω γραφεία, συμπεριλαμβανομένου ενός οδοστρωτήρα για 50 000 EUR. Διερευνώντας το ενδεχόμενο ύπαρξης εναλλακτικών λύσεων ως προς την εν λόγω αγορά, ο ελεγκτής έλεγξε τον αριθμό των εν λειτουργία οδοστρωτήρων. Αποκαλύφθηκε ότι αρκετοί οδοστρωτήρες σε άλλα γραφεία ετίθεντο σε λειτουργία για λίγες μόνο ώρες. Ο ελεγκτής συμπέρανε από τα διαθέσιμα δεδομένα ότι, αντί να αγοραστεί νέος οδοστρωτήρας, θα μπορούσε ένας από τους εν λόγω οδοστρωτήρες να μεταφερθεί στο γραφείο που τον είχε ανάγκη.

Πηγή: SIGMA Public procurement policy briefs, Brief 28: Audit of Public Procurement, September 2016.

1.2. Εξασφάλιση της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η κριτική αξιολόγηση του σκεπτικού βάσει του οποίου πραγματοποιείται η αγορά συχνά διενεργείται καλύτερα στο πλαίσιο ομάδας διαδραστικής συνεδρίασης στην οποία συμμετέχουν όλα τα βασικά ενδιαφερόμενα μέρη. Το ίδιο ισχύει και αργότερα, κατά την κατάρτιση των τεχνικών προδιαγραφών και την παρακολούθηση της εκτέλεσης της σύμβασης.

Συνοπτικά, το εν λόγω στάδιο αφορά τον ορισμό και την σύσταση ομάδας για τη διεκπεραίωση της διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων. Η ομάδα θα πρέπει να απαρτίζεται από τα ακόλουθα:

- » Μια **βασική ομάδα επιφορτισμένη με τη διαχείριση της σύμβασης**. Για τη σύσταση της εν λόγω ομάδας ενδέχεται να απαιτούνται 1 έως 3 άτομα, ανάλογα με την πολυπλοκότητα του αντικειμένου, για παράδειγμα ένας υπάλληλος προμήθειας και ένας τεχνικός υπεύθυνος έργου. Για όλες τις συμβάσεις απαιτείται τουλάχιστον ένας υπεύθυνος έργου, με δεξιότητες όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις και τεχνικές δεξιότητες, ο οποίος θα είναι υπεύθυνος για την εκτέλεση της σύμβασης.
- » Μια **μεγαλύτερη ομάδα εργασίας**, η οποία θα απαρτίζεται από τη βασική ομάδα και εσωτερικούς εμπειρογνώμονες ειδικευμένους στο αντικείμενο (π.χ. πολιτικοί μηχανικοί, αρχιτέκτονες, ειδικοί ΤΠ ή νομικοί), μέλη της υπηρεσίας που θα ωφεληθεί από το αγοραζόμενο προ-

ϊόν ή την υπηρεσία, ή άλλα μέλη που έχουν ασχοληθεί με παρόμοια αγορά και μπορούν να συμβάλουν με την εμπειρογνωμοσύνη τους στο έργο της ομάδας. Ενδέχεται επίσης να χρειαστούν εξωτερικοί ειδικοί σύμβουλοι, ανάλογα με τον προβλεπόμενο αριθμό και την πολυπλοκότητα των συμβάσεων.

Οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες κατά τη διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων θα πρέπει να προσδιορίζονται σαφώς στους οδηγούς της αναθέτουσας αρχής, ιδίως προκειμένου να εξασφαλιστεί η συμμετοχή εσωτερικών και εξωτερικών πελατών ή χρηστών.

1.2.1. Εσωτερικά βασικά ενδιαφερόμενα μέρη

Η αναγνώριση των εσωτερικών ενδιαφερόμενων μερών είναι καίριας σημασίας για την επιτυχία της μελλοντικής σύμβασης. Ενδιαφερόμενα μέρη μπορεί να είναι πελάτες/χρήστες ή άλλα εσωτερικά μέρη που έχουν συμφέρον στη σύμβαση. Επίσης, είναι ίσως χρήσιμο να συμμετάσχουν εκλεγμένοι εκπρόσωποι στο εν λόγω πρώιμο στάδιο της διαδικασίας.

Η βασική ομάδα οφείλει να διασφαλίσει όσο το δυνατόν νωρίτερα τη συμμετοχή των εν λόγω εσωτερικών ομάδων ούτως ώστε να **συμβάλουν με την εμπειρογνωμοσύνη τους** στο στάδιο της προετοιμασίας και να **αναπτύξουν ίδια** ευθύνη όσον αφορά το έργο.

Δεδομένου ότι ο σχεδιασμός των κατάλληλων τεχνικών προδιαγραφών είναι καίριας σημασίας για την εκτέλεση της σύμβασης και την επίτευξη του επιθυμητού αποτελέσματος, θα πρέπει να εξασφαλίζεται εξ αρχής η συμμετοχή τεχνικά καταρτισμένων ενδιαφερόμενων μερών. Καθώς η σύμβαση προχωρά και το σημείο εστίασής της μεταβάλλεται, ενδέχεται να χρειαστεί η συμμετοχή διαφορετικών ενδιαφερόμενων μερών, ενώ μπορεί να μεταβάλλονται και οι ανάγκες τους.

1.2.2. Εξωτερικά βασικά ενδιαφερόμενα μέρη

Σε περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή δεν διαθέτει εσωτερικά την απαιτούμενη εμπειρογνωμοσύνη, μπορεί να είναι ιδιαίτερα χρήσιμη η συμμετοχή εξωτερικών ενδιαφερόμενων μερών. Τα εν λόγω ενδιαφερόμενα μέρη μπορεί να είναι εξειδικευμένοι εμπειρογνώμονες (π.χ. αρχιτέκτονες, μηχανικοί, νομικοί, οικονομολόγοι) ή ακόμη και επιχειρηματικοί οργανισμοί, άλλες δημόσιες αρχές ή επιχειρήσεις.

Η μη εξασφάλιση της έγκαιρης συμμετοχής των κατάλληλων ατόμων μπορεί να σας κοστίσει σε μεταγενέστερο στάδιο

Η μη αναγνώριση της ανάγκης συμμετοχής εσωτερικών και εξωτερικών ενδιαφερόμενων μερών αποτελεί σύνθηρες στοιχείο της κριτικής που ασκείται σε πολλές συμβάσεις. Η εν λόγω έλλειψη αναγνώρισης επηρεάζει αρνητικά την επιτυχία της σύμβασης, με αποτέλεσμα να προκύπτουν ενίοτε πρόσθετα κόστη για την επανόρθωση παραλείψεων ή σφαλμάτων. Η κατάρτιση ανεπαρκών προδιαγραφών συνεπάγεται πολύπλοκες προσαρμογές και υψηλότερο φόρτο εργασίας για να απαντηθούν απρόβλεπτα ερωτήματα και να πραγματοποιηθούν οι απαραίτητες διορθώσεις. Επιπλέον, όταν το τεύχος δημοπράτησης είναι ασαφές, οι προσφέροντες τείνουν να καλύπτουν τους κινδύνους τους με υψηλότερες τιμές.

Οι βέλτιστες πρακτικές καταδεικνύουν ότι είναι σκόπιμο οι αναθέτουσες αρχές να επενδύουν σε εξωτερική τεχνική εμπειρογνωμοσύνη κατά την προετοιμασία της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης ώστε να διασφαλίζεται η βέλτιστη δυνατή αξιοποίηση των χρημάτων που δαπανώνται και να αποφεύγονται οι τροποποιήσεις ή οι δαπάνες για την επανέναρξη της διαδικασίας σε μεταγενέστερο στάδιο.

Ωστόσο, η στενή συνεργασία με εξωτερικούς εμπειρογνώμονες και η παροχή συμβουλών από αυτούς δεν θα πρέπει να υπονομεύει την ανεξαρτησία της διαδικασίας λήψης αποφάσεων των αναθετουσών αρχών ή/και να δημιουργεί καταστάσεις πιθανής σύγκρουσης συμφερόντων, οι οποίες αντιβαίνουν στις αρχές της ισότιμης μεταχείρισης και της διαφάνειας. Συνεπώς, συνιστάται να εφαρμόζονται οι ίδιες αρχές της εμπιστευτικότητας και της ακεραιότητας όπως και στο πλαίσιο των διαβουλεύσεων με την αγορά (βλέπε ενότητα 1.3.2 Προκαταρκτική διαβούλευση με την αγορά).

1.2.3. Ακεραιότητα και σύγκρουση συμφερόντων

Στο πλαίσιο μιας διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, σύγκρουση συμφερόντων ανακύπτει σε περίπτωση που υπονομεύεται η ικανότητα ενός ατόμου να φέρει εις πέρας τον ρόλο του κατά τρόπο αμερόληπτο και αντικειμενικό. Αυτό ισχύει για τα άτομα και τους διατάκτες που είναι υπεύθυνοι για τη διαδικασία, καθώς και για οποιονδήποτε συμμετέχει στα στάδια αποσφράγισης και αξιολόγησης.

Ειδικότερα, η έννοια της σύγκρουσης συμφερόντων καλύπτει οποιαδήποτε κατάσταση κατά την οποία μέλη του προσωπικού της αναθέτουσας αρχής (ή άλλα άτομα) που συμμετέχουν στη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης και τα

οποία μπορούν να επηρεάσουν την έκβασή της έχουν, άμεσα ή έμμεσα, δημοσιονομικό, οικονομικό ή άλλο προσωπικό συμφέρον το οποίο θα μπορούσε να εκληφθεί ως στοιχείο που θίγει την αμεροληψία και την ανεξαρτησία τους.

Οι μη δηλωθείσες συγκρούσεις συμφερόντων οδηγούν σε δημοσιονομικές διορθώσεις

Στο πλαίσιο των ΕΔΕΤ, η ανακάλυψη από ελεγκτικό φορέα μη δηλωθείσας σύγκρουσης συμφερόντων ενδέχεται να δημιουργήσει αμφιβολίες για την αμεροληψία της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης και να οδηγήσει σε δημοσιονομικές διορθώσεις.

Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να θυμούνται ότι ο ορισμός της σύγκρουσης συμφερόντων που παρέχεται στην οδηγία 2014/24/ΕΕ είναι αρκετά ευρύς και καλύπτει μεγάλο αριθμό περιπτώσεων, όπως οι ακόλουθες:

1. Ο/η σύζυγος ενός υπαλλήλου γραφείου μιας αναθέτουσας αρχής ο/η οποίος/α είναι υπεύθυνος/η για την παρακολούθηση μιας διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης εργάζεται για έναν από τους προσφέροντες.
2. Ένα άτομο κατέχει μετοχές μιας επιχείρησης. Η εν λόγω επιχείρηση συμμετέχει σε διαδικασία υποβολής προσφορών στην οποία το συγκεκριμένο άτομο διορίζεται μέλος της επιτροπής αξιολόγησης.
3. Ο επικεφαλής μιας αναθέτουσας αρχής έχει περάσει μια εβδομάδα διακοπές με τον εκτελεστικό διευθυντή μιας εταιρείας η οποία υποβάλλει προσφορά στο πλαίσιο διαδικασίας υποβολής προσφορών που ξεκίνησε η αναθέτουσα αρχή.
4. Ένας υπάλληλος αναθέτουσας αρχής και ένας διευθύνων σύμβουλος μιας από τις εταιρείες που υποβάλλουν προσφορές έχουν αρμοδιότητες στο ίδιο πολιτικό κόμμα.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, OLAF, Identifying conflicts of interests in public procurement procedures for structural actions, November 2013 (Προσδιορισμός σύγκρουσης συμφερόντων στις διαδικασίες δημόσιων προμηθειών για διαρθρωτικές δράσεις, Νοέμβριος 2013).

Σε αυτό το πλαίσιο, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να προσδιορίζουν κατά πόσον υφίσταται σύγκρουση συμφερόντων και να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να αποτρέψουν και να εντοπίζουν τις συγκρούσεις συμφερόντων, και να προβαίνουν στις απαραίτητες διορθώσεις. Μπορούν να ανατρέχουν για βοήθεια στον πρακτικό οδηγό¹⁴ που εξέδωσε η OLAF το 2013.

Ειδικότερα, ένας εύκολος τρόπος αποτροπής των συγκρούσεων συμφερόντων είναι να ζητείται από οποιονδήποτε συμμετέχει στην επιλογή, την αξιολόγηση ή την ανάθεση της σύμβασης να υπογράψει δήλωση απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων, αφότου μια αναθέτουσα αρχή αποφασίσει να δρομολογήσει τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης (βλέπε κεφάλαιο 3 Υποβολή προσφορών και επιλογή προσφερόντων).

Η εν λόγω δήλωση πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

- » Τον πλήρη ορισμό της σύγκρουσης συμφερόντων σύμφωνα με το άρθρο 24 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ. Κάθε ενδιαφερόμενο μέρος θα πρέπει να γνωρίζει τον ακριβή ορισμό και το ιδιαίτερα μεγάλο εύρος εφαρμογής του, το οποίο καλύπτει για παράδειγμα «χρηματοοικονομικό, οικονομικό ή άλλο προσωπικό συμφέρον»,
- » Δήλωση διά της οποίας βεβαιώνεται ότι το άτομο δεν έχει σύγκρουση συμφερόντων με τους οικονομικούς φορείς που έχουν υποβάλει προσφορά, καθώς και ότι δεν υπάρχουν γεγονότα ή περιστάσεις κατά το παρελθόν, το παρόν, ή που θα μπορούσαν να προκύψουν στο προβλέψιμο μέλλον, τα οποία μπορούν να θέσουν υπό αμφισβήτηση την ανεξαρτησία του ατόμου,

¹⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, OLAF, Προσδιορισμός σύγκρουσης συμφερόντων στις διαδικασίες δημόσιων προμηθειών για διαρθρωτικές δράσεις, Νοέμβριος 2013. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: https://ec.europa.eu/sfc/sites/sfc2014/files/sfc-files/2013_11_12-Final-guide-on-conflict-of-interests-EN.pdf.

- » Δήλωση ότι το άτομο θα αναφέρει στον ανώτερό του στην αναθέτουσα αρχή τυχόν σύγκρουση συμφερόντων μόλις αυτή εντοπιστεί, και θα αποσυρθεί από την περαιτέρω συμμετοχή στη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.

Μπορούν να προστεθούν επιπλέον διατάξεις που να αφορούν την καταγγελία δυσλειτουργιών ή την εμπιστευτικότητα των πληροφοριών. Στο προσάρτημα παρατίθεται υπόδειγμα δήλωσης απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων και εμπιστευτικότητας.

Οι αγοραστές δημόσιοι φορείς θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να αποτρέπουν, να εντοπίζουν και να αποκαθιστούν συγκρούσεις συμφερόντων στο πλαίσιο διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων καθώς και να αποφεύγουν τυχόν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να διασφαλίζουν την ίση μεταχείριση όλων. Ειδικότερα, σύμφωνα με την οδηγία 2014/24/ΕΕ, η σύγκρουση συμφερόντων θεωρείται λόγος αποκλεισμού ενός οικονομικού φορέα.

Περισσότερες συμβουλές μπορείτε να αντλήσετε από τις βέλτιστες πρακτικές που παρατίθενται κατωτέρω.

Βέλτιστες πρακτικές για την αποφυγή συγκρούσεων συμφερόντων στις δημόσιες συμβάσεις

Θα πρέπει να εκπονηθεί και να κοινοποιηθεί ευρέως σε όλους τους δημόσιους οργανισμούς **κώδικας δεοντολογίας** που να καλύπτει τις δραστηριότητες δημοσίων συμβάσεων. Δεδομένου ότι τα καθήκοντα των δημοσίων υπαλλήλων αφορούν συνήθως δημόσια κονδύλια ή τομείς στους οποίους η δίκαιη μεταχείριση όλων αποτελεί απολύτως απαραίτητο στοιχείο, ο κώδικας θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ελάχιστα πρότυπα συμπεριφοράς που αναμένεται να τηρούν όλοι οι δημόσιοι υπάλληλοι, και ιδίως το προσωπικό που ασχολείται με τις προμήθειες.

Θα πρέπει να εφαρμόζονται συστήματα, έλεγχοι και κατάρτιση προκειμένου να διασφαλίζεται ότι όλα τα βασικά ενδιαφερόμενα μέρη που είναι ικανά να επηρεάζουν αποφάσεις σχετικά με το πεδίο εφαρμογής ή την ανάθεση μιας σύμβασης έχουν επίγνωση της ευθύνης τους να ενεργούν αμερόληπτα και με ακεραιότητα.

Οποιοσδήποτε συμμετέχει στην επιτροπή αξιολόγησης ή στην ομάδα έργου που είναι υπεύθυνη για τη σύμβαση θα πρέπει να υπογράφει **δήλωση απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων**. Όποιος εγκυμονεί κίνδυνο σύγκρουσης συμφερόντων δεν πρέπει να αναλαμβάνει οποιονδήποτε ρόλο στη διαδικασία ανάθεσης σύμβασης.

Κατά την έναρξη της διαδικασίας προμήθειας θα πρέπει να ζητείται από την επιτροπή αξιολόγησης να δηλώνει τυχόν (δυναμική) σύγκρουση συμφερόντων. Αυτές οι δηλώσεις θα πρέπει να καταγράφονται και να τηρούνται στον φάκελο της σύμβασης.

Θα πρέπει να ζητείται από τους προσφέροντες να δηλώνουν τυχόν σύγκρουση συμφερόντων κατά την υποβολή των προσφορών τους. Αυτή η δήλωση θα μπορούσε να αποτελεί ελάχιστη προϋπόθεση οριζόμενη στα τεύχη δημοπράτησης.

Ο ΟΟΣΑ έχει δημοσιεύσει αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με την ακεραιότητα στις δημόσιες συμβάσεις¹⁶.

¹⁶ OECD, Principles for Integrity in Public Procurement, 2009. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://www.oecd.org/gov/ethics/48994520.pdf>.

1.3. Ανάλυση της αγοράς

Για τον προσδιορισμό του αντικειμένου που πρόκειται να αγοραστεί και την εκτίμηση του κόστους, και πριν από την κατάρτιση κριτηρίων επιλογής και ανάθεσης στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, είναι χρήσιμο οι αγοραστές δημόσιοι φορείς να γνωρίζουν και να έχουν κατανοήσει την αγορά. Ως εκ τούτου, ένα σημαντικό στάδιο της φάσης προετοιμασίας είναι η διενέργεια προκαταρκτικής ανάλυσης αγοράς σε σχέση με τις προσδιορισθείσες ανάγκες. Για μικρότερες συμβάσεις, παρότι το πεδίο εφαρμογής της εν λόγω ανάλυσης μπορεί να είναι περιορισμένο, η ανάλυση εξακολουθεί να είναι χρήσιμη για τον καλύτερο προσδιορισμό του αντικειμένου και του πεδίου εφαρμογής της σύμβασης.

Η ανάλυση της αγοράς παρέχει στην αναθέτουσα αρχή τη δυνατότητα:

- » να αποκτά εκ των προτέρων γνώση και κατανόηση των πιθανών διαθέσιμων λύσεων για την ικανοποίηση των αναγκών,
- » να εστιάζει και να προσδιορίζει περαιτέρω το αντικείμενο και τον προϋπολογισμό της σύμβασης,

- » να εφαρμόζει την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και να επιτυγχάνει τη βέλτιστη σχέση ποιότητας/τιμής.

Συνιστάται ιδιαίτερα οι αναθέτουσες αρχές να διενεργούν προκαταρκτική ανάλυση αγοράς όταν σχεδιάζουν διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού, για σύμβαση η οποία μπορεί να ανατεθεί σε έναν μόνο συγκεκριμένο οικονομικό φορέα.

Η διενέργεια προκαταρκτικής ανάλυσης αγοράς είναι επίσης αναγκαία για προ-εμπορικές δημόσιες συμβάσεις και συμπράξεις καινοτομίας, διότι τα εν λόγω είδη δημοσίων συμβάσεων χρησιμοποιούνται μόνο όταν το επιθυμητό προϊόν δεν διατίθεται στην αγορά.

Για τις συμπράξεις καινοτομίας απαιτείται επίσης η διενέργεια προκαταρκτικής ανάλυσης αγοράς προκειμένου να προσδιοριστεί ο αριθμός των δυνητικά ενδιαφερόμενων προμηθευτών στην αγορά. Σε αυτή την περίπτωση, η ανάλυση αγοράς συμβάλει στο να αποφεύγεται ο παραγκωνισμός άλλων επενδύσεων E&A και ο αποκλεισμός ορισμένων ανταγωνιστών από το να παρέχουν τις καινοτόμες λύσεις.

Δεν είναι επιτεύξιμες όλες οι προμήθειες

Ένα συχνό σφάλμα της αναθέτουσας αρχής είναι να υποθέτει ότι η αγορά μπορεί να εκτελέσει μια σύμβαση χωρίς η ίδια να συμβουλευτεί την αγορά σχετικά με τις προτάσεις της. Εντούτοις, δεν είναι επιτεύξιμες όλες οι προμήθειες.

Οι διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων μπορεί να είναι ατελέσφορες λόγω του ότι κανένας οικονομικός φορέας δεν έχει υποβάλει προσφορά ή διότι καμία προσφορά δεν ήταν αποδεκτή. Ενίοτε, η αγορά απλώς δεν έχει τη δυνατότητα να παράσχει τα ζητούμενα έργα, αγαθά ή υπηρεσίες.

Τα προβλήματα μπορεί να συνδέονται με την τεχνολογική ωριμότητα, την υπερκορεσμένη ζήτηση ή με μη αποδεκτά επίπεδα μεταφοράς κινδύνου. Η αναθέτουσα αρχή ενδέχεται να αναζητεί κάτι που υπερβαίνει τις τρέχουσες δυνατότητες της αγοράς ή ενδέχεται να θέτει μη ρεαλιστικές προθεσμίες και προϋπολογισμό.

Σε αυτή την περίπτωση, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να επανεκκινούν τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης και να επανεξετάζουν τους στόχους, το πεδίο εφαρμογής και τους τεχνικούς και οικονομικούς όρους της σύμβασης. Τα συγκεκριμένα συμπληρωματικά καθήκοντα, που αυξάνουν τον φόρτο εργασίας, τον χρόνο και τους πόρους που απαιτούνται για τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, θα μπορούσαν να αποφευχθούν μέσω της εκ των προτέρων ανάλυσης της αγοράς.

Κατά κανόνα, και ανεξάρτητα από την επιλεγόμενη μέθοδο, όλες οι πρωτοβουλίες που συνδέονται με την προκαταρκτική ανάλυση αγοράς πρέπει να είναι δεόντως τεκμηριωμένες

και να υποβάλλονται γραπτώς υπό μορφή έκθεσης για κάθε διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης. Κατ' αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται η διαφάνεια και η δυνατότητα ελέγχου.

Τυποποιημένο υπόδειγμα για την ανάλυση αγοράς

Ο ΟΟΣΑ έχει αναπτύξει μια ολοκληρωμένη μεθοδολογία¹⁶ ανάλυσης αγοράς, συμπεριλαμβανομένου ενός τυποποιημένου προτύπου για την υποβολή εκθέσεων ανάλυσης αγοράς. Η χρησιμότητα της εν λόγω μεθοδολογίας συνίσταται στα ακόλουθα:

- » καθοδηγεί τους επαγγελματίες κατά τη διενέργεια της ανάλυσης αγοράς,
- » παρέχει τη δυνατότητα τεκμηρίωσης των υλοποιούμενων δράσεων ώστε να διασφαλίζεται η πλήρης διαφάνεια του συγκεκριμένου σταδίου της διαδικασίας. Η τεκμηρίωση αυτή μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την ανάπτυξη γνώσεων στο εσωτερικό του οργανισμού και για λόγους ελέγχου.

Αναλυτικές συστάσεις σχετικά με την προσέγγιση που πρέπει να υιοθετηθεί διατίθενται εδώ.

Τυποποιημένο πρότυπο για εκθέσεις μελέτης της αγοράς

Επισκόπηση

Πότε διενεργήθηκε η μελέτη της αγοράς;.....

Υπήρξε πρόσβαση σε φακέλους από προηγούμενους παρόμοιους διαγωνισμούς;

ΝΑΙ, παραθέστε τον αριθμό του διαγωνισμού.....

ΟΧΙ, διευκρινίστε τους λόγους.....

Με ποιες μεθόδους συλλέχθηκαν οι πληροφορίες;

Έρευνα από το γραφείο (χωρίς εξωτερικές ενέργειες)

Υποβολή ερωτήσεων σε ιδιωτικούς φορείς της αγοράς

Εάν η έρευνα διεξήχθη από το γραφείο, ποιες πηγές χρησιμοποιήθηκαν;.....

Εάν ερωτήθηκαν απευθείας ιδιωτικοί φορείς της αγοράς, πώς αυτοί εντοπίστηκαν; Πόσοι ιδιωτικοί φορείς προσεγγίστηκαν; Πόσοι απάντησαν;.....

Εάν χρησιμοποιήθηκαν εξωτερικοί σύμβουλοι για την εκτίμηση των τιμών ή του κόστους, υπέγραψαν συμφωνία εμπιστευτικότητας;.....

Αποτελέσματα της έρευνας

Ανάλυση της αγοράς (αριθμός προμηθευτών):.....

Ανάλυση των προμηθευτών (ικανότητα):.....

Ανάλυση των προμηθευτών (τιμή):.....

Εκτός από τη σχέση ποιότητας/τιμής, χρησιμοποιήθηκαν άλλα ειδικά κριτήρια ως μέρος της μελέτης της αγοράς;

Περιβαλλοντικά κριτήρια

Κοινωνικά κριτήρια

Κριτήρια καινοτομίας

Άλλα.....

¹⁷ OECD/SIGMA, Public Procurement Brief 32, Market Analysis, Preliminary Market Consultations, and Prior Involvement of Candidates/Tenderers, September 2016.

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://www.sigmaxweb.org/publications/Public-Procurement-Policy-Brief-32-200117.pdf>.

Δέσμη εργαλείων ανάλυσης αγοράς

Ο φορέας Procurement Journey Scotland έχει αναπτύξει μια ολοκληρωμένη δέσμη εργαλείων για την ανάλυση αγοράς. Η δέσμη αυτή είναι διαθέσιμη ηλεκτρονικά στο διαδίκτυο.

Παρέχει συμβουλές και εργαλεία, όπως το συγκεκριμένο συνοπτικό υπόδειγμα ανάλυσης αγοράς το οποίο μπορεί να είναι χρήσιμο σε αναθέτουσες αρχές άλλων χωρών.

Παράγοντας	Πορίσματα της έρευνας	
Ορισμός της αγοράς	Τι αποτελεί η αγορά Πώς περιγράφεται στον σχετικό κλάδο	Επισκόπηση των εμπορευμάτων/ προϊόντων/υπηρεσιών που καλύπτουν τα διάφορα τμήματα της αγοράς
Επισκόπηση της αγοράς	Μέγεθος Συνολικός κύκλος εργασιών στην αγορά ανά έτος Συνολικός όγκος (ποσότητα) πωλήσεων Χρηματοοικονομικοί δείκτες, π.χ. κερδοφορία/ απόδοση επενδύσεων	Επισκόπηση της αγοράς ανά τμήμα π.χ. γεωγραφική περιφέρεια, πελατειακή βάση, τομέας
Επαγγελματικές ενώσεις		
Βασικοί προμηθευτές	Διευκρινίστε αν η αγορά του εμπορεύματος/ της υπηρεσίας είναι παγκόσμια, ευρωπαϊκή ή εθνική και προσδιορίστε τους κατάλληλους 5 κορυφαίους προμηθευτές	
Ανάπτυξη της αγοράς	Τάσεις των τελευταίων 2-4 ετών Προβλέψεις για τα 2-4 επόμενα έτη Τιμές ανάπτυξης (σε %), αξία ή όγκος	Επισκόπηση της αγοράς ανά τμήμα π.χ. γεωγραφική περιφέρεια, πελατειακή βάση, τομέας Στοιχεία που επηρεάζουν την ανάπτυξη
Τάσεις και εξελίξεις	Τάσεις στην αγορά (ζήτηση, τεχνολογία, άλλες εξελίξεις, προσεγγίσεις κ.λπ.) Βασικοί τεχνολογικοί τομείς που υποστηρίζουν την αγορά Υπάρχουσες τεχνολογίες – ωριμότητα και ικανότητα Τάσεις τεχνολογικών εξελίξεων – επόμενο σημαντικό γεγονός & πότε;	Δείκτης ρυθμού μεταβολής τιμών Επιπτώσεις στην επιχείρηση Περιορισμοί κατά την πρόσβαση στην τεχνολογία
Τάσεις της αγοράς προμήθειας/ εφοδιασμού	Κύριοι παράγοντες στην αγορά Τάσεις των προμηθευτών	Επισκόπηση των βασικών προμηθευτών Εξελίξεις στην τιμολόγηση Πολιτικές εκπτώσεων – όγκος/ πρόγραμμα πιστών πελατών/ κίνδυνος : απόδοση Τιμολόγηση «κόστος συν κέρδος» «Αγοραία τιμολόγηση»

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <https://www.procurementjourney.scot/route-3/route-3-develop-strategy-profiling-commodity-supply-market-analysis>

Σε ό,τι αφορά τον σχεδιασμό, οι ορθές πρακτικές καταδεικνύουν ότι η διενέργεια έρευνας αγοράς αρκετά πριν από τη δημοσίευση της προκήρυξης σύμβασης μπορεί να είναι εξαιρετικά χρήσιμη. Επιπλέον, η δημοσίευση προκαταρκτικής προκήρυξης στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ με σκοπό τη διεξαγωγή διαλόγου πριν από την υποβολή προσφορών γίνεται θετικά αποδεκτή από την αγορά, συντελεί στην κατάρτιση τευχών δημοπράτησης και υποβαλλόμενων προσφορών υψηλότερης ποιότητας και μειώνει τον κίνδυνο προσφυγών σε μεταγενέστερο στάδιο.

Δύο τρόποι ανάλυσης της αγοράς είναι οι ακόλουθοι:

1. έρευνα αγοράς,
2. προκαταρκτική διαβούλευση με την αγορά, με τη συμμετοχή υποψηφίων ή προσφερόντων.

Το πεδίο εφαρμογής και το βάθος της ανάλυσης αγοράς διαφέρουν ανάλογα με τη φύση και το μέγεθος της δημόσιας σύμβασης. Για τις συνήθεις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, μια κατάλληλη προσέγγιση μπορεί να είναι η έρευνα από το γραφείο (δηλ. χωρίς εξωτερικές επαληθεύσεις και επαφές) για την αποσαφήνιση της δομής της αγοράς, τον εντοπισμό των ενεργών οικονομικών φορέων και την κατανόηση των τιμών.

1.3.1. Έρευνα αγοράς

Η συνθηθέστερη μέθοδος ανάλυσης αγοράς πριν από την προετοιμασία μιας διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης είναι η έρευνα τεκμηρίωσης που μπορεί να διενεργη-

θεί στα γραφεία της αναθέτουσας αρχής με την αξιοποίηση των εσωτερικών πόρων της. Η μέθοδος αυτή συνίσταται στη συγκέντρωση πληροφοριών, κυρίως από το διαδίκτυο, καθώς και μέσω ταχυδρομικής και τηλεφωνικής επικοινωνίας.

Η έρευνα αγοράς από το γραφείο μπορεί να παράσχει πληροφορίες σχετικά με τη διαθεσιμότητα προϊόντων ή υπηρεσιών που ικανοποιούν τις ανάγκες της αναθέτουσας αρχής. Στη συνέχεια, η αρχή μπορεί να προσδιορίσει την καταλληλότερη προσέγγιση ανάθεσης δημόσιας σύμβασης χωρίς να απαιτείται πολύς χρόνος ή πόροι.

Συνήθεις **πηγές πληροφοριών** είναι οι ακόλουθες:

- » εσωτερικές υπηρεσίες που ασχολούνται με το αντικείμενο,
- » κατάλογοι παραγωγών, διανομείς, αντιπρόσωποι,
- » δημοσιεύσεις στον Τύπο (εξειδικευμένα περιοδικά, γενικού περιεχομένου περιοδικά, ενημερωτικά δελτία, κ.λπ.),
- » επαγγελματικές ενώσεις, επιχειρηματικοί οργανισμοί ή εμπορικά επιμελητήρια,
- » υφιστάμενες μελέτες αγοράς.

Οι αγοραστές δημόσιοι φορείς θα πρέπει να αναλύουν τις διάφορες πηγές πληροφοριών χρησιμοποιώντας τα ακόλουθα κριτήρια.

Πίνακας 3. Ενδεικτικά κριτήρια ανάλυσης αγοράς

Κατηγορίες ανάλυσης	Στοιχεία και πληροφορίες
Οριμότητα της αγοράς	Εδραιωμένη αγορά, αγορά σε φάση ανάπτυξης, ύπαρξη επαρκούς αριθμού προμηθευτών ώστε να διασφαλίζεται ο αποτελεσματικός ανταγωνισμός.
Ικανότητα της αγοράς ως προς την εκτέλεση	Εντός της απαιτούμενης προθεσμίας, στην απαιτούμενη κλίμακα, βάσει του διαθέσιμου προϋπολογισμού.
Πρότυπα και προϋποθέσεις	Προϋποθέσεις που εφαρμόζονται συνήθως σε παρόμοιες συμβάσεις, πιθανοί περιορισμοί της αγοράς, ικανότητα των οικονομικών φορέων να πληρούν ορισμένα πρότυπα.
Αξία της σύμβασης	Πρόσφατες τιμές της αγοράς, διάρθρωση των τιμών, ανάλυση του κόστους για παρόμοιες συμβάσεις, σταθερό και μεταβλητό κόστος στο πλαίσιο παρόμοιου προϋπολογισμού.
Κριτήρια επιλογής και ανάθεσης	Ελάχιστες απαιτήσεις στο πλαίσιο παρόμοιων συμβάσεων, σχετικές ποιοτικές παράμετροι, συμπεράσματα από παρόμοιες εμπειρίες.
Εκτέλεση της σύμβασης	Πιθανοί κίνδυνοι, βασικά ορόσημα, διαχείριση του χρόνου, διδάγματα από παρόμοιες εμπειρίες.

Για πολύπλοκες συμβάσεις, θα πρέπει να προσδιορίζεται σειρά προκαθορισμένων οροσήμων ώστε να καταδεικνύεται το τι θεωρείται αποδεκτή προσφορά. Επίσης, η αναθέτουσα αρχή θα μπορούσε ακόμη και να προετοιμάσει εκ των προτέρων έναν θεωρητικό βέλτιστο διαγωνισμό υποβολής προσφορών.

Εφόσον συντρέχει περίπτωση ή είναι αναγκαίο, μπορούν να πραγματοποιούνται πιο ενεργές δραστηριότητες έρευνας της αγοράς, όπως η συμμετοχή σε συνέδρια, εκθέσεις, σεμινάρια, ή διαβουλεύσεις με την αγορά, με την πρότερη συμμετοχή των υποψηφίων.

1.3.2. Προκαταρκτική διαβούλευση με την αγορά

Η προκαταρκτική διαβούλευση με την αγορά περιλαμβάνει τη διεξαγωγή συνεντεύξεων με ενδιαφερόμενα μέρη της αγοράς ή την επικοινωνία με άτομα που διαθέτουν τεχνογνωσία στον σχετικό τομέα, για παράδειγμα ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες, εξειδικευμένους φορείς, επιχειρηματικούς οργανισμούς ή οικονομικούς φορείς.

Στόχος της διαβούλευσης με την αγορά είναι:

1. η καλύτερη προετοιμασία της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης,
2. η ενημέρωση των επιχειρήσεων στη σχετική αγορά αναφορικά με τη σχεδιαζόμενη ανάθεση δημόσιας σύμβασης.

Η διενέργεια διαλόγου με την αγορά πριν από την έναρξη της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης μπορεί να βοηθήσει στον εντοπισμό καινοτόμων λύσεων και νέων προϊόντων ή υπηρεσιών που ενδέχεται να μην γνώριζε η δημόσια αρχή. Μπορεί επίσης να συνδράμει την αγορά στην εκπλήρωση των κριτηρίων που θα εφαρμοστούν στη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, διευκρινίζοντας τις αναμενόμενες απαιτήσεις της δημόσιας αρχής.

Παρότι δεν υπάρχουν συγκεκριμένοι κανόνες που να ρυθμίζουν τη διαδικασία διαβούλευσης με την αγορά, αυτή θα πρέπει πάντοτε να τηρεί τις βασικές αρχές της απαγόρευσης διακρίσεων, της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό σε περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή αναζητεί ή λαμβάνει συμβουλές από εξωτερικά μέρη ή μεμονωμένους οικονομικούς φορείς.

Η προσέγγιση της αγοράς πρέπει να γίνεται με τέτοιο τρόπο ώστε να διασφαλίζεται η τήρηση των αρχών της διαφάνειας και της ισότιμης μεταχείρισης, αποφεύγοντας τη γνωστοποίηση προνομιακών πληροφοριών ή/και προνομιακών θέσεων της αγοράς.

Διαβούλευση με την αγορά χωρίς στρέβλωση του ανταγωνισμού

Πρέπει να δίδεται ιδιαίτερη προσοχή ώστε να αποφεύγεται η στρέβλωση του ανταγωνισμού μέσω της επιλεκτικής ενημέρωσης ορισμένων οικονομικών φορέων σχετικά με μια σχεδιαζόμενη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης ή/και τις παραμέτρους της νωρίτερα από άλλους οικονομικούς φορείς. Στρέβλωση του ανταγωνισμού μπορεί επίσης να προκληθεί σε περίπτωση που θεωρηθεί ότι οι τεχνικές προδιαγραφές έχουν επηρεαστεί ή «αντικατοπτρίζουν» τις προδιαγραφές συγκεκριμένου προϊόντος ή υπηρεσίας που διατίθεται στην αγορά.

Κατά την προετοιμασία προσκλήσεων υποβολής προσφορών, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να διεξάγουν διαβουλεύσεις με την αγορά, αλλά θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας υποβολής προσφορών, δεν διαστρεβλώνεται ο ανταγωνισμός με τη συμμετοχή επιχείρησης με την οποία είχε ήδη υπάρξει διαβούλευση κατά το παρελθόν. Πρέπει επίσης να διασφαλίζουν ότι τυχόν πληροφορίες που έχουν κοινοποιηθεί σε επιχείρηση στο πλαίσιο της συμμετοχής της σε διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης κατά το παρελθόν θα γνωστοποιούνται και στις υπόλοιπες συμμετέχουσες επιχειρήσεις.

Τα ακόλουθα μέτρα αναμένεται ότι θα βοηθήσουν τις αναθέτουσες αρχές να διασφαλίζουν τον δίκαιο ανταγωνισμό και να αποφεύγουν να αποκλείουν έναν προσφέροντα ο οποίος βρίσκεται σε πλεονεκτικότερη θέση:

- » Δημόσια ανακοίνωση της προκαταρκτικής διαβούλευσης με την αγορά (π.χ. μέσω της δημοσίευσης προκαταρκτικής προκήρυξης στις εθνικές διαδικτυακές πύλες και στο TED).
- » Κοινοποίηση στους υπόλοιπους υποψηφίους και προσφέροντες όλων των συναφών πληροφοριών που προκύπτουν από τη συμμετοχή ενός υποψηφίου ή προσφέροντος στην προετοιμασία της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.
- » Ορισμός επαρκών προθεσμιών για την παραλαβή των προσφορών προκειμένου να δοθεί σε όλους τους υποψηφίους επαρκές χρονικό περιθώριο να αναλύσουν τις πληροφορίες.

Η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να αποδίδει τη δέουσα προσοχή σε περίπτωση που αποκλείει έναν πιθανό υποψήφιο λόγω της πρότερης συμμετοχής του στην προετοιμασία της διαδικασίας. Πράγματι, παρότι το ενδεχόμενο αποκλεισμού θα πρέπει να εξετάζεται εφόσον δεν υπάρχει άλλος τρόπος να διασφαλιστεί η ίση μεταχείριση, θα πρέπει να παρέχεται στους οικονομικούς φορείς το δικαίωμα να αποδεικνύουν ότι η συμμετοχή τους δεν στρέβλωσε τον ανταγωνισμό.

Η ανάλυση που διενεργεί η αναθέτουσα αρχή ως προς το συγκεκριμένο ζήτημα δεν θα πρέπει να έχει επίσημο χαρακτήρα, και θα πρέπει να περιλαμβάνει σύγκριση της προσφοράς με άλλες προσφορές που λαμβάνονται από προσφέροντες που δεν έχουν συμμετάσχει στην προετοιμασία της διαδικασίας.

Οι προ-εμπορικές προμήθειες¹⁸ και συγκεκριμένες διαδικασίες όπως οι διαδικασίες ανταγωνιστικού διαλόγου ή οι συμπράξεις καινοτομίας παρέχουν στις δημόσιες αρχές τη δυνατότητα να διεξάγουν διάλογο με την αγορά.

1.4. Προσδιορισμός του αντικειμένου

Οι αναθέτουσες αρχές τείνουν να θεωρούν ότι ο προσδιορισμός του αντικειμένου της σύμβασης (δηλ. του αντικειμένου, της διάρκειας και της αξίας της) αποτελεί το πρώτο στάδιο μιας διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης. Ωστόσο, ο προσδιορισμός αυτός θα πρέπει να πραγματοποιείται μόνο εφόσον η ανάγκη έχει αξιολογηθεί, έχουν προσδιοριστεί και κινητοποιηθεί τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη και έχει αναλυθεί η αγορά.

Παράλληλα με τον προσδιορισμό του αντικειμένου, στη διάρκεια του συγκεκριμένου σταδίου η αναθέτουσα αρχή πρέπει να προσδιορίζει το είδος, τη διάρκεια, το χρονοδιάγραμμα, την αξία και τη δομή της σύμβασης.

1.4.1. Αντικείμενο

Είναι απαραίτητο οι αγοραστές δημόσιοι φορείς να προσδιορίζουν σαφώς το αντικείμενο ούτως ώστε να επιλέγουν τη σωστή διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης και το κατάλληλο είδος σύμβασης. Οι κωδικοί αναφοράς που παρέχονται στο κοινό λεξιλόγιο για τις δημόσιες συμβάσεις¹⁹ παρέχουν αναλυτική περιγραφή των διαφόρων ειδών αντικειμένων και μπορούν να συμβάλουν στον προσδιορισμό του καθήκοντος.

Το αντικείμενο της σύμβασης θα πρέπει να βασίζεται σε μια σαφή επιχειρηματική πρόταση.

Η επιχειρηματική πρόταση είναι η αιτιολόγηση ενός προτεινόμενου έργου ή σύμβασης με βάση τα προσδοκώμενα οφέλη. Η αναθέτουσα αρχή πρέπει να μεριμνά ώστε η επιχειρηματική πρόταση να καταρτίζεται από το τμήμα που υποβάλλει το αίτημα προμήθειας και να εγκρίνεται από το αντίστοιχο ιεραρχικό επίπεδο της διοίκησης.

Επιχειρηματική πρόταση

Ενίοτε, πραγματοποιείται εκτίμηση των αναγκών και δρομολογείται διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης χωρίς να τεκμηριώνεται το σκεπτικό για συγκεκριμένες επιλογές και να καταδεικνύεται η ύπαρξη κατάλληλων εγκρίσεων. Ωστόσο, έχει καίρια σημασία κάθε απόφαση για τη δρομολόγηση δημόσιας σύμβασης να βασίζεται σε συστηματική εκτίμηση των σχετικών ζητημάτων και των διαθέσιμων επιλογών. Διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων που βασίζονται απλώς σε πρόχειρη εκτίμηση και μη ελεγχμένες υποθέσεις ενδέχεται να είναι μην επιτύχουν τους στόχους τους.

Προτού δρομολογήσουν μια διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να καταρτίζουν επιχειρηματική πρόταση στην οποία να παρουσιάζονται με σαφήνεια οι λόγοι για τους οποίους θα πρέπει να δρομολογηθεί η διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης και στην οποία καταδεικνύεται το ότι έχουν εξεταστεί οι βασικές πτυχές σχεδιασμού.

Οι πόροι και ο χρόνος που δεσμεύονται για την κατάρτιση της επιχειρηματικής πρότασης θα πρέπει να είναι πάντοτε αναλογικοί προς το μέγεθος και την πολυπλοκότητα του έργου: τα μικρότερα έργα δεν είναι απαραίτητο να περιλαμβάνουν το σύνολο των πτυχών μιας διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.

¹⁸ Ανακοίνωση της Επιτροπής «Προ-εμπορικές δημόσιες συμβάσεις: προώθηση της καινοτομίας για την εξασφάλιση βιώσιμων και ποιοτικών δημόσιων υπηρεσιών στην Ευρώπη», [COM(2007) 799 της 14/12/2007].

¹⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ GROW, Κοινό λεξιλόγιο για τις δημόσιες συμβάσεις. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/rules-implementation/common-vocabulary_el.

Σκοπός της **επιχειρηματικής πρότασης** είναι να υπάρξει σαφές σκεπτικό για την προτεινόμενη πορεία δράσης καταδεικνύοντας ότι το έργο/σύμβαση:

- » καλύπτει τις ανάγκες του οργανισμού,
- » υπόκειται στην καταλληλότερη διαδικασία υποβολής προσφορών,
- » είναι επιτεύξιμο/η,
- » είναι οικονομικά προσιτό/ή,
- » αποτελεί ορθή εμπορική συμφωνία, και
- » είναι βιώσιμο/η.

Μια επιχειρηματική πρόταση θα πρέπει να εγκρίνεται στο κατάλληλο ιεραρχικό επίπεδο της διοίκησης της αναθέτουσας αρχής προκειμένου να διασφαλίζεται ο απαιτούμενος προϋπολογισμός ως μέρος του σταδίου σχεδιασμού της προμήθειας. Η επιχειρηματική πρόταση θα πρέπει να εγκρίνεται πριν από τη δρομολόγηση της διαδικασίας προμήθειας καθαυτής.

Η επιχειρηματική πρόταση μπορεί να διαμορφώνεται με βάση μια βασική δομή όταν πρόκειται για συνήθεις διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης ή μια πιο σύνθετη δομή για μεγαλύτερες διαδικασίες:

Ως πρότυπο για την κατάρτιση μιας επιχειρηματικής πρότασης μπορεί να χρησιμοποιηθεί η **βασική δομή** κατωτέρω, στην οποία περιγράφονται αναλυτικά όλα τα στοιχεία που πρέπει να καλύπτονται:

- » πλαίσιο και περιγραφή της ανάγκης,
- » οφέλη που θα αποκομιστούν/προβλήματα που θα επιλύσει η σύμβαση,
- » εκτιμώμενο κόστος και διαθεσιμότητα προϋπολογισμού,
- » συνοπτική περιγραφή του χρονοδιαγράμματος,
- » κινητοποίηση εσωτερικών πόρων, ενδιαφερόμενων μερών ή χρηστών, και
- » πιθανοί κίνδυνοι (βλέπε ενότητα 5.2.2. Διαχείριση κινδύνου).

Για πιο **σύνθετες ή μεγαλύτερες διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων**, μια καλά καταρτισμένη επιχειρηματική πρόταση θα αποτελέσει βασικό εργαλείο της αναθέτουσας αρχής κατά την προετοιμασία και υλοποίηση της σύμβασης. Η επιχειρηματική πρόταση μπορεί να χρησιμοποιηθεί από την αρχή σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης καθώς και για να αντιμετωπιστούν πιθανές δυσκολίες και απρόβλεπτες περιστάσεις.

Ως εκ τούτου, η επιχειρηματική πρόταση θα πρέπει να παρέχει αναλυτικότερες πληροφορίες, οι οποίες μπορούν να οργανώνονται ως εξής:

Πίνακας 4. Αναλυτική δομή επιχειρηματικής πρότασης για σύνθετες διαδικασίες

Ενότητα	Προτεινόμενο περιεχόμενο
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑ	Πλαίσιο και περιγραφή της ανάγκης Ευθυγράμμιση με τα εσωτερικά σχέδια και στρατηγικές Εξωτερικές στρατηγικές που λαμβάνονται υπόψη (ανάλογα με την περίπτωση) Στόχοι της σύμβασης Οφέλη προς επίτευξη Βασικά ενδιαφερόμενα μέρη Παράγοντες επιτυχίας και τρόπος μέτρησής τους Δυσνητικοί κίνδυνοι
ΕΡΕΥΝΑ ΑΓΟΡΑΣ	Επισκόπηση αγοράς Ανάλυση προμηθευτών Αγοραίες τιμές Αποτέλεσμα των διαβουλεύσεων (ανάλογα με την περίπτωση) Τάσεις και εξελίξεις

Ενότητα	Προτεινόμενο περιεχόμενο
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΛΟΓΩΝ	Κατάλογος διαθέσιμων επιλογών Υψηλού επιπέδου ανάλυση κόστους/οφέλους, στην οποία να συμπεριλαμβάνονται και τα μη χρηματοοικονομικά «ήπια» οφέλη Προτιμώμενη επιλογή και σκεπτικό επιλογής Είναι διαθέσιμη η προτιμώμενη επιλογή μέσω υφιστάμενης σύμβασης;
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΙΤΟΤΗΤΑ	Διαθέσιμη χρηματοδότηση και πόροι Εκτίμηση κόστους Κόστος κύκλου ζωής (ανάλογα με την περίπτωση)
ΕΠΙΤΕΥΞΙΜΟΤΗΤΑ	Υψηλού επιπέδου σχέδιο καθηκόντων, Χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης της σύμβασης.
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	Βασικά συμπεράσματα, Επόμενα βήματα, Κύρια σημεία επικέντρωσης, Σύσταση προς έγκριση.

Είδος σύμβασης

Η αναθέτουσα αρχή πρέπει επίσης να **προσδιορίζει εάν το αντικείμενο της σύμβασης συνιστά έργο, αγαθό ή υπηρεσία** (βλέπε Πίνακας 1. Είδος δημόσιων συμβάσεων). Κατ' αυτόν τον τρόπο θα προσδιοριστούν ιδίως τα όρια που θα πρέπει ληφθούν υπόψη κατά την εφαρμογή της ενωσιακής νομοθεσίας.

Από την εν λόγω ανάλυση ενδέχεται επίσης να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι η κατάλληλη σύμβαση είναι σύμβαση παραχώρησης.

Σε πολύ συγκεκριμένες περιπτώσεις, είναι επίσης δυνατόν να συνδυαστούν έργα, αγαθά και υπηρεσίες σε μεικτές συμβάσεις.

Μεικτή σύμβαση που συνδυάζει έργα, αγαθά ή/και υπηρεσίες

Όσον αφορά **μεικτές συμβάσεις**, στο πλαίσιο των οποίων έργα, αγαθά ή/και υπηρεσίες συνδυάζονται σε μία και μόνη σύμβαση, το κύριο αντικείμενο πρέπει να προσδιορίζεται από το στοιχείο με την υψηλότερη αξία ή από το τμήμα της σύμβασης που είναι το πλέον απαραίτητο για την ικανοποίηση της ανάγκης.

Συγκεκριμένα, τα κριτήρια που πρέπει να εφαρμόζουν οι αγοραστές δημόσιοι φορείς για τον προσδιορισμό του είδους της σύμβασης είναι τα ακόλουθα:

Καταστάσεις	Κριτήρια προσδιορισμού του είδους της σύμβασης
Έργα + αγαθά	Κύριο αντικείμενο της σύμβασης
Έργα + υπηρεσίες	Κύριο αντικείμενο της σύμβασης
Υπηρεσίες + αγαθά	Υψηλότερη τιμή
Υπηρεσίες + υπηρεσίες υπό απλουστευμένο καθεστώς	Υψηλότερη τιμή

Σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, το αντικείμενο της σύμβασης μπορεί επίσης να σχετίζεται με περισσότερες από μία οδηγίες της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις.

Μεικτή σύμβαση υπαγόμενη σε περισσότερες από μία οδηγίες της ΕΕ

Όσον αφορά μεικτές συμβάσεις για την προμήθεια αντικειμένων που καλύπτονται από την οδηγία 2014/24/ΕΕ και για προμήθειες που δεν καλύπτονται από την εν λόγω οδηγία, το εφαρμοστέο νομικό καθεστώς εξαρτάται από το εάν υφίσταται αντικειμενική δυνατότητα διαχωρισμού των διαφόρων τμημάτων της σύμβασης.

1) Εάν υπάρχει δυνατότητα διαχωρισμού των διαφόρων τμημάτων, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποφασίσει

- 1) να αναθέσει χωριστές συμβάσεις για τα διαχωρισμένα τμήματα, ή
- 2) να αναθέσει μια ενιαία σύμβαση.

Όταν η αναθέτουσα αρχή επιλέγει να αναθέσει χωριστές συμβάσεις για χωριστά τμήματα, η απόφαση για το ποιο νομικό καθεστώς εφαρμόζεται σε κάθε χωριστή σύμβαση πρέπει να λαμβάνεται βάσει των χαρακτηριστικών εκάστου τμήματος.

Εάν η αναθέτουσα αρχή αποφασίσει να αναθέσει μια ενιαία σύμβαση, εφαρμόζεται η οδηγία 2014/24/ΕΕ.

2) Εάν δεν υπάρχει δυνατότητα διαχωρισμού των διαφόρων τμημάτων, η εφαρμοστέα νομοθεσία πρέπει να προσδιορίζεται με βάση το κύριο αντικείμενο της εν λόγω σύμβασης.

1.4.2. Ενιαία σύμβαση ή παρτίδες

Αφού ολοκληρωθούν οι ανωτέρω ενέργειες, οι αγοραστές δημόσιοι φορείς μπορούν να αποφασίσουν αν θα προβούν στη σύναψη μίας ενιαίας σύμβασης ή αν θα τη διαιρέσουν σε παρτίδες. Οι αναθέτουσες αρχές ενθαρρύνονται να διαιρούν τις συμβάσεις σε παρτίδες καθώς αυτός είναι ένας τρόπος να βοηθηθούν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις να συμμετέχουν στις δημόσιες συμβάσεις.

Οι συμβάσεις που καλύπτουν σύνολο αγαθών ή υπηρεσιών που εξυπηρετούν παρόμοιο σκοπό, των οποίων η συνδυαστική αξία είναι τέτοια ώστε ο αριθμός των οικονομικών φορέων που μπορούν να τα παρέχουν στο σύνολό τους είναι περιορισμένος, θα πρέπει να διαιρούνται σε παρτίδες. Κατ' αυτόν τον τρόπο, οποιοσδήποτε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας θα μπορεί να υποβάλει προσφορά για μία ή περισσότερες παρτίδες.

Η διαίρεση μιας σύμβασης σε παρτίδες αυξάνει τον ανταγωνισμό διότι οι αναθέτουσες αρχές είναι πιο πιθανό να προσελκύσουν περισσότερες και ευρύτερου φάσματος προσφορές, προσφέροντας στην αγορά περισσότερες και μικρότερες συμβάσεις. Συνεπώς, παρότι η διαίρεση σε παρτίδες δεν θα πρέπει να είναι υποχρεωτική για όλες τις συμ-

βάσεις, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ανάπτυξη της επιχειρηματικής πρότασης.

Ο διαχωρισμός σε παρτίδες συνιστάται επίσης όταν μια σύμβαση για μεμονωμένη αγορά απαρτίζεται από ποικιλία προϊόντων ή υπηρεσιών που παρέχονται από επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε διάφορους τομείς της οικονομίας (για παράδειγμα, οι δραστηριότητες πληροφοριών και επικοινωνιών περιλαμβάνουν συχνά τη διαχείριση ενός δικτυακού τόπου, την παραγωγή βίντεο ή τη δημοσίευση γραπτού υλικού). Σε αυτές τις περιπτώσεις, μια επιχείρηση που είναι ιδιαίτερα αποδοτική στον δικό της τομέα αλλά δεν έχει τη δυνατότητα να παρέχει όλα τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες θα αποκλειόταν αδίκως από τον ανταγωνισμό.

Η διαίρεση μιας σύμβασης σε παρτίδες διευκολύνει επίσης τη συμμετοχή των ΜΜΕ στους διαγωνισμούς υποβολής προσφορών. Για παράδειγμα, στην περίπτωση των συμβάσεων ιδιαίτερα υψηλής αξίας, ο ανταγωνισμός μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω της διαίρεσης της σύμβασης, δεδομένου ότι μόνο ένας μικρός αριθμός οικονομικών φορέων μπορούν να προσφέρουν το σύνολο των ζητούμενων προϊόντων ή υπηρεσιών, με αποτέλεσμα η αναθέτουσα αρχή να εξαρτάται από αυτούς.

Διαίρεση σε παρτίδες ή αιτιολόγηση

Εκτός εάν το κράτος μέλος απαιτεί εξαρχής η σύμβαση να υποδιαιρείται σε παρτίδες, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να παρέχουν γραπτώς τους βασικούς λόγους για τους οποίους αποφάσισαν να μην υποδιαιρέσουν τη σύμβαση σε παρτίδες. Η εν λόγω αιτιολόγηση πρέπει να περιλαμβάνεται στα τεύχη δημοπράτησης ή στην τελική έκθεση της ανάθεσης της σύμβασης.

Για παράδειγμα, οι αναθέτουσες αρχές τείνουν να μην διαιρούν μια σύμβαση σε παρτίδες διότι η οργάνωση μιας ενιαίας σύμβασης είναι ευκολότερη και μπορεί να οδηγήσει σε οικονομίες κλίμακας. Πράγματι, η διαχείριση περισσότερων συμβάσεων και ενδιαφερόμενων μερών είναι πιο δύσκολη.

Εάν η αναθέτουσα αρχή αποφασίσει να αναθέσει μια σύμβαση υπό μορφή χωριστών παρτίδων, δεν απαιτείται αιτιολόγηση, και μπορεί να προχωρήσει στον προσδιορισμό του μεγέθους και του αντικειμένου κάθε παρτίδας.

Η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να υποδεικνύει, είτε στην προκήρυξη σύμβασης είτε στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος, αν μπορούν να υποβληθούν προσφορές για το σύνολο των παρτίδων, για ορισμένες παρτίδες ή για μία μόνο παρτίδα. Ακόμη και αν επιτρέπεται η υποβολή προσφορών για περισσότερες από μία ή όλες τις παρτίδες, η αναθέτουσα αρχή δύναται να περιορίσει τον αριθμό των παρτίδων που μπορούν να ανατεθούν σε έναν προσφέροντα. Ωστόσο, πρέπει να δηλώνουν τον μέγιστο αριθμό παρτίδων ανά προσφέροντα στην προκήρυξη σύμβασης.

Η αναθέτουσα αρχή πρέπει να αναπτύξει αντικειμενικά κριτήρια που δεν δημιουργούν διακρίσεις ή κανόνες, προς εφαρμογή για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης θα είχε ως αποτέλεσμα την ανάθεση σε έναν προσφέροντα περισσότερων παρτίδων από τον μέγιστο αριθμό. Κατά τον προσδιορισμό των παρτίδων που θα ανατεθούν, η επιτροπή αξιολόγησης (βλέπε 4.1 Σύσταση της επιτροπής αξιολόγησης) πρέπει να εφαρμόζει τα κριτήρια ή τους κανόνες που αναφέρονται στα τεύχη δημοπράτησης.

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αναθέτει συμβάσεις συνδυάζοντας περισσότερες από μία ή όλες τις παρτίδες. Σε αυτή την περίπτωση, η αναθέτουσα αρχή πρέπει να προσδιορίζει στην προκήρυξη σύμβασης ότι επιφυλάσσεται του δικαιώματος να το πράξει, και πρέπει να υποδεικνύει τις παρτίδες ή τις ομάδες παρτίδων που ενδέχεται να συνδυαστούν. Δεδομένου ότι η συγκεκριμένη επιλογή προβλέπεται στην οδηγία 2014/24/ΕΕ, οι επαγγελματίες πρέπει να ανατρέχουν στην εθνική νομοθεσία τους.

1.4.3. Διάρκεια της σύμβασης

Η αναθέτουσα αρχή πρέπει να προσδιορίζει την απαιτούμενη διάρκεια της σύμβασης, δηλαδή τη χρονική περίοδο από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης μέχρι την αποδοχή των τελικών προϊόντων ή παραδοτέων.

Συνιστάται η εν λόγω χρονική περίοδος να περιλαμβάνει τόσο την εκτέλεση των καθκόντων όσο και την έγκριση των ενδιάμεσων παραδοτέων, εάν υπάρχουν, (π.χ. επιμέρους υπηρεσίες, προϊόντα ή στάδια), δεδομένου ότι η έγκριση ενός ενδιάμεσου παραδοτέου συνήθως καθορίζει το αν ο εργολήπτης θα πρέπει να συνεχίσει να εκτελεί τα καθήκοντα. Επιπλέον, ο χρόνος που δαπανά η αναθέτουσα αρχή για την έγκριση ενός παραδοτέου δεν θα πρέπει να έχει ως συνέπεια τη μείωση του χρόνου που παρέχεται στον εργολήπτη για την εκτέλεση της σύμβασης.

Κανονικά, η σύμβαση λύεται όταν και τα δύο μέρη έχουν εκπληρώσει τις υποχρεώσεις τους: ο εργολήπτης έχει εκτελέσει τα καθήκοντά του σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης, και η αναθέτουσα αρχή έχει πραγματοποιήσει την τελική πληρωμή. Ωστόσο, ορισμένοι όροι που σχετίζονται με την εμπιστευτικότητα και την πρόσβαση των ελεγκτών ενδέχεται να παραμείνουν σε ισχύ για μεγάλο χρονικό διάστημα μετά τη λύση της σύμβασης.

Καθορισμός ρεαλιστικού χρονοδιαγράμματος

Στο στάδιο του σχεδιασμού πρέπει να καταρτίζεται ρεαλιστικό χρονοδιάγραμμα για ολόκληρη τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, συμπεριλαμβανομένων δυνατικών διαδικασιών επανόρθωσης, έως την ανάθεση της σύμβασης και το στάδιο της εκτέλεσης. Τα υπεραισιόδοξα χρονοδιαγράμματα αποτελούν συχνό φαινόμενο και οδηγούν σε σφάλματα στις φάσεις εκτέλεσης που έπονται. Για παράδειγμα, ενδέχεται να οδηγήσουν σε αποτυχία της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης ή σε σοβαρά προβλήματα κατά την εκτέλεση, λόγω μη ρεαλιστικών περιόδων προετοιμασίας των προσφορών μειώνοντας ως εκ τούτου τον αριθμό των προσφορών και επηρεάζοντας αρνητικά την ποιότητά τους.

Οι δημόσιες συμβάσεις έργων, αγαθών ή υπηρεσιών που περιλαμβάνουν κονδύλια της ΕΕ αποτελούν συχνά μέρος ενός μεγαλύτερου, χρηματοδοτούμενου από την ΕΕ έργου το οποίο μπορεί να εκτελεστεί μέσω αρκετών δημόσιων συμβάσεων. Καθυστερήσεις σε μία σύμβαση μπορεί να έχουν επιπτώσεις στην εκτέλεση των άλλων συμβάσεων. Ο χρόνος έγκρισης και καταβολής των επιχορηγήσεων αποτελεί έναν επιπρόσθετο περιορισμό κατά τη δρομολόγηση διαδικασιών προμηθειών. Αυτό είναι κάτι που οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να λαμβάνουν υπόψη αρκετά εγκαίρως.

1.4.4. Αξία της σύμβασης

Ένα άλλο σημαντικό στοιχείο που πρέπει να προσδιορίζεται σε αυτό το στάδιο και το οποίο πρέπει τελικώς να δημοσιεύεται στην προκήρυξη σύμβασης είναι η αξία της σύμβασης, δηλ. ο μέγιστος προϋπολογισμός που είναι διαθέσιμος για τους οικονομικούς φορείς.

Ο προσδιορισμός ενός ρεαλιστικού προϋπολογισμού με σκοπό την επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων, και, ταυτόχρονα, μιας καλής σχέσης ποιότητας/τιμής, είναι κρίσιμης σημασίας και θα πρέπει να βασίζεται σε ένα σαφές σύνολο απαιτήσεων και σε επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τις αγοραίες τιμές.

Η αναθέτουσα αρχή πρέπει να διενεργεί εκτίμηση της αξίας της σύμβασης και να την τεκμηριώνει κατά τρόπον ώστε η αιτιολόγηση και το σκεπτικό της αξίας μιας αγοράς να είναι διαθέσιμα στο μέλλον, είτε σε άλλα μέλη του προσωπικού της αναθέτουσας αρχής είτε σε πιθανούς ελεγκτές. Η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να μπορεί να παρουσιάζει όχι μόνο τις πηγές και τη μέθοδο που χρησιμοποιήθηκαν για την εκτίμηση αλλά και την καλή σχέση ποιότητας/τιμής της αγοράς.

Ορισμός — Ποια είναι η αξία της σύμβασης;

Η εκτιμώμενη αξία βασίζεται στον συνολικό όγκο των υπηρεσιών, των αγαθών ή των έργων που θα αγοραστούν καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης, συμπεριλαμβανομένων όλων των προαιρέσεων, των φάσεων ή των πιθανών ανανεώσεων. Περιλαμβάνει το σύνολο των εκτιμώμενων αμοιβών του εργολήπτη, συμπεριλαμβανομένων όλων των ειδών δαπανών, όπως οι ανθρώπινοι πόροι, τα υλικά και οι μεταφορές, και καλύπτει επίσης τις πρόσθετες δαπάνες, όπως συντήρηση, ειδικές άδειες, λειτουργικό κόστος ή έξοδα μετακίνησης και διαμονής.

Η τεχνητή κατάτμηση της αξίας της σύμβασης είναι παράνομη

Η αναθέτουσα αρχή δεν πρέπει να διαχωρίζει με τεχνητό τρόπο μεγαλύτερα έργα/αγαθά/υπηρεσίες σε μικρότερες μονάδες προκειμένου να αποφύγει τα όρια της ΕΕ όσον αφορά τη δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, τα εθνικά όρια ή προκειμένου να αποφύγει ορισμένες ανταγωνιστικές διαδικασίες.

Όσον αφορά τα έργα, πρέπει όλες οι επιμέρους συμβάσεις να συνενώνονται, όταν μεταξύ τους υπάρχει λειτουργική και χρονική σχέση. Εν γένει, εάν όλες οι συμβάσεις αφορούν το ίδιο αντικείμενο, οι αξίες τους πρέπει να αθροίζονται. Εάν το άθροισμα των αξιών υπερβαίνει τα όρια, οι συμβάσεις πρέπει να δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ. Τα συνεργατικά έργα με περισσότερους από έναν εταίρους πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις απαιτήσεις που συνδέονται με τις δημόσιες προμήθειες σε επίπεδο έργου, δηλ. όχι σε επίπεδο μεμονωμένου εταίρου.

Για παράδειγμα, εάν η αναθέτουσα αρχή πρέπει να βάλει ένα κτίριο με 10 δωμάτια, δεν μπορεί να διαιρέσει τη σύμβαση σε 10 συμβάσεις ή λιγότερες (π.χ. 6) και να τις αναθέσει χωρίς διαγωνισμό. Όλες οι εν λόγω υπηρεσίες/αγαθά ή έργα πρέπει να «ομαδοποιηθούν» ώστε να αποτελέσουν ένα λειτουργικό σύνολο. Κατά συνέπεια, σε αυτό το παράδειγμα, η αξία της σύμβασης πρέπει να ισούται με τη συνολική αξία των 10 συμβάσεων. Η συνολική αξία καθορίζει αν μια προσφορά πρέπει ή όχι να συμμορφώνεται με την οδηγία 2014/24/ΕΕ.

Παραδείγματα τεχνητής κατάτμησης ή «σαλαμοποίησης»

1. Από τον έλεγχο ενός σχεδίου για τη σύναψη σύμβασης έργου με σκοπό την κατασκευή δημόσιου κτιρίου αποκαλύφθηκε η ύπαρξη πολλών παρτίδων της σύμβασης που περιελάμβαναν ποσά κατά ελάχιστο βαθμό χαμηλότερα του ορίου της οδηγίας, χωρίς σαφή τεχνική αιτιολόγηση. Όλες αυτές οι παρτίδες είχαν αποτελέσει αντικείμενο διαδικασίας υποβολής προσφορών σε τοπικό επίπεδο, χωρίς να ληφθεί υπόψη το συνολικό ποσό των παρτίδων το οποίο υπερέβαινε κατά πολύ το κατώτατο όριο.

2. Οι εργασίες ενός έργου διαιρέθηκαν τεχνητά, αφενός, σε μία σύμβαση που αποτέλεσε αντικείμενο διαδικασίας υποβολής προσφορών, το ποσό της οποίας ήταν κατά 1 % χαμηλότερο από το κατώτατο όριο της οδηγίας, και, αφετέρου, σε μία σύμβαση για την εκτέλεση «ιδίων» έργων, η οποία εκτελέστηκε απευθείας από την αναθέτουσα αρχή.

3. Προτεινόμενη αγορά ορισμένης συνολικής ποσότητας οχημάτων διαιρείται τεχνητά σε αρκετές συμβάσεις με πρόθεση να διασφαλιστεί ότι η αξία κάθε σύμβασης δεν υπερβαίνει τα όρια, δηλαδή αποφεύγεται σκόπιμα η δημοσίευση της σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ για το σύνολο των αγαθών που περιλαμβάνονται στη σύμβαση.

Χρονοδιάγραμμα — Πότε πρέπει να προσδιορίζεται η αξία της σύμβασης;

Σύμφωνα με τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις, απαιτείται η αξία να είναι έγκυρη κατά την έκδοση της πρόσκλησης υποβολής προσφορών ή κατά τη δρομολόγηση της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης χωρίς δημοσίευση. Ωστόσο, συνιστάται οι αγοραστές δημόσιοι φορείς να εκτιμούν την αξία της σύμβασης κατά την έναρξη της διαδικασίας, και συγκεκριμένα κατά τον προσδιορισμό του αντικειμένου. Σε κάθε περίπτωση, όταν εφαρμόζεται η οδηγία 2014/24/ΕΕ, η νομικά έγκυρη εκτιμώμενη τιμή είναι η τιμή που δημοσιεύεται με την προκήρυξη σύμβασης.

Μέθοδος — Τρόπος εκτίμησης της αξίας της σύμβασης

Οι επαγγελματίες που ασχολούνται με τις προμήθειες πρέπει να εκτιμούν την αξία μιας αγοράς με βάση την προγενέστερη εμπειρία, προγενέστερες παρόμοιες συμβάσεις ή/και με προκαταρκτική έρευνα αγοράς ή διαβούλευση με την αγορά.

Η αξία πρέπει να υπολογίζεται άνευ ΦΠΑ.

Σε περίπτωση που η σύμβαση έχει διαιρεθεί σε παρτίδες, η αξία της αγοράς είναι η συνδυαστική αξία του συνόλου των παρτίδων.

Σε αυτό το σημείο μπορεί να λαμβάνεται υπόψη το κόστος κύκλου ζωής, δεδομένου ότι αποτελεί μέθοδο εκτίμησης του απαιτούμενου προϋπολογισμού (βλέπε ενότητα 2.3 Καθορισμός των κριτηρίων).

Για τις συμβάσεις έργων, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, πέρα από την αξία των έργων, η συνολική εκτιμώμενη αξία των αγαθών που είναι αναγκαία για την εκτέλεση των εργασιών και που παραδίδονται στον εργολήπτη από την αναθέτουσα αρχή.

1.4.5. Από κοινού ανάθεση δημοσίων συμβάσεων

Οι από κοινού ανάθεση δημοσίων συμβάσεων συνιστανται στον συνδυασμό των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων δύο ή περισσότερων αναθετουσών αρχών. Πιο συγκεκριμένα, δρομολογείται μία μόνο διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης για λογαριασμό όλων των συμμετεχουσών αναθετουσών αρχών με σκοπό την αγορά κοινών υπηρεσιών, αγαθών ή έργων.

Αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε μεταξύ αρκετών αναθετουσών αρχών από το ίδιο κράτος μέλος, είτε μεταξύ αναθετουσών αρχών από διαφορετικά κράτη μέλη μέσω διασυνοριακών προμηθειών.

Περιστασιακές από κοινού ανάθεση δημοσίων συμβάσεων

Περιστασιακά, δύο ή περισσότερες αναθέτουσες αρχές μπορούν να συμφωνήσουν να δρομολογήσουν μια από κοινού διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης. Σε περίπτωση που μια διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης διεκπεραιώνεται από κοινού για λογαριασμό όλων των ενδιαφερόμενων αναθετουσών αρχών, οι εν λόγω αρχές πρέπει να είναι **από κοινού υπεύθυνες** ως προς την εκπλήρωση των νομικών υποχρεώσεών τους.

Ωστόσο, σε περίπτωση που μια διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης διεκπεραιώνεται από περισσότερες από μία αναθέτουσες αρχές αλλά η σύμβαση δεν είναι κοινή στο σύνολό της (δηλ. η από κοινού προμήθεια αφορά ορισμένα μόνο καθήκοντα της σύμβασης), οι αναθέτουσες αρχές είναι από κοινού υπεύθυνες μόνο για τα τμήματα της διαδικασίας που διεκπεραιώνονται από κοινού.

Διασυνοριακές προμήθειες

Αναθέτουσες αρχές από διαφορετικά κράτη μέλη μπορούν να διεκπεραιώσουν από κοινού διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης. Σε μια τέτοια διαδικασία μπορούν να συμμετάσχουν δημόσιοι οργανισμοί από διαφορετικά κράτη μέλη ή να αξιοποιηθούν κεντρικές αρχές προμηθειών που βρίσκονται σε άλλο κράτος μέλος.

Σε περίπτωση παροχής κεντρικών δραστηριοτήτων προμηθειών από κεντρική αρχή προμηθειών εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος, οι δραστηριότητες πρέπει να διεξάγονται σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένη η κεντρική αρχή προμηθειών.

Η κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ αναθετουσών αρχών από διαφορετικά κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης της διαδικασίας, της κατανομής των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών που θα αποτελέσουν το αντικείμενο της προμήθειας, η σύναψη συμβάσεων και η εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία πρέπει να προσδιορίζονται με σαφήνεια στα τεύχη δημοπράτησης.

1.5. Επιλογή της διαδικασίας

Η απόφαση σχετικά με τη διαδικασία που θα χρησιμοποιηθεί είναι καίριας και στρατηγικής σημασίας και επηρεάζει ολόκληρη τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης. Η απόφαση πρέπει να λαμβάνεται και να αιτιολογείται στο στάδιο του σχεδιασμού.

Στην οδηγία 2014/24/ΕΕ προβλέπονται πέντε βασικές διαδικασίες καθώς και συγκεκριμένα κριτήρια για συγκεκριμένες καταστάσεις, τα οποία παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα. Κατά την αγορά υπηρεσιών Ε&Α οι οποίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, μπορεί να χρησιμοποιείται μια συμπληρωματική διαδικασία που ονομάζεται «προ-εμπορικές προμήθειες».

Όταν επιλέγουν τη διαδικασία που θα χρησιμοποιήσουν, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να σταθμίζουν σειρά παραγόντων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται:

- » οι συγκεκριμένες απαιτήσεις και ο σκοπός της κάθε διαδικασίας,
- » τα οφέλη από το πλήρες άνοιγμα του ανταγωνισμού,
- » τα πλεονεκτήματα από τον περιορισμό του ανταγωνισμού,
- » ο διοικητικός φόρτος που επιφέρει κάθε διαδικασία,
- » ο πιθανός κίνδυνος προσφυγών και επανορθώσεων που συνδέονται συχνά με κινδύνους διαφθοράς ή αθέμιτης σύμπραξης, και
- » το κίνητρο για καινοτόμες ή εξατομικευμένες λύσεις για συγκεκριμένες ανάγκες.

Χρησιμοποιώντας τον πίνακα λήψης αποφάσεων κατωτέρω, οι επαγγελματίες μπορούν να επισκοπούν τις δυνατότητες που παρέχουν οι διάφορες διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, καθώς και τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά τους.

Πίνακας 5. Πίνακας λήψης αποφάσεων για την υποστήριξη της επιλογής της διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων

Διαδικασίες	Συγκεκριμένες απαιτήσεις για εφαρμογή της συγκεκριμένης διαδικασίας	Στάδια	Ελάχιστος αριθμός υποψηφίων	Επίπεδο ανταγωνισμού	Φόρτος εργασίας για τις αναθέτουσες αρχές	Κίνδυνος προσφυγών, επαυρθώσεων ή παρατυπιών	Κίνητρο για καινοτόμες ή εξοικονομικές/προϊόντα
Ανοικτή	Καμία. Μπορεί να χρησιμοποιείται για όλες τις αγορές.	1. Επιλογή και αξιολόγηση	Κανένα. Όλοι οι ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι μπορούν να υποβάλουν προσφορά.	ΥΨΗΛΟ Απεριόριστος αριθμός προσφορών.	ΥΨΗΛΟΣ Όλες οι συμμορφούμενες προσφορές πρέπει να εξετάζονται από την αναθέτουσα αρχή (ΑΑ), γεγονός που μπορεί να καθυστερήσει την ανάθεση. Ένταση χρήσης πόρων για την ΑΑ και τους υποψηφίους οι οποίοι πρέπει να κατατίσουν πλήρη προσφορά.	ΧΑΜΗΛΟΣ Η απόφαση λαμβάνεται με σαφή επικέντρωση στην ανάθεση. Περιορισμένοι κίνδυνοι όσον αφορά τη διαφάνεια, καθώς πρόκειται για ανοικτή, διαφανή, ανταγωνιστική διαδικασία.	ΧΑΜΗΛΟ
Κλειστή	Καμία. Μπορεί να χρησιμοποιείται για όλες τις αγορές.	1. Προεπιλογή 2. Επιλογή και αξιολόγηση	Όλοι οι ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι μπορούν να εκδηλώσουν ενδιαφέρον. Τουλάχιστον 5 προεπιλεγμένοι υποψήφιοι μπορούν να υποβάλουν προσφορά.	ΜΕΤΡΙΟ Περιορισμένος αριθμός υποψηφίων που επιτρέπεται να υποβάλουν προσφορά. Δυνατότητα περιορισμού της συμμετοχής αποκλειστικά στους οικονομικούς φορείς με υψηλό επίπεδο εξειδίκευσης.	ΜΕΤΡΙΟΣ Περιορισμένος αριθμός προσφορών προς αξιολόγηση και, συνεπώς, μικρότερη ένταση πόρων για την επιτροπή αξιολόγησης/ΑΑ. Οι διαδικασίες δύο σταδίων ενδέχεται να διαρκούν περισσότερο προκειμένου να τηρούνται οι απαιτούμενες προθεσμίες.	ΜΕΤΡΙΟΣ Μεγαλύτερα περιθώρια αθέμιτης σύμπραξης/διαφθοράς λόγω αυξημένης διακριτικότητας από την ΑΑ.	ΧΑΜΗΛΟ

<p>Ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση</p>	<p>Πρέπει να πληρούνται ένα από τα ακόλουθα κριτήρια: Μια ανοικτή ή κλειστή διαδικασία έχει προσελκύσει παράτυπες ή μη αποδεκτές προσφορές. Οι ανάγκες της ΑΑ δεν είναι δυνατόν να ικανοποιηθούν χωρίς προσαρμογή των διαθέσιμων λύσεων. Το αντικείμενο περιλαμβάνει λύσεις μελετών ή καινοτομίας. Οι τεχνικές προδιαγραφές δεν μπορούν να καθοριστούν με επαρκή ακρίβεια από την ΑΑ σε σχέση με ορισμένα πρότυπα ή τεχνικές προδιαγραφές. Η σύμβαση δεν μπορεί να ανατεθεί χωρίς να διεξαχθούν προηγούμενων διαπραγματεύσεις λόγω συγκεκριμένων κινδύνων ή περιστάσεων που σχετίζονται με τη φύση, την πολυπλοκότητα, ή νομικά και χρηματοοικονομικά ζητήματα.</p>	<p>1. Προεπιλογή 2. Διαπραγμάτευση και αξιολόγηση</p>	<p>Όλοι οι ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι μπορούν να ζητήσουν να συμμετάσχουν ανταποκρινόμενοι σε προκήρυξη σύμβασης. Τουλάχιστον 3 προεπιλεγμένοι υποψήφιοι μπορούν να υποβάλουν προσφορά.</p>	<p>ΜΕΤΡΙΟ Περιορισμένος αριθμός υποψηφίων που επιτρέπεται να υποβάλουν προσφορά. Δυνατότητα περιορισμού της συμμετοχής αποκλειστικά στους οικονομικούς φορείς με υψηλό επίπεδο εξειδίκευσης.</p>	<p>ΥΨΗΛΟΣ Η ΑΑ φέρει το βάρος της απόδειξης των περιστάσεων που επιτρέπουν τη χρήση της διαδικασίας. Η ΑΑ συμμετέχει ιδιαίτερα ενεργά στη διαπραγμάτευση/διάλογο με τους προσφέροντες. Περιορισμένος αριθμός προσφορών προς αξιολόγηση και, συνεπώς, μικρότερη ένταση πόρων για την επιτροπή αξιολόγησης/ΑΑ. Οι διαδικασίες δύο ή τριών σταδίων ενδέχεται να διαρκούν περισσότερο προκειμένου να τηρούνται οι απαιτούμενες προθεσμίες.</p>	<p>ΜΕΤΡΙΟΣ Μεγαλύτερα περιθώρια αθέμιτης σύμπραξης/ διαφθοράς λόγω αυξημένης διακριτικότητας από την ΑΑ.</p>	<p>ΜΕΤΡΙΟ</p>
<p>Ανταγωνιστικός διάλογος</p>		<p>1. Προεπιλογή 2. Διάλογος 3. Επιλογή και αξιολόγηση</p>		<p>ΜΕΤΡΙΟ Μεγαλύτερα περιθώρια αθέμιτης σύμπραξης/ διαφθοράς λόγω αυξημένης διακριτικότητας από την ΑΑ. Οι απαιτήσεις διαφάνειας είναι ιδιαίτερα υψηλές κατά τη διάρκεια του διαλόγου.</p>	<p>ΥΨΗΛΟΣ Μεγαλύτερα περιθώρια αθέμιτης σύμπραξης/ διαφθοράς λόγω αυξημένης διακριτικότητας από την ΑΑ.</p>	<p>ΥΨΗΛΟΣ</p>	<p>ΥΨΗΛΟ</p>

Διαδικασίες	Συγκεκριμένες απαιτήσεις για εφαρμογή της συγκεκριμένης διαδικασίας	Στάδια	Ελάχιστος αριθμός υποψηφίων	Επίπεδο ανταγωνισμού	Φόρτος εργασίας για τις αναθέτουσες αρχές	Κίνδυνος προσφυγών, επανορθώσεων ή παρατυπιών	Κίντρο για καινοτόμες ή εξατομικευμένες ιδέες/προϊόντα
Σύμπραξη καινοτομίας	Η ΑΑ προμηθεύεται τόσο την ανάπτυξη όσο και την αγορά καινοτόμων προϊόντων, υπηρεσιών ή έργων τα οποία δεν διατίθενται ακόμη στην αγορά.	1. Προεπιλογή 2. Διαπραγμάτευση 3. Παράδοση	Όλοι οι ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι μπορούν να ζητήσουν να συμμετάσχουν ανταποκρινόμενοι σε προκήρυξη σύμβασης. Τουλάχιστον 3 προεπιλεγμένοι υποψήφιοι μπορούν να υποβάλουν προσφορά.	ΜΕΤΡΙΟ Περιορισμένος αριθμός υποψηφίων που επιτρέπεται να υποβάλουν προσφορά. Δυνατότητα περιορισμού της συμμετοχής αποκλειστικά στους οικονομικούς φορείς με υψηλό επίπεδο εξειδίκευσης.	ΥΨΗΛΟΣ Η ΑΑ φέρει το βάρος της απόδειξης των περιστάσεων που επιτρέπουν τη χρήση της διαδικασίας. Η ΑΑ συμμετέχει σε σημαντικό βαθμό στην εκτέλεση της σύμβασης καθώς προμηθεύεται και παρακολουθεί τόσο και την έρευνα και την ανάπτυξη όσο και την παράδοση/ανάπτυξη ενός μη υφιστάμενου νέου προϊόντος ή υπηρεσίας. Πιθανώς περιορισμένος αριθμός προσφορών προς αξιολόγηση και, συνολικά, μικρότερη ένταση πόρων για την επιτροπή αξιολόγησης/ΑΑ. Οι διαδικασίες τριών σταδίων ενδέχεται να διαρκούν περισσότερο προκειμένου να τηρούνται οι απαιτούμενες προθεσμίες.	ΥΨΗΛΟΣ Μεγαλύτερα περιθώρια αθέμιτης σύμπραξης/διαφοράς λόγω αυξημένης διακριτικότητας από την ΑΑ. Οι απαιτήσεις διαφάνειας είναι ιδιαίτερα υψηλές κατά τη διάρκεια της διαπραγμάτευσης και της εκτέλεσης της σύμβασης. Κίνδυνος παραγκωνισμού άλλων επενδύσεων Ε&Α και αποκλεισμού του ανταγωνισμού για το στάδιο της παράδοσης/ανάπτυξης (σύμφωνα με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων ΕΑΚ του 2014 δεν υφίσταται κίνδυνος κρατικής ενίσχυσης μόνον όταν η διαδικασία περιορίζεται στην αγορά μοναδικών/εξειδικευμένων προϊόντων ή υπηρεσιών για τα οποία δεν υπάρχουν δυνητικοί προμηθευτές στην αγορά).	ΥΨΗΛΟ

Διαγωνισμός μελετών	<p>Η κριτική επιτροπή πρέπει να απαρτίζεται αποκλειστικά από φυσικά πρόσωπα ανεξάρτητα από τους συμμετέχοντες στον διαγωνισμό μελετών.</p>	1. Επιλογή και αξιολόγηση	<p>Όλοι οι ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι μπορούν να ζητήσουν να συμμετάσχουν ανταποκρινόμενοι σε προκήρυξη σύμβασης.</p> <p>Δυνατότητα περιορισμού του αριθμού των συμμετεχόντων με βάση σαφή κριτήρια επιλογής που δεν δημιουργούν διακρίσεις.</p>	ΜΕΤΡΙΟ Περιορισμένος αριθμός υποψηφίων που επιτρέπεται να υποβάλουν προσφορά.	<p>ΥΨΗΛΟΣ</p> <p>Ένταση χρήσης πόρων για την ΑΑ/κριτική επιτροπή και τους υποψηφίους οι οποίοι πρέπει να καταρτίσουν πλήρη προσφορά.</p>	ΧΑΜΗΛΟΣ Οι αποφάσεις σχετίζονται με διαδικασία ενός σταδίου. Η απόφαση λαμβάνεται από ανεξάρτητη κριτική επιτροπή στην οποία συχνά συμμετέχουν εξωτερικά ενδιαφερόμενα μέρη.	ΥΨΗΛΟ
----------------------------	--	---------------------------	--	---	---	---	--------------

Διαδικασίες	Συγκεκριμένες απαιτήσεις για εφαρμογή της συγκεκριμένης διαδικασίας	Στάδια	Ελάχιστος αριθμός υποψηφίων	Επίπεδο ανταγωνισμού	Φόρτος εργασίας για τις αναθέτουσες αρχές	Κίνδυνος προσφυγών, επανορθώσεων ή παρατυπιών	Κίνητρο για καινοτόμες ή εξοικονομημένες ιδέες/προϊόντα
Διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση	<p>Η διαδικασία αυτή αποτελεί παρέκκλιση από τους γενικούς κανόνες και μπορεί να χρησιμοποιείται μόνον εφόσον ισχύει μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες περιστάσεις:</p> <p>Για έργα, αγαθά ή υπηρεσίες:</p> <p>Μία ανοικτή ή κλειστή διαδικασία δεν έχει προσελκύσει καμία προσφορά ή καμία κατάλληλη προσφορά,</p> <p>Περιπτώσεις εξαιρετικά επείγοντος χαρακτήρα που δικαιολογούνται από απρόβλεπτες περιστάσεις,</p> <p>Η σύμβαση μπορεί να εκτελεστεί μόνον από συγκεκριμένο οικονομικό φορέα σε περίπτωση μοναδικού έργου τέχνης ή καλλιτεχνικής υπηρεσίας, απουσίας ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους ή προστασίας αποκλειστικών δικαιωμάτων.</p> <p>Για έργα ή υπηρεσίες:</p> <p>Νέα έργα ή υπηρεσίες που αποτελούν επανάληψη παρόμοιων έργων ή υπηρεσιών, υπό τον όρο ότι συνάδουν με βασικό έργο για το οποίο ανατέθηκε η αρχική σύμβαση.</p> <p>Για αγαθά ή υπηρεσίες:</p> <p>Για τεχνικούς ή καλλιτεχνικούς λόγους ή λόγω της ύπαρξης ειδικών ή αποκλειστικών δικαιωμάτων, υπάρχει ένας μόνο πιθανός προμηθευτής ή πάροχος υπηρεσιών,</p> <p>Αγορά αγαθών ή υπηρεσιών με ιδιαίτερα πλεονεκτικούς όρους,</p>	1. Επιλογή και αξιολόγηση	Δυνατότητα περιορισμού του αριθμού των συμμετεχόντων σε έναν (1).	ΧΑΜΗΛΟ Η ΑΑ επιλέγει τους οικονομικούς φορείς για τη διαπραγμάτευση.	ΧΑΜΗΛΟΣ Μειωμένος φόρτος εργασίας για την ΑΑ λόγω του μικρού αριθμού των προς αξιολόγηση προσφορών. Για τη ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας απαιτούνται δεξιότητες διαπραγμάτευσης.	ΥΨΗΛΟΣ Η διαδικασία πρέπει να χρησιμοποιείται κατ'εξίρεση και να μην μπορεί να αμφισβητηθεί εύκολα από ζημιωμένους οικονομικούς φορείς. Μεγαλύτερα περιθώρια αθέμιτης σύμπραξης/διαφθοράς λόγω αυξημένης διακριτικότητας από την ΑΑ.	ΧΑΜΗΛΟ

<p>Μόνο για αγαθά: Αγαθά που είναι εισηγμένα και αγοράζονται σε χρηματιστήριο εμπορευμάτων.</p> <p>Προϊόντα που κατασκευάζονται αποκλειστικά για σκοπούς έρευνας, μελέτης, πειραματισμού, μελέτης ή ανάπτυξης.</p> <p>Πρόσθετες παραδόσεις για τη μερική αντικατάσταση ή την επέκταση αγαθών/εγκαταστάσεων που ήδη υπάρχουν με σκοπό την αποφυγή ασυμβατότητας ή τεχνικών δυσκολιών.</p> <p>Μόνο για υπηρεσίες: Η σύμβαση θα ανατεθεί στον νικητή διαγωνισμού μελετών.</p>	<p>Προ-εμπορικές δημόσιες συμβάσεις Σημείωση: Η εν λόγω διαδικασία δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2014/24/ΕΕ.</p>	<p>1. Επιλογή και αξιολόγηση</p>	<p>Όλοι οι ενδιαφερόμενοι υποψήφιοι μπορούν να υποβάλουν προσφορά. Με τη διαδικασία προ-εμπορικών δημόσιων συμβάσεων ανατίθενται συμβάσεις παράλληλα σε περισσότερους από έναν εργολήπτες, και ο προϋπολογισμός των συμβάσεων αυτών καταρτίζεται κατά τρόπο ώστε να ολοκληρωθούν με τη συμμετοχή τουλάχιστον δύο εργοληπτών μέχρι το τελικό στάδιο Ε&Α.</p>	<p>ΥΨΗΛΟ Απεριόριστος αριθμός υποψηφίων που επιτρέπεται να υποβάλουν προσφορά.</p>	<p>ΜΕΤΡΙΟΣ Η ΑΑ φέρει το βάρος της απόδειξης των περιστάσεων που επιτρέπουν τη χρήση της διαδικασίας. Ωστόσο, το βάρος της απόδειξης είναι μικρότερο σε σύγκριση με τις συμπεράξεις καινοτομίας (απουσία παραγκωνισμού επενδύσεων Ε&Α ή αποκλεισμού του ανταγωνισμού για την τελική παράδοση των λύσεων).</p>	<p>ΧΑΜΗΛΟΣ Η απόφαση λαμβάνεται με σαφή επικέντρωση στην ανάθεση. Περιορισμένοι κίνδυνοι όσον αφορά τη διαφάνεια, καθώς πρόκειται για ανοικτή, διαφανή, ανταγωνιστική διαδικασία.</p>	<p>ΥΨΗΛΟ</p>
--	--	----------------------------------	---	--	---	---	--------------

1.5.1. Ανοικτή διαδικασία

Οι ανοικτές και οι κλειστές διαδικασίες αποτελούν τις συνήθεις μεθόδους ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων για έργα, υπηρεσίες ή αγαθά επαναλαμβανόμενης φύσεως.

Η ανοικτή διαδικασία χρησιμοποιείται περισσότερο όταν ο ανταγωνισμός περιορίζεται σε λίγους υποψηφίους, με τις προδιαγραφές να είναι ενδεχομένως μάλλον σύνθετες και με πιθανή απαίτηση για τεχνική εμπειρογνομosύνη.

Όλοι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς μπορούν να υποβάλλουν προσφορές. **Όλες οι προσφορές πρέπει να εξετάζονται** χωρίς διαδικασία προεπιλογής. Η επιλογή και η αξιολόγηση πραγματοποιούνται μετά την υποβολή των προσφορών.

Δεδομένου ότι ο διαγωνισμός υποβολής προσφορών είναι ανοικτός σε όλους τους ενδιαφερόμενους υποψηφίους, συμπεριλαμβανομένων των υποψηφίων από άλλες χώρες, η ανοικτή διαδικασία προάγει τον ανταγωνισμό, με αποτέλεσμα τη βέλτιστη σχέση ποιότητας/τιμής για τις αναθέτουσες αρχές. Πράγματι, η δυνατότητα συμμετοχής στις ανοικτές διαδικασίες θεωρείται βασικός δείκτης του επιπέδου του ανταγωνισμού ενός συστήματος δημόσιων συμβάσεων.

Παρότι οι ανοικτές διαδικασίες προτιμώνται για το επίπεδο του ανταγωνισμού που προάγουν, δεν είναι κατάλληλες για όλα τα είδη συμβάσεων και μπορούν να συνεπάγονται μεγαλύτερο διοικητικό φόρτο εργασίας. Η ανάθεση σύνθετων ή ιδιαίτερα εξειδικευμένων συμβάσεων ενδέχεται να είναι πιο τελεσφόρα όταν πραγματοποιείται μέσω μιας πιο επιλεκτικής διαδικασίας²⁰.

1.5.2. Κλειστή διαδικασία

Η κλειστή διαδικασία είναι διαδικασία δύο σταδίων κατά την οποία **μόνο προεπιλεγμένοι προσφέροντες μπορούν να υποβάλλουν προσφορές**.

Η κλειστή διαδικασία χρησιμοποιείται γενικά όπου απαιτείται υψηλός βαθμός ανταγωνισμού (αρκετοί δυνητικοί προσφέροντες) στην αγορά, όπως σε ό,τι αφορά τις υπηρεσίες καθαριότητας, τον εξοπλισμό ή τα έπιπλα ΤΠ, και η αναθέτουσα αρχή επιθυμεί να καταρτίσει κατάλογο επικρατέστερων υποψηφίων.

Προεπιλογή

Ως πρώτο βήμα, οι απαιτήσεις της αναθέτουσα αρχής παρατίθενται σε προκήρυξη σύμβασης (δημοσιευόμενη στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ εφόσον υπερβαίνει τα σχετικά όρια), στην οποία καλούνται οι δυνητικοί προσφέροντες να εκδηλώσουν ενδιαφέρον. Στην προκήρυξη σύμβασης μπορούν να αναφέρονται οι σχετικές πληροφορίες που πρέπει να υποβληθούν μέσω αναλυτικού ευρωπαϊκού ενιαίου τεύχους δημοπράτησης (βλέπε ενότητα 2.1.1 Δημιουργία του ΕΕΕΠ).

Τα τεύχη δημοπράτησης πρέπει να καθίστανται διαθέσιμα κατά την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης σύμβασης, ή κατά την ημερομηνία επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος, εάν χρησιμοποιείται προκαταρκτική προκήρυξη ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού.

Επιλογή και αξιολόγηση

Το δεύτερο βήμα περιλαμβάνει την αποστολή της πρόσκλησης υποβολής προσφορών προς τουλάχιστον πέντε προεπιλεγμένους προσφέροντες που θεωρείται ότι διαθέτουν το απαιτούμενο επίπεδο επαγγελματικής, τεχνικής και οικονομικής πείρας και ικανότητας.

1.5.3. Ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση

Η ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, όπως και ο ανταγωνιστικός διάλογος, είναι διαδικασία που μπορεί να χρησιμοποιείται σε εξαιρετικές περιστάσεις. Περιλαμβάνει την **κατάρτιση καταλόγου τουλάχιστον τριών επικρατέστερων υποψηφίων οι οποίοι καλούνται να υποβάλουν αρχική προσφορά και, στη συνέχεια, να διαπραγματευτούν**.

Σε κάθε περίπτωση, η αναθέτουσα αρχή πρέπει να αιτιολογεί δεόντως τη χρήση της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, καθώς η χρήση της επιτρέπεται μόνο σε περιορισμένο αριθμό περιστάσεων:

- » όταν, στο πλαίσιο προηγούμενης ανοικτής ή κλειστής διαδικασίας, ελήφθησαν μόνο παράτυπες ή μη αποδεκτές προσφορές,
- » σε περίπτωση που οι ανάγκες της αναθέτουσας αρχής δεν είναι δυνατόν να ικανοποιηθούν χωρίς προσαρμογή των διαθέσιμων λύσεων,

²⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ REGIO, Stock-taking of administrative capacity, systems and practices across the EU to ensure the compliance and quality of public procurement involving European Structural and Investment (ESI) Funds, January 2016. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/how/improving-investment/public-procurement/study/.

- » η σύμβαση περιλαμβάνει λύσεις μελετών ή καινοτομίας,
- » οι τεχνικές προδιαγραφές δεν μπορούν να καθοριστούν με επαρκή ακρίβεια σε σχέση με ορισμένα πρότυπα ή τεχνικές παραπομπές.
- » Η σύμβαση δεν μπορεί να ανατεθεί χωρίς να διεξαχθούν προηγουμένως διαπραγματεύσεις λόγω συγκεκριμένων κινδύνων ή περιστάσεων που σχετίζονται με τη φύση και την πολυπλοκότητα της σύμβασης, ή με νομικά και χρηματοοικονομικά ζητήματα.

Διαπραγμάτευση και αξιολόγηση

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί, στη συνέχεια, να επιλέξει τουλάχιστον τρεις υποψηφίους και να τους καλέσει να υποβάλουν αρχική προσφορά ως βάση για τη διεξαγωγή επακόλουθων διαπραγματεύσεων.

Στη συνέχεια, οργανώνεται φάση διαπραγμάτευσης με βάση τις αρχικές προσφορές, ενώ κατά την αξιολόγηση θα εξεταστεί η τελική εκδοχή των προσφορών με κριτήριο την προσφορά που παρουσιάζει τα περισσότερα πλεονεκτήματα από οικονομικής άποψης.

Προεπιλογή

Στο πλαίσιο ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, η αναθέτουσα αρχή δημοσιεύει προκήρυξη σύμβασης, ενώ στη διαδικασία μπορούν να ζητήσουν να συμμετάσχουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς. Για να συμμετάσχουν, πρέπει να καταδείξουν ότι διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα για την εκτέλεση της σύμβασης.

Παραδείγματα ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση

1. Σύμβαση αγαθών στον τομέα της υγείας

Μια αναθέτουσα αρχή στον τομέα της υγείας δρομολογεί κλειστή διαδικασία για σύμβαση προμήθειας μηχανήματος ακτίνων Χ. Υποβάλλονται και αξιολογούνται τέσσερις προσφορές, αλλά και οι τέσσερις περιλαμβάνουν παραλλαγές των τεχνικών προδιαγραφών ήσσονος σημασίας, καμία εκ των οποίων δεν επιτρέπεται. Η αναθέτουσα αρχή αποφασίζει να δρομολογήσει ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, καλώντας τους τέσσερις οικονομικούς φορείς που είχαν υποβάλει τις αρχικές προσφορές να συμμετάσχουν στις διαπραγματεύσεις. Η αναθέτουσα αρχή διαπραγματεύεται με όλους τους προσφέροντες με βάση τις προσφορές που είχαν υποβάλει αρχικά. Στόχος των διαπραγματεύσεων είναι να προσαρμοστούν οι υποβληθείσες προσφορές στις απαιτήσεις που όρισε η αναθέτουσα αρχή στην προκήρυξη της σύμβασης, στις προδιαγραφές και σε πρόσθετα έγγραφα προκειμένου να υποβληθούν ορθές και αποδεκτές προσφορές.

2. Σύμβαση έργων για τοπική αρχή

Δημοτική αρχή επιθυμεί να αναθέσει σύμβαση για την κατασκευή νέου κτιρίου γραφείων στο κέντρο μιας πόλης, όπου είναι γνωστό ότι είναι πιθανό να ανακαλυφθούν αρχαιολογικά ευρήματα, τα οποία θα πρέπει να προστατευτούν στη διάρκεια της διαδικασίας κατασκευής. Η τοπική αρχή δεν γνωρίζει τον βαθμό του κινδύνου που είναι έτοιμοι να αναλάβουν οι οικονομικοί φορείς όσον αφορά τις επιπτώσεις της προστασίας των αρχαιολογικών ευρημάτων επί του κόστους και του χρονοδιαγράμματος της κατασκευής. Για την επίλυση του εν λόγω ζητήματος θα απαιτηθεί η διεξαγωγή διαπραγματεύσεων με τους οικονομικούς φορείς.

Πηγή: OECD/SIGMA, Public Procurement Brief 10, Public procurement procedures, September 2016.

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://www.sigmaxweb.org/publications/Public-Procurement-Policy-Brief-10-200117.pdf>

1.5.4. Ανταγωνιστικός διάλογος

Αναθέτουσες αρχές που υλοποιούν πολύπλοκα έργα ενδέχεται να μην είναι σε θέση να προσδιορίσουν τον τρόπο ικανοποίησης των αναγκών τους ή να αξιολογήσουν τις δυνατότητες της αγοράς σε ό,τι αφορά την παροχή τεχνικών, χρηματοοικονομικών ή νομικών λύσεων. Πρόκειται για πρόβλημα που μπορεί να προκύψει σε περίπτωση μεγάλων υποδομών μεταφορών, μεγάλων δικτύων υπολογιστών ή έργων που περιλαμβάνουν σύνθετη και δομημένη χρηματοδότηση (π.χ. σύμπραξη δημόσιου-ιδιωτικού τομέα), των οποίων η χρηματοοικονομική και νομική συγκρότηση δεν μπορεί να προσδιοριστεί εκ των προτέρων.

Η διαδικασία ανταγωνιστικού διαλόγου έχει ως στόχο να παρέχει έναν ορισμένο βαθμό ευελιξίας για ιδιαίτερα πολύπλοκες προμήθειες. Όπως και στο πλαίσιο της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, η αναθέτουσα αρχή **μπορεί να προβαίνει σε ανταγωνιστικό διάλογο μόνο σε περιορισμένο αριθμό περιστάσεων και πρέπει πάντα να αιτιολογεί την απόφασή της** (βλέπε ενότητα 1.5.3 Ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση).

Προεπιλογή

Κατά πρώτον, καταρτίζεται κατάλογος τουλάχιστον τριών επικρατέστερων οικονομικών φορέων με βάση την ικανότητά τους να εκτελέσουν τη σύμβαση (όπως και στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση).

Διάλογος

Στη συνέχεια, η αναθέτουσα αρχή αποστέλλει την πρόσκληση συμμετοχής μόνο στους οικονομικούς φορείς που περιλαμβάνονται στον κατάλογο επικρατέστερων φορέων, και ξεκινά τη φάση ανταγωνιστικού διαλόγου με αυτούς.

Στη διάρκεια της φάσης ανταγωνιστικού διαλόγου, **μπορούν να συζητηθούν όλες οι πτυχές του έργου με τους οικονομικούς φορείς**. Κατ' αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται η διαφάνεια μεταξύ τους.

Επιλογή και αξιολόγηση

Εφόσον η αναθέτουσα αρχή θεωρήσει ότι θα λάβει ικανοποιητικές προσφορές, καλεί τους οικονομικούς φορείς να υποβάλουν τις προσφορές τους, οι οποίες θα αξιολογηθούν με βάση το κριτήριο της πλέον οικονομικά συμφέρουσας προσφοράς.

Ο ανταγωνιστικός διάλογος είναι ιδιαίτερα απαιτητικός για τις αναθέτουσες αρχές

Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να γνωρίζουν ότι ο ανταγωνιστικός διάλογος **απαιτεί εντατική χρήση εσωτερικού προσωπικού και υψηλά επίπεδα εμπειρογνωμοσύνης**, δεδομένου ότι αφορά πολύπλοκα αντικείμενα και είναι χρονοβόρος.

Προκειμένου η αναθέτουσα αρχή να μπορεί να διεκπεραιώσει τη διαδικασία με τις καλύτερες πιθανότητες επιτυχίας και να διεξαγάγει τον διάλογο με τους επιλεγμένους υποψηφίους, **απαιτείται να διαθέτει εσωτερικά υψηλό επίπεδο εμπειρογνωμοσύνης επί του αντικειμένου**.

1.5.5. Σύμπραξη καινοτομίας

Μια σύμπραξη καινοτομίας εκτελείται μέσω διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης τριών σταδίων (προεπιλογή, διαπραγμάτευση, εκτέλεση). Η αναθέτουσα αρχή αγοράζει τόσο τις υπηρεσίες E&A για την **ανάπτυξη μιας καινοτόμου λύσης όσο και τα καινοτόμα προϊόντα, τις υπηρεσίες ή τα έργα που προκύπτουν**.

Το σκεπτικό μιας σύμπραξης καινοτομίας είναι ότι οι προσφορές για την E&A και την παράδοση των λύσεων που προκύπτουν υποβάλλονται κατά την έναρξη της ανταγωνιστικής διαδικασίας προμήθειας, καθώς και ότι, στην πραγματικότητα, οι λύσεις αναπτύσσονται περαιτέρω κατά την εκτέλεση της σύμβασης.

Το εν λόγω σκεπτικό συνιστά μείζονα διαφορά σε σύγκριση με τη διαδικασία ανταγωνιστικού διαλόγου, στο πλαίσιο της οποίας ο διάλογος συνεχίζεται μέχρις ότου η αναθέτουσα αρχή εντοπίσει τη λύση που ικανοποιεί κατά τον καλύτερο τρόπο τις ανάγκες της.

Προεπιλογή

Όπως και στο πλαίσιο της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση και του ανταγωνιστικού διαλόγου, όλοι οι πάροχοι που ενδιαφέρονται για τη σύμβαση μπορούν να ζητήσουν να συμμετάσχουν ανταποκρινόμενοι στη δημοσίευση της προκήρυξης σύμβασης. Η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τουλάχιστον τρεις υποψηφίους με βάση την ικανότητά τους στον τομέα της E&A και τις επιδόσεις τους στον τομέα των καινοτόμων λύσεων.

Πρέπει να επιλέγεται ο εταίρος που παρουσιάζει την καλύτερη ικανότητα E&A και ο οποίος μπορεί να διασφαλίσει την υλοποίηση των καινοτόμων λύσεων σε πραγματική κλίμακα. Μεταξύ των κριτηρίων επιλογής μπορούν να περιλαμβάνονται οι παρελθούσες επιδόσεις του εταίρου, συστάσεις, η σύνθεση της ομάδας, οι εγκαταστάσεις και τα συστήματα εγγύησης της ποιότητας. Οι νεοσύστατες επιχειρήσεις και οι ΜΜΕ ενδέχεται να δυσκολευτούν να επιτύχουν να τους ανατεθούν συμβάσεις στο πλαίσιο διαδικασιών σύμπραξης καινοτομίας, δεδομένου ότι οι υποψήφιοι πρέπει να καταδεικνύουν από την αρχή της διαδικασίας όχι μόνο την ικανότητά τους στον τομέα της E&A αλλά και την ικανότητά τους να παρέχουν αποτελέσματα.

Κατά συνέπεια, οι επιλεχθέντες υποψήφιοι θα κληθούν να υποβάλουν μια **αρχική προσφορά υπό μορφή προσφοράς έργου έρευνας και καινοτομίας**. Το αντικείμενο, οι ελάχιστες απαιτήσεις και τα κριτήρια ανάθεσης για το εν λόγω έργο πρέπει να καθορίζονται στα τεύχη δημοπράτησης.

Διαπραγμάτευση και εκτέλεση της σύμβασης

Μετά την υποβολή των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή διαπραγματεύεται τις αρχικές και όλες τις επακόλουθες προσφορές με τους υποψηφίους, εκτός εάν αποφασίσει να αναθέσει τη σύμβαση με βάση μια από τις αρχικές προσφορές.

Αντικείμενο διαπραγμάτευσης μπορούν να αποτελέσουν όλες οι πτυχές της σύμβασης, με εξαίρεση το αντικείμενο, τα κριτήρια ανάθεσης και τις ελάχιστες απαιτήσεις που καθορίζονται στα τεύχη δημοπράτησης. Ωστόσο, η κατανομή των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων (συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας) πρέπει να προσδιορίζεται εξ αρχής στο τεύχος δημοπράτησης. Επιπλέον, η αναθέτουσα αρχή δεν μπορεί να επιφέρει ουσιαστικές τροποποιήσεις στο αντικείμενο (στις ελάχιστες απαιτήσεις λύσεων), ακόμη και αν κατά το στάδιο της E&A καταδειχθεί ότι το αντικείμενο δεν διατυπώθηκε με τον βέλτιστο δυνατό τρόπο κατά την έναρξη της διαδικασίας. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να διεξαγάγει τις διαπραγματεύσεις στο πλαίσιο αρκετών διαδοχικών σταδίων προκειμένου να περιορίσει τον αριθμό των προσφορών για τις οποίες απαιτείται διαπραγμάτευση και, ως εκ τούτου, να αποκλείσει ενδεχομένως ορισμένους προσφέροντες από τη διαδικασία.

Μετά την ανάθεση της σύμβασης σε έναν ή περισσότερους προσφέροντες, η αναθέτουσα αρχή καταλήγει σε συμφωνία ως προς τους όρους της σύμβασης καινοτομίας και δρομολογεί τη διαδικασία καινοτομίας. Πέραν των δραστηριοτήτων έρευνας και ανάπτυξης, η εν λόγω διαδικασία περιλαμβάνει την ολοκλήρωση έργων, την κατασκευή/δημιουργία και παράδοση προϊόντων ή υπηρεσιών.

Η αναθέτουσα αρχή πρέπει να πληρώνει τους συμμετέχοντες εταίρους με βάση κατάλληλο χρονοδιάγραμμα δόσεων. Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να διασφαλίζουν στο μέτρο του εφικτού ότι ο βαθμός καινοτομίας της σχεδιαζόμενης λύσης και η κλίμακα των δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας που απαιτούνται για την ανάπτυξη μιας καινοτόμου λύσης λαμβάνονται υπόψη στη δομή και τη διάρκεια της σύμπραξης, καθώς και στην αξία των διαφόρων σταδίων. Η εκτιμώμενη αξία της σχεδιαζόμενης προμήθειας αγαθών, υπηρεσιών ή έργων πρέπει να είναι ανάλογη της απαιτούμενης επένδυσης για τα εν λόγω αγαθά, υπηρεσίες ή έργα.

Παράδοση

Δεδομένου ότι η σύμπραξη καινοτομίας είναι σύμβαση τόσο για την ανάπτυξη όσο και για την παράδοση καινοτόμων λύσεων, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να λύσει τη σύμβαση προτού προχωρήσει στην παράδοση των λύσεων μόνον εάν κατά το στάδιο της E&A δεν έχουν επιτευχθεί οι στόχοι που είχε θέσει κατά την έναρξη της διαδικασίας όσον αφορά τα νεοδημιουργηθέντα καινοτόμα έργα, υπηρεσίες ή προϊόντα. Το βάρος της απόδειξης του ότι οι νεοδημιουργηθείσες λύσεις δεν ανταποκρίνονται στους αρχικούς στόχους και τις ελάχιστες απαιτήσεις φέρει η αναθέτουσα αρχή. Εάν οι στόχοι έχουν επιτευχθεί και έχουν εκπληρωθεί οι ελάχιστες απαιτήσεις, η διαδικασία δεν παρέχει στην αναθέτουσα αρχή το δικαίωμα να διακόψει τη διαδικασία για άλλους λόγους (π.χ. ούτε και σε περίπτωση που στο μεταξύ έχουν κάνει την εμφάνισή τους στην αγορά καλύτερες λύσεις).

1.5.6. Διαγωνισμός μελετών

Ο διαγωνισμός μελετών είναι ανταγωνιστική διαδικασία που επιτρέπει στις αναθέτουσες αρχές να **αγοράζουν ένα σχέδιο ή μια μελέτη κυρίως στους τομείς του χωροταξικού σχεδιασμού, της αρχιτεκτονικής, των έργων πολιτικού μηχανικού ή της επεξεργασίας δεδομένων.**

Το σχέδιο ή η μελέτη επιλέγεται από κριτική επιτροπή και, στη συνέχεια, ο επακόλουθος νικητής καλείται να διαπραγματευτεί προτού υπογράψει τη σύμβαση. Για τον σκοπό αυτόν, μπορεί να επιλεγεί η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης σύμβασης (βλέπε ενότητα 1.5.7 Διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση).

Πέραν της ανάθεσης της σύμβασης μελέτης, η κατάληξη της διαδικασίας μπορεί επίσης να περιλαμβάνει την απονομή βραβείων.

Δεν υπάρχουν αναλυτικές απαιτήσεις σε σχέση με τον αριθμό των σταδίων που πρέπει να χρησιμοποιούνται, ούτε σχετικά με τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται.

1.5.7. Διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση

Κατά τη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, οι αναθέτουσες αρχές διαπραγματεύονται, χωρίς να προβαίνουν σε δημοσίευση, τους όρους της σύμβασης με έναν ή περισσότερους οικονομικούς φορείς.

Η εν λόγω διαδικασία αποκλίνει σημαντικά από τις βασικές αρχές του ανοικτού χαρακτήρα, της διαφάνειας και του ανταγωνισμού και χρησιμοποιείται σε **πολύ εξαιρετικές περιστάσεις**. Το βάρος της απόδειξης των περιστάσεων που επιτρέπουν τη χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση φέρει η αναθέτουσα αρχή.

Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις, οι οποίες πρέπει να αιτιολογούνται δεόντως. Οι εν λόγω δυνατότητες ορίζονται σαφώς στο άρθρο 32 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και παρατίθενται στον πίνακα κατωτέρω.

Πίνακας 6. Επισκόπηση των περιπτώσεων όπου μπορεί να χρησιμοποιείται η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση

Έργα	Υπηρεσίες	Αγαθά
<p>Μια ανοικτή ή κλειστή διαδικασία δεν έχει προσελκύσει καμία προσφορά ή καμία κατάλληλη προσφορά, υπό την προϋπόθεση ότι όλοι όσοι υπέβαλαν προσφορές συμπεριλαμβάνονται στις διαπραγματεύσεις και ότι οι προδιαγραφές της απαίτησης δεν τροποποιούνται ουσιαστικά. Η φράση «καμία κατάλληλη προσφορά» σημαίνει ότι οι προσφορές είναι μη χρησιμοποιήσιμες, δεν σχετίζονται με τη σύμβαση, και είναι προδήλως απρόσφορες για την ικανοποίηση των αναγκών και των απαιτήσεων της αναθέτουσας αρχής, όπως ορίζονται στα τεύχη δημοπράτησης.</p> <p>Περιπτώσεις εξαιρετικά επείγοντος χαρακτήρα που δικαιολογούνται από απρόβλεπτες περιστάσεις. Πρόκειται για καταστάσεις τις οποίες η ΑΑ δεν θα μπορούσε να έχει προβλέψει από την αρχή της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης και οι οποίες δεν αποδίδονται σε ενέργειες της ΑΑ (όπως φυσικές καταστροφές, πλημμύρες, επιθέσεις ασφάλειας). Το ίδιο ισχύει και για καταστάσεις που σχετίζονται με συμπληρωματικά έργα/ υπηρεσίες/αγαθά, για τις οποίες απαιτείται άμεση δράση και οι οποίες προκύπτουν παρότι η ΑΑ έχει προετοιμάσει επιμελώς το έργο ή/και τις τεχνικές προδιαγραφές.</p> <p>Η σύμβαση μπορεί να εκτελεστεί μόνον από συγκεκριμένο οικονομικό φορέα για έναν από τους ακόλουθους λόγους: δημιουργία ή απόκτηση μοναδικού έργου τέχνης ή καλλιτεχνικής υπηρεσίας, απουσία ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους (υπό τον όρο ότι οι τεχνικές απαιτήσεις δεν έχουν περιοριστεί με τεχνητό τρόπο), προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.</p>		

Έργα	Υπηρεσίες	Αγαθά
<p>Νέα έργα ή υπηρεσίες που αποτελούν επανάληψη παρόμοιων έργων ή υπηρεσιών, υπό τον όρο ότι συνάδουν με βασικό έργο για το οποίο ανατέθηκε η αρχική σύμβαση. Στο βασικό έργο πρέπει να επισημαίνεται η έκταση πιθανών συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών και η πιθανή χρήση της εν λόγω διαδικασίας ανάθεσης.</p>	<p>Η σύμβαση ανατίθεται, κατόπιν διαγωνισμού μελετών, και με βάση τους κανόνες του εν λόγω διαγωνισμού, στον νικητή ή σε έναν από τους νικητές του διαγωνισμού.</p>	<p>Αγαθά που είναι εισηγμένα και αγοράζονται σε χρηματιστήριο εμπορευμάτων.</p> <p>Αγορά αγαθών, υπό ευνοϊκούς όρους, από προμηθευτή που έπαυσε οριστικά τις εμπορικές του δραστηριότητες, από τους συνδίκους ή τους εκκαθαριστές μιας πτώχευσης, από δικαστικό συμβιβασμό ή από ανάλογη διαδικασία.</p> <p>Τα προϊόντα κατασκευάζονται αποκλειστικά για σκοπούς έρευνας, πειραματισμού, μελέτης ή ανάπτυξης.</p> <p>Πρόσθετες παραδόσεις με σκοπό είτε τη μερική αντικατάσταση είτε την επέκταση αγαθών/ εγκαταστάσεων που υπάρχουν ήδη, μόνον εάν η αλλαγή προμηθευτή θα υποχρεώσει την ΑΑ να αποκτήσει αγαθά με ασύμβατα τεχνικά χαρακτηριστικά ή τα οποία θα προκαλέσουν δυσανάλογες τεχνικές δυσκολίες κατά τη λειτουργία και τη συντήρησή τους.</p>

Πηγή: Άρθρο 32 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ.

Προτού αποφασίσουν να προσφύγουν στη συγκεκριμένη διαδικασία, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι πράγματι υφίστανται οι ακριβείς περιστάσεις που δικαιολογούν τη διεξαγωγή διαπραγμάτευσης. Εάν υπάρχουν αμφιβολίες, συνιστάται να λαμβάνονται νομικές συμβουλές, με γραπτό αρχείο αυτών.

Περιπτώσεις στις οποίες δεν δικαιολογείται η προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση

Αναθέτουσα αρχή αναθέτει δημόσια σύμβαση με διαδικασία με διαπραγμάτευση αλλά δεν μπορεί να αιτιολογήσει τη χρήση της εν λόγω διαδικασίας (μπορεί να χρησιμοποιείται μόνο κατ' εξαίρεση σε πολύ ειδικές περιστάσεις).

Προτού χρησιμοποιήσετε τη διαδικασία, ελέγξτε προσεκτικά τον κατάλογο των βασικών απαιτήσεων και, σε περίπτωση που έχετε αμφιβολίες, ζητήστε τη γνώμη των εθνικών αρχών δημόσιων συμβάσεων.

1.5.8. Προ-εμπορικές δημόσιες συμβάσεις

Στο πλαίσιο των προ-εμπορικών δημοσίων συμβάσεων²¹ χρησιμοποιείται η υφιστάμενη **ανοικτή διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης για την προμήθεια υπηρεσιών E&A**, κατά τρόπον ώστε ο ανταγωνισμός να αναπτύσσεται κατά φάσεις, ενώ τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας και οι συναφείς κίνδυνοι και τα οφέλη να κατανέμονται μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και των συμμετεχόντων προσφερόντων.

Εξαίρεση της αγοράς υπηρεσιών E&A από τους κανόνες δημοσίων συμβάσεων

Πρέπει να επισημανθεί ότι **οι προ-εμπορικές δημόσιες συμβάσεις δεν καλύπτονται από τις οδηγίες της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις και τους κανόνες της Συμφωνίας του ΠΟΕ για τις δημόσιες συμβάσεις.** Ωστόσο, στην οδηγία 2014/24/ΕΕ γίνεται αναφορά στις εν λόγω δημόσιες συμβάσεις και προβλέπεται εξαίρεση για τις υπηρεσίες E&A.

Οι συμβάσεις E&A χρησιμοποιούνται σε περιπτώσεις κατά τις οποίες δεν υπάρχουν στην αγορά διαθέσιμες λύσεις κατάλληλες για τις ανάγκες μιας αναθέτουσας αρχής.

²¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, COM(2007) 799 τελικό, Προ-εμπορικές δημόσιες συμβάσεις: προώθηση της καινοτομίας για την εξασφάλιση βιώσιμων δημοσίων και ποιοτικών υπηρεσιών στην Ευρώπη.

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0799:FIN:EL:PDF>

European Commission, Commission staff working document — Example of a possible approach for procuring R&D services applying risk-benefit sharing at market conditions, i.e. pre-commercial procurement, 2007.

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1511547965552&uri=CELEX:52007SC1668>.

Αξιοποιώντας την εν λόγω εξαίρεση, μια αναθέτουσα αρχή μπορεί να προμηθευτεί υπηρεσίες E&A εκτός των κανόνων της ΕΕ και του ΠΟΕ, υπό τον όρο ότι εξακολουθεί να συμμορφώνεται με τις αρχές της Συνθήκης της ΕΕ και επιλέγει τους οικονομικούς φορείς με διαφάνεια και χωρίς διακρίσεις.

Κατανομή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και των οφελών

Στο πλαίσιο των προ-εμπορικών δημοσίων συμβάσεων η αναθέτουσα αρχή δεν είναι ο αποκλειστικός κάτοχος του συνόλου των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας και των οφελών της E&A, αλλά τα μοιράζεται με τους οικονομικούς φορείς υπό τους όρους της αγοράς, και ως εκ τούτου διασφαλίζεται η απουσία κρατικής ενίσχυσης.

Ο καταμερισμός οφελών συνεπάγεται ότι η αναθέτουσα αρχή εκχωρεί τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας στους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς και διατηρεί τα δικαιώματα —για τα οποία δεν απαιτείται απόκτηση άδειας— να χρησιμοποιεί τα αποτελέσματα E&A καθώς και το δικαίωμα χορήγησης αδειών σε τρίτα μέρη (απευθύνοντας σχετική απαίτηση στους οικονομικούς φορείς).

Το συμφέρον της αναθέτουσας αρχής έγκειται πρωτίστως στο δικαίωμα να χρησιμοποιεί τη λύση και πιθανώς να χορηγήσει άδεια χρήσης της στο πλαίσιο οποιασδήποτε επόμενης διαδικασίας προμήθειας. Επιπλέον, η αναθέτουσα αρχή ενθαρρύνει τον ανταγωνισμό μεταξύ περισσότερων οικονομικών φορέων επιλέγοντάς τους σταδιακά με βάση τις επιδόσεις τους σε σχέση με προκαθορισμένα ορόσημα και τις προσφορές τους για την επόμενη φάση. Τέλος, η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να τερματίζει το έργο ανά πάσα στιγμή, σε περίπτωση που τα αποτελέσματα δεν ανταποκρίνονται στους προσδοκώμενους στόχους.

Το βασικό πλεονέκτημα για τους οικονομικούς φορείς είναι ότι έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν λύσεις για μια ανάγκη δημόσιας υπηρεσίας η οποία δεν καλύπτεται σε ικανοποιητικό βαθμό από την υφιστάμενη αγορά. Μπορούν επίσης να θέτουν υπό δοκιμή τις συγκεκριμένες λύσεις και να συγκεντρώνουν τις παρατηρήσεις των χρηστών μέσω της φάσης E&A. Σε περίπτωση επιτυχίας, η εν λόγω διαδικασία τους επιτρέπει να θέτουν υπό δοκιμή τις λύσεις και να τις πωλούν σε άλλους φορείς δημόσιων συμβάσεων ή σε άλλες αγορές.

Επιπλέον, οι προ-εμπορικές δημόσιες συμβάσεις μπορεί να παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις ΜΜΕ, διότι αυτό που απαιτείται από τους προσφέροντες είναι να εκπληρώσουν τις απαιτήσεις επαγγελματικών προσόντων και χρηματοοικονομικής ικανότητας μόνο για την έρευνα και ανάπτυξη, και όχι για την ανάπτυξη λύσεων σε εμπορική κλίμακα.

Ανάθεση συμβάσεων

Μια σύμβαση προ-εμπορικής δημόσιας σύμβασης πρέπει να είναι περιορισμένης χρονικής διάρκειας και μπορεί να περιλαμβάνει την ανάπτυξη πρωτοτύπων ή περιορισμένων ποσοτήτων αρχικών προϊόντων ή υπηρεσιών υπό μορφή δοκιμαστικής σειράς.

Εντούτοις, η αγορά των νεοδημιουργηθέντων προϊόντων ή υπηρεσιών δεν πρέπει να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της ίδιας σύμβασης. Στο πλαίσιο των προ-εμπορικών δημοσίων συμβάσεων η σύμβαση E&A διακρίνεται από τις πιθανές επακόλουθες συμβάσεις για την αγορά εμπορικών ποσοτήτων της καινοτόμου λύσης που έχει δημιουργηθεί.

1.5.9. Απλουστευμένο καθεστώς για δημόσιες συμβάσεις κοινωνικών υπηρεσιών και υπηρεσιών υγείας

Για σειρά κατηγοριών **συμβάσεων υπηρεσιών στους τομείς της υγείας και των κοινωνικών υπηρεσιών**, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να χρησιμοποιούν «απλουστευμένο» καθεστώς.

Οι εν λόγω υπηρεσίες, αναφερόμενες συχνά ως «προσωπικές», παρέχονται εντός συγκεκριμένου πλαισίου το οποίο μπορεί να διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών. Επιπλέον, κατ' ουσίαν, η διασυννοριακή διάσταση των εν λόγω υπηρεσιών είναι συνήθως ιδιαίτερα περιορισμένη.

Στην εν λόγω απλουστευμένη προσέγγιση εφαρμόζεται το κατώτατο όριο των 750 000 EUR. Το όριο αυτό υπερβαίνει κατά πολύ το όριο που ισχύει για τις υπηρεσίες που υπάγονται στο πλήρες καθεστώς.

Η εν λόγω απλουστευμένη προσέγγιση μπορεί να υιοθετείται στο πλαίσιο προμηθειών υπηρεσιών του τομέα υγείας, κοινωνικών υπηρεσιών και άλλων υπηρεσιών που υπάγονται στους κωδικούς του λεξιλογίου που παρατίθενται στο παράρτημα XIV της οδηγίας 2014/24/ΕΕ.

Στον κατάλογο των εν λόγω υπηρεσιών περιλαμβάνονται:

- » υπηρεσίες υγείας, κοινωνικές υπηρεσίες και συναφείς προς αυτές υπηρεσίες,
- » διοικητικές, κοινωνικές, εκπαιδευτικές, υγειονομικές και πολιτιστικές υπηρεσίες,
- » υπηρεσίες υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης,
- » υπηρεσίες ξενοδοχείων και εστιατορίων,

- » νομικές υπηρεσίες, στον βαθμό που δεν εξαιρούνται ολοκληρωτικά από τις οδηγίες,
- » υπηρεσίες έρευνας και ασφάλειας,
- » διεθνείς υπηρεσίες,
- » ταχυδρομικές υπηρεσίες.

Οι πρακτικές που βασίζονται στην οδηγία 2004/18/ΕΚ ενδέχεται να οδηγήσουν σε σφάλματα

Στην προηγούμενη οδηγία σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες 2004/18/ΕΚ (κλασική οδηγία) γινόταν διάκριση μεταξύ υπηρεσιών (παράρτημα II Α) και υπηρεσιών προτεραιότητας (παράρτημα II Β).

Με την οδηγία 2014/24 η εν λόγω διάκριση καταργείται και θεσπίζεται μια «απλουστευμένη» διαδικασία προμήθειας, η οποία εφαρμόζεται στις υπηρεσίες υγείας, τις κοινωνικές υπηρεσίες και άλλες υπηρεσίες που υπάγονται στους κωδικούς του κοινού λεξιλογίου για τις δημόσιες συμβάσεις που παρατίθενται στο παράρτημα XIV.

Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να συμβουλευονται με προσοχή το παράρτημα XIV προκειμένου να προσδιορίζουν το κατά πόσον μια απαίτηση υπηρεσιών, η οποία ταξινομούνταν κατά το παρελθόν ως «Μέρος Β», υπάγεται ή όχι στο «απλουστευμένο» καθεστώς.

Παρότι ο κατάλογος υπηρεσιών του παραρτήματος XIV είναι παρόμοιος με τον κατάλογο του παραρτήματος II Β της οδηγίας 2004, **οι κατάλογοι δεν είναι ταυτόσημοι**. Ορισμένες συμβάσεις υπηρεσιών που περιλαμβάνονταν κατά το παρελθόν στο «Μέρος Β» αλλά δεν παρατίθενται στο παράρτημα XIV θα υπόκεινται στους τυποποιημένους κανόνες για τις πλήρεις προμήθειες.

Στην οδηγία 2014/24/ΕΕ περιλαμβάνονται πολύ λίγες διατάξεις σχετικά με την προμήθεια υπηρεσιών απλουστευμένου καθεστώτος. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη πρέπει να εφαρμόσουν εθνικούς κανόνες που να συνάδουν με τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων, λαμβάνοντας υπόψη τον ειδικό χαρακτήρα των υπηρεσιών.

Παρά ταύτα, στο πλαίσιο του απλουστευμένου καθεστώτος, απαιτείται από τις αναθέτουσες αρχές να δημοσιεύουν τη δυνατότητα σύναψης σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, μέσω προκήρυξης σύμβασης ή προκαταρκτικής προκήρυξης, καθώς και να δημοσιεύουν γνωστοποίηση της ανάθεσης σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ.

1.5.10. Συμφωνίες-πλαίσιο

Οι συμφωνίες-πλαίσιο δεν συνιστούν συγκεκριμένη διαδικασία ή είδος σύμβασης, αλλά περισσότερο ένα **εργαλείο, η χρήση του οποίου συνιστάται για συνήθεις και επαναλαμβανόμενες ανάγκες**, όταν η αναθέτουσα αρχή δεν γνωρίζει εκ των προτέρων είτε το ποσό της σύμβασης ή το πότε θα προκύψει η συγκεκριμένη ανάγκη της. Οι συμφωνίες-πλαίσιο είναι ένα από τα εργαλεία και τις τεχνικές για συγκεντρωτικές δημόσιες συμβάσεις που ορίζονται στη νομοθεσία της ΕΕ.

Οι συμφωνίες-πλαίσιο μπορούν να εφαρμόζονται σε έργα, αγαθά ή υπηρεσίες και συνάπτονται εντός μιας αναθέτουσας αρχής (ή μεταξύ περισσότερων αναθετουσών αρχών) με έναν ή περισσότερους οικονομικούς φορείς.

Η αναθέτουσα αρχή δημοσιεύει τη συμφωνία-πλαίσιο στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ και χρησιμοποιεί μια από τις τυποποιημένες διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων που ορίζονται στην οδηγία για να επιλέξει και να αξιολογήσει τις προσφορές. Μετά την παραλαβή και την αξιολόγηση των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή αναθέτει τη συμφωνία-πλαίσιο σε έναν ή περισσότερους οικονομικούς φορείς.

Οι επιτυχόντες προσφέροντες (οι οποίοι επιλέγονται συνήθως μέσω ανοικτής ή κλειστής διαδικασίας) ωφελούνται από την αποκλειστικότητα της συμφωνίας-πλαίσιο. Η συμφωνία ρυθμίζει τον τρόπο με τον οποίο θα ανατεθούν οι συμβάσεις στα μέλη του πλαισίου καθώς και τους όρους που ισχύουν για τη συγκεκριμένη ανάθεση για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Το σκεπτικό για τη χρήση μιας συμφωνίας-πλαίσιο για αγορά είναι ότι βοηθά στον περιορισμό τόσο του κόστους της προμήθειας, χάρη στις οικονομίες κλίμακας, όσο και του χρόνου που δαπανάται για τη διεκπεραίωση της διαδικασίας προμήθειας.

Οι συμφωνίες-πλαίσιο χρησιμοποιούνται συχνά από κεντρικές αρχές προμηθειών, οι οποίες ενεργούν είτε αυτόνομα είτε για λογαριασμό σειράς αναθετουσών αρχών. Οι συμφωνίες-πλαίσιο μπορούν επίσης να συνδυαστούν εύκολα με από κοινού δημόσιες συμβάσεις, όπως στα παραδείγματα κατωτέρω.

Παραδείγματα συμφωνιών-πλαίσιο

Η πιο τελεσφόρα χρήση μιας συμφωνίας-πλαίσιο είναι όταν η αναθέτουσα αρχή έχει μια επαναλαμβανόμενη ανάγκη για έργα, υπηρεσίες ή αγαθά, αλλά δεν είναι γνωστές οι ακριβείς ποσότητες που θα απαιτηθούν, όπως στις ακόλουθες περιπτώσεις:

1. «Κεντρική αρχή προμηθειών, η οποία ενεργεί για λογαριασμό 10 φορέων υγείας, συνάπτει συμφωνία-πλαίσιο με τέσσερις προμηθευτές για την προμήθεια οχημάτων επειγόντων περιστατικών».
2. «Τέσσερις γειτνιαζουσες τοπικές αρχές συνάπτουν συμφωνία-πλαίσιο με οικονομικό φορέα για τη συντήρηση των δρόμων».
3. «Μια μεμονωμένη κρατική υπηρεσία συνάπτει συμφωνία-πλαίσιο για γραφική ύλη με τρεις προμηθευτές».

Πηγή: OECD/SIGMA, Public procurement Brief 19, Framework Agreements, September 2016.

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://www.sigmaweb.org/publications/Public-Procurement-Policy-Brief-19-200117.pdf>.

Περισσότερες πληροφορίες για τις συμφωνίες-πλαίσιο

Σύνδεσμος για ολοκληρωμένη παροχή διευκρινίσεων και καθοδήγηση σχετικά με τις συμφωνίες-πλαίσιο:

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ GROW, Explanatory note on framework agreements (Επεξηγηματικό σημείωμα για τις συμφωνίες πλαίσιο). Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/rules-implementation_en

1.6. Σχεδιασμός της διαδικασίας

Σε αυτό το στάδιο, συνιστάται να καταρτίζεται ολοκληρωμένο σχέδιο για το σύνολο της διαδικασίας ανάθεσης δημοσίας σύμβασης, προκειμένου να οργανώνεται η μελλοντική

εκτέλεση και διαχείριση της σύμβασης. Το εν λόγω σχέδιο μπορεί να καταρτίζεται με βάση όλα τα καίρια στοιχεία που έχουν ήδη καθοριστεί: ανάγκη που πρέπει να ικανοποιηθεί, ομάδα και ενδιαφερόμενα μέρη, αντικείμενο, διάρκεια και αξία της σύμβασης, και διαδικασία.

Ο σχεδιασμός μπορεί να ολοκληρωθεί γρήγορα και εξοικονομεί χρόνο για το μέλλον

Ο σχεδιασμός είναι καίριας σημασίας και δεν είναι απαραίτητο να περιλαμβάνει επαχθείς και χρονοβόρες διαδικασίες.

Συνιστάται απλώς στον προσδιορισμό του τι πρέπει να γίνει, καθώς και του πότε και με ποιους πόρους πρέπει να γίνει. Εάν η αναθέτουσα αρχή σφάλλει σε αυτό το στάδιο της διαδικασίας, είναι πολύ πιθανό να ακολουθήσουν περαιτέρω σφάλματα και προβλήματα.

Όσον αφορά τις συνηθισμένες διαδικασίες προμηθειών, η βασική ομάδα μπορεί να ολοκληρώνει τον σχεδιασμό εντός λίγων ωρών, χρησιμοποιώντας ένα απλό εργαλείο σχεδιασμού όπως αυτό που παρουσιάζεται στην ενότητα 1.6.2 Απλό εργαλείο σχεδιασμού.

Η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να καταρτίζει ένα ολοκληρωμένο χρονοδιάγραμμα, τυποποιημένα εργαλεία ή κανόνες (π.χ. για την επικοινωνία με τους προσφέροντες) και να επινοεί ένα σύστημα καταγραφής των σημαντικών αποφάσεων (δηλ. καταγραφής των πληροφοριών που είναι γνωστές στο συγκεκριμένο στάδιο, των διαθέσιμων επιλογών και της αιτιολόγησης της προτιμηθείσας επιλογής). Το σχέδιο θα πρέπει να περιλαμβάνει ρεαλιστικά και τακτικά ορόσημα που θα συμβάλλουν στην ικνηλάτηση της πρόοδου κατά την εκτέλεση τόσο πολύπλοκων όσο και απλούστερων συμβάσεων.

Συνιστάται επίσης η αναθέτουσα αρχή να εφαρμόζει κανόνες για τη διαχείριση της σύμβασης, τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων (βλέπε κεφάλαιο 5 Εκτέλεση της σύμβασης).

1.6.1. Σχεδιασμός πολύπλοκων συμβάσεων

Όσον αφορά πολύπλοκες συμβάσεις, μπορεί να καταρτίζεται διάγραμμα Gantt προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη όλα τα απαιτούμενα καθήκοντα, να κατανομούνται οι αρμοδιότητες και να προσδιορίζονται σαφώς οι αιτιώδεις σχέσεις μεταξύ των σταδίων της διαδικασίας.

Για να προβείτε στην κατάρτιση χρονοδιαγράμματος Gantt πρέπει να γνωρίζετε τα ακόλουθα στοιχεία:

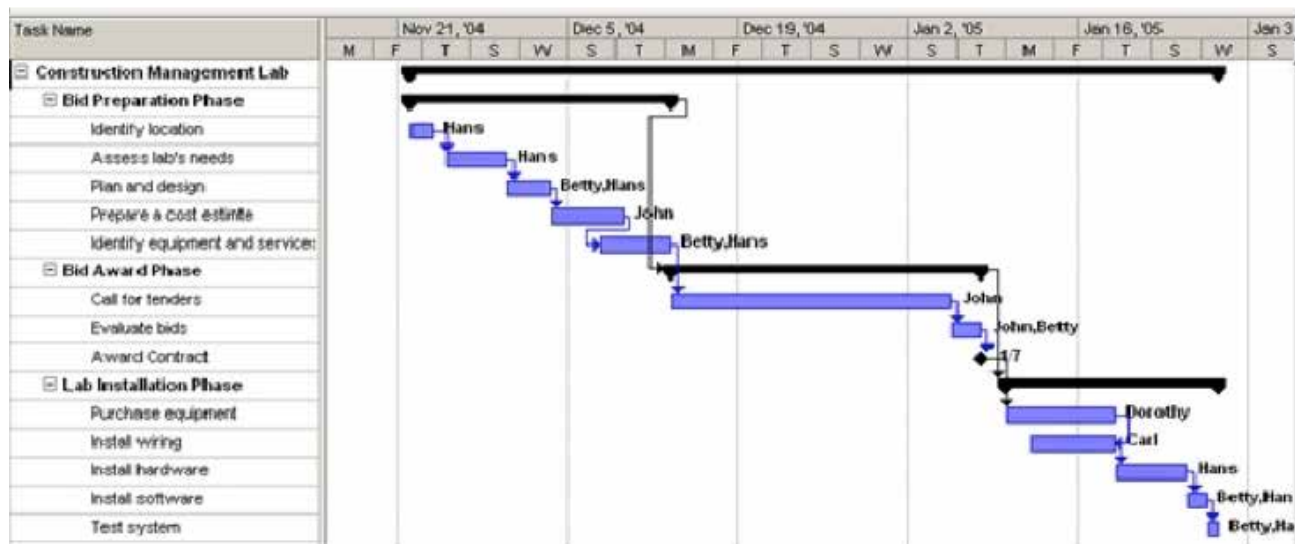
- » την ακολουθία των καθηκόντων που πρέπει να εκτελεστούν,
- » τις εκτιμήσεις σχετικά με τη διάρκεια των καθηκόντων,
- » τις απαιτήσεις όσον αφορά τους ανθρώπινους πόρους,
- » τους χρονικούς περιορισμούς και τα βασικά ορόσημα,
- » τα παραδοτέα ή ανάλογα στοιχεία,
- » την αλληλεξάρτηση μεταξύ των καθηκόντων.

Σε ένα διάγραμμα Gantt δίνεται έμφαση στην ακολουθία των καθηκόντων που απαιτείται να εκτελεστούν για την ολοκλήρωση ενός ορισμένου έργου. Κάθε καθήκον αναπαρίσταται ως οριζόντια ράβδος. Ο οριζόντιος άξονας είναι η χρονική κλίμακα σε σχέση με την οποία θα εκτελεστεί το έργο. Ως εκ

τούτου, το μήκος κάθε ράβδου καθήκοντος αντιστοιχεί στη διάρκεια του καθήκοντος ή στον χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωσή του. Τα βέλη που συνδέουν τα καθήκοντα αναπαριστούν την αιτιώδη σχέση μεταξύ ορισμένων εκ των καθηκόντων (βλέπε παράδειγμα κατωτέρω)²².

Διάγραμμα 3. Παράδειγμα διαγράμματος Gantt για διαδικασία δημόσιας σύμβασης το οποίο προκύπτει στο πλαίσιο έργου κράτους μέλους

Το διάγραμμα Gantt αποτελεί εξαιρετικό εργαλείο για την ταχεία αξιολόγηση της κατάστασης ενός έργου. Συνεπώς, είναι κατάλληλο για εκθέσεις σχετικά με την κατάσταση και για την κοινοποίηση πληροφοριών σχετικά με την πρόοδο ενός έργου σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

Το διάγραμμα μπορεί να αναπτυχθεί με χρήση λογισμικού όπως το Microsoft Project ή μέσω προτύπου Microsoft Excel το οποίο έχει μικρότερη λειτουργικότητα αλλά είναι πιο εύχρηστο και ταχύτερο στη χρήση.

1.6.2. Απλό εργαλείο σχεδιασμού

Όσον αφορά πιο συνήθεις συμβάσεις, για τον σχεδιασμό και την παρακολούθηση της προετοιμασίας και της εκτέλεσης της σύμβασης μπορεί εύκολα και γρήγορα να καταρτιστεί ένα ολοκληρωμένο πλάνο υπό μορφή απλού πίνακα.

Ο ενδεικτικός πίνακας κατωτέρω επιτρέπει τη συγκέντρωση σε ένα ενιαίο φύλλο των απαραίτητων πληροφοριών για καθεμιά από τις φάσεις της διαδικασίας προμήθειας.

²² Public Procurement Directorate (PPD) of the Treasury of the Republic of Cyprus, PUBLIC PROCUREMENT BEST PRACTICE GUIDE, 2008. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://www.publicprocurementguides.treasury.gov.cy/OHS-EN/HTML/index.html?7_4_1_5_time_planning_of_activities.htm.

Πίνακας 7. Δομή απλού πίνακα για τον σχεδιασμό δημόσιων συμβάσεων

Καθήκοντα και βασικά ορόσημα	Υπεύθυνο άτομο	Συμμετέχοντα ενδιαφερόμενα μέρη	Συστήματα και εργαλεία	Τήρηση αρχείων	Χρονοδιάγραμμα/αναμενόμενη ολοκλήρωση
------------------------------	----------------	---------------------------------	------------------------	----------------	---------------------------------------

1. Προετοιμασία και σχεδιασμός

Εντοπισμός μελλοντικών αναγκών					
Εξασφάλιση της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών (ορισμός ομάδας εργασίας)					
Ανάλυση της αγοράς					
Προσδιορισμός του αντικειμένου					
Επιλογή της διαδικασίας					

2. Δημοσίευση και διαφάνεια

Κατάρτιση των τευχών δημοπράτησης					
Δημοσίευση της προκήρυξης σύμβασης					
Παροχή διευκρινίσεων σε δυνητικούς προσφέροντες					

3. Αξιολόγηση και ανάθεση

Αποσφράγιση και αξιολόγηση προσφορών					
Ανάθεση της σύμβασης					
Υπογραφή της σύμβασης					
Δημοσίευση της γνωστοποίησης ανάθεσης σύμβασης					

4. Εκτέλεση της σύμβασης

Διαχείριση και παρακολούθηση της εκτέλεσης					
Έκδοση πληρωμών					
Εφόσον αρμόζει, τροποποίηση σύμβασης					
Εφόσον αρμόζει, καταγγελία σύμβασης					

Ιδανικά, ο εν λόγω πίνακας θα πρέπει να καταρτίζεται από κοινού και να κοινοποιείται μεταξύ των σχετικών εσωτερικών ενδιαφερόμενων μερών στην αρχή της διαδικασίας,

προκειμένου να διασφαλίζεται η συναίνεση και η κοινή κατανόηση του συνολικού σχεδιασμού.

2. Δημοσίευση και διαφάνεια

Ο σκοπός της φάσης δημοσίευσης και διαφάνειας είναι να προσελκύνονται ανταγωνιστικές προσφορές στο πλαίσιο των οποίων η σύμβαση θα εκτελείται με ικανοποιητικό τρόπο, δηλαδή, με αποτελέσματα που ικανοποιούν τις ανάγκες της αναθέτουσας αρχής.

Γ' αυτόν τον σκοπό, είναι απαραίτητο να διασφαλίζονται τα ακόλουθα:

Να καταρτίζονται σαφή τεύχη δημοπράτησης, όπου παρουσιάζεται με σαφήνεια στις τεχνικές προδιαγραφές η ανάγκη που καλείται να καλύψει η σύμβαση καθώς και το αντικείμενο αυτής, οι λόγοι αποκλεισμού, και τα κριτήρια επιλογής και ανάθεσης,

Να καθορίζονται επαρκή χρονικά όρια προκειμένου παρέχεται η δυνατότητα στους προσφέροντες να προετοιμάζουν κατάλληλα τις προτάσεις τους,

Να δημοσιεύεται δεόντως η σύμβαση ή να προσκαλούνται οι υποψήφιοι να υποβάλουν προσφορές, και να παρέχονται διευκρινίσεις, εφόσον απαιτείται.

2.1. Κατάρτιση των τευχών δημοπράτησης

Η κατάρτιση των τευχών δημοπράτησης αποτελεί καίριας σημασίας στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων. Με τα τεύχη δημοπράτησης η αναθέτουσα αρχή εξηγεί τις ανάγκες και τους σχετικούς στόχους και απαιτήσεις της στην αγορά, δηλαδή σε όσους ενδιαφέρονται να υποβάλουν προσφορές.

Ο αριθμός και η φύση των τευχών δημοπράτησης εξαρτώνται από το είδος της διαδικασίας που έχει επιλεγεί. Παρά ταύτα, ο φάκελος του διαγωνισμού θα περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία.

Πίνακας 8. Βασικά τεύχη δημοπράτησης

Έγγραφο	Περιγραφή
Πρόσκληση υποβολής προσφορών, ή πρόσκληση προεπιλογής	Η πρόσκληση είναι μια σύντομη επιστολή με την οποία προσκαλούνται οι οικονομικοί φορείς να υποβάλουν στην αναθέτουσα αρχή προσφορά, ή αίτηση συμμετοχής σε περίπτωση διαδικασιών δύο σταδίων (όπως η κλειστή διαδικασία ή η ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση).
Προκήρυξη σύμβασης	Η προκήρυξη σύμβασης είναι το έγγραφο με το οποίο δρομολογείται επίσημα και δημοσίως η διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων . Ανάλογα με την αξία της σύμβασης και τους εθνικούς κανόνες, η προκήρυξη σύμβασης δημοσιεύεται στη Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ ή/και σε εθνικά, περιφερειακά ή τοπικά έντυπα σχετικών δημοσιεύσεων (βλέπε ενότητα 2.5.2 Προκηρύξεις προς δημοσίευση). Παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με τη σύμβαση, περιλαμβάνει αναφορά στους βασικούς οικείους φορείς και υποδεικνύει τους τρόπους με τους οποίους τα ενδιαφερόμενα μέρη μπορούν να αποκτήσουν πρόσβαση στα πλήρη τεύχη δημοπράτησης.
Τεχνικές προδιαγραφές	Οι τεχνικές προδιαγραφές είναι το βασικό έγγραφο του φακέλου διαγωνισμού. Μπορούν να περιλαμβάνουν γενικές πληροφορίες σχετικά με το πλαίσιο της σύμβασης, περιγραφή του αντικειμένου, τους λόγους αποκλεισμού, τα κριτήρια επιλογής και ανάθεσης, και στοιχεία σχετικά με το συγκεκριμένο πεδίο εφαρμογής του έργου που απαιτείται να φέρεις εις πέρας ο οικονομικός φορέας.

Έγγραφο	Περιγραφή
	<p>Το εν λόγω έγγραφο αποσκοπεί πρωτίστως να παρέχει στους οικονομικούς φορείς τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για να καταρτίσουν τις προσφορές τους ή να προετοιμάσουν τις αιτήσεις συμμετοχής τους. Επιπλέον, οι τεχνικές προδιαγραφές ενδέχεται να προστατεύσουν την αναθέτουσα αρχή σε μεταγενέστερο στάδιο, παρέχοντας μια ενιαία και σαφή πηγή πληροφόρησης για τον προσφέροντα/-ες. Με τον τρόπο αυτόν, οι προσφέροντες δεν μπορούν να ισχυριστούν ότι δεν είχαν γνώση ορισμένων περιστάσεων κατά τις φάσεις της ανάθεσης ή της εκτέλεσης.</p> <p>Στο πεδίο των υπηρεσιών, οι τεχνικές προδιαγραφές αναφέρονται συχνά ως όροι αναφοράς (ToR). Σε ορισμένες περιπτώσεις, στις εν λόγω προδιαγραφές περιλαμβάνονται περισσότερα έγγραφα, πέραν των τεχνικών προδιαγραφών.</p>
<p>Οδηγίες προς προσφέροντες</p>	<p>Οι οδηγίες συνίστανται σε κατευθυντήριες γραμμές και επίσημους κανόνες που ρυθμίζουν τη διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων.</p> <p>Οι εν λόγω κανόνες αποσκοπούν να παρέχουν υποστήριξη στους οικονομικούς φορείς κατά την προετοιμασία και υποβολή των προσφορών τους ή των αιτήσεων συμμετοχής τους. Συνήθως, παρέχουν υποδείξεις πρακτικού χαρακτήρα σχετικά με τον τρόπο διάρθρωσης των προτάσεων, τη γλώσσα στην οποία πρέπει να καταρτίζονται, τον πίνακα τιμολόγησης, τη μέθοδο ηλεκτρονικής υποβολής ή τις απαιτήσεις επίσημης παρουσίασης (για παράδειγμα, οι χρηματοδοτικές και τεχνικές προσφορές απαιτείται συχνά να υποβάλλονται σε χωριστούς σφραγισμένους φακέλους).</p> <p>Συνιστάται να περιλαμβάνουν επίσημο κατάλογο σημείων ελέγχου συμμόρφωσης, ο οποίος θα βοηθά τους προσφέροντες να καταρτίζουν τα δικαιολογητικά έγγραφα και θα διευκολύνει την επαλήθευση των εγγράφων από την αναθέτουσα αρχή/επιτροπή αξιολόγησης.</p>
<p>Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας (ΕΕΕΠ)</p>	<p>Το ΕΕΕΠ είναι υπεύθυνη δήλωση σχετικά με την οικονομική κατάσταση, τις ικανότητες και την καταλληλότητα του οικονομικού φορέα όσον αφορά μια διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης. Διατίθεται σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ και χρησιμοποιείται ως προκαταρκτική απόδειξη εκπλήρωσης από τον προσφέροντα όλων των απαιτούμενων όρων στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων. Χάρη στο ΕΕΕΠ, οι προσφέροντες δεν χρειάζεται πλέον να προσκομίζουν τα πλήρη δικαιολογητικά και όλα τα διάφορα έντυπα που χρησιμοποιούνταν κατά το παρελθόν στο πλαίσιο των δημοσίων συμβάσεων της ΕΕ. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη σημαντική απλούστευση της πρόσβασης στις δυνατότητες διασυνοριακών διαγωνισμών υποβολής προσφορών. Από τον Οκτώβριο του 2018, το ΕΕΕΠ πρέπει να προσκομίζεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή.</p>
<p>Σχέδιο σύμβασης</p>	<p>Στα τεύχη δημοπράτησης μπορεί να περιλαμβάνεται σχέδιο σύμβασης με σκοπό την παροχή σαφών πληροφοριών προς τους οικονομικούς φορείς σχετικά με τις απαιτούμενες συμβατικές ρυθμίσεις. Ένα σχέδιο σύμβασης είναι ένα αναλυτικό νομικό έγγραφο, στο οποίο αναφέρεται σε γενικές γραμμές η αξία, το αντικείμενο, η διάρκεια και το χρονοδιάγραμμα, οι όροι πληρωμής της σύμβασης, καθώς και άλλες νομικές διατάξεις όπως, μεταξύ άλλων, διατάξεις σχετικά με την προστασία των μερών, δηλώσεις εκπροσώπησης, εγγυήσεις, αποζημιώσεις, όροι και όλες οι ισχύοντες νόμοι και κανονισμοί.</p>

Τα βασικά στοιχεία που αφορούν το διοικητικό μέρος των προσφορών περιγράφονται στη συνέχεια, ενώ το τεχνικό μέρος των προσφορών παρουσιάζεται λεπτομερέστερα στις ειδικά αφιερωμένες ενότητες (βλέπε ενότητες 2.2 Προσδιορισμός των προδιαγραφών και χρήση προτύπων και 2.3 Καθορισμός των κριτηρίων).

2.1.1. Δημιουργία του ΕΕΕΠ

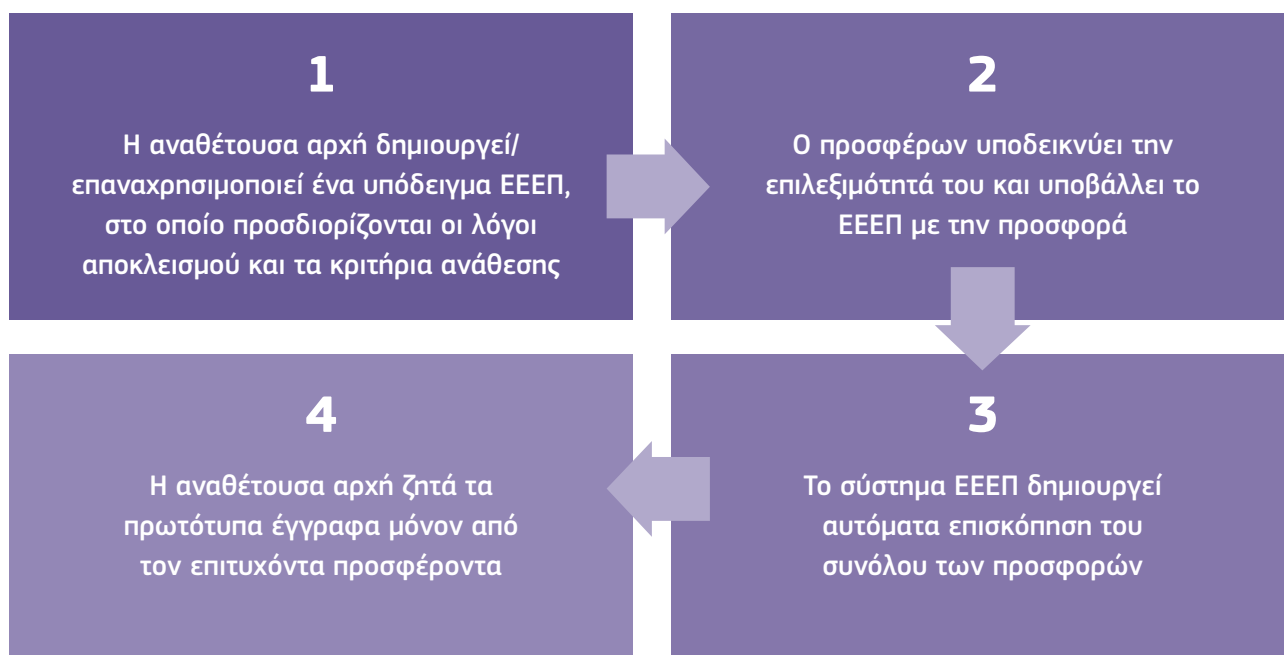
Το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας (ΕΕΕΠ) αποσκοπεί να μειώσει τον διοικητικό φόρτο εργασίας για τους οικονομικούς φορείς, και ιδίως για τις ΜΜΕ, ο οποίος προκύπτει από την ανάγκη προσκόμισης σημαντικού αριθμού πιστοποιητικών και διοικητικών εγγράφων που σχετίζονται με τους λόγους αποκλεισμού και τα κριτήρια επιλογής.

Το ΕΕΕΠ παρέχει στους οικονομικούς φορείς τη δυνατότητα να δηλώνουν ηλεκτρονικά ότι πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις συμμετοχής σε διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης. Με άλλα λόγια, το ΕΕΕΠ συνίσταται σε επίσημη δήλωση των οικονομικών φορέων με την οποία βεβαιώνεται ότι δεν αποκλείονται από τη διαδικασία με βάση τους λόγους αποκλεισμού και ότι πληρούν τα κριτήρια επιλογής.

Μόνο ο επιτυχών προσφέρων υποχρεούται να προσκομίζει πλήρη έγγραφα τεκμηρίωσης που υποστηρίζουν την εν λόγω δήλωση. Μελλοντικά, ακόμη και η εν λόγω υποχρέωση μπορεί να καταργηθεί, εφόσον καταστεί εφικτή η ηλεκτρονική σύνδεση των εγγράφων τεκμηρίωσης με τις εθνικές βάσεις δεδομένων.

Στο παρακάτω διάγραμμα παρουσιάζονται τα βασικά στάδια που σχετίζονται με το ΕΕΕΠ.

Διάγραμμα 4. Τέσσερα στάδια για την επαλήθευση της επιλεξιμότητας ενός προσφέροντος

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ GROW, 2016.

Πώς λειτουργεί το ΕΕΕΠ;

Από τις 18 Απριλίου 2018, τα κράτη μέλη της ΕΕ θα αρχίσουν να εφαρμόζουν αποκλειστικά την ηλεκτρονική διαδικασία δημόσιων συμβάσεων. Μέχρι τη συγκεκριμένη ημερομηνία, το ΕΕΕΠ μπορεί να εκτυπώνεται, να συμπληρώνεται με το χέρι, να σαρώνεται και αποστέλλεται ηλεκτρονικά.

Για να δημιουργήσουν και να χρησιμοποιήσουν το ΕΕΕΠ, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν είτε να χρησιμοποιούν ένα εργαλείο ενσωματωμένο στις δικές τους πλατφόρμες ηλε-

κτρονικών δημοσίων συμβάσεων, ή να χρησιμοποιούν το εργαλείο ΕΕΕΠ που έχει αναπτύξει η Επιτροπή (βλέπε Διάγραμμα 5 κατωτέρω).

Η Επιτροπή έχει αναπτύξει ένα [εργαλείο](#) που επιτρέπει στις αναθέτουσες αρχές να δημιουργούν το δικό τους ΕΕΕΠ και να το επισυνάψουν στο τεύχος δημοπράτησης²³. Με αυτόν τον τρόπο οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσαρμόζουν το ΕΕΕΠ στις ανάγκες τους και να το εξάγουν σε μηχανικά αναγνώσιμο μορφότυπο.

²³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ GROW, European Single Procurement Document and e-Certis, 2017.

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/e-procurement/espd/>.

Διάγραμμα 5. Διαδικτυακό εργαλείο για τη δημιουργία και τη χρήση του ΕΕΕΠ

Νομική γνωστοποίηση | Cookies | Επαφή | Σχετικά | Ελληνικά

Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας (ΕΕΕΠ)

Προς συμπλήρωση και επαναχρησιμοποίηση του ΕΕΕΠ

Ευρωπαϊκή Επιτροπή > Εργαλεία > Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας

Έναρξη Διαδικασία Αποκλεισμός Επιλογή Λήξη

Καλωσορίσατε στην υπηρεσία ΕΕΕΠ

Το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας αποτελεί υπεύθυνη δήλωση σχετικά με την οικονομική κατάσταση, τις ικανότητες και την καταλληλότητα επιχειρήσεων για διαδικασίες σύναψης σύμβασης. Διατίθεται σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ και χρησιμοποιείται ως προκαταρκτική απόδειξη εκπλήρωσης όλων των απαιτούμενων όρων στις διαδικασίες δημοσίων συμβάσεων σε ολόκληρη την ΕΕ. Χάρης στο ΕΕΕΠ, οι υποβάλλοντες προσφορά δεν χρειάζεται πλέον να υποβάλλουν πλήρη αποδεικτικά στοιχεία και έντυπα που χρησιμοποιούνταν παλαιότερα στις διαδικασίες σύναψης σύμβασης στην ΕΕ, κάτι που απλουστεύει την πρόσβαση σε ευκαιρίες διασυνοριακής υποβολής προσφοράς. Από τον Οκτώβριο του 2018 το ΕΕΕΠ θα παρέχεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρέχει δωρεάν διαδικτυακή υπηρεσία για αγοραστές, υποβάλλοντες προσφορά και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη που επιθυμούν να συμπληρώσουν το ΕΕΕΠ σε ηλεκτρονική μορφή. Το επηρασμικό έντυπο μπορεί να συμπληρωθεί, να τυπωθεί και να αποσταλεί στον αγοραστή μαζί με την υπόλοιπη προσφορά. Εάν η διαδικασία εκτελείται ηλεκτρονικά, το ΕΕΕΠ μπορεί να ελεγχθεί, να αποθηκευτεί και να υποβληθεί ηλεκτρονικά. ΕΕΕΠ που υποβλήθηκαν σε προηγούμενη διαδικασία σύναψης σύμβασης μπορούν να χρησιμοποιούν εκ νέου, εφόσον οι πληροφορίες παραμένουν ορθές. Οι υποβάλλοντες προσφορά είναι δυνατόν να αποκλείονται από τη διαδικασία σύναψης σύμβασης ή να υπόκεινται σε δίωξη, σε περιπτώσεις σοβαρών ψευδών δηλώσεων κατά τη συμπλήρωση του ΕΕΕΠ, απόκρυψης πληροφοριών ή αδυναμίας προσκόμισης δικαιολογητικών.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το ΕΕΕΠ κάντε κλικ εδώ

Για τις απαντήσεις στις πιο συχνές ερωτήσεις σχετικά με το ΕΕΕΠ, μπορείτε να συμβουλευτείτε Φυλλάδιο συχνών ερωτήσεων

Ποιος είστε;

- Αναθέτουσα αρχή
- Αναθέτων φορέας
- Οικονομικός φορέας

Τι θέλετε να κάνετε;

- Δημιουργία νέου ΕΕΕΠ
- Επαναχρησιμοποίηση υφιστάμενου ΕΕΕΠ
- Επιλογή ΕΕΕΠ

Ακριβής αριθμός της προκήρυξης

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2017. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <https://ec.europa.eu/tools/espd/filter?lang=el>.

Το ΕΕΕΠ πρέπει να συμπεριλαμβάνεται μαζί με τα υπόλοιπα τεύχη δημοπράτησης. Επιπλέον, στην προκήρυξη σύμβασης θα πρέπει να αναφέρεται ότι οι προσφέροντες υποχρεούνται να συμπληρώσουν και να υποβάλουν το ΕΕΕΠ στο πλαίσιο της αίτησης ή της προσφοράς.

Προτού αναθέσει τη σύμβαση, η αναθέτουσα αρχή πρέπει να ζητά από τον προσφέροντα στον οποίο αποφάσισε να αναθέσει τη σύμβαση να υποβάλει επικαιροποιημένα έγγραφα τεκμηρίωσης για τις πληροφορίες που δήλωσε στο ΕΕΕΠ. Σε περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή έχει ήδη στη διάθεσή της ή έχει πλήρη πρόσβαση στα σχετικά, επικαιροποιημένα έγγραφα τεκμηρίωσης ή σε άλλα δικαιολογητικά έγγραφα μέσω εθνικής βάσης δεδομένων, ο επιτυχών προσφέρων δεν υποχρεούται να τα υποβάλει εκ νέου.

Επιπλέον, οι οικονομικοί φορείς μπορούν να χρησιμοποιούν εκ νέου ένα ΕΕΕΠ το οποίο έχει ήδη χρησιμοποιηθεί σε προηγούμενη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, εφόσον επιβεβαιώνουν ότι οι πληροφορίες του εγγράφου εξακολουθούν να ισχύουν.

e-Certis, διαδικτυακή βάση δεδομένων διοικητικών εγγράφων τεκμηρίωσης

Το e-Certis είναι μια δωρεάν πηγή πληροφοριών, σκοπός της οποίας είναι να βοηθά τους οικονομικούς φορείς και τις αναθέτουσες αρχές να εντοπίζουν τα διάφορα πιστοποιητικά και τις βεβαιώσεις που ζητούνται συχνά στο πλαίσιο των διαδικασιών ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων σε όλη την ΕΕ.

Το σύστημα είναι διαθέσιμο στον δικτυακό τόπο: <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/ecertis/>.

Βοηθά τους προσφέροντες να ενημερώνονται σχετικά με τα αποδεικτικά στοιχεία που απαιτούνται από μια αναθέτουσα αρχή (π.χ. σε σχέση με τους λόγους αποκλεισμού ή τα κριτήρια επιλογής) και βοηθά τις αναθέτουσες αρχές να κατανοή-

ούν τα έγγραφα που προσκομίζει ένας οικονομικός φορέας. Είναι ιδιαίτερα χρήσιμο στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης διασυνοριακών δημόσιων συμβάσεων, όταν τα διάφορα μέρη προέρχονται από διαφορετικά κράτη μέλη.

Το e-Certis είναι εργαλείο αναφοράς, όχι υπηρεσία παροχής νομικών συμβουλών

Η αξιοπιστία του συστήματος e-Certis εξαρτάται από τις πληροφορίες που παρέχονται από τους διάφορους φορείς δημόσιων συμβάσεων σε όλα τα κράτη μέλη, και την τακτική επικαιροποίηση των εν λόγω πληροφοριών.

Ως εκ τούτου, το e-Certis δεν μπορεί να διασφαλίσει ότι οι πληροφορίες που παρέχονται ως απάντηση σε ερώτημα θα αναγνωριστούν ως έγκυρες από μια αναθέτουσα αρχή. Πρόκειται για εργαλείο παροχής πληροφοριών που βοηθά τους χρήστες να εντοπίζουν και να αναγνωρίζουν τα πιστοποιητικά και τις βεβαιώσεις που ζητούνται συχνότερα στο πλαίσιο των διαδικασιών δημόσιων συμβάσεων των διαφόρων κρατών μελών.

Συνεπώς, σε περίπτωση αμφιβολιών, συνιστάται να επικοινωνείτε απευθείας με το οικείο μέρος (αναθέτουσα αρχή ή εθνικές αρχές) προκειμένου να σας παράσχουν περαιτέρω διευκρινίσεις σχετικά με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά.

2.1.2. Σχέδιο σύμβασης

Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να δημοσιεύουν, εντός των τευχών δημοπράτησης, σχέδιο της σύμβασης που πρόκειται να υπογραφεί με τον επιτυχόντα προσφέροντα, ούτως ώστε όλοι οι οικονομικοί φορείς να είναι ενήμεροι σχετικά με το νομικό πλαίσιο που διέπει την εκτέλεση της σύμβασης (βλέπε κεφάλαιο 5 Εκτέλεση της σύμβασης).

Ένα ορθά καταρτισμένο σχέδιο σύμβασης θα πρέπει να περιλαμβάνει διατάξεις σχετικά με τις ισχύουσες κανονιστικές ρυθμίσεις, το αντικείμενο, την τιμή, τις καθυστερήσεις, τα παραπτώματα, την ευθύνη, την επίλυση διαφορών, τις ρήτρες επανεξέτασης, τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, τις υποχρεώσεις εμπιστευτικότητας και τυχόν άλλες σχετικές πτυχές.

Η σύμβαση πρέπει να είναι δίκαιη και ισορροπημένη από πλευράς επιμερισμού του κινδύνου. Συγκεκριμένα, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να αποφεύγουν ρήτρες ή συμβατικούς όρους που μεταθέτουν στον εργολήπτη κινδύνους

που είναι πέρα από τον έλεγχό του, καθώς οι εν λόγω ρήτρες ή όροι μπορούν να περιορίσουν τον αριθμό των προσφορών, να επηρεάσουν σε μεγάλο βαθμό την τιμή ή να οδηγήσουν σε συμβατικές διαφορές.

Συνιστάται οι αναθέτουσες αρχές να χρησιμοποιούν την τυποποιημένη σύμβαση που εκδίδει η νομική υπηρεσία τους ή οι εθνικοί φορείς δημόσιων συμβάσεων. Επίσης, μπορεί να είναι χρήσιμη η διαίρεση των υποδειγμάτων σε «ειδικούς όρους» και «γενικούς όρους», με τους τελευταίους να είναι τυποποιημένοι, και τους πρώτους να προσαρμόζονται στην εκάστοτε διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης. Σε περίπτωση αμφιβολιών, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να αναζητούν τις δέουσες νομικές συμβουλές.

Το πλήρες σύνολο των τευχών δημοπράτησης και η πλήρης προσφορά από τον επιτυχόντα προσφέροντα πρέπει να επισυνάπτονται στην τελική σύμβαση που υπογράφουν όλα τα μέρη.

Οι αλλαγές στη σύμβαση ενδέχεται να οδηγήσουν σε σφάλματα

Το ενδεχόμενο πραγματοποίησης τροποποιήσεων στη σύμβαση πρέπει να εξετάζεται διεξοδικά κατά το στάδιο του σχεδιασμού. Κατά συνέπεια, στο σχέδιο σύμβασης θα πρέπει να περιλαμβάνονται σαφείς, ακριβείς και κατηγορηματικές ρήτρες επανεξέτασης, συμπεριλαμβανομένου του πεδίου εφαρμογής και της φύσης των πιθανών τροποποιήσεων, καθώς και των προϋποθέσεων πραγματοποίησης αυτών.

Βασική αρχή είναι ότι κάθε τροποποίηση της αρχικής διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης που μεταβάλλει ουσιαστικά τη σύμβαση ως προς το αντικείμενο, την αξία, το χρονοδιάγραμμα ή το πεδίο εφαρμογής, σε βαθμό που μπορεί να αλλάξει το αποτέλεσμα της αρχικής διαδικασίας, πρέπει να θεωρείται ότι συνιστά νέα σύμβαση που αφορά συμπληρωματικά έργα ή υπηρεσίες.

Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στο κεφάλαιο 5 Εκτέλεση της σύμβασης.

2.2. Προσδιορισμός των προδιαγραφών και χρήση προτύπων

2.2.1. Εκπόνηση προδιαγραφών

Το **σημαντικότερο έγγραφο της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης** είναι το έγγραφο τεχνικών προδιαγραφών.

Σκοπός των προδιαγραφών είναι να παρασχεθεί στην αγορά σαφής, ακριβής και πλήρης περιγραφή των αναγκών της αναθέτουσας αρχής, και, ως εκ τούτου, να επιτραπεί στους οικονομικούς φορείς να προτείνουν μια λύση που θα ανταποκρίνεται σε αυτές τις ανάγκες.

Οι προδιαγραφές αποτελούν τη βάση για την επιλογή του επιτυχόντος προσφέροντος και ενσωματώνονται στην τελική σύμβαση προσδιορίζοντας τι οφείλει να παραδώσει ο επιτυχών προσφέρων. Επομένως, ο τελικός έλεγχος και η επικύρωση των προδιαγραφών αποτελούν κείμενο σημείο της λήψης αποφάσεων κατά τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης και είναι σημαντικό αυτοί που αναλαμβάνουν τα εν λόγω καθήκοντα να διαθέτουν τις αναγκαίες γνώσεις, αρμοδιότητες και πείρα για την εκτέλεση του καθήκοντος.

Στις προδιαγραφές περιγράφονται συνήθως οι ανάγκες της αναθέτουσας αρχής, το αντικείμενο της σύμβασης με το οποίο διευκρινίζεται η υπηρεσία, το αγαθό ή το έργο που πρέπει να παρασχεθεί, οι εισροές και οι αναμενόμενες εκροές και τα αποτελέσματα, τα απαιτούμενα πρότυπα και ορισμένα στοιχεία σχετικά με το ιστορικό και το γενικότερο πλαίσιο. Κατά την εκπόνηση των προδιαγραφών, οι συντάκτες θα πρέπει να έχουν υπόψη το γεγονός ότι οι προδιαγραφές επηρεάζουν άμεσα το κόστος.

Υπάρχουν τρία κύρια είδη προδιαγραφών, ήτοι οι προδιαγραφές με βάση τις εισροές, τις εκροές ή το αποτέλεσμα:

- » Οι προδιαγραφές με βάση τις **εισροές** αποτελούν σειρά οδηγιών σχετικά με τον τρόπο εκτέλεσης ενός καθορισμένου καθήκοντος. Αυτό το είδος των προδιαγραφών χρησιμοποιείται σπάνια (εκτός εάν πρόκειται για βασικές δημόσιες προμήθειες), διότι δεν είναι ευέλικτο, συχνά δεν διασφαλίζει την καλή σχέση ποιότητας/τιμής και μπορεί να μην επιτρέπει στον προσφέροντα να παράσχει πρόσθετη αξία ή καινοτομία. Οι εν λόγω προδιαγραφές χρησιμοποιούνται συνήθως με κριτήριο ανάθεσης τη χαμηλότερη τιμή (βλέπε 2.3.3 Κριτήρια ανάθεσης).
- » Οι προδιαγραφές με βάση τις **εκροές** εστιάζουν στις επιθυμητές εκροές ή παραδοτέα από επιχειρηματική άποψη, και δεν συνιστούν λεπτομερείς τεχνικές προδιαγραφές του τρόπου με τον οποίο πρέπει να παρέχονται οι εκροές. Με τον τρόπο αυτό δίνεται στους προσφέροντες η δυνατότητα να προτείνουν καινοτόμους λύσεις που ενδέχεται να μην είχε υπόψη της η αναθέτουσα αρχή.
- » Οι προδιαγραφές με βάση το **αποτέλεσμα** μπορούν να αποτελέσουν το ευκολότερο είδος από άποψη εκπόνησης, αλλά το δυσκολότερο από άποψη αξιολόγησης και παρακολούθησης. Αποτελούν περισσότερο περιγραφική μιας ανάγκης και δήλωση των αναμενόμενων οφελών και όχι περιγραφή των εισροών και των παραδοτέων.

Τα δύο τελευταία είδη προδιαγραφών μπορούν να συνδυαστούν, με αποτέλεσμα οι προσφέροντες να πρέπει να αναπτύξουν μια μεθοδολογική πρόταση με την οποία να καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να ικανοποιηθούν οι απαιτήσεις. Δεδομένου ότι ο κάθε προσφέρων μπορεί να προτείνει κάτι διαφορετικό, η αναθέτουσα αρχή πρέπει να μπορεί να αξιολογήσει τις εν λόγω εναλλακτικές λύσεις.

Κατά κανόνα, οι τεχνικές προδιαγραφές που έχουν εκπονηθεί με τον ορθό τρόπο πρέπει να διαθέτουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- » να περιγράφουν με ακρίβεια τις απαιτήσεις,
- » να είναι εύκολα κατανοητές τόσο από τους οικονομικούς φορείς όσο και από το σύνολο των ενδιαφερόμενων μερών,
- » να περιλαμβάνουν σαφώς καθορισμένες, επιτεύξιμες και μετρήσιμες εισροές, εκροές και αποτελέσματα,
- » να παρέχουν επαρκώς λεπτομερείς πληροφορίες βάσει των οποίων οι οικονομικοί φορείς να μπορούν να υποβάλουν ρεαλιστικές και εξατομικευμένες προσφορές,
- » να λαμβάνουν υπόψη στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό τις απόψεις της αναθέτουσας αρχής, των δυνητικών χρηστών ή των δικαιούχων της σύμβασης, και των εξωτερικών ενδιαφερόμενων μερών, καθώς και στοιχεία που προέρχονται από την αγορά,
- » να εκπονούνται από άτομα που διαθέτουν επαρκείς γνώσεις, είτε πρόκειται για εμπειρογνώμονες της αναθέτουσας αρχής είτε για εξωτερικούς εμπειρογνώμονες,
- » να μην περιέχουν αναφορές σε τυχόν εμπορικές ονομασίες ή απαιτήσεις που περιορίζουν τον ανταγωνισμό,

- » να εκπονούνται με τρόπο ώστε να λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρίες ή ο σχεδιασμός για όλους τους χρήστες, εφόσον η προμήθεια προορίζεται για χρήση από φυσικά πρόσωπα, είτε πρόκειται για το ευρύ κοινό είτε για το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής,
- » να εγκρίνονται από τη σχετική διοικητική αλυσίδα της αναθέτουσας αρχής, με βάση τους ισχύοντες εσωτερικούς κανόνες.

Οι τεχνικές προδιαγραφές έργων θα πρέπει να καλύπτουν τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: περιγραφή τεχνικών εργασιών, τεχνική έκθεση, πακέτο σχεδιασμού (σχέδια μελέτης, υπολογισμοί μελέτης, σχέδια εφαρμογής), παραδοχές και κανονισμούς —συμπεριλαμβανομένων των εργασιακών συνθηκών (εκτροπή της κυκλοφορίας, νυχτερινές εργασίες)—, κατάσταση ποσοτήτων (εάν αρμόζει), τιμοκατάλογο εργασιών και χρονοδιάγραμμα.

Ανάλογα με την περίπτωση, στις τεχνικές προδιαγραφές θα πρέπει να περιλαμβάνονται ρητές ρήτρες επανεξέτασης ώστε να επιτρέπεται ορισμένος βαθμός ευελιξίας για πιθανές τροποποιήσεις της σύμβασης κατά την εκτέλεση. Οι ρήτρες επανεξέτασης πρέπει να προσδιορίζουν το πεδίο εφαρμογής και τη φύση των πιθανών αλλαγών με σαφή και ακριβή τρόπο, και δεν πρέπει να συντάσσονται με διασταλτικό τρόπο ώστε να καλύπτουν όλες τις πιθανές τροποποιήσεις. Πρέπει επίσης να αναφέρουν τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν (βλέπε ενότητα 5.3 Χειρισμός των τροποποιήσεων της σύμβασης).

Οι καλά διαμορφωμένες τεχνικές προδιαγραφές βελτιώνουν τη συνολική ποιότητα της διαδικασίας

Η ανεπαρκής εκπόνηση των προδιαγραφών αποτελεί συχνά βασική αιτία επακόλουθων τροποποιήσεων στη σύμβαση, λόγω του ότι οι προδιαγραφές δεν αντικατοπτρίζουν δεόντως τις ανάγκες της αναθέτουσας αρχής και τα αποτελέσματα που αναμένονται από τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες.

Αυτή η έλλειψη σαφήνειας μπορεί να οδηγήσει σε αλλαγές στη σύμβαση, για την τροποποίηση ή την προσθήκη καθηκόντων, αλλοιώνοντας, ως εκ τούτου, τόσο το πεδίο εφαρμογής όσο και την αξία της σύμβασης σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό. Ως συνέπεια των παραπάνω, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να ανατρέξουν στους κανόνες τροποποιήσεων της σύμβασης και, εάν χρειάζεται, να δρομολογήσουν νέα διαδικασία προμήθειας (βλέπε ενότητα 5.3 Χειρισμός των τροποποιήσεων της σύμβασης).

Επιπλέον, οι σαφείς, ολοκληρωμένες και ακριβείς τεχνικές προδιαγραφές βοηθούν τους οικονομικούς φορείς να καταρτίζουν ποιοτικές προσφορές προσαρμοσμένες στις ανάγκες της αναθέτουσας αρχής.

Η προσφυγή σε εμπειρογνώμονες με ειδικές γνώσεις επί του αντικειμένου της σύμβασης (εσωτερικούς ή εξωτερικούς) συμβάλλει στη συνολική αποτελεσματικότητα της διαδικασίας μέσω της παροχής πληροφοριών που είναι αποτέλεσμα ενδελεχούς έρευνας, ανάλυσης, αξιολόγησης και καταγραφής.

Αντικείμενο

Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην προκήρυξη σύμβασης ή/και στα τεύχη δημοπράτησης πρέπει να είναι επαρκείς ώστε οι δυνητικοί προσφέροντες/υποψήφιοι να μπορούν να προσδιορίσουν το αντικείμενο της σύμβασης. Για παράδειγμα, στις τεχνικές προδιαγραφές δεν πρέπει να αναφέρεται απλώς ο όρος «έπιπλα» ή «αυτοκίνητα» χωρίς να διευκρινίζεται τι είδους έπιπλα ή αυτοκίνητα αγοράζονται.

Το άτομο/-α που είναι υπεύθυνο για την εκπόνηση των προδιαγραφών θα πρέπει να διαθέτει τις κατάλληλες δεξιότητες ώστε να μπορεί να περιγράψει τις ανάγκες και τις προσδοκίες με ακρίβεια, και θα πρέπει να λαμβάνει την υποστήριξη των ενδιαφερόμενων μερών.

Στις προδιαγραφές πρέπει να **περιγράφεται το αντικείμενο κατά τρόπο σαφή και ουδέτερο**, χωρίς κανενός είδους αναφορά σε ορισμένες εμπορικές ονομασίες ή επιχειρήσεις που δημιουργεί διακρίσεις. Σε περίπτωση που αυτό δεν είναι εφικτό να αποφευχθεί για αντικειμενικούς λόγους, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να προσθέτουν πάντοτε τη φράση «ή ισοδύναμο».

Αποφυγή των τεχνικών προδιαγραφών που δημιουργούν διακρίσεις

Οι αναθέτουσες αρχές δεν μπορούν να καθορίζουν τεχνικές προδιαγραφές για την προμήθεια εξοπλισμού μέσω του προσδιορισμού συγκεκριμένου εμπορικού σήματος, χωρίς δυνατότητα «ισοδύναμο», ή της διατύπωσης εξατομικευμένων προδιαγραφών οι οποίες ευνοούν είτε σκοπίμως είτε ακουσίως συγκεκριμένους προμηθευτές.

Αυτό συμβαίνει ορισμένες φορές όταν το άπειρο προσωπικό που είναι υπεύθυνο για την εκπόνηση των τεχνικών προδιαγραφών για ένα στοιχείο εξοπλισμού αντιγράφει απλώς τις προδιαγραφές απευθείας από το φυλλάδιο ενός συγκεκριμένου κατασκευαστή χωρίς να αντιλαμβάνεται ότι αυτό μπορεί να περιορίσει τον αριθμό των επιχειρήσεων που θα είναι σε θέση να προμηθεύσουν το συγκεκριμένο στοιχείο εξοπλισμού.

Σε κάθε περίπτωση πρέπει να χρησιμοποιείται ο όρος «ή ισοδύναμο» όταν η αναφορά συγκεκριμένου εμπορικού σήματος είναι αναπόφευκτη.

Προϋπολογισμός

Θεωρείται ορθή πρακτική η συμπερίληψη της εκτίμησης προϋπολογισμού (δηλ. της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης) στην προκήρυξη σύμβασης ή στις τεχνικές προδιαγραφές, με σκοπό να αυξηθεί στον μέγιστο δυνατό βαθμό η διαφάνεια ως προς τα τεύχη δημοπράτησης.

Αυτό συνεπάγεται ότι ο εκτιμώμενος προϋπολογισμός πρέπει να είναι ρεαλιστικός όσον αφορά τα απαιτούμενα έργα, τις υπηρεσίες ή τα αγαθά. Η αξία της σύμβασης δεν παρέχει απλώς μια ένδειξη στους προσφέροντες για την κατάρτιση των οικονομικών προσφορών τους, αλλά παρέχει επίσης σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα και τα επίπεδα ποιότητας που αναμένει η αναθέτουσα αρχή (βλέπε ενότητα 1.4.4 Αξία της σύμβασης).

Υπάρχει πάντοτε η δυνατότητα διεξαγωγής ανοικτού διαγωνισμού χωρίς τη γνωστοποίηση προϋπολογισμού, όμως

στα τεύχη δημοπράτησης πρέπει να αναφέρεται ότι η αναθέτουσα αρχή διατηρεί το δικαίωμα να μην προχωρήσει στην ανάθεση εάν δεν λάβει οικονομικά προσιτές προσφορές (ή για οποιονδήποτε άλλο αντικειμενικό λόγο). Σε αυτές τις περιπτώσεις, η αναθέτουσα αρχή πρέπει να καθορίζει μια μη δημοσιευόμενη μέγιστη αποδεκτή τιμή πριν από τη δρομολόγηση της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, και πρέπει να εκπονή με ακρίβεια τις τεχνικές προδιαγραφές.

Εναλλακτικές προσφορές

Κατά κανόνα, οι οικονομικοί φορείς θα πρέπει να καταρτίζουν τις προσφορές τους με βάση τις απαιτήσεις που περιλαμβάνονται στα τεύχη δημοπράτησης. Εντούτοις, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποφασίσουν να επιτρέψουν την παρουσίαση διαφορετικών προσεγγίσεων ή εναλλακτικών λύσεων. Για να το πράξουν αυτό, μπορούν να επιτρέψουν την υποβολή προτάσεων για εναλλακτικές προσφορές.

Στα τεύχνη δημοπράτησης, συμπεριλαμβανομένης της προκήρυξης σύμβασης, πρέπει να αναφέρεται σαφώς κατά πόσον επιτρέπεται η υποβολή εναλλακτικών προσφορών. Σε περίπτωση που επιτρέπονται εναλλακτικές προσφορές, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να διασφαλίζουν τα ακόλουθα:

- » Η δυνατότητα υποβολής εναλλακτικών προσφορών πρέπει να εξετάζεται στο **στάδιο του σχεδιασμού**. Από την έρευνα της αγοράς προκύπτει κατά πόσον υπάρχει δυνατότητα ένας εργολήπτης να είναι σε θέση να παραδώσει τα προβλεπόμενα στο σχέδιο προδιαγραφών με άλλες μεθόδους εκτός των αναμενόμενων. Σε περίπτωση που ο εργολήπτης μπορεί να παραδώσει τα προβλεπόμενα στο σχέδιο προδιαγραφών, και εφόσον η αναθέτουσα αρχή είναι πρόθυμη να κάνει χρήση της συγκεκριμένης δυνατότητας, τότε οι προδιαγραφές πρέπει να εκπονούνται αναλόγως.
- » Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιτρέπουν εναλλακτικές προσφορές μόνο σε περίπτωση **προδιαγραφών που βασίζονται στις εκροές ή στο αποτέλεσμα**, αλλά όχι στις εισροές, όπου οι αναθέτουσες αρχές παρέχουν οδηγίες στους προσφέροντες. Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να καθορίζουν τις ελάχιστες απαιτήσεις που πρέπει να ικανοποιούν οι εναλλακτικές προσφορές.
- » Τα **κριτήρια ανάθεσης και η μέθοδος αξιολόγησης** πρέπει να σχεδιάζονται κατά τρόπο ώστε τόσο οι «συμμορφούμενες» όσο και οι «εναλλακτικές» προσφορές να μπορούν να αξιολογηθούν χρησιμοποιώντας τα ίδια κριτήρια. Σε αυτές τις περιπτώσεις, είναι καίριας σημασίας τα κριτήρια ανάθεσης να ελέγχονται διεξοδικά κατά το στάδιο του σχεδιασμού της ανάθεσης δημόσιας σύμβασης προκειμένου να διασφαλίζεται ότι επιτρέπουν τη δίκαιη, ανοικτή και διαφανή αξιολόγηση. Σε ακραίες περιπτώσεις, εάν αυτό δεν συμβαίνει, ενδέχεται να απαιτηθεί η ακύρωση και επανέναρξη της διαδικασίας υποβολής προσφορών.

Η παροχή της δυνατότητας υποβολής εναλλακτικών προσφορών όσον αφορά τις τεχνικές προδιαγραφές αποτελεί δύσκολο εγχείρημα που απαιτεί κατάλληλη τεχνική εμπειρογνωμοσύνη κατά το στάδιο της αξιολόγησης των προσφορών. Ως εκ τούτου, το ζήτημα της αποδοχής της υποβολής εναλλακτικών προσφορών πρέπει να αντιμετωπίζεται και να συμφωνείται το νωρίτερο δυνατόν, πριν από τη δημοσίευση της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.

2.2.2. Στρατηγική χρήση των κριτηρίων που αφορούν το περιβάλλον, τα κοινωνικά θέματα και την καινοτομία στις δημόσιες συμβάσεις

Παραδοσιακά, ο βασικός σκοπός των δημόσιων συμβάσεων είναι η επίτευξη της βέλτιστης σχέσης ποιότητας/τιμής κατά την αγορά έργων, αγαθών ή υπηρεσιών. Ωστόσο, σε ένα πλαίσιο έλλειψης χρηματοδότησης και δημοσιονομικών περιορισμών, οι δημόσιες αρχές προσφεύγουν ολοένα και περισσότερο στις δημόσιες συμβάσεις, όχι μόνο για να ικανοποιήσουν μια ανάγκη και να αγοράσουν έργα, αγαθά ή υπηρεσίες, αλλά και για να εξυπηρετήσουν στρατηγικούς στόχους πολιτικής.

Δεδομένου του σημαντικού ποσοστού συμβάσεων του δημόσιου τομέα στις οικονομίες της ΕΕ (περίπου 14 % του ΑΕΠ στην ΕΕ), οι δημόσιες προμήθειες φαίνεται ότι αποτελούν ισχυρό μέσο προώθησης στόχων που αφορούν το περιβάλλον, τα κοινωνικά θέματα και την καινοτομία, καθώς και ενίσχυσης της πρόσβασης των ΜΜΕ στις δημόσιες συμβάσεις.

Υπάρχουν τρεις συνήθεις μορφές δημόσιων συμβάσεων στρατηγικού χαρακτήρα²⁴:

- » **Η πράσινη δημόσια σύμβαση (ΠΔΣ)** συνίσταται στην προμήθεια αγαθών, υπηρεσιών και έργων με μειωμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, σε σύγκριση με τα αγαθά, τις υπηρεσίες και τα έργα με την ίδια βασική λειτουργία τα οποία θα αγοράζονταν σε διαφορετική περίπτωση²⁵,
- » **Οι κοινωνικά υπεύθυνες δημόσιες συμβάσεις (ΚΥΔΣ)** επιτρέπουν στις αναθέτουσες αρχές να λαμβάνουν υπόψη διάφορες κοινωνικές παραμέτρους, όπως η κοινωνική ένταξη, τα εργασιακά πρότυπα, η ισότητα των φύλων και το ηθικό εμπόριο²⁶,
- » **Οι δημόσιες προμήθειες για την καινοτομία (ΔΠΚ)** επιτρέπουν στις αναθέτουσες αρχές να αγοράζουν καινοτόμα αγαθά και υπηρεσίες τα οποία δεν διατίθενται ακόμη στο εμπόριο σε μεγάλη κλίμακα. Πρόκειται για εργαλείο από την πλευρά της ζήτησης, σε σχέση με το οποίο η αναθέτουσα αρχή ενεργεί ως εναρκτήριος πελάτης και το οποίο ενθαρρύνει την καινοτομία, ικανοποιώντας παράλληλα τις ανάγκες της αναθέτουσας αρχής²⁷.

²⁴ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ GROW, Στρατηγική χρήση των δημόσιων προμηθειών για την προαγωγή οικολογικών, κοινωνικών και καινοτόμων πολιτικών – Τελική έκθεση, 2016. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/17261>.

²⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση (COM(2008) 400) Οι δημόσιες συμβάσεις στην υπηρεσία του περιβάλλοντος. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?qid=1517343171140&uri=CELEX%3A52008DC0400>.

²⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ EMPL, «Αγοράζοντας κοινωνικά: οδηγός για να λαμβάνονται υπόψη οι κοινωνικές πτυχές στις δημόσιες συμβάσεις, 2011». Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=978>.

²⁷ ΟΟΣΑ, Public Procurement for Innovation — Good practices and strategies, 2017. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://www.oecd.org/gov/public-procurement-for-innovation-9789264265820-en.htm>.

Το ενωσιακό νομοθετικό πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις επιτρέπει ρητά στις αναθέτουσες αρχές να αξιοποιούν **συγκεκριμένες διατάξεις για να διευκολύνουν τις προσπάθειες για την επίτευξη στρατηγικών στόχων** στο πλαίσιο των δημόσιων συμβάσεων. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν:

- » να περιλαμβάνουν συγκεκριμένες απαιτήσεις (π.χ. κοινωνικού ή περιβαλλοντικού χαρακτήρα) ως κριτήρια ανάθεσης όταν χρησιμοποιούν τη βέλτιστη σχέση τιμής/ποιότητας, υπό τον όρο οι εν λόγω απαιτήσεις να σχετίζονται με τη σύμβαση,
- » να απαιτούν πιστοποιήσεις, σήματα ή άλλα ισοδύναμα αποδεικτικά στοιχεία της εφαρμογής προτύπων ποιότητας, περιβαλλοντικών ή κοινωνικών προτύπων (βλέπε ενότητα 2.2.3 Χρήση προτύπων ή σημάτων),
- » να λαμβάνουν υπόψη το κόστος του κύκλου ζωής κατά τον καθορισμό των κριτηρίων ανάθεσης, ώστε να ενθαρρύνουν την πραγματοποίηση πιο βιώσιμων αγορών. Παρότι εκ πρώτης όψεως φαίνεται να είναι πιο δαπανηρή, η εν λόγω πρακτική μπορεί να οδηγήσει μακροπρόθεσμα στην εξοικονόμηση χρημάτων (βλέπε ενότητα 2.3.3 Κριτήρια ανάθεσης),
- » να προσφεύγουν σε διαδικασίες που έχουν σχεδιαστεί με σκοπό να υποστηρίζουν την καινοτομία στις δημόσιες συμβάσεις, όπως ο ανταγωνιστικός διάλογος και η σύμπραξη καινοτομίας (βλέπε ενότητες 1.5.4 Ανταγωνιστικός διάλογος και 1.5.5 Σύμπραξη καινοτομίας),
- » να καθορίζουν προϋποθέσεις που αφορούν τον τρόπο με τον οποίο εκτελείται η σύμβαση, συμπεριλαμβανομένων

περιβαλλοντικών ή κοινωνικών παραμέτρων. Οι εν λόγω προϋποθέσεις πρέπει να μην δημιουργούν διακρίσεις και να είναι συμβατές με την ενωσιακή νομοθεσία (π.χ. πρέπει να καταρτίζονται ρήτρες σχετικά με τις εργασιακές συνθήκες σε συμμόρφωση με τους ενωσιακούς κανόνες για τα ελάχιστα πρότυπα που είναι εφαρμοστέα για όλους τους ευρωπαϊούς εργαζόμενους),

- » να χρησιμοποιούν ορισμένες συμβάσεις αποκλειστικά για συγκεκριμένους οργανισμούς, υπό τον όρο ότι πληρούν τις ακόλουθες πέντε προϋποθέσεις:
  - > έχουν ως στόχο την εκτέλεση αποστολής δημόσιας υπηρεσίας,
  - > επενδύουν εκ νέου τα κέρδη ώστε να επιτευχθεί ο στόχος του οργανισμού,
  - > η διαχείρισή τους βασίζεται στην ίδια ευθύνη των υπαλλήλων ή σε συμμετοχικές αρχές,
  - > δεν τους έχει ανατεθεί σύμβαση κατά την τελευταία τριετία,
  - > η διάρκεια των συμβάσεων που ανατίθενται με χρήση της συγκεκριμένης επιλογής δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία έτη.
- » να αναθέτουν ορισμένες συμβάσεις μόνο σε οργανισμούς στους οποίους το 30 % τουλάχιστον του εργατικού δυναμικού αποτελείται από άτομα με αναπηρίες ή μειονεκτούντα άτομα.

Συμβάσεις που ανατίθενται σε συγκεκριμένους προσφέροντες με σκοπό τη στήριξη της κοινωνικής ένταξης

Ανεξάρτητα από το είδος της σύμβασης (αγαθό, έργο, υπηρεσία) και το αντικείμενό της, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν είτε να επιτρέπουν τη συμμετοχή στη διαδικασία υποβολής προσφορών μόνο σε προστατευόμενα εργαστήρια και οικονομικούς φορείς που έχουν ως βασικό στόχο την ένταξη στο εργατικό δυναμικό ατόμων με αναπηρίες ή μειονεκτούντων ατόμων, ή να απαιτούν την εκτέλεση της σύμβασης από προστατευόμενο εργαστήριο ο βασικός στόχος του οποίου είναι ο προαναφερθείς.

Οι προσφορές μπορούν να λαμβάνονται υπόψη νόμιμα μόνον εφόσον τουλάχιστον το 30 % του προσωπικού που απασχολείται στην εκτέλεση της σύμβασης είναι άτομα με αναπηρίες ή μειονεκτούντα άτομα. Σε περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή αποφασίσει να αξιοποιήσει τη συγκεκριμένη επιλογή, πρέπει να προσδιορίζει με σαφήνεια στην προκήρυξη σύμβασης το περιορισμένο πλαίσιο ανάθεσης της προμήθειας.

Κοινά κριτήρια πράσινων δημόσιων προμηθειών σε επίπεδο ΕΕ

Για να διευκολύνει τη συμπερίληψη περιβαλλοντικών παραμέτρων στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αναπτύξει πρακτικά σύνολα κριτηρίων για τις πράσινες δημόσιες προμήθειες (τεχνικές προδιαγραφές και κριτήρια ανάθεσης) για διαφορετικές ομάδες προϊόντων, τα οποία μπορούν να χρησιμοποιούν απευθείας οι αναθέτουσες αρχές εάν επιθυμούν να προμηθεύονται φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα και υπηρεσίες²⁸.

Επιπλέον, η Επιτροπή δημοσιεύει τακτικά πληροφορίες και καθοδήγηση με σκοπό να παρέχει υποστήριξη στις αναθέτουσες αρχές όσον αφορά τη χρήση των ΠΔΣ, όπως μεταξύ άλλων:

- » κατάλογο ευρωπαϊκών και διεθνών οικολογικών σημάτων²⁹,
- » το έγγραφο «Πράσινες αγορές! Εγχειρίδιο για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις», το οποίο διατίθεται σε όλες τις γλώσσες της ΕΕ³⁰ και παρέχει καθοδήγηση σχετικά με τον τρόπο συμπερίληψης περιβαλλοντικών παραμέτρων σε κάθε στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης στο ισχύον νομικό πλαίσιο της ΕΕ,
- » συλλογή περιπτώσεων ορθών πρακτικών³¹.

2.2.3. Χρήση προτύπων ή σημάτων

Η χρήση προτύπων, σημάτων ή πιστοποιήσεων στις δημόσιες συμβάσεις είναι ιδιαίτερα διαδεδομένη, δεδομένου ότι πρόκειται για αντικειμενικά και μετρήσιμα στοιχεία που αντιπροσωπεύουν έναν πρακτικό και αξιόπιστο τρόπο με τον οποίο οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επαληθεύουν τη συμμόρφωση των προσφορών με βάση ορισμένες ελάχιστες απαιτήσεις. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να περιλαμβάνουν στα τεύχη δημοπράτησης αναφορές σε ευρέως γνωστά πρότυπα ή σήματα προκειμένου να διασφαλίζουν ότι η παράδοση του προϊόντος ή της υπηρεσίας συμμορφώνεται με συγκεκριμένα τομεακά πρότυπα ή πρότυπα ποιότητας.

Τα πρότυπα ή τα σήματα που χρησιμοποιούνται στις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων σχετίζονται συνήθως με πιστοποίηση ποιότητας, περιβαλλοντική πιστοποίηση, οικολογικά σήματα, συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης, και απαιτήσεις κοινωνικού χαρακτήρα, όπως η προσβασιμότητα για άτομα με αναπηρίες ή η ισότητα των φύλων.

Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να αναφέρονται μόνο σε πρότυπα που εκπονούνται από ανεξάρτητους φορείς, κατά προτίμηση σε ευρωπαϊκό ή διεθνές επίπεδο, όπως το Σύστημα οικολογικής διαχείρισης και ελέγχου (EMAS) ή οι πιστοποιήσεις από τον Διεθνή Οργανισμό Τυποποίησης (ISO).

Όταν επιλέγουν να αναφέρουν εθνική ή περιφερειακή πιστοποίηση, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να αποδέχονται ισοδύναμες πιστοποιήσεις από άλλα κράτη μέλη ή οποιαδήποτε άλλα αποδεικτικά στοιχεία που πιστοποιούν τη συμμόρφωση με την απαίτηση.

²⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ ENV, EU Green Public Procurement criteria (Κριτήρια της ΕΕ για τις πράσινες δημόσιες προμήθειες) (όλες οι γλώσσες της ΕΕ). Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm.

²⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ ENV, List of existing EU and international eco-labels (Κατάλογος υφιστάμενων οικολογικών σημάτων της ΕΕ και διεθνών οικολογικών σημάτων). Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/ecolabels.pdf>.

³⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ ENV, Πράσινες αγορές! Εγχειρίδιο για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις, 2016. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/environment/gpp/buying_handbook_en.htm.

³¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ ENV, GPP good practices (Ορθές πρακτικές ΠΔΣ). Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/environment/gpp/case_group_en.htm.

Σε περίπτωση απαίτησης προτύπου ή σήματος, πρέπει να χρησιμοποιείται η φράση «ή ισοδύναμο»

Κατά κανόνα, κάθε όρος των τεχνικών προδιαγραφών που μπορεί να ερμηνευθεί ως μεροληπτικός, ιδίως σε βάρος προσφερόντων από άλλες χώρες, ή που απαιτεί αγαθά τα οποία μόνον ένας προμηθευτής (ή προμηθευτές από μία μόνο χώρα) μπορεί να παραδώσει δεν είναι αποδεκτός.

Σε περίπτωση που μια αναθέτουσα αρχή επιθυμεί να αναφέρει συγκεκριμένο πρότυπο ή σήμα, διευκρινίζοντας με σαφήνεια τις απαιτήσεις, στις προδιαγραφές θα πρέπει να αναφέρεται με σαφήνεια ότι θα γίνονται αποδεκτά ισοδύναμα πρότυπα ή σήματα.

Συνεπώς, η χρήση της φράσης «ή ισοδύναμο» είναι απαραίτητη προκειμένου να αποφεύγεται ο περιορισμός του ανταγωνισμού.

2.3. Καθορισμός των κριτηρίων

Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να καθορίζουν στα τεύχη δημοπράτησης τα κριτήρια επιλογής της καλύτερης προσφοράς. Τα εν λόγω κριτήρια πρέπει να δημοσιοποιούνται κατά τρόπο σαφή και διαφανή.

Υπάρχουν τρία είδη κριτηρίων που χρησιμοποιούνται για την επιλογή της επιτυχούς προσφοράς:

- » **Οι λόγοι αποκλεισμού** είναι περιστάσεις με βάση τις οποίες ένας οικονομικός φορέας πρέπει να αποκλείεται από τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης,
- » **Τα κριτήρια επιλογής** προσδιορίζουν την καταλληλότητα των προσφερόντων ως προς την εκτέλεση της σύμβασης,
- » **Τα κριτήρια ανάθεσης** καθορίζουν το ποιος προσφέρων έχει καταρτίσει την πλέον οικονομικά συμφέρουσα προσφορά η οποία παρέχει τα αναμενόμενα αποτελέσματα και στην οποία θα πρέπει, ως εκ τούτου, να ανατεθεί η σύμβαση.

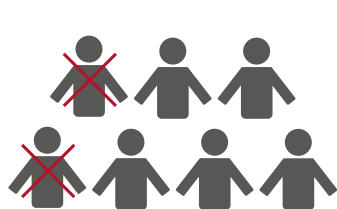

Μη συγχέετε τα διάφορα κριτήρια

Είναι σημαντικό να αποσαφηνιστούν οι διαφορές μεταξύ των διαφορετικών ειδών κριτηρίων. Οι αναθέτουσες αρχές και οι οικονομικοί φορείς θα πρέπει να φροντίζουν να μην συγχέουν τα διαφορετικά αυτά είδη.

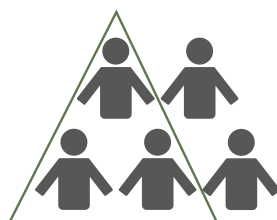
Τα τρία είδη κριτηρίων αντιστοιχούν σε τρία διαφορετικά στάδια της διαδικασίας επιλογής της επιτυχούς προσφοράς. Τα είδη αυτά αποσκοπούν στην επίτευξη διαφορετικών στόχων και έχουν διαμορφωθεί με σκοπό να απαντούν σε τρία διαφορετικά ερωτήματα.

Λόγοι αποκλεισμού

Ποιος πρέπει να αποκλειστεί από τον διαγωνισμό;

Κριτήρια επιλογής

Ποιος είναι ικανός να εκτελέσει τη σύμβαση;

Κριτήρια ανάθεσης

Ποια από τις προτάσεις θα παραγάγει τα αναμενόμενα αποτελέσματα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο;

Κατά τον προσδιορισμό των κριτηρίων, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να έχουν υπόψη τα εν λόγω ερωτήματα προκειμένου να αποφεύγουν τη σύγχυση καθώς και την πιθανή συμπερίληψη ακατάλληλων κριτηρίων.

2.3.1. Λόγοι αποκλεισμού

Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να αποκλείουν από τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης κάθε οικονομικό φορέα που παραβαίνει ή έχει παραβεί τη νομοθεσία ή του οποίου η επαγγελματική συμπεριφορά είναι ιδιαίτερα επιλήψιμη. Στη νομοθεσία ορίζεται σειρά λόγων αποκλεισμού οι οποίοι είναι είτε υποχρεωτικοί είτε η εφαρμογή τους απόκειται στη διακριτική ευχέρεια των αναθετουσών αρχών, ανάλογα με τη μεταφορά των οδηγιών της ΕΕ στο εθνικό δίκαιο.

Σε περιπτώσεις από κοινού υποβολής προσφορών, στις οποίες περισσότεροι από έναν οικονομικοί φορείς συστήνουν κοινοπραξία με σκοπό την υποβολή κοινής προσφοράς, οι λόγοι αποκλεισμού ισχύουν για όλους τους προσφέροντες.

Οι υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού πρέπει να εφαρμόζονται από όλες τις αναθέτουσες αρχές.

Οικονομικοί φορείς που έχουν καταδικαστεί για ένα από τα ακόλουθα **αδικήματα** πρέπει να αποκλείονται από κάθε διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης:

- » συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση,
- » διαφθορά,
- » απάτη,
- » τρομοκρατία,
- » νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες,
- » παιδική εργασία ή εμπορία ανθρώπων.

Επιπλέον, οι οικονομικοί φορείς που δεν έχουν καταβάλει ως οφείλουν **φόρους και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης** στο κράτος μέλος τους πρέπει επίσης να αποκλείονται από κάθε διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.

Κατ' εξαίρεση, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποδέχονται **παρέκκλιση** από τον συγκεκριμένο κανόνα, εφόσον τα οφειλόμενα ποσά φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης είναι μικρά ή σε περίπτωση που ο οικονομικός φορέας ενημερώθηκε για αυτά τόσο καθυστερημένα ώστε δεν ήταν δυνατόν να εκδώσει εγκαίρως πληρωμή.

Πέραν των υποχρεωτικών λόγων αποκλεισμού, συνιστάται επίσης στις αναθέτουσες αρχές (οι οποίες ενδέχεται να υποχρεούνται να το πράξουν, ανάλογα με τη μεταφορά των συναφών οδηγιών της ΕΕ στο εθνικό δίκαιο) να αποκλείουν από τη συμμετοχή σε διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης κάθε οικονομικό φορέα ο οποίος εμπίπτει σε μία από τις ακόλουθες περιπτώσεις (δηλ. **προαιρετικοί λόγοι αποκλεισμού, ανάλογα με το κράτος μέλος**):

- » μη συμμόρφωση με την περιβαλλοντική, κοινωνική ή εργατική νομοθεσία,
- » πτώχευση ή υπαγωγή σε διαδικασίες αφερεγγυότητας,
- » σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα που επηρεάζει την ακεραιότητα του οικονομικού φορέα,
- » στρέβλωση του ανταγωνισμού, για παράδειγμα, είτε μέσω αθέμιτης σύμπραξης με άλλους προσφέροντες είτε μέσω της συμμετοχής οικονομικού φορέα στην προετοιμασία της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης,
- » σύγκρουση συμφερόντων που δεν μπορεί να επιλυθεί με τη λήψη «ηπιότερων» μέτρων σε σχέση με τον αποκλεισμό,
- » σημαντική ανεπάρκεια όσον αφορά την εκτέλεση προηγούμενης δημόσιας σύμβασης,
- » αδυναμία παροχής πληροφοριών για την επαλήθευση της απουσίας λόγων αποκλεισμού,
- » άσκηση καταχρηστικής επιρροής επί της διαδικασίας λήψης αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, με σκοπό την απόκτηση εμπιστευτικών πληροφοριών που αποφέρουν αδικαιολόγητα πλεονεκτήματα στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης ή με σκοπό την παροχή παραπλανητικών πληροφοριών οι οποίες ενδέχεται να επηρεάζουν ουσιωδώς αποφάσεις σχετικά με τον αποκλεισμό, την επιλογή ή την ανάθεση.

Προκειμένου οι αναθέτουσες αρχές να αξιολογούν δεόντως τη συμμόρφωση με τους λόγους αποκλεισμού, είναι καίριας σημασίας να **αξιολογούν επικαιροποιημένες πληροφορίες**, είτε μέσω των εθνικών βάσεων δεδομένων είτε μέσω των εγγράφων τεκμηρίωσης που παρέχουν οι προσφέροντες. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό σε περιπτώσεις οικονομικών δυσχερειών που επηρεάζουν την καταλληλότητα ενός οικονομικού φορέα ή σε περιπτώσεις ανεξόφλητου χρέους φόρου ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.

Αναφορά των κριτηρίων και της στάθμισής τους στην προκήρυξη σύμβασης ή στις τεχνικές προδιαγραφές

Οι λόγοι αποκλεισμού, τα κριτήρια επιλογής και ανάθεσης, και η σχετική στάθμισή τους, πρέπει να αναφέρονται στην προκήρυξη της σύμβασης, στις τεχνικές προδιαγραφές ή σε άλλα τεύχη δημοπράτησης.

Η χρήση ειδικών καταλόγων με σημεία ελέγχου, καθώς και τυποποιημένων εντύπων για την προκήρυξη συμβάσεων ή τευχών δημοπράτησης, βοηθά στο να μην παραλείπονται στοιχεία.

2.3.2. Κριτήρια επιλογής

Η επιλογή συνίσταται στον προσδιορισμό του ποιο οικονομικοί φορείς διαθέτουν τα προσόντα να εκτελέσουν τη σύμβαση. Σκοπός των κριτηρίων επιλογής είναι ο προσδιορισμός των υποψηφίων ή των προσφερόντων που είναι ικανοί να εκτελέσουν τη σύμβαση και να παράσχουν τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Προκειμένου να επιλεγούν, οι οικονομικοί φορείς πρέπει να καταδείξουν ότι μπορούν να φέρουν εις πέρας τη σύμβαση χάρη στα ακόλουθα χαρακτηριστικά τους:

- » την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας,
- » την οικονομική και χρηματοπιστωτική τους ικανότητα, και
- » τις τεχνικές και επαγγελματικές τους ικανότητες.

Προσδιορισμός των κριτηρίων επιλογής

Τα κριτήρια επιλογής αντιστοιχούν στα ελάχιστα επίπεδα ικανότητας που απαιτούνται για τη συμμετοχή στη διαδικασία, και πρέπει να έχουν τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- » να συνάδουν με τις αρχές της Συνθήκης της ΕΕ, ιδίως τις αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής των διακρίσεων,
- » να είναι σχετικά και αναλογικά προς το μέγεθος και τη φύση της σύμβασης,
- » να προσδιορίζονται με βάση τη συγκεκριμένη ανάγκη κάθε σύμβασης,

- » να είναι συναφή με τη συγκεκριμένη προς ανάθεση σύμβαση και να μην παρουσιάζονται με αφηρημένο τρόπο,
- » να διατυπώνονται με απλό και σαφή τρόπο ώστε να γίνονται εύκολα κατανοητά από όλους τους οικονομικούς φορείς,
- » να σχεδιάζονται κατά τρόπο ώστε να μην αποτρέπεται η συμμετοχή οικονομικών φορέων, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, που έχουν τη δυνατότητα να αποτελέσουν αποδοτικούς παρόχους.

Τα κριτήρια επιλογής πρέπει να αναφέρουν πάντα τη φράση «ή ισοδύναμο» κατά τον προσδιορισμό των προτύπων, των εμπορικών σημάτων ή της προέλευσης οποιουδήποτε τύπου.

Δεδομένου ότι τα κριτήρια επιλογής εξαρτώνται από τη συγκεκριμένη φύση και το πεδίο εφαρμογής της προμήθειας, η βέλτιστη πρακτική συνίσταται στο να καθορίζονται κατά την σύνταξη των προδιαγραφών.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται συνοπτικά τα κριτήρια επιλογής που ορίζονται στην οδηγία 2014/24/ΕΕ και τα οποία μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αναθέτουσες αρχές για την επιλογή των προσφορών.

Πίνακας 9. Παραδείγματα κριτηρίων επιλογής

Στόχος	Απαίτηση για τους οικονομικούς φορείς
Αξιολόγηση της καταλληλότητας για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας	Να είναι εγγεγραμμένοι σε ένα από τα επίσημα επαγγελματικά ή εμπορικά μητρώα ³² που τηρούνται στο οικείο κράτος μέλος
	Να διαθέτουν επίσημη έγκριση για την παροχή υπηρεσίας ορισμένου είδους (π.χ. πολιτικοί μηχανικοί, αρχιτέκτονες)
	Να διαθέτουν έγκυρο πιστοποιητικό ασφάλισης επαγγελματικής ευθύνης (το οποίο μπορεί επίσης να ζητείται κατά τον χρόνο υπογραφής της σύμβασης).
Αξιολόγηση της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής ικανότητας	Να διαθέτουν ελάχιστο κύκλο εργασιών, ο οποίος δεν πρέπει να υπερβαίνει το διπλάσιο της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης (π.χ. 2 εκατ. EUR σε περίπτωση που η αξία της σύμβασης ανέρχεται σε 1 εκατ. EUR ετησίως), συμπεριλαμβανομένου ενός ειδικού ελάχιστου κύκλου εργασιών στον τομέα που καλύπτει η σύμβαση
	Να διαθέτουν στοιχεία για τους ετήσιους λογαριασμούς τα οποία να καταδεικνύουν τη σχέση μεταξύ ενεργητικού και παθητικού (π.χ. ελάχιστο επίπεδο φερεγγυότητας 25 % και άνω)
	Να διαθέτουν το κατάλληλο επίπεδο ασφάλισης έναντι επαγγελματικών κινδύνων
Αξιολόγηση της τεχνικής και επαγγελματικής ικανότητας	Να διαθέτουν τους κατάλληλους ανθρώπινους πόρους (π.χ. βασικά μέλη προσωπικού με τα απαιτούμενα συναφή προσόντα) και τους τεχνικούς πόρους (π.χ. ειδικό εξοπλισμό) για την εκτέλεση της σύμβασης σύμφωνα με το απαιτούμενο πρότυπο ποιότητας
	Να διαθέτει εμπειρία ο ίδιος ο εργολήπτης, και όχι μεμονωμένα μέλη του προσωπικού, για την εκτέλεση της σύμβασης σύμφωνα με κατάλληλο πρότυπο ποιότητας (π.χ. συστάσεις από προηγούμενες συμβάσεις της τελευταίας τριετίας, συμπεριλαμβανομένων τουλάχιστον δύο συστάσεων από παρόμοιες συμβάσεις)
	Να διαθέτουν τις δεξιότητες, την αποτελεσματικότητα, την εμπειρία και την αξιοπιστία που απαιτούνται για την παροχή της υπηρεσίας ή την εκτέλεση της εγκατάστασης ή του έργου

Οι ουσιώδεις αλλαγές σε κριτήρια επιλογής που έχουν ήδη καθοριστεί δεν είναι αποδεκτές

Μετά τη δημοσίευση των τευχών δημοπράτησης γίνονται δεκτές μόνο αλλαγές ήσσονος σημασίας στα βασικά κριτήρια επιλογής, όπως αλλαγές στη διατύπωση ή στη διεύθυνση στην οποία πρέπει να υποβάλλονται οι αιτήσεις.

Αλλαγές σε απαιτήσεις όπως τα οικονομικά στοιχεία (ετήσιος κύκλος εργασιών ή ποσοστό απόδοσης ιδίων κεφαλαίων), ο αριθμός των συστάσεων, ή η απαιτούμενη κάλυψη ασφάλισης θεωρούνται σημαντικές αλλαγές. Για την πραγματοποίηση αυτών των αλλαγών απαιτείται παράταση της προθεσμίας της αίτησης/υποβολής (βλέπε ενότητα 2.4 Καθορισμός των προθεσμιών) ή ακύρωση της διαδικασίας.

³² Ο πλήρης κατάλογος των επαγγελματικών ή εμπορικών μητρώων περιλαμβάνεται στο παράρτημα XI της οδηγίας 2014/24/ΕΕ.

Αξιολόγηση των κριτηρίων επιλογής

Η μεθοδολογία επιλογής των προσφερόντων εξαρτάται από τη φύση και την πολυπλοκότητα της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης. Η μεθοδολογία θα πρέπει να επιτρέπει στην αναθέτουσα αρχή να καθορίζει αντικειμενικά και με διαφάνεια ποιοι προσφέροντες είναι ικανοί να εκτελέσουν τη σύμβαση.

Τα κριτήρια επιλογής μπορούν να αξιολογούνται με τους ακόλουθους τρόπους:

- » ερώτημα με σκοπό να διαπιστωθεί η «συμμόρφωση ή η μη συμμόρφωση»,
- » σύστημα στάθμισης των κριτηρίων,
- » μεθοδολογία αξιολόγησης για πιο πολύπλοκες συμβάσεις.

Μπορεί επίσης να χρησιμοποιείται μεθοδολογία ιεράρχησης βάσει αριθμητικής βαθμολογίας, η οποία βοηθά τις αναθέτουσες αρχές να κατατάσσουν και να καταρτίζουν κατάλογο επικρατέστερων προσφερόντων. Στις κλειστές διαδικασίες, μετά τη διαλογή και τον αποκλεισμό των προσφερόντων που δεν συμμορφώνονται με τα ελάχιστα κριτήρια επιλογής, πρέπει να πραγματοποιείται ιεράρχηση βάσει αριθμητικής βαθμολογίας εάν ο αριθμός των αιτούντων πρέπει να μειωθεί προκειμένου να καταρτιστεί κατάλογος επικρατέστερων υποψηφίων. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να προσδιορίζουν στην προκήρυξη της σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος:

- » την αντικειμενική μέθοδο αποφυγής των διακρίσεων που σκοπεύουν να εφαρμόσουν,

- » τον ελάχιστο αριθμό υποψηφίων που σκοπεύουν να προσκαλέσουν, και
- » όπου αρμόζει, τον μέγιστο αριθμό υποψηφίων που θα προσκληθούν.

Κατά τη βαθμολόγηση των αιτούντων, η απόφαση όσον αφορά τον βαθμό πρέπει πάντα να ακολουθείται από στόχια ούτως ώστε να είναι εφικτή η αιτιολόγηση των αποτελεσμάτων στο μέλλον.

Όπως απαιτείται και για πολλές άλλες πτυχές των δημόσιων συμβάσεων, **τα κριτήρια επιλογής και η μεθοδολογία επιλογής προσφερόντων πρέπει να είναι διαφανή και να αναφέρονται στα τεύχη δημοπράτησης.**

Κατά τον καθορισμό των κριτηρίων επιλογής, μεταξύ των συνήθων σφαλμάτων που διαπράττουν οι αναθέτουσες αρχές είναι τα ακόλουθα:

- » δεν ελέγχουν αν το σύνολο των κριτηρίων επιλογής είναι συναφή και αναλογικά προς μια συγκεκριμένη προμήθεια, και απλώς χρησιμοποιούν εκ νέου χρήση τα ίδια κριτήρια σε νέες διαδικασίες,
- » προσθέτουν ερωτήματα χωρίς να σκεφτούν τις πιθανές απαντήσεις,
- » δεν δημοσιεύουν τη μεθοδολογία αξιολόγησης και βαθμολόγησης της συμμόρφωσης με τα κριτήρια επιλογής.

Παράνομα κριτήρια επιλογής ή/και κριτήρια επιλογής που δημιουργούν διακρίσεις

Τα κριτήρια επιλογής δεν πρέπει να είναι μη αναλογικά ή άδικοι και δεν πρέπει να περιορίζουν αδικαιολόγητα τον αριθμό των προσφερόντων. Για παράδειγμα, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να ορίζουν εύλογη απαίτηση όσον αφορά το ύψος των ετήσιων εσόδων και δεν μπορούν να κάνουν διάκριση μεταξύ μιας σύστασης του δημόσιου τομέα και μιας σύστασης του ιδιωτικού τομέα. Σε περίπτωση αμφιβολίας, πρέπει να ζητούνται νομικές συμβουλές.

Τα παραδείγματα υποχρεώσεων που παρουσιάζονται κατωτέρω αναφέρονται σε περιπτώσεις κατά τις οποίες οικονομικοί φορείς έχουν αποτραπεί από το να υποβάλουν προσφορές λόγω παράνομων κριτηρίων επιλογής, με αποτέλεσμα οι αναθέτουσες αρχές να υποχρεωθούν σε δημοσιονομικές διορθώσεις:

1. υποχρέωση να διατηρούν ήδη γραφείο ή αντιπρόσωπο στη χώρα ή την περιοχή ή να διαθέτουν εμπειρία στη χώρα ή την περιοχή,
2. υποχρέωση ετήσιων εσόδων ύψους 10 εκατ. EUR, ακόμη και αν η αξία της σύμβασης ανέρχεται σε μόνο 1 εκατ. EUR,
3. υποχρέωση να διαθέτουν τουλάχιστον 5 παρόμοιες συστάσεις μόνο από τον δημόσιο τομέα, και όχι από τον ιδιωτικό τομέα (π.χ. για συμβάσεις καθαριότητας), εκτός εάν η εν λόγω υποχρέωση είναι αιτιολογημένη και δεν δημιουργεί διακρίσεις,

4. υποχρέωση να παρέχουν συστάσεις από προηγούμενα έργα των οποίων η αξία και η εμπέλεια είναι σημαντικά υψηλότερες από τη σύμβαση για την οποία έχει προκηρυχθεί διαγωνισμός, εκτός εάν η εν λόγω υποχρέωση είναι αιτιολογημένη και δεν δημιουργεί διακρίσεις,
5. υποχρέωση να διαθέτουν ήδη προσόντα/επαγγελματικά πιστοποιητικά που αναγνωρίζονται στη χώρα της αναθέτουσας αρχής κατά τον χρόνο υποβολής των προσφορών, διότι οι ξένοι προσφέροντες θα δυσκολεύονταν να συμμορφωθούν με αυτήν σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα,
6. υποχρέωση συμμόρφωσης με συγκεκριμένο επαγγελματικό πρότυπο, χωρίς να χρησιμοποιείται η φράση «ή ισοδύναμο» [π.χ. τα πρότυπα που ορίζονται από την International Federation of Consulting Engineers (FIDIC) (Διεθνής Συνομοσπονδία Μηχανικών-Συμβούλων), τα παγκόσμια πρότυπα της Διεθνούς Ομοσπονδίας Κοινωνικών Λειτουργιών, τα πρότυπα επεξεργασίας λυμάτων NSF, τους κανόνες της Διεθνούς Οργάνωσης Πολιτικής Αεροπορίας ή της Διεθνούς Ένωσης Αεροπορικών Μεταφορών, κ.λπ.).

2.3.3. Κριτήρια ανάθεσης

Μετά την επιλογή των προσφερόντων που συμμορφώνονται τόσο με τους λόγους αποκλεισμού όσο και με τα κριτήρια επιλογής, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να επιλέγουν την καλύτερη προσφορά με βάση τα κριτήρια ανάθεσης. Όπως ισχύει και με τα κριτήρια επιλογής, τα κριτήρια ανάθεσης πρέπει να καθορίζονται εκ των προτέρων, να δημοσιεύονται στα τεύχη δημοπράτησης και δεν πρέπει να υπονομεύουν τον δίκαιο ανταγωνισμό.

Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να αναθέτουν τη σύμβαση με βάση την **πλέον οικονομικά συμφέρουσα προσφορά**. Η εφαρμογή του συγκεκριμένου κριτηρίου μπορεί να πραγματοποιείται μέσω τριών διαφορετικών προσεγγίσεων, οι οποίες περιλαμβάνουν στο σύνολό τους ένα οικονομικό στοιχείο:

- » με βάση μόνο την τιμή,
- » με βάση μόνο το κόστος, με υιοθέτηση προσέγγισης αποδοτικότητας όπως η κοστολόγηση του κύκλου ζωής,
- » με βάση τη βέλτιστη σχέση ποιότητας/τιμής.

Οι αναθέτουσες αρχές έχουν το δικαίωμα να επιλέξουν μια από τις εν λόγω τρεις μεθόδους, εκτός από τις περιπτώσεις του ανταγωνιστικού διαλόγου και της σύμπραξης καινοτομίας, όπου πρέπει να χρησιμοποιείται το κριτήριο της βέλτιστης σχέσης ποιότητας/τιμής. Ως κριτήριο της τιμής μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί μια σταθερή τιμή, βάσει της οποίας θα ανταγωνίζονται οι οικονομικοί φορείς με κριτήριο την ποιότητα.

Η προσέγγιση που επιλέγεται για τα κριτήρια ανάθεσης πρέπει να αναφέρεται σαφώς στην προκήρυξη της σύμβασης. Επιπλέον, όταν επιλέγεται η βέλτιστη σχέση ποιότητας/τιμής, στην προκήρυξη σύμβασης ή στα έγγραφα προμήθειας (π.χ. στις τεχνικές προδιαγραφές) θα πρέπει να αναφέρονται αναλυτικά τα κριτήρια ανάθεσης και η στάθμισή τους μέσω ενός πίνακα βαθμολόγησης ή σαφούς μεθοδολογίας αξιολόγησης³³.

Προσέγγιση με βάση μόνο την τιμή ή την χαμηλότερη τιμή

Η προσέγγιση με βάση μόνο την τιμή συνεπάγεται ότι η τιμή είναι ο μοναδικός παράγοντας που λαμβάνεται υπόψη για την επιλογή της καλύτερης προσφοράς. Η σύμβαση ανατίθεται στην προσφορά με τη χαμηλότερη τιμή. Στο πλαίσιο της εν λόγω επιλογής δεν αξιολογούνται παράμετροι ανάλυσης του κόστους ούτε ποιότητας.

Η χρήση του κριτηρίου που βασίζεται μόνο στην τιμή μπορεί να είναι χρήσιμη στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- » Για έργα των οποίων οι μελέτες παρέχονται από την αναθέτουσα αρχή ή για έργα με προϋπάρχουσες μελέτες, είναι σύνηθες να χρησιμοποιείται το κριτήριο της χαμηλότερης τιμής.
- » Για αγαθά που αποτελούν απλά και τυποποιημένα έτοιμα προς χρήση προϊόντα (π.χ. γραφική ύλη), η τιμή μπορεί να είναι ο μόνος συναφής παράγοντας επί του οποίου βασίζεται η απόφαση ανάθεσης της σύμβασης.
- » Για ορισμένες τυποποιημένες υπηρεσίες (π.χ. υπηρεσίες καθαριότητας για κτήρια ή εκδοτικές υπηρεσίες), μια αναθέτουσα αρχή μπορεί να προτιμήσει να καθορίσει τις ακριβείς απαιτήσεις προδιαγραφών και, στη συνέχεια, να επιλέξει την προσφορά που ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις και παρέχει τη χαμηλότερη τιμή.

³³ OECD/SIGMA, Public procurement Brief 8, Setting the Award Criteria, September 2016.

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://www.sigmaxweb.org/publications/Public-Procurement-Policy-Brief-8-200117.pdf>.

Πρέπει να επισημανθεί ότι, παρότι η εφαρμογή του κριτηρίου που βασίζεται μόνο στην τιμή εξακολουθεί να επιτρέπεται και μπορεί να είναι χρήσιμη για απλές αγορές, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποφασίσουν να περιορίσουν τη χρήση του διότι μπορεί να μην βοηθά στην επίτευξη της βέλτιστης σχέσης ποιότητας/τιμής.

Αποδοτικότητα, κοστολόγηση κύκλου ζωής

Στο πλαίσιο της προσέγγισης αποδοτικότητας, η επιλεγθείσα προσφορά είναι αυτή με το χαμηλότερο συνολικό κόστος, λαμβανομένου υπόψη του συνολικού κόστους των αγαθών, των έργων ή των υπηρεσιών καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους. Το κόστος κύκλου ζωής καλύπτει το σύνολο του κόστους που αναλαμβάνει η αναθέτουσα αρχή, είτε εφάπαξ είτε υπό μορφή επαναλαμβανόμενων δαπανών, στο οποίο περιλαμβάνονται τα ακόλουθα³⁴:

- » κόστος απόκτησης (π.χ. αγορά, εγκατάσταση, αρχική εκπαίδευση),
- » λειτουργικό κόστος (π.χ. ενέργεια, αναλώσιμα, συντήρηση),
- » κόστος που σχετίζεται με το τέλος του κύκλου ζωής (π.χ. ανακύκλωση, διάθεση),
- » περιβαλλοντικές επιπτώσεις (π.χ. εκπομπές ρύπων).

Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να προσδιορίζουν τη μέθοδο που θα χρησιμοποιηθεί για την εκτίμηση του κόστους στα τεύχη δημοπράτησης και να αναφέρουν τα δεδομένα που θα χρειαστεί να παράσχουν οι προσφέροντες για τους σκοπούς της εκτίμησης.

Εργαλεία και πόροι για την κοστολόγηση του κύκλου ζωής

Η Εθνική Υπηρεσία Δημόσιων Προμηθειών της Σουηδίας έχει αναπτύξει ειδικά εργαλεία κοστολόγησης του κύκλου ζωής για τις ακόλουθες ομάδες προϊόντων: φωτισμός εξωτερικών και εσωτερικών χώρων, αυτόματα μηχανήματα πώλησης, οικιακές και επαγγελματικές συσκευές.

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://www.upphandlingsmyndigheten.se/en/subject-areas/lcc-tools/>

Στο πλαίσιο του έργου SMART SPP αναπτύχθηκε και τέθηκε υπό δοκιμή εργαλείο σε μορφότυπο Excel με σκοπό να βοηθηθούν οι αναθέτουσες αρχές όσον αφορά την εκτίμηση του κόστους του κύκλου ζωής και των εκπομπών CO₂ και τη σύγκριση των προσφορών.

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://www.smart-spp.eu/index.php?id=7633>

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αναπτύξει ένα εργαλείο υπολογισμού του κόστους του κύκλου ζωής, σκοπός του οποίου είναι να διευκολύνει την υιοθέτηση της εν λόγω προσέγγισης από τους φορείς δημόσιων προμηθειών. Το εργαλείο εστιάζει σε συγκεκριμένες κατηγορίες προϊόντων, όπως εξοπλισμός ΤΠ γραφείου, φωτισμός εξωτερικών και εσωτερικών χώρων, «λευκές» οικιακές συσκευές, αυτόματα μηχανήματα πώλησης, και ιατρικές ηλεκτρικές συσκευές.

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://ec.europa.eu/environment/gpp/lcc.htm>

³⁴ OECD/SIGMA, Public procurement Brief 34, Life-cycle Costing, September 2016.

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://www.sigmaxweb.org/publications/Public-Procurement-Policy-Brief-34-200117.pdf>

Βέλτιστη σχέση ποιότητας/τιμής

Σκοπός της **βέλτιστης σχέσης ποιότητας/τιμής** είναι ο προσδιορισμός της προσφοράς που παρέχει τη μεγαλύτερη απόδοση στην καλύτερη τιμή. Η εν λόγω σχέση πρέπει να αξιολογείται με βάση κριτήρια που σχετίζονται με το αντικείμενο της υπό εξέταση δημόσιας σύμβασης. Τα εν λόγω κριτήρια καλύπτουν, μεταξύ άλλων, περιβαλλοντικές ή/και κοινωνικές παραμέτρους.

Η βέλτιστη σχέση ποιότητας/τιμής θεωρείται κατάλληλη για περιπτώσεις όπως οι ακόλουθες:

- » έργα των οποίων η μελέτη έχει εκπονηθεί από τον προσφέροντα,
- » αγαθά που συνεπάγονται σημαντικές και εξειδικευμένες δραστηριότητες εγκατάστασης ή/και συντήρησης προϊόντων ή/και εκπαίδευσης χρηστών —σε ό,τι αφορά το συγκεκριμένο είδος σύμβασης, η ποιότητα είναι κατά κανόνα παράμετρος ιδιαίτερης σημασίας,
- » υπηρεσίες που σχετίζονται με διανοητική δραστηριότητα, όπως υπηρεσίες παροχής συμβουλών, στο πλαίσιο

των οποίων ο παράγοντας της ποιότητας είναι καίριας σημασίας. Η εμπειρία έχει δείξει ότι κατά την προμήθεια του συγκεκριμένου είδους υπηρεσίας, η χρήση της βέλτιστης σχέσης ποιότητας/τιμής αποδίδει τα καλύτερα αποτελέσματα ως προς την απόδοση για το συγκεκριμένο κόστος.

Τα κριτήρια ανάθεσης που βασίζονται στη σχέση ποιότητας/τιμής θα βαθμολογούνται γενικά με χρήση συστήματος συντελεστών για τη στάθμιση των διαφόρων κριτηρίων. Ο σχετικός συντελεστής στάθμισης κάθε κριτηρίου που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση των προσφορών πρέπει να αναφέρεται υπό μορφή ποσοστών ή ποσοτικοποιήσιμης βαθμολογίας, για παράδειγμα «τιμή 30 %, ποιότητα 40 %, υπηρεσία 30 %». Σε περίπτωση που αυτό δεν είναι εφικτό για αντικειμενικούς λόγους, τα κριτήρια θα πρέπει να παρατίθενται σε κατάλογο με φθίνουσα σειρά σημασίας (βλέπε ενότητα 4.2 Εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης).

Στον πίνακα κατωτέρω παρουσιάζονται τα τυπικά κριτήρια και τα επιμέρους κριτήρια ανάθεσης που μπορούν να χρησιμοποιούνται σε περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή επιλέξει την προσέγγιση της βέλτιστης σχέσης ποιότητας/τιμής.

Πίνακας 10. Παραδείγματα κριτηρίων ανάθεσης με βάση την προσέγγιση της βέλτιστης σχέσης ποιότητας/τιμής

Κριτήρια	Επιμέρους κριτήρια
Τιμή	Σταθερή τιμή Τιμές (π.χ. ημερήσιες αμοιβές, κόστος μονάδας) Κόστος κύκλου ζωής
Ποιότητα	Τεχνική αξία Αισθητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά Προσβασιμότητα και σχεδιασμός για όλους τους χρήστες Προϋποθέσεις σχετικές με τα κοινωνικά θέματα, το περιβάλλον και την καινοτομία
Οργανισμός	Διαχείριση του έργου Ανάλυση κινδύνων Έλεγχος ποιότητας
Προσωπικό που έχει επιφορτιστεί με την εκτέλεση της σύμβασης	Σε περίπτωση που η ποιότητα του υπεύθυνου προσωπικού επηρεάζει σε σημαντικό βαθμό τον τρόπο εκτέλεσης της σύμβασης: » Προσόντα του προσωπικού, » Εμπειρία του προσωπικού.

Κριτήρια	Επιμέρους κριτήρια
Υπηρεσία	Όροι παράδοσης, όπως η ημερομηνία παράδοσης, η διαδικασία παράδοσης και η περίοδος παράδοσης ή εκτέλεσης Συντήρηση Εξυπηρέτηση πελατών Τεχνική βοήθεια

Τα κριτήρια ανάθεσης θα πρέπει να καθορίζονται ειδικά για την εκάστοτε δημόσια σύμβαση. Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει

να τα καθορίζουν κατά την κατάρτιση των τευχών δημοπράτησης και δεν πρέπει να τα τροποποιούν εκ των υστέρων.

Ποτέ μην τροποποιείτε τα κριτήρια ανάθεσης στη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης

Τα κριτήρια ανάθεσης και η στάθμισή τους θεωρούνται ουσιαστικά στοιχεία των τευχών δημοπράτησης και, ως εκ τούτου, δεν πρέπει να τροποποιούνται μετά τη δημοσίευση της προκήρυξης σύμβασης.

Όπως συμβαίνει και με τα κριτήρια επιλογής, σε περίπτωση που τα κριτήρια ανάθεσης που περιλαμβάνονται στα τεύχη δημοπράτησης δεν είναι ορθά και πρέπει να τροποποιηθούν, απαιτείται η παράταση της προθεσμίας για τους προσφέροντες (βλέπε ενότητα 2.5.2 Προκήρυξεις προς δημοσίευση).

Επιπλέον, οι διευκρινίσεις που παρέχονται στους προσφέροντες δεν πρέπει να έχουν ως συνέπεια την τροποποίηση των κριτηρίων που έχουν υποβληθεί ή οποιωνδήποτε άλλων σημαντικών πληροφοριών.

Ο καθορισμός των κριτηρίων ανάθεσης για πολύπλοκη σύμβαση απαιτεί σημαντικές τεχνικές δεξιότητες· επομένως, οι αναθέτουσες αρχές ενδέχεται να χρειαστεί να αναζητήσουν τις συμβουλές εσωτερικών ή εξωτερικών εμπειρογνομόνων (βλέπε ενότητα 1.2 Εξασφάλιση της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών). Μπορούν επίσης να χρησιμοποιούνται τεχνικοί σύμβουλοι ως μέλη χωρίς δικαίωμα ψήφου στις επιτροπές αξιολόγησης (βλέπε κεφάλαιο 4 Αξιολόγηση των προσφορών και ανάθεση), αλλά είναι σημαντικό να μην προκύπτουν καταστάσεις σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ αυτών και των δυνητικών προσφερόντων (βλέπε ενότητα 1.2.3 Ακεραιότητα και σύγκρουση συμφερόντων).

Δεδομένου ότι τα κριτήρια ανάθεσης πρέπει να καθορίζονται ειδικά για την εκάστοτε διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης και να σχετίζονται στενά με το αντικείμενο της σύμβασης, δεν επιτρέπεται και δεν πρέπει να εκπονούνται κριτήρια ανάθεσης για όλες τις χρήσεις. Εντούτοις, για την περαιτέρω καθοδήγηση των επαγγελματιών που ασχολούνται με τις δημόσιες προμήθειες, μπορούν να επισημανθούν συνήθη σφάλματα που πρέπει να αποφεύγονται και να παρατεθούν ορισμένα παραδείγματα ορθών και κακών πρακτικών στο πλαίσιο του σχεδιασμού των κριτηρίων ανάθεσης.

Κακές πρακτικές κατά τον καθορισμό των κριτηρίων ανάθεσης

Τα κατωτέρω παραδείγματα συνιστούν είτε κακές πρακτικές είτε σφάλματα που οδήγησαν στην επιβολή χρηματικών ποινών λόγω μη συμμόρφωσης με τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις και απέτρεψαν οικονομικούς φορείς από το να υποβάλουν προσφορές:

1. κριτήρια ανάθεσης που δεν σχετίζονται σαφώς με το αντικείμενο της σύμβασης.
2. υπερβολικά ασαφή κριτήρια ανάθεσης, π.χ. η ποιότητα αξιολογείται με βάση την ανθεκτικότητα και την αξιοπιστία του προϊόντος, χωρίς, ωστόσο, να υπάρχει στα τεύχη δημοπράτησης σαφής ορισμός της ανθεκτικότητας ή της αξιοπιστίας.
3. χρήση ελάχιστων απαιτήσεων για την ανάθεση της σύμβασης (π.χ. περίοδος εγγύησης 5 ετών, μπλε χρώματος, χρόνος παράδοσης 7 ημέρες), ενώ αυτά τα στοιχεία θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν ως κριτήρια επιλογής (δηλ. κριτήρια που χρήζουν απάντησης τύπου ναι/όχι).
4. μαθηματικά σφάλματα κατά την άθροιση των βαθμολογιών και την ιεράρχηση των προσφορών.
5. συνδυαστική χρήση κριτηρίων επιλογής και κριτηρίων ανάθεσης, στο πλαίσιο της οποίας κριτήρια επιλογής χρησιμοποιούνται ως κριτήρια ανάθεσης ή κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν ήδη κατά το στάδιο της επιλογής χρησιμοποιούνται εκ νέου στο στάδιο της ανάθεσης. Για παράδειγμα, η παρελθούσα εμπειρία με παρόμοια σύμβαση δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται ως κριτήριο ανάθεσης, καθώς σχετίζεται με την ικανότητα του προσφέροντος να εκτελέσει τη σύμβαση. Η εν λόγω ικανότητα θα πρέπει να αξιολογείται κατά το στάδιο της επιλογής και όχι κατά το στάδιο της ανάθεσης. Εντούτοις, σε περίπτωση που η ποιότητα του προσωπικού μπορεί να επηρεάσει σε σημαντικό βαθμό την εκτέλεση της σύμβασης, ως κριτήριο ανάθεσης μπορεί να χρησιμοποιηθεί η εμπειρία του προσωπικού που έχει επιφορτιστεί με την εκτέλεση της σύμβασης.
6. χρήση μέσης τιμολόγησης, στο πλαίσιο της οποίας οι προσφορές που βρίσκονται εγγύτερα στον μέσο όρο σε σχέση με όλες τις προσφορές λαμβάνουν περισσότερους βαθμούς από τις προσφορές που απέχουν περισσότερο από τον μέσο όρο. Παρότι η τιμή της προσφοράς αποτελεί αντικειμενικό κριτήριο που χρησιμοποιείται στο στάδιο της ανάθεσης, η χρήση αυτής της μεθοδολογίας οδηγεί σε άνιση μεταχείριση των προσφερόντων, ιδίως εκείνων με έγκυρες αλλά χαμηλές προσφορές.
7. χρήση συμβατικών κυρώσεων ως κριτήριο ανάθεσης, σε περίπτωση που όσο υψηλότερη είναι η συμβατική κύρωση που προτίθεται να καταβάλει ο προσφέρων για καθυστερημένη εκτέλεση της σύμβασης, τόσο υψηλότερο βαθμό λαμβάνει. Τέτοιου είδους κυρώσεις, εφόσον υπάρχει σχετική πρόβλεψη, πρέπει απλώς να αναφέρονται στους όρους της σύμβασης.
8. χρήση της διάρκειας της σύμβασης ως κριτήριο ανάθεσης —η διάρκεια της σύμβασης πρέπει να καθορίζεται στα τεύχη δημοπράτησης και θα πρέπει να είναι η ίδια για όλους τους δυνητικούς εργολήπτες.
9. χρήση «πρόσθετων παροχών» ως κριτήριο ανάθεσης, για παράδειγμα όταν δίνονται επιπλέον βαθμοί στους προσφέροντες που παρέχουν δωρεάν τεμάχια επιπλέον των ζητηθέντων.
10. χρήση του επιπέδου υπεργολαβίας ως κριτήριο ανάθεσης με σκοπό τον περιορισμό της υπεργολαβίας, για παράδειγμα, όταν δίνεται υψηλότερος βαθμός σε προσφέροντες που προτείνουν να μην χρησιμοποιήσουν υπεργολαβία σε σύγκριση με εκείνους που προτείνουν τη χρήση της.

Στον πίνακα κατωτέρω παρουσιάζονται ορισμένα παραδείγματα ορθών πρακτικών κατά τον σχεδιασμό των κριτηρίων.

Παραδείγματα ορθών και κακών πρακτικών κατά τον καθορισμό των κριτηρίων ανάθεσης

Στα ακόλουθα παραδείγματα κριτηρίων ανάθεσης επισημαίνονται ορισμένες σημαντικές λεπτομέρειες που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον σχεδιασμό των κριτηρίων ανάθεσης.

Οι λεπτομέρειες αυτές μπορούν να αποτελέσουν το στοιχείο που διαφοροποιεί ένα χρήσιμο κριτήριο από ένα αναποτελεσματικό κριτήριο.

Κακές πρακτικές	Ορθές πρακτικές
<p>Ελάχιστο ωράριο λειτουργίας 08:00 έως 16:00. Το μεγάλο ωράριο λειτουργίας θα αξιολογηθεί θετικά.</p> <p>→ Το περιεχόμενο της φράσης «Μεγάλο ωράριο λειτουργίας» δεν προσδιορίζεται από την αναθέτουσα αρχή.</p>	<p>Ελάχιστο ωράριο λειτουργίας 08.00 έως 16.00. Μεγαλύτερο ωράριο λειτουργίας, έως ωράριο επί εικοσιτετραώρου βάσεως και επί επτά ημέρες την εβδομάδα (24/7), θα αξιολογηθεί και θα σταθμιστεί θετικά.</p> <p>→ Ο ανταγωνισμός για τους προσφέροντες έγκειται σε ωράριο λειτουργίας που κυμαίνεται από ωράριο 8:00-16:00 έως ωράριο 24/7.</p>
<p>Ημέρες παράδοσης από την παραγγελία. Συντομότερος χρόνος παράδοσης θα αξιολογηθεί θετικά.</p> <p>→ Το περιεχόμενο της φράσης «Συντομότερος χρόνος παράδοσης» δεν ορίζεται από την αναθέτουσα αρχή, π.χ. ο μέγιστος αριθμός ημερών και οι ημέρες της προσφοράς που θα σταθμιστούν θετικά.</p>	<p>Αριθμός ημερών από την παραγγελία έως 12 κατά μέγιστο. Προσφορά 4 ημερών θα αξιολογηθεί και θα σταθμιστεί θετικά.</p> <p>→ Ο ανταγωνισμός των προσφερόντων έγκειται σε αριθμό ημερών που κυμαίνεται από 12 έως 4 ημέρες. Δεν θα δοθεί επιπλέον βαθμός για χρόνο παράδοσης μικρότερο των 4 ημερών.</p> <p>Το μοντέλο βαθμολόγησης μπορεί να καταρτιστεί και να δημοσιευτεί ως εξής:</p> <p>≤4 ημέρες: 5 βαθμοί 5-6 ημέρες: 4 βαθμοί 7-8 ημέρες: 3 βαθμοί 9-10 ημέρες: 2 βαθμοί 11 ημέρες: 1 βαθμός >12 ημέρες 0 βαθμοί</p>
<p>Πρόσθετο κόστος για επείγουσες παραγγελίες.</p> <p>→ Η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να παρέχει εκτίμηση του αριθμού «επείγουσών παραγγελιών» ανά έτος ώστε να επιτρέψει στους προσφέροντες να υπολογίσουν το σχετικό κόστος.</p>	<p>Πρόσθετο κόστος για επείγουσες παραγγελίες. Ο εκτιμώμενος αριθμός «επείγουσών παραγγελιών» ανά έτος είναι 500.</p> <p>→ Οι προσφέροντες μπορούν να υπολογίσουν συνολικό ετήσιο κόστος για τις επείγουσες παραγγελίες, το οποίο είναι ρεαλιστικό και σαφές.</p>
<p>Εγγύηση προϊόντος τουλάχιστον 2 ετών από την ημερομηνία παραγωγής.</p> <p>→ Η αναθέτουσα αρχή δεν έχει ορίσει προτιμώμενη διάρκεια εγγύησης.</p>	<p>Εγγύηση προϊόντος τουλάχιστον 2 ετών από την ημερομηνία παραγωγής. Εγγύηση 5 ετών θα αξιολογηθεί και θα σταθμιστεί θετικά.</p> <p>→ Ο ανταγωνισμός των προσφερόντων έγκειται σε διάρκεια εγγύησης που κυμαίνεται από 2 έως 5 έτη. Δεν θα δοθεί επιπλέον βαθμός για εγγύηση διάρκειας πάνω από 5 έτη.</p>

Τύπος κατάταξης των προσφορών

Μετά την αξιολόγηση και βαθμολόγηση των κριτηρίων ανάθεσης, πρέπει να χρησιμοποιείται συγκεκριμένος τύπος για την κατάταξη των προσφορών και την ανάδειξη της επιτυχούς προσφοράς. Αυτό δεν ισχύει σε περίπτωση που έχει υιοθετηθεί το κριτήριο που βασίζεται μόνο στην τιμή, διότι η κατάταξη μπορεί να πραγματοποιηθεί εύκολα μέσω της σύγκρισης των οικονομικών προσφορών.

Για τον υπολογισμό του ποια προσφορά παρέχει τη βέλτιστη σχέση ποιότητας/τιμής, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέ-

α) μια βασική μέθοδος χωρίς ιδιαίτερη στάθμιση μεταξύ τιμής και ποιότητας:

$$\text{Βαθμολογία προσφοράς } X = \frac{\text{φθηνότερη τιμή}}{\text{τιμή προσφοράς } X} \times \text{συνολική βαθμολογία ποιότητας (στα 100) για την προσφορά } X$$

β) μια μέθοδος βάσει της οποίας εφαρμόζεται στάθμιση για την ποιότητα και την τιμή, η οποία δηλώνεται υπό μορφή ποσοστού (π.χ. 60 %/40 %):

$$\text{Βαθμ. προσφ. } X = \frac{\text{φθηνότερη τιμή}}{\text{τιμή προσφοράς } X} \times 100 \times \text{στάθμιση τιμής (σε \%)} + \text{συνολ. βαθμολογία ποιότητας (στα 100) για προσφ. } X \times \text{στάθμιση κριτηρίων ποιότητας (σε \%)}$$

Με τη στάθμιση προσδιορίζεται το ύψος των επιπλέον χρημάτων που προτίθεται να δαπανήσει η αναθέτουσα αρχή προκειμένου να αναθέσει τη σύμβαση σε οικονομικό φορέα του οποίου η προσφορά παρέχει υψηλότερη τεχνική αξία.

Αμφότεροι οι τύποι δίδουν τελική βαθμολογία έως 100 βαθμούς. Η σύμβαση πρέπει να ανατεθεί στην προσφορά με την υψηλότερη βαθμολογία.

πεί να συνεκτιμούν τη βαθμολόγηση της ποιότητας και την τιμή, οι οποίες δηλώνονται με τη μορφή δεικτών. Η χρησιμοποιηθείσα μέθοδος πρέπει να αναφέρεται στα τεύχη δημοπράτησης και δεν πρέπει να τροποποιείται καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

Παρότι δεν υφίσταται ένας μοναδικός απαιτούμενος τρόπος προσδιορισμού της βέλτιστης σχέσης ποιότητας/τιμής, συνήθως χρησιμοποιούνται οι ακόλουθοι δύο τύποι:

Στο κατωτέρω παράδειγμα καταδεικνύονται οι διαφορές στα αποτελέσματα υπολογισμού και κατάταξης για τρεις έγκυρες προσφορές (Α, Β και Γ) με χρήση των δύο προαναφερθεισών μεθόδων.

Στον τύπο με συντελεστή στάθμισης β) δίδεται σαφώς έμφαση στη σημασία της ποιότητας σε σύγκριση με τον τύπο α).

Πίνακας 11. Παράδειγμα υπολογισμών για την κατάταξη των προσφορών

Προ-σφορά	Τιμή	Βαθμολογία ποιότητας	α) Τύπος χωρίς συντελεστή στάθμισης		β) Τύπος με συντελεστή στάθμισης 40 % για την τιμή, 60 % για την ποιότητα	
			Υπολογισμός	Κατάταξη	Υπολογισμός	Κατάταξη
A	100	62	$\frac{100}{100} \times 62 = 62$ μονάδες	1 ^η	$\frac{100}{100} \times 100 \times 0,4 + 62 \times 0,6 = 77,20$ μονάδες	2 ^η
B	140	84	$\frac{100}{140} \times 84 = 60$ μονάδες	2 ^η	$\frac{100}{140} \times 100 \times 0,4 + 84 \times 0,6 = 78,97$ μονάδες	1 ^η
C	180	90	$\frac{100}{180} \times 90 = 50$ μονάδες	3 ^η	$\frac{100}{180} \times 100 \times 0,4 + 90 \times 0,6 = 76,22$ μονάδες	3 ^η

2.4. Καθορισμός των προθεσμιών

Σε αυτό το στάδιο της διαδικασίας, η αναθέτουσα αρχή πρέπει να καθορίσει τη διάρκεια του χρονικού διαστήματος μεταξύ της δημοσίευσης της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης και της προθεσμίας υποβολής των προσφορών ή των αιτήσεων συμμετοχής από τους οικονομικούς φορείς.

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιλέξουν να παράσχουν στους οικονομικούς φορείς λιγότερο ή περισσότερο χρόνο για να καταρτίσουν τις προσφορές τους, λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος και την πολυπλοκότητα της σύμβασης.

Στην πράξη, οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν συχνά σημαντικούς χρονικούς περιορισμούς και εσωτερικές προθεσμίες μικρής διάρκειας. Κατά συνέπεια, τείνουν να εφαρμόζουν τις ελάχιστες προθεσμίες που επιτρέπονται βάσει της νομοθεσίας. Επίσης, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσφύγουν σε ταχείες διαδικασίες προκειμένου να επισπεύσουν τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.

2.4.1. Ελάχιστες προθεσμίες

Όπως διευκρινίζεται ανωτέρω (βλέπε ενότητα 1.5 Επιλογή της διαδικασίας), η επιλογή της διαδικασίας πρέπει να πραγματοποιείται και να αιτιολογείται στο στάδιο του σχεδιασμού. Για κάθε είδος διαδικασίας, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να συμμορφώνονται με τις ελάχιστες προθεσμίες που ορίζονται στην οδηγία 2014/24/ΕΕ.

Στον πίνακα κατωτέρω παρουσιάζονται συνοπτικά οι ελάχιστες προθεσμίες που πρέπει να τηρούνται για τις διαδικασίες που υπερβαίνουν τα όρια της ΕΕ.

Πρέπει να επισημανθεί ότι η δημοσίευση προκαταρκτικής προκήρυξης (ΠΠ) σε συνδυασμό με τη δυνατότητα που παρέχεται στους οικονομικούς φορείς να υποβάλλουν τις προσφορές τους ηλεκτρονικά μειώνει σε σημαντικό βαθμό τις ελάχιστες προθεσμίες.

Πίνακας 12. Ελάχιστες προθεσμίες που υπερβαίνουν τα όρια της ΕΕ

Διαδικασία	Παραλαβή των αιτήσεων συμμετοχής		Παραλαβή των προσφορών	
	Συνήθης υποβολή	Ηλεκτρονική υποβολή	Συνήθης υποβολή	Ηλεκτρονική υποβολή
Ανοικτή	–	–	35 ημέρες <u>χωρίς</u> ΠΠ 15 ημέρες <u>με</u> ΠΠ	30 ημέρες <u>χωρίς</u> ΠΠ 15 ημέρες <u>με</u> ΠΠ
Κλειστή	30 ημέρες	30 ημέρες	30 ημέρες <u>χωρίς</u> ΠΠ 10 ημέρες <u>με</u> ΠΠ	25 ημέρες <u>χωρίς</u> ΠΠ 10 ημέρες <u>με</u> ΠΠ
Ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση	30 ημέρες	30 ημέρες	30 ημέρες <u>χωρίς</u> ΠΠ 10 ημέρες <u>με</u> ΠΠ	25 ημέρες <u>χωρίς</u> ΠΠ 10 ημέρες <u>με</u> ΠΠ
Ανταγωνιστικός διάλογος	30 ημέρες	30 ημέρες	Χωρίς ελάχιστη προθεσμία	Χωρίς ελάχιστη προθεσμία
Σύμπραξη καινοτομίας	30 ημέρες	30 ημέρες	Χωρίς ελάχιστη προθεσμία	Χωρίς ελάχιστη προθεσμία
Διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση	–	–	Χωρίς ελάχιστη προθεσμία	Χωρίς ελάχιστη προθεσμία
Διαγωνισμός μελετών	–	–	Χωρίς ελάχιστη προθεσμία	Χωρίς ελάχιστη προθεσμία

Πηγή: Οδηγία 2014/24/ΕΕ, άρθρα 27 έως 31, σε αριθμό ημερών από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ.

Στη συνέχεια παρέχονται περαιτέρω διευκρινίσεις σχετικά με τις συνθηδέστερες διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων: την ανοικτή διαδικασία και την κλειστή διαδικασία.

Ανοικτή διαδικασία

Στην οδηγία 2014/24/ΕΕ προβλέπεται **ελάχιστη προθεσμία 35 ημερών** για την παραλαβή των προσφορών από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης σύμβασης (ΠΣ) στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ.

Η εν λόγω περίοδος μπορεί να μειωθεί κατά 5 ημέρες εάν η ΠΣ διαβιβάζεται ηλεκτρονικώς και η αναθέτουσα αρχή παρέχει πλήρη ηλεκτρονική πρόσβαση στα τεύχη δημοπράτησης.

Η ίδια περίοδος μπορεί να μειωθεί στις 15 ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της ΠΣ εάν έχει δημοσιευτεί προκαταρκτική προκήρυξη (ΠΠ) εντός χρονικού διαστήματος από 35 ημέρες έως 12 μήνες πριν από την ημερομηνία δημοσίευσης της ΠΣ. Στην ΠΠ πρέπει να περιλαμβάνεται το σύνολο των πληροφοριών που απαιτούνται για την προκήρυξη της σύμβασης σύμφωνα με την οδηγία 2014/24/ΕΕ (παράρτημα V, μέρος Β, τμήμα Ι), υπό τον όρο ότι οι εν λόγω πληροφορίες ήταν διαθέσιμες κατά τον χρόνο δημοσίευσης της ΠΠ.

Όλες οι απαντήσεις στις ερωτήσεις των προσφερόντων πρέπει να είναι ανώνυμες και να αποστέλλονται σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη το αργότερο έξι ημέρες πριν από την εκπονή της προθεσμίας υποβολής των προσφορών.

Οι διευκρινίσεις που παρέχονται στους προσφέροντες δεν πρέπει να συνεπάγονται τροποποίηση σημαντικών πτυχών των αρχικών προδιαγραφών (συμπεριλαμβανομένων των αρχικών κριτηρίων επιλογής και ανάθεσης). Για τη διασφάλιση πλήρους διαφάνειας, όλες οι διευκρινίσεις πρέπει να δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο της αναθέτουσας αρχής πριν από την εκπονή της προθεσμίας υποβολής των προσφορών ώστε να είναι διαθέσιμες σε όλους τους δυνητικούς προσφέροντες.

Εντός 30 ημερών από τη σύναψη της σύμβασης (υπογραφή όλων των μερών) πρέπει να δημοσιεύεται γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης.

Κλειστή διαδικασία

Στην οδηγία 2014/24/ΕΕ προβλέπεται **ελάχιστη προθεσμία 30 ημερών** για την παραλαβή των αιτήσεων συμμετοχής από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης σύμβασης (ΠΣ) στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ.

Εφόσον το επιθυμεί, η ΑΑ μπορεί να μειώσει το όριο των προσφερόντων σε αυτή τη διαδικασία σε τουλάχιστον πέντε. Ωστόσο, η ΑΑ δεν είναι υποχρεωμένη να θέσει ελάχιστο όριο εάν δεν έχει σκοπό να το εφαρμόσει.

Στη συνέχεια, με βάση τις αιτήσεις συμμετοχής, η αναθέτουσα αρχή επιλέγει τουλάχιστον πέντε υποψηφίους τους οποίους θα καλέσει να υποβάλουν προσφορές.

Έπειτα πρέπει να αποσταλούν στους υποψηφίους γραπτές προσκλήσεις υποβολής προσφορών, και να οριστεί ελάχιστη προθεσμία 30 ημερών από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης έως την παραλαβή των προσφορών. Η εν λόγω χρονική περίοδος μπορεί να μειωθεί κατά 5 ημέρες σε περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή αποδεχτεί την ηλεκτρονική υποβολή των προσφορών.

Σε περίπτωση που προκαταρκτική προκήρυξη (ΠΠ) έχει δημοσιευτεί μεταξύ 35 ημερών και 12 μηνών πριν από την ημερομηνία δημοσίευσης της ΠΣ, η προθεσμία για την υποβολή των προσφορών μπορεί να μειωθεί στις 10 ημέρες. Όπως και στην ανοικτή διαδικασία, στην ΠΠ πρέπει να περιλαμβάνεται το σύνολο των πληροφοριών που απαιτούνται για την προκήρυξη της σύμβασης σύμφωνα με την οδηγία 2014/24/ΕΕ (παράρτημα V, μέρος Β, τμήμα Ι), υπό τον όρο ότι οι εν λόγω πληροφορίες ήταν διαθέσιμες κατά τον χρόνο δημοσίευσης της ΠΠ.

Όλες οι απαντήσεις στις ερωτήσεις των προσφερόντων πρέπει να είναι ανώνυμες και να αποστέλλονται σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη το αργότερο έξι ημέρες πριν από την εκπονή της προθεσμίας υποβολής των προσφορών.

Εντός 30 ημερών από τη σύναψη της σύμβασης (υπογραφή όλων των μερών) πρέπει να δημοσιεύεται γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης.

Η μη συμμόρφωση με τις ελάχιστες προθεσμίες οδηγεί σε δημοσιονομικές διορθώσεις

Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις προθεσμίες που προβλέπονται στα άρθρα 27 έως 31 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ προτού δημοσιεύσουν την προκήρυξη, και να καθορίζουν ρεαλιστικά χρονοδιαγράμματα κατά το στάδιο του σχεδιασμού (βλέπε Πίνακας 12 Ελάχιστες προθεσμίες που υπερβαίνουν τα όρια της ΕΕ).

Εάν οι προθεσμίες για την παραλαβή των προσφορών (ή των αιτήσεων συμμετοχής) είναι συντομότερες από τις προθεσμίες που προβλέπονται στην οδηγία 2014/24/ΕΚ, η αναθέτουσα αρχή δεν θα μπορέσει να παράσχει στους οικονομικούς φορείς επαρκή χρόνο ώστε να συμμετάσχουν.

Σε περίπτωση μείωσης των προθεσμιών λόγω δημοσίευσης προκαταρκτικής προκήρυξης (ΠΠ), οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να διασφαλίζουν ότι στην ΠΠ περιλαμβάνεται το σύνολο των πληροφοριών που απαιτούνται για την προκήρυξη σύμβασης.

2.4.2. Παράταση των προθεσμιών που είχαν καθοριστεί αρχικά

Οι εν λόγω προθεσμίες μπορούν να παραταθούν προκειμένου οι οικονομικοί φορείς να λάβουν γνώση όλων των συναφών πληροφοριών σχετικά με τα τεύχη δημοπράτησης, εφόσον:

- » έχουν πραγματοποιηθεί σημαντικές τροποποιήσεις στα τεύχη δημοπράτησης,
- » έχουν δοθεί απαντήσεις σε αιτήματα δυνωτικών προσφερόντων για διευκρινίσεις λιγότερο από 6 ημέρες πριν από την εκπονή της προθεσμίας για την παραλαβή

των προσφορών, ή λιγότερο από 4 ημέρες στο πλαίσιο διαδικασίας επείγοντος (βλέπε ενότητα 2.4.3 Μείωση των προθεσμιών: η διαδικασία επείγοντος).

- » απαιτείται επιτόπια πρόσβαση οικονομικών φορέων προκειμένου να καταρτίσουν τις προσφορές τους, για παράδειγμα, προκειμένου να λάβουν πληροφορίες στις οποίες μπορούν να αποκτήσουν πρόσβαση μόνο μέσω επιτόπιων επισκέψεων, δεδομένα που δεν υπάρχουν σε μηχανικά αναγνώσιμο μορφότυπο ή ιδιαίτερα μεγάλα έγγραφα.

Μη δημοσίευση της παράτασης προθεσμιών στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ για την παραλαβή είτε των προσφορών ή των αιτήσεων συμμετοχής

Οι λεπτομέρειες σχετικά με τις παρατάσεις των προθεσμιών για την παραλαβή των προσφορών (ή των αιτήσεων συμμετοχής) πρέπει να δημοσιεύονται σύμφωνα με τους σχετικούς κανόνες.

Κάθε παράταση προθεσμίας πρέπει να δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, όσον αφορά τις συμβάσεις για τις οποίες απαιτείται δημοσίευση της προκήρυξης σύμβασης σύμφωνα με τα άρθρα 18, 47 και 27-31 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ.

2.4.3. Μείωση των προθεσμιών: η διαδικασία επείγοντος

Οι διατάξεις σχετικά με την επίσπευση που περιλαμβάνονται στην οδηγία 2014/24/EU επιτρέπουν στις αναθέτουσες αρχές να επισπεύδουν μια ιδιαίτερα επείγουσα διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, σε περίπτωση που οι συνήθεις προθεσμίες δεν είναι εφαρμόσιμες από πρακτικής άποψης. Παρότι δεν πρόκειται για χωριστή διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων (βλέπε 1.5 Επιλογή της διαδικασίας), η εν λόγω πρακτική αναφέρεται ως «διαδικασία επείγοντος».

Οι προθεσμίες μπορούν να συντομευτούν υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- » ο επείγων χαρακτήρας της διαδικασίας καθιστά τις συνήθεις προθεσμίες μη ρεαλιστικές,

- » η χρήση της διαδικασίας επείγοντος πρέπει να αιτιολογείται δεόντως στην προκήρυξη σύμβασης με παροχή σαφών και αντικειμενικών διευκρινίσεων,
- » οι εν λόγω διατάξεις σχετικά με την επίσπευση ισχύουν μόνο για τρία είδη διαδικασιών: την ανοικτή διαδικασία, την κλειστή διαδικασία και την ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση.

Στον πίνακα κατωτέρω παρουσιάζεται συνοπτικά η μείωση των προθεσμιών που είναι εφικτή στο πλαίσιο της διαδικασίας επείγοντος.

Πίνακας 13. Προθεσμίες επείγοντος

Διαδικασία	Συνήθης προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής	Προθεσμία επείγοντος	Συνήθης προθεσμία παραλαβής των προσφορών	Προθεσμία επείγοντος
Ανοικτή	–	–	35 ημέρες	15 ημέρες
Κλειστή	30 ημέρες	15 ημέρες	30 ημέρες	10 ημέρες

Πηγή: Οδηγία 2014/24/ΕΕ, άρθρα 27 και 28, σε αριθμό ημερών από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ.

Η διαδικασία επείγοντος συχνά χρησιμοποιείται καταχρηστικά· συνεπώς, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να μπορούν

να αιτιολογήσουν τη χρήση της βάσει σαφών και αντικειμενικών πραγματικών περιστατικών.

Η «διαδικασία επείγοντος» δεν συνιστά καθαυτή διαδικασία

Η δυνατότητα που παρέχεται στην οδηγία 2014/24/ΕΕ για την «επίσπευση» μιας ανοικτής ή κλειστής διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης δεν συνιστά πρόσθετο είδος διαδικασίας.

Η εν λόγω διαδικασία δεν πρέπει να συγχέεται με τη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση, η οποία βασίζεται σε απρόβλεπτες περιστάσεις εξαιρετικά επείγοντος χαρακτήρα και για την οποία δεν απαιτείται η δημοσίευση προκήρυξης σύμβασης (βλέπε ενότητα 1.5.7 Διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση).

2.5. Δημοσίευση της σύμβασης

Η δημοσίευση της σύμβασης συνίσταται στη δημοσιοποίηση της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης ούτως ώστε όλοι οι οικονομικοί φορείς να έχουν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν και να υποβάλουν προσφορά (είτε αίτηση συμμετοχής ή προσφορά).

Η δημοσίευση αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία των δημόσιων συμβάσεων που αποσκοπούν στο να διασφαλίζεται η διαφάνεια, η ίση μεταχείριση και ο ανταγωνισμός μεταξύ των οικονομικών φορέων εντός της ενιαίας αγοράς.

Η δημοσίευση βοηθά στη βελτίωση της διαφάνειας και την καταπολέμηση της διαφθοράς καθώς διασφαλίζει ότι οι οικονομικοί φορείς και η κοινωνία των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων των μέσων ενημέρωσης, είναι ενήμεροι για τις διαθέσιμες δυνατότητες συμμετοχής σε δημόσιες συμβάσεις καθώς και για τις συμβάσεις που έχουν ανατεθεί κατά το παρελθόν. Η δημοσίευση επιτρέπει επίσης στις αναθέτουσες αρχές να ενημερώνουν όσο το δυνατόν περισσότερους δυνητικούς οικονομικούς φορείς σχετικά με τις επιχειρηματικές ευκαιρίες στον δημόσιο τομέα και, ως εκ τούτου, να τους παρέχουν τη δυνατότητα να ανταγωνίζονται, με αποτέλεσμα να επιτυγχάνεται η βέλτιστη σχέση ποιότητας/τιμής για τις αναθέτουσες αρχές³⁵.

2.5.1. Σε περίπτωση υπέρβασης των ανώτατων ορίων, είναι υποχρεωτική η δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ

Σε περίπτωση που η αξία μιας σύμβασης υπερβαίνει τα ανώτατα όρια της ΕΕ (βλέπε ενότητα Νέοι ορισμοί, νέα όρια και νέα κατηγορία αναθετούσων αρχών), πρέπει να ακολουθείται η οδηγία 2014/24/ΕΕ και, κατά συνέπεια, η σύμβαση πρέπει να δημοσιεύεται στο Συμπλήρωμα της Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι προκηρύξεις δημοσιεύονται δωρεάν από την Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι δημόσιες συμβάσεις που απαιτείται να δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ μπορούν επίσης να δημοσιεύονται και σε άλλες διεθνείς, εθνικές ή τοπικές επίσημες εφημερίδες ή σε ιδιωτικές εφημερίδες. Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να έχουν υπόψη ότι η εν λόγω πρόσθετη δημοσίευση δεν πρέπει να πραγματοποιείται πριν από τη δημοσίευση της προκήρυξης σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ και δεν πρέπει να περιέχει πληροφορίες οι οποίες δεν περιλαμβάνονται στην προκήρυξη της σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ.

Επιπλέον, οι συμβάσεις των οποίων η αξία δεν υπερβαίνει τα όρια της ΕΕ αλλά οι οποίες ενδέχεται να παρουσιάζουν δυνητικό διασυνοριακό ενδιαφέρον θα πρέπει επίσης να δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ. Κατά κανόνα, η δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ επιτρέπεται για οποιοδήποτε είδος προμήθειας που δεν υπερβαίνει τα όρια της ΕΕ, ακόμη και εκείνων που δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερο διασυνοριακό ενδιαφέρον.

Σε περίπτωση που έχετε αμφιβολίες, δημοσιεύστε στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ

Η μη δέουσα δημοσίευση συγκαταλέγεται στα πλέον σοβαρά σφάλματα.

Σε περίπτωση συμβάσεων που δεν υπερβαίνουν τα όρια της ΕΕ αλλά παρουσιάζουν δυνητικό διασυνοριακό ενδιαφέρον, η ασφαλέστερη οδός για την αποφυγή τυχόν κινδύνων παρατυπιών και πιθανών δημοσιονομικών διορθώσεων είναι η δημοσίευση της σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, σε εθνικό δικτυακό τόπο για τις δημόσιες συμβάσεις ή σε γνωστό δικτυακό τόπο για τις δημόσιες συμβάσεις.

Σε περίπτωση που έχετε αμφιβολίες, για παράδειγμα σχετικά με τα όρια ή την πιθανότητα μια σύμβαση να παρουσιάζει διασυνοριακό ενδιαφέρον, η δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ συνιστάται ως τρόπος διασφάλισης του ανταγωνισμού σε επίπεδο ΕΕ.

Πολλές πλατφόρμες ηλεκτρονικών προμηθειών κρατών μελών είναι πλέον συνδεδεμένες με το ηλεκτρονικό συμπλήρωμα της Επίσημης Εφημερίδας της ΕΕ (TED) και, ως εκ τούτου, παρέχεται η δυνατότητα δημοσίευσης στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ παράλληλα με τη δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο. Ωστόσο, για να αποφεύγουν τα σφάλματα, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να διενεργούν πάντοτε έναν γρήγορο διπλό έλεγχο στην πλατφόρμα του TED για να βεβαιώνονται ότι η προκήρυξη έχει δημοσιευτεί δέοντως.

³⁵ OECD/SIGMA, Public procurement Brief 6, Advertising, September 2016.

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://www.sigmaxweb.org/publications/Public-Procurement-Policy-Brief-6-200117.pdf>

2.5.2. Προκηρύξεις προς δημοσίευση

Βασική πτυχή του δικαίου της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις είναι ότι όλες οι συμβάσεις που υπερβαίνουν τα όρια της ΕΕ πρέπει να δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ ως προκηρύξεις με ενωσιακό τυποποιημένο μορφότυπο, ούτως ώστε οι οικονομικοί φορείς όλων των κρατών μελών να έχουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν προσφορές για συμβάσεις στις απαιτήσεις των οποίων θεωρούν ότι ανταποκρίνονται.

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να καταρτίζουν τις προκηρύξεις είτε μέσω της συνήθους πλατφόρμας ηλεκτρονικών προμηθειών, εφόσον τους παρέχει τη δυνατότητα να δημιουργήσουν προκηρύξεις που συνάδουν με τα τυποποιημένα έντυπα της ΕΕ, είτε μέσω του [eNotices](#), της διαδικτυακής εφαρμογής για την κατάρτιση και δημοσίευση προκηρύξεων δημόσιων συμβάσεων³⁶.

Όλες οι προκηρύξεις που υποβάλλονται στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ πρέπει να χρησιμοποιούν ένα τυποποιημένο λεξιλόγιο. Το **Κοινό Λεξιλόγιο για τις Δημόσιες Συμβάσεις (CPV)** είναι ένα σύστημα ταξινόμησης 8 ψηφίων (και ενός 9ου για λόγους επαλήθευσης), στόχος του οποίου είναι η τυποποίηση των στοιχείων που χρησιμοποιούν οι αναθέτουσες αρχές για την περιγραφή των αντικειμένων των συμβάσεων προμηθειών. Οι κωδικοί CPV είναι προσβάσιμοι στο διαδίκτυο μέσω του δικτυακού τόπου του SIMAP³⁷.

Οι επαγγελματίες που ασχολούνται με τις δημόσιες συμβάσεις μπορούν επίσης να ανατρέχουν στην ειδική καθοδήγηση που έχει εκπονήσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για να συμπληρώνουν τα τυποποιημένα έντυπα που πρέπει να χρησιμοποιούνται σε περίπτωση υπέρβασης των ορίων της ΕΕ³⁸.

Τα απαραίτητα έγγραφα που πρέπει να δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ σε περίπτωση υπέρβασης των ορίων της ΕΕ είναι οι τρεις προκηρύξεις που περιγράφονται κατωτέρω.

Πίνακας 14. Κύριες προκηρύξεις που πρέπει να δημοσιεύονται για συμβάσεις που υπερβαίνουν τα όρια της ΕΕ

Ακρωνύμιο προκήρυξης	Τυποποιημένα έντυπα ³⁹	Σκοπός	Υποχρεωτικό;	Χρονοδιάγραμμα
ΠΠ	Προκαταρκτική προκήρυξη	Ενημερώνει την αγορά για μελλοντικές συμβάσεις	Όχι	Από 35 ημέρες έως 12 μήνες πριν από τη δημοσίευση της ΠΣ ή της πρόσκλησης των υποψηφίων
ΠΣ	Προκήρυξη διαγωνισμού	Δρομολογεί διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης	Ναι	–
ΓΑΣ	Γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης	Ενημερώνει την αγορά σχετικά με το αποτέλεσμα μιας διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης	Ναι	Εντός 30 ημερών από τη σύναψη της σύμβασης

³⁶ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, SIMAP, eNotices. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://simap.europa.eu/enotices/>.

³⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, SIMAP, Κοινό Λεξιλόγιο για τις Δημόσιες Συμβάσεις (CPV). Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://simap.ted.europa.eu/web/simap/cpv>.

³⁸ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ GROW, Public procurement standard forms guidance, version 1.05, 2015-09-19 (Καθοδήγηση σχετικά με τα τυποποιημένα έντυπα δημόσιων προμηθειών, έκδοση 1.05, 2015-09-19). Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/14683/attachments/1/translations/en/renditions/pdf>.

³⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, SIMAP, Standard forms for public procurement (Τυποποιημένα έντυπα για τις δημόσιες συμβάσεις). Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://simap.ted.europa.eu/en/web/simap/standard-forms-for-public-procurement>.

Προκαταρκτική προκήρυξη (ΠΠ)

Η δημοσίευση ΠΠ δεν είναι υποχρεωτική.

Ωστόσο, η δημοσίευσή της στην αρχή του έτους καθιστά δυνατή τη χρήση μειωμένων προθεσμιών για την υποβολή προσφορών (βλέπε ενότητα 2.4 Καθορισμός των προθεσμιών).

Η ΠΠ δημιουργήθηκε ώστε να μπορούν οι αναθέτουσες αρχές να ενημερώνουν την αγορά σχετικά με όλες τις επικείμενες συμβάσεις, παραδείγματος χάριν των επόμενων έξι μηνών ή του επόμενου έτους. Η ΠΠ μπορεί επίσης να χρησιμοποιηθεί για την κοινοποίηση επικείμενων προκαταρκτικών διαβουλεύσεων με την αγορά, ακόμη και αν αυτές μπορούν να δρομολογηθούν και χωρίς τη δημοσίευση της ΠΠ. Αυτή η δυνατότητα συμπληρώνει την τακτική πρόβλεψη των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων (συνήθως σε ετήσια βάση), την οποία θα πρέπει να αναπτύξουν οι αναθέτουσες αρχές για να ενθαρρύνουν τη βελτίωση της ποιότητας των δημόσιων συμβάσεων γενικότερα⁴⁰.

Πιο πρόσφατα, οι αναθέτουσες αρχές άρχισαν να χρησιμοποιούν την ΠΠ για συγκεκριμένες συμβάσεις. Η ΠΠ πρέπει να δημοσιεύεται μεταξύ 35 ημερών και 12 μηνών πριν από τη δημοσίευση της συγκεκριμένης σύμβασης μέσω της προκήρυξης σύμβασης.

Προκήρυξη σύμβασης (ΠΣ)

Εάν η προμήθεια υπερβαίνει το όριο της ΕΕ (και εμπίπτει συνεπώς στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2014/24/ΕΕ), η δημοσίευση ΠΣ είναι υποχρεωτική.

Η ΠΣ παρέχει πληροφορίες σχετικά με την αναθέτουσα αρχή, το αντικείμενο της σύμβασης (συμπεριλαμβανομένων των κωδικών CPV), την αξία της σύμβασης, τις προϋποθέσεις συμμετοχής (νομικές, οικονομικές, χρηματοοικονομικές και τεχνικές πληροφορίες), το είδος της σύμβασης, τη χρησιμοποιούμενη διαδικασία, την προθεσμία και τις οδηγίες για την υποβολή των προσφορών, καθώς και τους συναφείς φορείς ελέγχου.

Μετά τη δημοσίευση της προκήρυξης, δεν είναι δυνατή η πραγματοποίηση ουσιαστών αλλαγών στο βασικό περιεχόμενο των τευχών δημοπράτησης (όπως στις τεχνικές απαιτήσεις, την ποσότητα, το χρονοδιάγραμμα, τα κριτήρια επιλογής και ανάθεσης και τους συμβατικούς όρους), ειδάλλως προβλέπεται παράταση των προθεσμιών (βλέπε ενότητα 2.4.2 Παράταση των προθεσμιών που είχαν καθοριστεί αρχικά).

Σε περίπτωση πραγματοποίησης αλλαγών ήσσονος σημασίας στο τεύχος δημοπράτησης πριν από την εκπονή της προθεσμίας υποβολής των προσφορών, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να τις δημοσιεύουν στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, ενώ συνιστάται να παρατείνουν πάντοτε την προθεσμία υποβολής των προσφορών.

Η μη δημοσίευση της προκήρυξης σύμβασης ενδέχεται να οδηγήσει σε σοβαρές δημοσιονομικές διορθώσεις

Εκτός από πολύ ειδικές περιπτώσεις, η μη δημοσίευση προκήρυξης σύμβασης για σύμβαση αξίας μεγαλύτερης των ορίων της ΕΕ θεωρείται παραβίαση των κανόνων της ΕΕ περί δημοσίων συμβάσεων και μπορεί να οδηγήσει σε δημοσιονομική διόρθωση η οποία μπορεί να κυμαίνεται από το 25 % έως και το 100 % της σχετικής δαπάνης⁴¹.

Η συμμόρφωση με τις απαιτήσεις της οδηγίας 2014/24/ΕΕ περί δημοσίευσης εξασφαλίζεται όταν δημοσιεύεται η προκήρυξη σύμβασης και όταν όλες οι πληροφορίες που απαιτούνται βάσει του τυποποιημένου εντύπου παρέχονται με σαφή και ακριβή τρόπο.

⁴⁰ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ REGIO, Stock-taking of administrative capacity, systems and practices across the EU to ensure the compliance and quality of public procurement involving European Structural and Investment (ESI) Funds, January 2016. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/how/improving-investment/public-procurement/study/.

⁴¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Απόφαση της Επιτροπής, της 19ης Δεκεμβρίου 2013, για την κατάρτιση και την έγκριση των κατευθυντήριων γραμμών για τον καθορισμό των δημοσιονομικών διορθώσεων στις οποίες θα προβεί η Επιτροπή για τις χρηματοδοτούμενες από την Ένωση δαπάνες στο πλαίσιο επιμερισμένης διαχείρισης λόγω μη συμμόρφωσης με τους κανόνες περί δημοσίων συμβάσεων COCOF(2013)9527 final. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/cocof/2013/cocof_13_9527_annexe_el.pdf.

Γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης (ΓΑΣ)

Στη ΓΑΣ παρουσιάζεται η απόφαση που προκύπτει από τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης (βλέπε ενότητα 4.6 Ανάθεση της σύμβασης). Πέραν των πληροφοριών σχετικά με την ανάθεση, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών σχετικά με τον επιτυχόντα προσφέροντα και την τελική αξία της σύμβασης, τα περισσότερα στοιχεία που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης μπορούν να συμπληρώνονται αυτόματα χάρη στις πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην προκήρυξη σύμβασης. Ωστόσο, η αναθέτουσα αρχή πρέπει να λαμβάνει την απόφαση να δημοσιεύσει την ΓΑΣ εντός της απαιτούμενης προθεσμίας.

Σε περίπτωση μη ανάθεσης μιας σύμβασης, συνιστάται (χωρίς να είναι υποχρεωτικό) η αναθέτουσα αρχή να δημοσιεύει ΓΑΣ στην οποία δηλώνει τον λόγο της μη ανάθεσης της σύμβασης. Συνήθως, αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι δεν ελήφθησαν προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής ή ότι απορρίφθηκαν στο σύνολό τους. Σε περίπτωση που υπάρχουν άλλοι λόγοι που οδηγούν στην ακύρωση της διαδικασίας, πρέπει να αναφέρονται⁴².

Σε περίπτωση ανάθεσης της σύμβασης, στη ΓΑΣ παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τις προσφορές που ελήφθησαν (αριθμοί των προσφορών και κύρια χαρακτηριστικά των προσφερόντων), το όνομα και τα στοιχεία του επιλεχθέντος προσφέροντος (δηλ. του εργολήπτη) και τη συνολική τελική αξία της σύμβασης.

Πρόσθετες προκηρύξεις

Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να ενημερώνουν πάντοτε την αγορά (δηλ. τους δυνητικούς προσφέροντες) για οποιαδήποτε αλλαγή στα τεύχη δημοπράτησης και στις προκηρύξεις (όπως, για παράδειγμα, την ημερομηνία παραλαβής των προσφορών) μέσω της δημοσίευσης πρόσθετης προκήρυξης καθώς και μέσω της ενημέρωσης όλων όσοι έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον για τη σύμβαση.

Παρέχεται η δυνατότητα αποστολής διορθωτικού των δημοσιευμένων πληροφοριών με χρήση του εντύπου [F14 Corrigendum - Notice for changes or additional information](#) (F14 Διορθωτικό - Ανακοίνωση αλλαγών ή πρόσθετων πληροφοριών), το οποίο έχει δημιουργηθεί από την Υπηρεσία Εκδόσεων της ΕΕ. Πρόσθετες οδηγίες σχετικά με τη χρήση διορθωτικού δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο του SIMAP⁴³.

2.5.3. Πρόσβαση στο τεύχος δημοπράτησης

Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να παρέχουν απεριόριστη και πλήρη άμεση πρόσβαση στα τεύχη δημοπράτησης, δωρεάν, από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης της σύμβασης (ΠΣ). Για να το πράξουν αυτό, στην προκήρυξη σύμβασης πρέπει να προσδιορίζεται προς ενημέρωση των ενδιαφερόμενων μερών ο δικτυακός τόπος στον οποίο διτίθενται τα εν λόγω τευχών δημοπράτησης.

Σε περίπτωση που δεν είναι εφικτή η εν λόγω πλήρης και δωρεάν άμεση πρόσβαση στα τεύχη δημοπράτησης, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να αναφέρουν στην προκήρυξη σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος ότι τα τεύχη δημοπράτησης θα παρασχεθούν με άλλα μέσα. Οι δυνητικοί προσφέροντες ή υποψήφιοι μπορούν, στη συνέχεια, να αποκτήσουν πρόσβαση στα τεύχη δημοπράτησης και να υποβάλουν τις προσφορές τους μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Παρομοίως, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να παρέχουν πρόσθετες πληροφορίες που σχετίζονται με την προκήρυξη της σύμβασης και τα τεύχη δημοπράτησης προς όλους τους ενδιαφερόμενους προσφέροντες. Συνεπώς, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να καταγράφουν προσεκτικά όλους τους οικονομικούς φορείς που έχουν μεταφορτώσει τα τεύχη δημοπράτησης ή που έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον ή ζητήσει διευκρινίσεις σχετικά με τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.

⁴² OECD/SIGMA, Public Procurement Training Manual, Update 2015. Module E, Conducting the procurement process, 2.11.1 Advertising the award of the contract.

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://www.sigmaweb.org/publications/public-procurement-training-manual.htm>.

⁴³ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, SIMAP, F14 Corrigendum — Notice for changes or additional information.

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://simap.ted.europa.eu/documents/10184/99173/EN_F14.pdf.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, SIMAP, Instructions for the use of the standard form 14 'Corrigendum'.

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://simap.ted.europa.eu/documents/10184/166101/Instructions+for+the+use+of+F14_EN.pdf/909e4b38-1871-49a1-a206-7a5976a2d262.

3. Υποβολή προσφορών και επιλογή προσφερόντων

Σκοπός του σταδίου υποβολής και επιλογής είναι να εξασφαλίζεται ότι οι συμβατές προσφορές παραλαμβάνονται και επιλέγονται σύμφωνα με τους κανόνες και τα κριτήρια που ορίζονται στα τεύχη δημοπράτησης (βλέπε ενότητα 2.1 Κατάρτιση των τευχών δημοπράτησης).

Διασφάλιση της διαφάνειας πριν από την υποβολή των προσφορών

Πριν από την υποβολή των προσφορών, μπορεί να παρέχεται στους δυνητικούς προσφέροντες η δυνατότητα να ζητήσουν ορισμένες διευκρινίσεις, υπό τον όρο ότι αυτό προβλέπεται στο τεύχος δημοπράτησης, ότι οι διαύλοι επικοινωνίας είναι διαθέσιμοι σε όλους τους δυνητικούς προσφέροντες και ότι έχουν καθοριστεί σαφείς προθεσμίες και καταληκτικές ημερομηνίες.

Σε αυτές τις περιπτώσεις, η επικοινωνία συνιστάται να πραγματοποιείται αποκλειστικά γραπτώς, ενώ όλες οι πρόσθετες πληροφορίες που παρέχει η αναθέτουσα αρχή πρέπει να κοινοποιούνται σε όλους τους δυνητικούς προσφέροντες, κι όχι μόνο στον προσφέροντα που ζητά διευκρινίσεις.

Η επικοινωνία με τους προσφέροντες μετά την προθεσμία υποβολής των προσφορών περιορίζεται στην παροχή διευκρινίσεων σχετικά με την προσφορά μόνο στο πλαίσιο της ανοικτής και της κλειστής διαδικασίας. Τυχόν συζήτηση σχετικά με την ουσία μιας προσφοράς δεν επιτρέπεται και μπορεί να ερμηνευτεί ως διαπραγμάτευση.

3.1. Διασφάλιση παράδοσης των προσφορών σύμφωνα με τις οδηγίες

Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να παρέχουν σαφείς τεχνικές οδηγίες και οδηγίες διοικητικού χαρακτήρα στα τεύχη δημοπράτησης με σκοπό να υποστηρίξουν τους οικονομικούς φορείς κατά την κατάρτιση και υποβολή των προσφορών τους ή των αιτήσεων συμμετοχής.

Συνιστάται επίσης να περιλαμβάνουν **επίσημο κατάλογο σημείων ελέγχου συμμόρφωσης**, ο οποίος θα βοηθά τους προσφέροντες να καταρτίζουν τα δικαιολογητικά έγγραφα και θα διευκολύνει την επαλήθευση των εγγράφων από την αναθέτουσα αρχή (βλέπε ενότητα 2.1 Κατάρτιση των τευχών δημοπράτησης).

Σε περίπτωση που απαιτείται η υποβολή προσφοράς σε έντυπη μορφή, είναι απαραίτητο να διευκρινίζονται επακριβώς οι οδηγίες υποβολής, δηλ. πού πρέπει να αποσταλεί η προσφορά (όνομα, διεύθυνση, αριθμός αίθουσας ή γραφείου), ο αριθμός απαιτούμενων αντιτύπων και τυχόν οδηγίες συσκευασίας. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν επίσης να ορίζουν ότι οι προσφορές πρέπει να προσκομιστούν εντός φακέλου στον οποίο δεν αναγράφεται κανένα στοιχείο αναγνώρισης της επιχείρησης, όπως σφραγίδες ή λογότυπο επιχείρησης. Σε περίπτωση ηλεκτρονικών προμηθειών, ιδίως στην περίπτωση ηλεκτρονικής υποβολής, οι σχετικοί δικτυακοί τόποι και οι πλατφόρμες ηλεκτρονικών προμηθειών πρέπει να καθίστανται διαθέσιμοι σε όλους τους δυνητικούς προσφέροντες.

Η προθεσμία παραλαβής των προσφορών ή των αιτήσεων συμμετοχής πρέπει να περιλαμβάνεται στην προκήρυξη της σύμβασης. Ο προσφέρων οφείλει να διασφαλίσει ότι η υποβολή πραγματοποιείται έγκαιρα.

Αναφέρετε με σαφήνεια την ημερομηνία και την ώρα υποβολής

Η αναφορά σαφούς προθεσμίας στην προκήρυξη της σύμβασης και στα τεύχη δημοπράτησης είναι εξαιρετικά σημαντική προκειμένου να αποφεύγεται η πιθανότητα αποκλεισμού από τη διαδικασία δυναμικού προσφέροντος ο οποίος δεν μπόρεσε να υποβάλει εγκαίρως προσφορά.

Για την αποφυγή παρανοήσεων, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να υποδεικνύουν τα ακόλουθα στοιχεία:

- » την πλήρη ημερομηνία (ημέρα, μήνα, έτος)· και
- » την ακριβή ώρα (ώρα, λεπτά).

Σε περίπτωση που απαιτείται από τους προσφέροντες να αποστείλουν προσφορά σε έντυπη μορφή μέσω ταχυδρομείου, θα πρέπει να αναφέρεται εάν η ημερομηνία της ταχυδρομικής σφραγίδας θεωρείται έγκυρη ημερομηνία ή εάν το έντυπο πρέπει να υποβληθεί στα γραφεία της αναθέτουσας αρχής πριν από την εκπνοή της προθεσμίας.

Σε περίπτωση που ληφθεί απόφαση για παράταση της προθεσμίας υποβολής των προσφορών (2.4.2 Παράταση των προθεσμιών που είχαν καθοριστεί αρχικά), θα πρέπει να ενημερώνονται άμεσα όλοι οι προσφέροντες γραπτώς και να αποστέλλεται ανακοίνωση στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ ή σε όποια άλλη πλατφόρμα ηλεκτρονικών προμηθειών χρησιμοποιείται. Με αυτόν τον τρόπο επιδιώκεται η ενημέρωση όλων των δυναμικών προσφερόντων σχετικά με τη νέα προθεσμία, σε περίπτωση που μπορεί να ενδιαφέρονται να υποβάλουν προσφορά εντός της παραταθείσας προθεσμίας. Αυτό αφορά επίσης τυχόν προσφέροντες που έχουν ήδη υποβάλει τις προσφορές τους και οι οποίοι μπορούν στη συνέχεια να υποβάλουν προσφορά προς αντικατάσταση της προηγούμενης με βάση τη νέα προθεσμία.

3.2. Επιβεβαίωση της παραλαβής και αποσφράγιση των προσφορών

Είτε οι προσφορές υποβάλλονται σε έντυπη μορφή είτε με ηλεκτρονικά μέσα, οι αναθέτουσες αρχές συνιστάται να καταρτίζουν **κατάλογο με τις εισερχόμενες προσφορές**, με το όνομα των προσφερόντων καθώς και τις ημερομηνίες και ώρες παραλαβής.

Επιπλέον, οι προσφέροντες θα πρέπει να λαμβάνουν επίσημη γραπτή επιβεβαίωση παραλαβής στην οποία να αναφέρεται η ημερομηνία και ώρα της παράδοσης, είτε οι προσφορές τους έχουν υποβληθεί ταχυδρομικά, διά χειρός ή ηλεκτρονικά.

Σε περίπτωση ηλεκτρονικής υποβολής προσφορών, οι διαδικτυακές πύλες ηλεκτρονικών προμηθειών θα πρέπει να αποτελούν αξιόπιστη δομή υποβολής και να παρέχουν αυτόματη επιβεβαίωση της παραλαβής στους προσφέροντες.

Θα πρέπει να διαφυλάσσεται ο εμπιστευτικός χαρακτήρας της υποβολής προσφορών και να διασφαλίζεται η ασφαλής φύλαξη των προσφορών.

Το επόμενο καθήκον της αναθέτουσας αρχής είναι να ελέγχει όλες τις προσφορές για να βεβαιώνεται ότι συμμορφώνονται τυπικά με τις οδηγίες προς τους προσφέροντες (π.χ. ως προς τον αριθμό αντιτύπων, τη συσκευασία, τη δομή της προσφοράς). Εάν δεν συμμορφώνονται —και δεν υπάρχει δυνατότητα να ζητηθούν διευκρινίσεις, είτε γιατί η μη συμμόρφωση υπερβαίνει τα όρια του επιτρεπτού σε σχέση με τους κανόνες περί διευκρινίσεων, είτε γιατί οι ίδιες οι διευκρινίσεις δεν επιτρέπονται από το εθνικό δίκαιο—, οι προσφορές αυτές θα πρέπει να απορρίπτονται αμέσως ως μη συμμορφούμενες και να εξηγείται στον προσφέροντα ο λόγος απόρριψής της. Η απόρριψη και ο λόγος/-οι πρέπει να καταγράφονται.

Θεωρείται ορθή πρακτική οι αναθέτουσες αρχές να οργανώνουν επίσημη **διαδικασία αποσφράγισης** των προσφορών που συμμορφώνονται με τις επίσημες απαιτήσεις. Τουλάχιστον δύο άτομα της επιτροπής αξιολόγησης πρέπει να είναι παρόντα για να καταγράφουν τα λεπτομερή στοιχεία της προσφοράς (4.1 Σύσταση της επιτροπής αξιολόγησης). Ο τόπος, η ώρα και η ημερομηνία της διαδικασίας αποσφράγισης μπορούν να αναφέρονται στην προκήρυξη της σύμβασης ούτως ώστε όλοι οι προσφέροντες ή άλλα ενδιαφερόμενα μέρη να μπορούν να παρευρίσκονται.

Πρέπει να επισημανθεί ότι η συγκεκριμένη πρακτική διαφέρει μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών και ότι, σε περίπτωση αμφιβολιών σχετικά με την οργάνωση μιας τέτοιας εκδήλωσης, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να απευθύνονται στις οικείες εθνικές αρχές δημόσιων συμβάσεων.

3.3. Αξιολόγηση και επιλογή προσφορών

Η επιλογή των προσφορών συνίσταται στην αξιολόγησή τους με βάση τους λόγους αποκλεισμού και τα κριτήρια επιλογής που ορίζονται στα τεύχη δημοπράτησης (βλέπε ενότητα 2.3 Καθορισμός των κριτηρίων). Η αξιολόγηση των προσφορών θα πραγματοποιείται μετά από το εν λόγω στάδιο και με βάση τα κριτήρια ανάθεσης (βλέπε κεφάλαιο 4 Αξιολόγηση των προσφορών και ανάθεση).

Οι λόγοι αποκλεισμού και τα κριτήρια επιλογής μπορούν να αξιολογούνται χάρη σε έναν πίνακα στον οποίο συγκεκρινώνονται τα κριτήρια που γνωστοποιούνται στα τεύχη δημοπράτησης και οι διάφορες προσφορές (βλέπε κατωτέρω Πίνακας 15. Πίνακας για την αξιολόγηση των λόγων αποκλεισμού και των κριτηρίων επιλογής). Οι λόγοι αποκλεισμού και τα κριτήρια επιλογής δεν πρέπει να τροποποιούνται στη διάρκεια της αξιολόγησης.

Ακόμη και αν οι λόγοι αποκλεισμού και τα κριτήρια επιλογής είναι διαφανή και αντικειμενικά, συνιστάται την εν λόγω αξιολόγηση να διενεργούν τουλάχιστον δύο άτομα από την αναθέτουσα αρχή ή/και την επιτροπή αξιολόγησης (4.1 Σύσταση της επιτροπής αξιολόγησης), το ένα αναλύοντας το κάθε κριτήριο, και το άλλο επανεξετάζοντας την αξιολόγηση.

Πίνακας 15. Πίνακας για την αξιολόγηση των λόγων αποκλεισμού και των κριτηρίων επιλογής

Αξιολόγηση	Όνομα αξιολογητή:	Ημερομηνία αξιολόγησης
Επανεξέταση	Όνομα υπευθύνου επανεξέτασης:	Ημερομηνία επανεξέτασης:

Προσφορές	Προσφορά Α	Προσφορά Β	Προσφορά ...
Λόγος αποκλεισμού 1	Συμμόρφωση: Ναι/Όχι Πηγή: ... (ΕΕΕΠ, άλλο)	Συμμόρφωση: Ναι/Όχι Πηγή: ... (ΕΕΕΠ, άλλο)	...
Λόγος αποκλεισμού 2	Συμμόρφωση: Ναι/Όχι Πηγή: ... (ΕΕΕΠ, άλλο)	Συμμόρφωση: Ναι/Όχι Πηγή: ... (ΕΕΕΠ, άλλο)	...
Λόγος αποκλεισμού 3	Συμμόρφωση: Ναι/Όχι Πηγή: ... (ΕΕΕΠ, άλλο)	Συμμόρφωση: Ναι/Όχι Πηγή: ... (ΕΕΕΠ, άλλο)	...
Λόγος αποκλεισμού ...	...	...	...
Ικανοποιούνται οι απαιτήσεις ώστε να επιλεγεί ως προσφέρων	☐ Ναι ☐ Όχι, ο προσφέρων αποκλείεται από τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.	☐ Ναι ☐ Όχι, ο προσφέρων αποκλείεται από τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.	...
Κριτήριο επιλογής 1	Συμμόρφωση: Ναι/Όχι ή Βαθμολογία: ... Πηγή: ... (ΕΕΕΠ, άλλο) Σχόλιο:	Συμμόρφωση: Ναι/Όχι ή Βαθμολογία: ... Πηγή: ... (ΕΕΕΠ, άλλο) Σχόλιο:	...

Προσφορές	Προσφορά Α	Προσφορά Β	Προσφορά ...
Κριτήριο επιλογής 2	Συμμόρφωση: Ναι/Όχι ή Βαθμολογία: ... Πηγή: ... (ΕΕΕΠ, άλλο) Σχόλιο:	Συμμόρφωση: Ναι/Όχι ή Βαθμολογία: ... Πηγή: ... (ΕΕΕΠ, άλλο) Σχόλιο:	...
Κριτήριο επιλογής ...	...	...	...
Επιλεχθείς προσφέρων: η προσφορά μπορεί να αξιολογηθεί	☐ Ναι ☐ Όχι, η προσφορά αποκλείεται από τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.	☐ Ναι ☐ Όχι, η προσφορά αποκλείεται από τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.	...

Πρώτον, η αναθέτουσα αρχή θα προσδιορίζει κατά πόσον υφίστανται λόγοι αποκλεισμού των οικονομικών φορέων από τη συμμετοχή καθώς και αν έχει επιτραπεί παρέκκλιση (βλέπε 2.3.1 Λόγοι αποκλεισμού). Στη συνέχεια, η αναθέτουσα αρχή θα εξετάζει κατά πόσον οι οικονομικοί φορείς που δεν έχουν αποκλειστεί ικανοποιούν τις σχετικές απαιτήσεις ώστε να επιλεχθούν ως προσφέροντες. Κατόπιν, οι οικονομικοί φορείς που έχουν επιλεχθεί θα προσκαλούνται να υπο-

βάλουν προσφορές, να διαπραγματευτούν ή να συμμετάσχουν σε διάλογο. Στην περίπτωση της ανοικτής διαδικασίας, οι προσφορές που έχουν ήδη υποβάλει θα αξιολογούνται⁴⁴.

Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης ενός προσφέροντος με έναν λόγο αποκλεισμού ή κριτήριο επιλογής, η προσφορά πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μη επιλέξιμη, και το υπόλοιπο της προσφοράς δεν πρέπει να αξιολογείται.

Από κοινού υποβολή προσφορών με σκοπό τη συμμόρφωση με τα κριτήρια επιλογής

Αποτελεί κοινή πρακτική περισσότεροι του ενός οικονομικοί φορείς να αποφασίζουν να συνεργαστούν και να ενώσουν τις δυνάμεις τους προκειμένου να αποδείξουν ότι συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις ως προς την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα που απαιτείται με βάση τα κριτήρια επιλογής. Για παράδειγμα, αρκεί να πληρούνται οι απαιτήσεις όσον αφορά την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια από την κοινοπραξία στο σύνολό της και όχι από κάθε επιμέρους μέλος της.

Επιπλέον, ένας οικονομικός φορέας μπορεί, εφόσον αρμόζει και σχετικά με συγκεκριμένη σύμβαση, να στηριχθεί στις δυνατότητες άλλων φορέων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών του με αυτούς. Στην περίπτωση αυτή, πρέπει να αποδείξει ότι θα έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους, παραδείγματος χάριν, με την προσκόμιση της σχετικής δέσμευσης των φορέων αυτών.

Η εν λόγω δυνατότητα συμβάλλει στην προαγωγή της συμμετοχής των ΜΜΕ στις διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων.

⁴⁴ OECD/SIGMA, Public procurement Brief 7, Selecting Economic Operators, September 2016.

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://www.sigmaxweb.org/publications/Public-Procurement-Policy-Brief-7-200117.pdf>.

Αποδοχή προσφερόντων που έπρεπε να είχαν

Έχουν παρατηρηθεί περιπτώσεις προσφερόντων που έπρεπε να είχαν αποκλειστεί καθώς δεν πληρούσαν ένα συγκεκριμένο κριτήριο επιλογής, οι οποίοι όμως έγιναν δεκτοί για αξιολόγηση από την επιτροπή αξιολόγησης. Σε ορισμένους μάλιστα, ανατέθηκε και η σύμβαση. Πρόκειται για σαφή περίπτωση άνισης μεταχείρισης και πρέπει να αποφεύγεται.

Συνιστάται οι αναθέτουσες αρχές να διασφαλίζουν ότι η επιτροπή αξιολόγησης τηρεί την αρχή του ελέγχου από δεύτερο πρόσωπο, προκειμένου να εξασφαλίζεται η διενέργεια επανεξέτασης —τουλάχιστον του επιτυχόντος προσφέροντος— ώστε να επαληθεύεται ότι οι προσφέροντες που έχουν εγκριθεί προς αξιολόγηση πληρούν όλα τα κριτήρια επιλογής.

3.3.1. Χρήση βαθμολόγησης

Σε περίπτωση που έχει προβλεφθεί μηχανισμός βαθμολόγησης για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με τα κριτήρια επιλογής, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η βαθμολόγηση γίνεται με τον πιο αντικειμενικό και συνεπή τρόπο από την επιτροπή αξιολόγησης (βλέπε ενότητα 4.1 Σύσταση της επιτροπής αξιολόγησης).

Πρώτον, η επιτροπή αξιολόγησης πρέπει να καταλήγει σε συμφωνία σχετικά με την προσέγγιση βαθμολόγησης, προτού κάποια μέλη της ξεκινήσουν τη βαθμολόγηση. Ο μηχανισμός βαθμολόγησης θα πρέπει να έχει κοινοποιηθεί στην προκήρυξη σύμβασης και στα τεύχη δημοπράτησης και θα πρέπει να έχει επεξηγηθεί σαφώς προς κάθε μέλος της επιτροπής αξιολόγησης.

Επιπλέον, θα πρέπει να αποφασίζεται κατά πόσον η βαθμολόγηση πρέπει να γίνει ατομικά ή ως ομάδα καθώς και ο τρόπος κατανομής των βαθμολογιών. Εάν εφαρμόζεται η μέθοδος της μεμονωμένης βαθμολόγησης, τότε κάθε μέλος πρέπει να καταρτίζει επιμέρους πίνακα αξιολόγησης στον οποίο θα περιλαμβάνεται η βαθμολογία του κάθε επιμέρους μέλους της επιτροπής αλλά και η συνολική βαθμολογία. Εάν προτιμάται, η επιτροπή αξιολόγησης μπορεί να συμφωνήσει ότι θα βαθμολογεί ως ομάδα δίνοντας ενιαίο βαθμό αντί για τον μέσο όρο των επιμέρους βαθμολογιών. Ένας ενιαίος πίνακας αξιολόγησης πρέπει να χρησιμοποιείται για την επιλογή αυτή.

Κατά την αξιολόγηση, κάθε προσφέρων πρέπει να αντιμετωπίζεται ισότιμα και η χρησιμοποιούμενη προσέγγιση όσον αφορά τη βαθμολόγηση πρέπει να είναι συνεπής, δίκαιη και χωρίς διακρίσεις.

Οι βαθμολογίες πρέπει να προσδιορίζονται αποκλειστικά με βάση τις πληροφορίες που περιέχονται στις προσφορές και η επιτροπή αξιολόγησης δεν μπορεί να λαμβάνει υπόψη καμία άλλη πληροφορία που έχει ληφθεί με οποιονδήποτε τρόπο, συμπεριλαμβανομένων προσωπικών γνώσεων για τον προσφέροντα ή πείρα σχετικά με αυτόν.

Τα περιεχόμενα της βαθμολογίας της επιτροπής αξιολόγησης, μεμονωμένα ή συνολικά, δεν πρέπει να κοινοποιούνται σε κανέναν εκτός της εν λόγω επιτροπής.

3.3.2. Αίτηση παροχής διευκρινίσεων

Σε περίπτωση που ένας προσφέρων δεν συμμορφώνεται με τους λόγους αποκλεισμού και τα κριτήρια επιλογής, πρέπει να απορρίπτεται.

Στο στάδιο αυτό, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ζητούν από τους προσφέροντες να επιβεβαιώσουν ή να διευκρινίσουν ορισμένες πληροφορίες, εάν για παράδειγμα κάποια στοιχεία έχουν ασαφή διατύπωση ή είναι προφανώς λάθος. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν επίσης να καλέσουν τους

Διπλός έλεγχος της εθνικής νομοθεσίας για τις δημόσιες συμβάσεις πριν από την υποβολή αιτήματος παροχής διευκρινίσεων

Σε ορισμένες χώρες, η εθνική νομοθεσία για τις δημόσιες συμβάσεις ενδέχεται να μην επιτρέπει στις αναθέτουσες αρχές να ζητούν από τους προσφέροντες να παρέχουν διευκρινίσεις σχετικά με πληροφορίες στο συγκεκριμένο στάδιο ή ενδέχεται να το επιτρέπουν μόνο υπό ορισμένες προϋποθέσεις.

Συνιστάται οι αναθέτουσες αρχές να ελέγχουν τις αντίστοιχες εθνικές κανονιστικές διατάξεις για τις δημόσιες συμβάσεις ή να επικοινωνούν με την αρμόδια για τις δημόσιες συμβάσεις εθνική αρχή.

προσφέροντες να συμπληρώσουν ή να παράσχουν διευκρινίσεις σχετικά με την υποβληθείσα τεκμηρίωση. Τυχόν αιτήματα για παροχή διευκρινίσεων και οι τυχόν απαντήσεις πρέπει να είναι σε γραπτή μορφή.

Οι διευκρινίσεις δεν πρέπει να θεωρούνται διαπραγματεύσεις. Τα υπολειπόμενα πιστοποιητικά ή υποστηρικτικά έγγραφα, ή η διόρθωση των εκ παραδρομής σφαλμάτων και των αριθμητικών ή ορθογραφικών λαθών θα γίνονται δεκτά ως συμπληρωματικά έγγραφα ή διευκρινίσεις. Οι ουσιώδεις αλλαγές ή τροποποιήσεις της προσφοράς δεν επιτρέπονται.

Για παράδειγμα, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητήσει ένα συγκεκριμένο έγγραφο (π.χ. ένα πιστοποιητικό που έχει ήδη εκδοθεί) το οποίο ο προσφέρων αμέλησε να επισυνάψει μαζί με τα υπόλοιπα έγγραφα. Ωστόσο, στη συνέχεια, η αναθέτουσα αρχή είναι υποχρεωμένη να αντιμετωπίσει όλους τους προσφέροντες ισότιμα και να ζητήσει συμπληρωματική τεκμηρίωση από όλους τους προσφέροντες των οποίων ο φάκελος πρέπει να συμπληρωθεί.

Άνιση μεταχείριση των προσφερόντων

Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας επιλογής, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να διασφαλίζουν ότι όλα τα αιτήματα για διευκρινίσεις ή για συμπληρωματικά έγγραφα σχετικά με τα κριτήρια επιλογής απευθύνονται σε όλους τους σχετικούς προσφέροντες σε ισότιμη βάση. Η επιτροπή αξιολόγησης πρέπει να ζητά διευκρινίσεις από όλους τους προσφέροντες για παραλείψεις που αφορούν τις ίδιες πτυχές των προσφορών τους.

Για παράδειγμα, το να ζητήσει η επιτροπή αξιολόγησης από έναν προσφέροντα να προσκομίσει φορολογική ενημερότητα η οποία προφανώς παραλήφθηκε από την προσφορά του, χωρίς να το ζητήσει από άλλον προσφέροντα, συνιστά άνιση μεταχείριση.

Προκειμένου να διασφαλίζουν τον μέγιστο δυνατό ανταγωνισμό, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ζητούν επίσης την υποβολή συμπληρωματικών πληροφοριών, υπό τον όρο ότι αυτό δεν μεταβάλλει το περιεχόμενο της προσφοράς.

Αφού αξιολογήσει τυχόν συμπληρωματικές πληροφορίες που έχουν ζητηθεί, η επιτροπή αξιολόγησης προβαίνει στην αξιολόγηση όλων των επιλεχθεισών προσφορών.

3.3.3. Κατάλογος επικρατέστερων προσφερόντων

Στο πλαίσιο ορισμένων διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων όπως η κλειστή διαδικασία (βλέπε ενότητα 1.5 Επιλογή της διαδικασίας), οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιλέγουν να καταρτίσουν κατάλογο με περιορισμένο μόνο αριθμό εγκεκριμένων επικρατέστερων προσφερόντων, εφόσον αυτό προβλέπεται στην προκήρυξη σύμβασης, με την αναφορά του αριθμού ή της σειράς των υποψηφίων που πρέπει να επιλεγθούν ως επικρατέστεροι.

Ο κατάλογος των επικρατέστερων προσφερόντων που πληρούν τα ελάχιστα κριτήρια επιλογής πρέπει να καταρτίζεται σύμφωνα με διαφανείς κανόνες που δεν προκαλούν διακρίσεις, και τα κριτήρια πρέπει να γνωστοποιούνται στους υποψηφίους.

Ωστόσο, προκειμένου να διασφαλίζεται ο επαρκής ανταγωνισμός, απαιτείται να προσκαλούνται να υποβάλουν προσφορές τουλάχιστον πέντε προσφέροντες, υπό τον όρο ότι οι προσφέροντες που πληρούν τα κριτήρια επιλογής είναι τουλάχιστον πέντε, και τουλάχιστον τρεις σε περίπτωση ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, ανταγωνιστικού διαλόγου και σύμπραξης καινοτομίας.

Πρέπει να επισημανθεί ότι η κατάρτιση καταλόγου επικρατέστερων προσφερόντων δεν επιτρέπεται στις ανοικτές διαδικασίες.

4. Αξιολόγηση των προσφορών και ανάθεση

Σκοπός της αξιολόγησης των προσφορών είναι να προσδιορίζεται εκείνη η προσφορά η οποία, ικανοποιώντας τους λόγους αποκλεισμού και τα κριτήρια επιλογής, είναι η πλέον συμφέρουσα οικονομικά με βάση τα δημοσιευμένα κριτήρια ανάθεσης.

Η αξιολόγηση των προσφορών πρέπει να διενεργείται από επιτροπή αξιολόγησης (αναφερόμενη ενίοτε και ως πάνελ αξιολόγησης), ο ρόλος της οποίας είναι να διατυπώνει συστάσεις προς την αναθέτουσα αρχή σχετικά με την ανάθεση της εκάστοτε σύμβασης.

Η αξιολόγηση πρέπει να διενεργείται με δίκαιο και διαφανή τρόπο και με βάση τα κριτήρια ανάθεσης που δημοσιεύονται στα τεύχη δημοπράτησης.

Την προεδρία της επιτροπής αξιολόγησης συχνά αναλαμβάνει ο υπεύθυνος για τη διαχείριση των προμηθειών εντός της αναθέτουσας αρχής, ο οποίος είναι επιφορτισμένος με τη διεκπεραίωση της συγκεκριμένης διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.

Ο διαχειριστής/-ρια μπορεί να υποστηρίζεται από γραμματέα με χρηματοοικονομική ή/και νομική πείρα στις δημόσιες συμβάσεις. Στο πλαίσιο μικρότερων διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, τους ρόλους του προέδρου και του γραμματέα μπορεί να αναλαμβάνει ένα μεμονωμένο άτομο (π.χ. ο διαχειριστής σύμβασης).

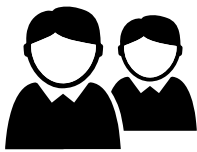
4.1. Σύσταση της επιτροπής αξιολόγησης

Αμέσως μόλις ληφθεί η απόφαση δρομολόγησης της προμήθειας, θεωρείται ορθή πρακτική να συστήνεται επιτροπή αξιολόγησης, ώστε να διασφαλίζεται ότι στη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης λαμβάνουν μέρος από την αρχή όλοι οι συμμετέχοντες που διαθέτουν τα απαραίτητα προσόντα και την εμπειρογνωμοσύνη (βλέπε ενότητα 1.2 Εξασφάλιση της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών).

Οι αξιολογητές είναι τεχνικό προσωπικό της αναθέτουσας αρχής ή εξωτερικοί εμπειρογνώμονες με ειδικευση στο αντικείμενο της σύμβασης. Υπάρχει επίσης η δυνατότητα να ζητηθεί η συμμετοχή τεχνικών συμβούλων ή εξωτερικών ενδιαφερόμενων μερών που σχετίζονται με το αποτέλεσμα της σύμβασης, με την ιδιότητα μέλους χωρίς δικαίωμα ψήφου.

Στον κατωτέρω πίνακα παρατίθεται παράδειγμα κατάλληλης επιτροπής αξιολόγησης που μπορεί να εφαρμόζεται στις περισσότερες διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων.

Πίνακας 16. Παράδειγμα δομής επιτροπής αξιολόγησης

Πρόεδρος	Γραμματέας	Αξιολογητές
 <p>Καθοδηγεί, συντονίζει, παρέχει οδηγίες και ελέγχει την αξιολόγηση των προσφορών.</p> <p>Διασφαλίζει τη διενέργεια της αξιολόγησης σύμφωνα με τη νομοθεσία για τις δημόσιες συμβάσεις και τις αρχές της Συνθήκης.</p> <p>Υπογράφει δήλωση απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων και εμπιστευτικότητας.</p>	 <p>Υποστηρίζει τον πρόεδρο και εκτελεί τα διοικητικά καθήκοντα που σχετίζονται με την αξιολόγηση.</p> <p>Συντάσσει και καταγράφει τα πρακτικά των συνεδριάσεων και τις εκθέσεις αξιολόγησης.</p> <p>Δεν έχει υποχρεωτικά δικαίωμα ψήφου.</p> <p>Υπογράφει δήλωση απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων και εμπιστευτικότητας.</p>	 <p>Αξιολογούν τις προσφορές (ανεξάρτητα ή από κοινού) με βάση τα κριτήρια ανάθεσης, σύμφωνα με τη μέθοδο αξιολόγησης που αναφέρεται στα τεύχη δημοπράτησης.</p> <p>Υπογράφουν δήλωση απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων και εμπιστευτικότητας.</p>

Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να ζητούν από όλα τα μέλη της επιτροπής αξιολόγησης να υπογράφουν δήλωση απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων και εμπιστευτικότητας (βλέπε 6.5 Υπόδειγμα δήλωσης για την απουσία σύγκρουσης συμφερόντων και την εμπιστευτικότητα).

Επιπλέον, η αναθέτουσα αρχή πρέπει να χρησιμοποιεί ξεχωριστές τεχνικές —του τύπου «κόκκινη σημαία» ή «καμπανάκι» και «εξόρυξη δεδομένων»—, για να εντοπίζει και να διερευνά πιθανές σχέσεις μεταξύ των μελών της επιτροπής αξιολόγησης και των προσφερόντων, οι οποίες δεν έχουν δηλωθεί (βλέπε ενότητα 1.2.3 Ακεραιότητα και σύγκρουση συμφερόντων).

Μη δηλωθείσα σύγκρουση συμφερόντων

Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να διαθέτουν κατευθυντήριες γραμμές ή πρωτόκολλα αντιμετώπισης της σύγκρουσης συμφερόντων, ιδίως σε ό,τι αφορά τα μέλη των επιτροπών αξιολόγησης.

Για παράδειγμα, σε περίπτωση που ο σύζυγος μέλους επιτροπής αξιολόγησης είναι ανώτερος υπάλληλος ενός εκ των προσφερόντων, το μέλος αυτό πρέπει να ενημερώνει την αναθέτουσα αρχή και να αποσύρεται από την επιτροπή και από τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης γενικότερα.

4.2. Εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης

Κατά την κατάρτιση των τευχών δημοπράτησης, η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να λαμβάνει απόφαση σχετικά με τη μέθοδο αξιολόγησης που πρέπει να εφαρμοστεί. Η εν λόγω μέθοδος πρέπει να παρουσιάζεται με σαφήνεια στα τεύχη δημοπράτησης (2.3 Καθορισμός των κριτηρίων), ανάλογα με το είδος των κριτηρίων ανάθεσης:

- » με βάση μόνο την τιμή,
- » με βάση μόνο το κόστος, με υιοθέτηση προσέγγισης αποδοτικότητας όπως η κοστολόγηση του κύκλου ζωής,
- » με βάση τη βέλτιστη σχέση ποιότητας/τιμής.

Απαγορεύεται η τροποποίηση προσφοράς στη διάρκεια της αξιολόγησης

Οι αναθέτουσες αρχές δεν πρέπει να επιτρέπουν στους προσφέροντες να τροποποιούν τις προσφορές τους στη διάρκεια της διαδικασίας αξιολόγησης, για παράδειγμα, μέσω της υποβολής πρόσθετων σημαντικών πληροφοριών.

Ο πρόεδρος της επιτροπής αξιολόγησης ή/και ο αρμόδιος για τις δημόσιες συμβάσεις υπάλληλος που είναι επιφορτισμένοι με τη διαδικασία πρέπει να διασφαλίζουν ότι αξιολογούνται μόνο οι πληροφορίες που προσκομίζονται εντός της προθεσμίας υποβολής.

Παρομοίως, οι αναθέτουσες αρχές δεν πρέπει να τροποποιούν μια προσφορά υπό οποιεσδήποτε συνθήκες: αυτό μπορεί να θεωρηθεί ένδειξη ευνοιοκρατίας ή διαφθοράς.

Μην διεξάγετε διαπραγμάτευση στη διάρκεια της αξιολόγησης στο πλαίσιο ανοικτής ή κλειστής διαδικασίας

Στο πλαίσιο ανοικτής ή κλειστής διαδικασίας, οι αναθέτουσες αρχές δεν μπορούν να διεξάγουν διαπραγμάτευση με τους προσφέροντες στη διάρκεια του σταδίου αξιολόγησης. Αυτό θα οδηγήσει σε τροποποίηση των αρχικών προϋποθέσεων που ορίζονται στην προκήρυξη σύμβασης και στα τεύχη δημοπράτησης (π.χ. σε σημαντική αλλαγή του πεδίου εφαρμογής του έργου της τιμής της σύμβασης).

Κάθε διευκρίνιση ή επικοινωνία με τους προσφέροντες μετά την εκ μέρους τους υποβολή της προσφοράς πρέπει να γίνεται γραπτώς. Εάν η αναθέτουσα αρχή έχει αμφιβολίες ως προς τη σαφήνεια των τευχών δημοπράτησης, πρέπει να εξετάζει το ενδεχόμενο της εκ νέου διεξαγωγής της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης βάσει αναθεωρημένων προδιαγραφών.

4.2.1. Με βάση μόνο την τιμή

Σε περίπτωση που έχει επιλεγεί το κριτήριο της χαμηλότερης τιμής, η μέθοδος αξιολόγησης είναι αρκετά απλή και διαφανής, δεδομένου ότι συνίσταται απλώς στη σύγκριση των διαφόρων οικονομικών προσφορών, υπό τον όρο ότι η τεχνική προσφορά, εάν υπάρχει, συνάδει με τις τεχνικές προδιαγραφές.

Εντούτοις, κατά την αξιολόγηση των προσφερόμενων τιμών πρέπει να λαμβάνονται υπόψη ορισμένες σημαντικές παράμετροι:

- » Στις οικονομικές προσφορές πρέπει να περιλαμβάνονται όλα τα στοιχεία σχετικά με την τιμή, σύμφωνα με τις απαιτήσεις που καθορίζονται στα τεύχη δημοπράτησης:

- » τυχόν αριθμητικά σφάλματα πρέπει να διορθώνονται και να καταγράφονται,
- » τυχόν εκπτώσεις πρέπει να εφαρμόζονται,
- » οι προσφορές που φαίνεται να είναι ασυνήθιστα χαμηλές πρέπει να διερευνώνται δεόντως.

Η χρήση του κριτηρίου που βασίζεται στη χαμηλότερη τιμή ή μόνο στην τιμή συνιστάται υπό τον όρο ότι οι τεχνικές προδιαγραφές και οι ελάχιστες απαιτήσεις ποιότητας έχουν καθοριστεί εκ των προτέρων από την αναθέτουσα αρχή και, ως εκ τούτου, πρέπει να είναι ίδιες σε όλες τις προσφορές.

Ποτέ μην τροποποιείτε το πεδίο εφαρμογής της σύμβασης

Η τροποποίηση της σύμβασης στη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης επηρεάζει ιδιαίτερα την αξιολόγηση των οικονομικών προσφορών.

Πράγματι, οι οικονομικές προσφορές των προσφερόντων δεν θα είναι αναλογικές προς το νέο πεδίο εφαρμογής (είτε αυτό έχει περιοριστεί είτε έχει μεγεθυνθεί) και η αξιολόγησή τους δεν θα έχει σχέση με τη σύμβαση.

Η εν λόγω αλλαγή θα απαιτούσε την ακύρωση της διαδικασίας, λόγω του ότι οι προσφέροντες ενδέχεται να είχαν υποβάλει προσφορές με διαφορετικές τιμές, ενώ πρόσθετοι οικονομικοί παράγοντες θα μπορούσαν να είχαν εκδηλώσει ενδιαφέρον, εάν γνώριζαν την πραγματική αξία της σύμβασης.

4.2.2. Κοστολόγηση κύκλου ζωής

Σε περίπτωση που υιοθετείται μια προσέγγιση αποδοτικότητας, η επιτροπή αξιολόγησης πρέπει να εφαρμόζει τη μέθοδο που έχει δημοσιευτεί στα τεύχη δημοπράτησης προκειμένου να υπολογίσει το κόστος για τον κύκλο ζωής των προϊόντων, των υπηρεσιών ή των έργων. Εάν η νομοθεσία των κρατών μελών προβλέπει την υποχρεωτική χρήση κοινής μεθόδου κοστολόγησης του κύκλου ζωής (ΚΚΖ), πρέπει να εφαρμόζεται η εν λόγω μέθοδος.

Στο κόστος του κύκλου ζωής μπορεί να περιλαμβάνεται το κόστος που αναλαμβάνει η αναθέτουσα αρχή ή άλλοι χρήστες, καθώς και το κόστος που συνδέεται με περιβαλλοντικούς εξωγενείς παράγοντες που αφορούν τα προϊόντα, τις υπηρεσίες ή τα έργα στη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, υπό τον όρο ότι είναι εφικτός ο προσδιορισμός και η επαλήθευση της χρηματικής τους αξίας⁴⁶.

Η επιτροπή αξιολόγησης πρέπει να διασφαλίζει τα ακόλουθα:

- » στις προσφορές περιλαμβάνονται τα δεδομένα που υποδεικνύονται στη μέθοδο ΚΚΖ που δημοσιεύεται στα τεύχη δημοπράτησης,
- » δεν έχει τροποποιηθεί στη διάρκεια της διαδικασίας αξιολόγησης η δημοσιευμένη μέθοδος για τον καθορισμό της ΚΚΖ,
- » η ίδια μέθοδος χρησιμοποιείται για κάθε προσφορά.

Κατά την αξιολόγηση και τη βαθμολόγηση των οικονομικών προσφορών, οι αξιολογητές θα πρέπει να υιοθετούν το ίδιο σκεπτικό όπως και με το κριτήριο που βασίζεται μόνο στην τιμή, διασφαλίζοντας τη συμπερίληψη όλων των εξόδων, τη διόρθωση των αριθμητικών σφαλμάτων, την εφαρμογή των εκπτώσεων, καθώς και τη διερεύνηση τυχόν προσφορών που φαίνεται να είναι ασυνήθιστα χαμηλή.

4.2.3. Βέλτιστη σχέση ποιότητας/τιμής

Η μέθοδος της πλέον οικονομικά συμφέρουσας προσφοράς με βάση τη βέλτιστη σχέση ποιότητας/τιμής έχει καταστεί **συνήθης μέθοδος αξιολόγησης** μεταξύ των αναθετούσων αρχών, παρότι σε ορισμένες χώρες η χρήση του κριτηρίου που βασίζεται μόνο στην τιμή εξακολουθεί να αποτελεί τη συνήθη πρακτική.

Σε αυτό το πλαίσιο, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να είναι σε θέση να διεξάγουν την αξιολόγηση με βάση την τιμή και την ποιότητα, τις τεχνικές δυνατότητες και τα λειτουργικά χαρακτηριστικά. Αντίστοιχα, οι προσφέροντες πρέπει να κατανοούν τον τρόπο με τον οποίο θα καταρτίσουν την προσφορά τους βάσει των παραπάνω.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ζητήσουν τη συνδρομή εξωτερικών εμπειρογνομόνων, οι οποίοι να είναι ανεξάρτητοι από οποιονδήποτε προσφέροντα (βλέπε ενότητα 1.2.2 Εξωτερικά βασικά ενδιαφερόμενα μέρη).

Σε περίπτωση που υιοθετείται προσέγγιση βέλτιστης σχέσης ποιότητας/τιμής, η επιτροπή αξιολόγησης πρέπει να εφαρμόζει τα δημοσιευμένα συγκεκριμένα κριτήρια και τη σχετική στάθμισή τους. Σε περίπτωση που στο τεύχος δημοπράτησης έχει γνωστοποιηθεί πιο αναλυτική μεθοδολογία αξιολόγησης, πρέπει να εφαρμοστεί η συγκεκριμένη μεθοδολογία⁴⁵.

Για την αξιολόγηση των προσφορών μπορεί να χρησιμοποιηθεί **πίνακας αξιολόγησης**. Ο εν λόγω πίνακας μπορεί να χρησιμεύσει τόσο ως πρακτικό εργαλείο όσο και ως εργαλείο τήρησης αρχείων, το οποίο θα συμπεριληφθεί στην έκθεση αξιολόγησης (βλέπε ενότητα 4.5.2 Έκθεση αξιολόγησης).

Κατά τη βαθμολόγηση των προσφορών ως προς τα κριτήρια ανάθεσης, το σκεπτικό της βαθμολογίας πρέπει να αποφασίζεται προτού ξεκινήσει η αξιολόγηση από τα μέλη της επιτροπής αξιολόγησης. Μια πρόταση είναι να εφαρμόζεται διαβαθμισμένη προσέγγιση όπως φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα:

Παρότι ο κατωτέρω πίνακας αφορά τα κριτήρια βέλτιστης σχέσης ποιότητας/τιμής, μπορεί ωστόσο να προσαρμοστεί ώστε να εφαρμόζεται και σε άλλα κριτήρια ανάθεσης. Τα κριτήρια και οι αντίστοιχοι συντελεστές στάθμισης είναι απλώς ενδεικτικού χαρακτήρα και θα πρέπει να χρησιμοποιούνται απλώς ως παράδειγμα.

⁴⁵ ECD/SIGMA, Public procurement Brief 9, Tender Evaluation and Contract Award, September 2016.

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://www.sigmax.org/publications/Public-Procurement-Policy-Brief-9-200117.pdf>

Πίνακας 17. Πίνακας για την αξιολόγηση των προσφορών με βάση τη βέλτιστη σχέση ποιότητας/τιμής

Κωδ. ταυτοποίησης προσφοράς	A, B, ...	
Αξιολόγηση	Όνομα αξιολογητή:	Ημερομηνία:

ΠΣΟΑΠ	Διορθωτικός συντελεστής	Βαθμολογία	Κατηγορία	Διορθωτικός συντελεστής	Βαθμολογία	Υποσύνολο	Διορθωτικός συντελεστής	Βαθμολογία
Τιμή	30	...	Κόστος	30	...	Κόστος	30	...
Ποιότητα	70	...	Τεχνική	25	...	Καταλληλότητα	12	...
						Προστιθέμενη αξία	5	...
						Διαχείριση	8	...
			Παράδοση	10	...	Ικανότητα αντίδρασης και ευελιξία	4	...
						Επικοινωνία	4	...
						Διαχείριση κινδύνου	2	...
		Πόροι	15	...	Καταλληλότητα	10	...	
						Διαχείριση προσωπικού	5	...
		Περιβάλλον	10	...	Δέσμευση/μέτρα	7	...	
						Στόχοι	3	...
		Κοινωνική ευθύνη	10	...	Δέσμευση/μέτρα	7	...	
						Στόχοι	3	...
ΣΥΝΟΛΟ	100	...						

Κατά τη διενέργεια της αξιολόγησης, η επιτροπή αξιολόγησης πρέπει να δίνει ιδιαίτερη προσοχή στα ακόλουθα:

- » στα δημοσιευόμενα κριτήρια ανάθεσης θα πρέπει να περιλαμβάνεται πάντοτε ένα κριτήριο σχετικά με την τιμή,
- » τα κριτήρια ανάθεσης κι οι συντελεστές στάθμισής τους, συμπεριλαμβανομένων των επιμέρους κριτηρίων και της μεθοδολογίας αξιολόγησης, δεν μπορούν να τροποποιούνται στη διάρκεια της διαδικασίας αξιολόγησης.

Προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η αξιολόγηση είναι χρήσιμη και ποιοτική, τα μέλη της επιτροπής αξιολόγησης πρέπει να καταλήγουν σε συμφωνία για μια συνεπή προσέγγιση σε ό,τι αφορά τη βαθμολόγηση,

Κατά την αξιολόγηση και τη βαθμολόγηση των οικονομικών προσφορών, οι αξιολογητές θα πρέπει να υιοθετούν το ίδιο σκεπτικό όπως και με το κριτήριο που βασίζεται μόνο στην τιμή, διασφαλίζοντας ότι συμπεριλαμβάνονται όλα τα έξοδα, η διόρθωση των αριθμητικών σφαλμάτων, η εφαρμογή των εκπτώσεων, καθώς και η διερεύνηση τυχόν προσφοράς που φαίνεται να είναι ασυνήθιστα χαμηλή.

Τροποποίηση των κριτηρίων ανάθεσης ή της μεθοδολογίας αξιολόγησης μετά την εκπνοή της προθεσμίας υποβολής προσφορών

Ενίοτε, ορισμένοι αξιολογητές ενδέχεται να τροποποιούν εσφαλμένα ορισμένα κριτήρια ή να αναπτύσσουν πρόσθετα κριτήρια ή επιμέρους κριτήρια στη διάρκεια της διαδικασίας αξιολόγησης, ακόμη και όταν οι εν λόγω αλλαγές ή οι πρόσθετες παράμετροι δεν περιλαμβάνονται στα τεύχη δημοπράτησης. Οι εν λόγω πρακτικές είναι παράνομες και πρέπει να αποφεύγονται.

Ωστόσο, σε περίπτωση τροποποίησης των κριτηρίων ανάθεσης στη διάρκεια της διαδικασίας αξιολόγησης, η ανάθεση θα πραγματοποιηθεί με βάση κριτήρια που δεν δημοσιεύτηκαν, με αποτέλεσμα την εσφαλμένη αξιολόγηση των προσφορών.

Εάν πρέπει να τροποποιηθούν τα κριτήρια ανάθεσης μετά τη δημοσίευση της προκήρυξης σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή πρέπει είτε i) να ακυρώνει τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης και να δρομολογεί νέα, ή ii) να εκδίδει διορθωτικό και πιθανώς να παρατείνει την προθεσμία υποβολής προσφορών.

4.3. Αντιμετώπιση των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών

Η αξιολόγηση «ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών» μπορεί να είναι δύσκολο εγχείρημα για τις αναθέτουσες αρχές, δεδομένου ότι δεν υπάρχει σαφής προσέγγιση που μπορεί να υιοθετηθεί για τον προσδιορισμό τους. Οι ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές αφορούν περιπτώσεις κατά τις οποίες η τιμή που προσφέρει ένας οικονομικός φορέας εγείρει αμφιβολίες ως προς το εάν η προσφορά είναι οικονομικά βιώσιμη και μπορεί να εκτελεστεί δεόντως⁴⁶.

Σε περίπτωση που μια οικονομική προσφορά φαίνεται να είναι ασυνήθιστα χαμηλή, η επιτροπή αξιολόγησης θα πρέπει να ζητά από τον προσφέροντα να παράσχει γραπτές διευκρινίσεις σχετικά με την οικονομική βιωσιμότητα και τη δυνατότητα δέουσας εκτέλεσής της. Υπάρχει το ενδεχόμενο ο προσφέρων να έχει παρανοήσει τις προδιαγραφές, να έχει υποτιμήσει τον φόρτο εργασίας ή τους κινδύνους, ή οι τεχνικές απαιτήσεις να ήταν ασαφείς.

Ο προσφέρων θα πρέπει να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους η οικονομική προσφορά του είναι ιδιαίτερα χαμηλή καθώς και το εάν η χαμηλή προσφορά μπορεί να αποδοθεί ευλόγως σε συγκεκριμένες περιστάσεις, όπως οι ακόλουθες:

- » καινοτόμες τεχνικές λύσεις,
- » δυνατότητα του προσφέροντος να λάβει κρατική ενίσχυση,
- » ιδιαίτερες περιστάσεις που του επιτρέπουν να αποκτήσει αγαθά ή να αναθέσει καθήκοντα υπό ευνοϊκούς όρους μέσω υπεργολαβίας.

Αφού εξετάσει την αιτιολόγηση που παρέχεται από τον προσφέροντα, η επιτροπή αξιολόγησης πρέπει να αποφασίσει αν θα απορρίψει ή θα αποδεχτεί την προσφορά του.

Η απόρριψη μιας ασυνήθιστα χαμηλής προσφοράς πρέπει να αιτιολογείται δεόντως στην έκθεση αξιολόγησης.

⁴⁶ OECD/SIGMA, Public procurement Brief 35, Abnormally Low Tenders, September 2016.

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://www.sigmaxweb.org/publications/Public-Procurement-Policy-Brief-35-200117.pdf>.

Απόρριψη ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών χωρίς αιτιολόγηση

Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να δίνουν πάντα στους προσφέροντες τη δυνατότητα να αιτιολογούν τις χαμηλές προσφορές τους χωρίς να τους αποκλείουν αυτομάτως. Η αναθέτουσα αρχή είναι υποχρεωμένη να ζητεί γραπτή αιτιολόγηση από τον προσφέροντα στην οποία να διευκρινίζονται οι λόγοι της χαμηλής προσφοράς.

Σε περίπτωση απόρριψης μιας προσφοράς, η απόφαση πρέπει να αιτιολογείται σαφώς στην έκθεση αξιολόγησης και να περιλαμβάνει αναφορά στην απάντηση του προσφέροντος.

Επιπλέον, ορισμένες αναθέτουσες αρχές χρησιμοποιούν μια ελάχιστη προσφορά – ορόσημο, η οποία συχνά υπολογίζεται βάσει μαθηματικού τύπου.

Οι χαμηλές προσφορές που δεν υπερβαίνουν το εν λόγω ορόσημο αποκλείονται αυτόματα χωρίς να παρέχεται στους προσφέροντες η δυνατότητα να τις αιτιολογούν. Η εν λόγω πρακτική είναι παράνομη και πρέπει να αποφεύγεται.

4.4. Αίτημα παροχής διευκρινίσεων

Στην περίπτωση των ανοικτών και κλειστών διαδικασιών, η επιτροπή αξιολόγησης μπορεί να ζητά την παροχή διευκρινίσεων από τους προσφέροντες σχετικά με τις προσφορές τους. Πρέπει να επισημανθεί ότι υπάρχουν και άλλες διαδικασίες στο πλαίσιο των οποίων προβλέπεται η παροχή διευκρινίσεων, ακόμη και η διεξαγωγή διαπραγματεύσεων με τους προσφέροντες.

Τα εν λόγω αιτήματα μπορούν να αφορούν μόνο την παροχή διευκρινίσεων ήσσονος σημασίας αναφορικά με πληροφορίες που έχουν ήδη υποβληθεί από τον προσφέροντα, όπως για παράδειγμα:

- » ασυνεπείς ή αντιφατικές πληροφορίες εντός της προσφοράς,
- » ασαφής περιγραφή προσφερόμενου προϊόντος ή υπηρεσίας,
- » σφάλματα ή παραλείψεις ήσσονος σημασίας,
- » πτυχές της προσφοράς που δεν συμμορφώνονται με τις μη βασικές απαιτήσεις ή/και τις τυπικές απαιτήσεις που καθορίζονται στα τεύχη δημοπράτησης.

Συνιστάται οι αναθέτουσες αρχές να ζητούν πάντα από τον προσφέροντα να αποσαφηνίζει ή να ολοκληρώνει υποβληθέντα έγγραφα, σε περίπτωση που το κείμενο της

προσφοράς είναι υπερβολικά ασαφές και όταν η εν λόγω ασαφεια φαίνεται —από ορισμένες περιστάσεις που γνωρίζει η αναθέτουσα αρχή— ότι μπορεί να αιτιολογηθεί ή να εξαλειφθεί εύκολα. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η αναθέτουσα αρχή δεν θα πρέπει να αποκλείει τον προσφέροντα χωρίς να του ζητά προηγουμένως να παράσχει διευκρινίσεις ή να υποβάλει πρόσθετα έγγραφα.

Σύμφωνα με την αρχή της ίσης μεταχείρισης, δεν επιτρέπεται η επιδίωξη ή η αποδοχή πραγματοποίησης ουσιαστικών τροποποιήσεων σε προσφορά ύστερα από αίτημα παροχής διευκρινίσεων. Επίσης, ένα αίτημα παροχής διευκρινίσεων δεν συνεπάγεται τη διεξαγωγή διαπραγματεύσεων.

Επιπλέον, τα αιτήματα παροχής διευκρινίσεων πρέπει να αποστέλλονται πάντα γραπτώς, κατά προτίμηση από τον πρόεδρο της επιτροπής αξιολόγησης (και όχι από μεμονωμένους αξιολογητές). Η αλληλογραφία σχετικά με την παροχή διευκρινίσεων πρέπει να περιγράφεται συνοπτικά με επαρκείς λεπτομέρειες στην έκθεση αξιολόγησης, στην οποία πρέπει να αναφέρεται αν οι αξιολογητές θεωρούν τις ληφθείσες απαντήσεις ικανοποιητικές. Σε περίπτωση που δεν είναι ικανοποιητικές, στην έκθεση πρέπει να αναφέρονται οι λόγοι για αυτό.

Κατά την αξιολόγηση, δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη οποιαδήποτε διευκρίνιση που παρέχεται από προσφέροντα σχετικά με την προσφορά του, όταν αυτή δεν υποβάλλεται ως απάντηση σε σχετικό αίτημα της επιτροπής αξιολόγησης.

Οι διευκρινίσεις δεν μπορούν να μεταβάλλουν προσφορές που έχουν ήδη υποβληθεί

Οι διευκρινίσεις δεν πρέπει να οδηγούν στη μεταβολή των προσφορών που έχουν ήδη υποβληθεί, όσον αφορά ουσιαστικές πληροφορίες, μεταξύ άλλων σε θέματα τιμών, ποιότητας και εξυπηρέτησης.

Συνεπώς, ένα αίτημα παροχής διευκρινίσεων δεν μπορεί να οδηγεί, για παράδειγμα, στα ακόλουθα:

- » στη συμμόρφωση μιας μη συμμορφούμενης προσφοράς με τις βασικές προδιαγραφές που έχουν καθοριστεί,
- » στη μετατροπή της τιμής της προσφοράς (εκτός εάν πρόκειται για τη διόρθωση αριθμητικών σφαλμάτων που εντοπίζονται στη διάρκεια της αξιολόγησης της προσφοράς, ανάλογα με την περίπτωση).

4.5. Οριστικοποίηση της αξιολόγησης και λήψη απόφασης

Η αξιολόγηση των προσφορών ολοκληρώνεται συνήθως με μια συνεδρίαση αξιολόγησης στην οποία κάθε προσφορά μπορεί να εξεταστεί από κοινού και να συζητηθεί και στην οποία τα μέλη της επιτροπής αξιολόγησης μπορούν να λάβουν κοινή απόφαση.

Στη συνέχεια, η απόφαση της επιτροπής κοινοποιείται στην αναθέτουσα αρχή υπό μορφή σύστασης για την ανάθεση της σύμβασης σε συγκεκριμένο προσφέροντα μέσω αναλυτικής έκθεσης αξιολόγησης.

4.5.1. Συνεδρίαση αξιολόγησης

Θεωρείται ορθή πρακτική να πραγματοποιείται συνεδρίαση αξιολόγησης στην οποία να συμμετέχουν όλα τα μέλη της επιτροπής αξιολόγησης. Η συνεδρίαση θα πρέπει να προγραμματίζεται εκ των προτέρων από τον πρόεδρο, ούτως ώστε να παρέχεται στα μέλη της επιτροπής επαρκής χρόνος για να ολοκληρώσουν την ατομική τους αξιολόγηση, εφόσον έχει υιοθετηθεί αυτή η προσέγγιση.

Κάθε μέλος θα πρέπει να έχει συμπληρώσει έναν πίνακα αξιολόγησης για κάθε προσφορά (βλέπε το παράδειγμα στον Πίνακα 17. Πίνακας για την αξιολόγηση των προσφορών με βάση τη βέλτιστη σχέση ποιότητας/τιμής) προκειμένου να κοινοποιήσει το αποτέλεσμα και να συζητήσει τις διάφορες προσφορές με τα άλλα μέλη. Μια άλλη επιλογή είναι η συμπλήρωση ενός ενιαίου πίνακα αξιολόγησης ανά προσφορά στη διάρκεια της συνεδρίασης αξιολόγησης.

Στη διάρκεια της συνεδρίασης, η επιτροπή συζητά τις βαθμολογίες που δόθηκαν και τις παρατηρήσεις του κάθε μέλους, προκειμένου να κατατάξει τις αξιολογημένες προσφορές και να καταλήξει σε συμφωνία σχετικά με τη σύσταση για την ανάθεση που θα συμπεριληφθεί στην έκθεση αξιολόγησης.

Θα πρέπει να συμφωνούνται εκ των προτέρων συγκεκριμένα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για την αντιμετώπιση τυχόν σημαντικών διαφορών στις απόψεις και τις βαθμολογίες εντός της επιτροπής. Στα εν λόγω μέτρα πρέπει να περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, το αίτημα παροχής διευκρινίσεων από τους προσφέροντες ή η αναζήτηση συμβουλών εμπειρογνομόνων. Σε αυτή την περίπτωση, θα πρέπει να πραγματοποιούνται περισσότερες από μία συνεδρίες για συζήτηση και άμβλυνση των διαφορών αυτών. Σε περίπτωση διαφωνίας μεταξύ των μελών, η τελική απόφαση αποδίδεται στον πρόεδρο, ο οποίος πρέπει επίσης να διασφαλίζει ότι η διαφωνία αντικατοπτρίζεται στην έκθεση αξιολόγησης.

Ο επιτυχών προσφέρων θα πρέπει να επιλέγεται στη διάρκεια της συνεδρίασης, και η απόφαση πρέπει να κοινοποιείται στην αναθέτουσα αρχή μέσω της έκθεσης αξιολόγησης.

4.5.2. Έκθεση αξιολόγησης

Η σύσταση για την ανάθεση της σύμβασης περιλαμβάνεται στην έκθεση αξιολόγησης, η οποία συντάσσεται συνήθως από τον πρόεδρο ή τον γραμματέα της επιτροπής αξιολόγησης με τη συμβολή των αξιολογητών (βλέπε ενότητα 4.2 Εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης).

Η έκθεση αξιολόγησης πρέπει να είναι σαφής και επαρκώς λεπτομερής ώστε να καταδεικνύει τον τρόπο με τον οποίο ελήφθη η απόφαση ανάθεσης της σύμβασης.

Στην έκθεση θα πρέπει να περιγράφεται ο τρόπος με τον οποίο εφαρμόστηκαν τα διάφορα κριτήρια καθώς και το αποτέλεσμα των δραστηριοτήτων αξιολόγησης. Η σύσταση για την ανάθεση της σύμβασης πρέπει να αιτιολογείται σαφώς και να υποστηρίζεται μέσω του μηχανισμού βαθμολόγησης, τις διευκρινίσεις —εάν υπάρχουν— και τη διαδικασία λήψης αποφάσεων της επιτροπής αξιολόγησης.

Επιπλέον, το έργο της επιτροπής στη διάρκεια της συνεδρίασης αξιολόγησης πρέπει να καταγράφεται και στην έκθεση αξιολόγησης πρέπει να συμπεριλαμβάνεται κατάλογος συμμετεχόντων.

Παρακάτω παρατίθεται ενδεικτική δομή της έκθεσης αξιολόγησης.

Πίνακας 18. Παράδειγμα δομής έκθεσης αξιολόγησης

Κωδ. ταυτοποίησης προσφοράς	A, B, ...	
Επιτροπή αξιολόγησης	Ονόματα μελών:	Ημερομηνία της έκθεσης:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Εισαγωγή <ol style="list-style-type: none"> 1. Επωνυμία και διεύθυνση της αναθέτουσας αρχής 2. Σύσταση της επιτροπής αξιολόγησης 3. Χρονοδιάγραμμα της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης 2. Ιστορικό και πλαίσιο <ol style="list-style-type: none"> 1. Περιγραφή της σύμβασης (αντικείμενο και αξία) 2. Επιλογή της διαδικασίας και αιτιολόγηση στις περιπτώσεις ανταγωνιστικών διαδικασιών με διαπραγμάτευση, ανταγωνιστικού διαλόγου και διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση 3. Διορισμός των μελών της επιτροπής αξιολόγησης 4. Δημοσιευμένα κριτήρια 5. Κατάλογος προσφερόντων 3. Δραστηριότητες αξιολόγησης <ol style="list-style-type: none"> 1. Αξιολόγηση των λόγων αποκλεισμού 2. Αξιολόγηση των κριτηρίων επιλογής 3. Αξιολόγηση προσφορών 4. Διευκρινίσεις (εάν υπάρχουν) 4. Σύσταση για την ανάθεση της σύμβασης <ol style="list-style-type: none"> 1. Τελική βαθμολόγηση και κατάταξη 2. Προτεινόμενος υποψήφιος/-οι ή προσφέρων/-οντες (συμπεριλαμβανομένων των υπεργολάβων και των αντίστοιχων μεριδίων τους, εάν υπάρχουν) και αιτιολόγηση 3. Μη επιτυχών υποψήφιος/-οι ή προσφέρων/-οντες και αιτιολόγηση 4. Απόρριψη ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών και αιτιολόγηση 5. Όπου αρμόζει, λόγοι για τους οποίους η αναθέτουσα αρχή αποφάσισε να μην αναθέσει μια σύμβαση 6. Όπου αρμόζει, λόγοι για τους οποίους χρησιμοποιήθηκαν για την υποβολή προσφοράς άλλα μέσα επικοινωνίας πλην των ηλεκτρονικών 7. Όπου αρμόζει, συγκρούσεις συμφερόντων που εντοπίστηκαν και επακόλουθα μέτρα που ελήφθησαν 5. Παραρτήματα <ol style="list-style-type: none"> 1. Πίνακας/-ες αξιολόγησης 2. Κατάλογος/-οι συμμετεχόντων στη συνεδρίαση/-εις αξιολόγησης 3. Υπογεγραμμένες δηλώσεις απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων και εμπιστευτικότητας 4. Άλλα συναφή έγγραφα (π.χ. διευκρινίσεις, έγγραφα εργασίας) 		

Στο πλαίσιο της υποβολής εθνικών εκθέσεων σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από οποιαδήποτε ευρωπαϊκή αναθέτουσα αρχή να υποβάλει μεμονωμένη έκθεση σχετικά με τις διαδικασίες που χρησιμοποιήθηκαν για την ανάθεση μιας συγκεκριμένης σύμβασης. Σε αυτό το πλαίσιο, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να διασφαλίζουν τη συμμόρφωσή τους με τις ελάχιστες απαιτήσεις που καθορίζονται στο άρθρο 84 της

οδηγίας 2014/24/ΕΕ. Μια καλά τεκμηριωμένη και αναλυτική έκθεση αξιολόγησης θα πρέπει να βοηθά στην παρακολούθηση και καταγραφή όλων των απαραίτητων πληροφοριών. Ωστόσο, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν επίσης να επιλέξουν να διασφαλίσουν τη συμμόρφωσή τους με τις απαιτήσεις αξιοποιώντας διάφορες πηγές πληροφοριών (δηλ. έκθεση αξιολόγησης, απόφαση προμήθειας, κ.λπ.) σύμφωνα με τις εσωτερικές διαδικασίες τους.

Έλλειψη διαφάνειας και ισότιμης μεταχείρισης κατά την αξιολόγηση

Σε περίπτωση που οι βαθμολογίες που δίνονται σε κάθε προσφέροντα είναι ασαφείς, μη αιτιολογημένες, αδιαφανείς ή δεν έχουν καταγραφεί πλήρως, η αναθέτουσα αρχή δεν θα μπορεί να καταδείξει τον τρόπο με τον οποίο η επιτροπή αξιολόγησης κατέληξε στην απόφασή της σχετικά με την ανάθεση της σύμβασης.

Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να συντάσσουν προσεκτικά έκθεση αξιολόγησης και να διατηρούν επαρκείς πληροφορίες σχετικά με την κάθε σύμβαση ώστε να αιτιολογούν τις αποφάσεις που λαμβάνουν σχετικά με την επιλογή των προσφερόντων και την ανάθεση των συμβάσεων.

Ο πρόεδρος της επιτροπής αξιολόγησης οφείλει να διασφαλίζει ότι κατά την αξιολόγηση των προσφορών κάθε βαθμολογία συνοδεύεται από γραπτή αιτιολόγηση.

Επιπλέον, οι βαθμολογίες και οι παρατηρήσεις για κάθε προσφέροντα πρέπει να αποστέλλονται γραπτώς στον προσφέροντα και να περιλαμβάνονται στην έκθεση αξιολόγησης.

4.6. Ανάθεση της σύμβασης

Με βάση τη σύσταση της επιτροπής αξιολόγησης, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να δρομολογούν την απαραίτητη εσωτερική διαδικασία λήψης επίσημης απόφασης ανάθεσης.

Στη συνέχεια, θα πρέπει να κοινοποιούν την απόφαση στους προσφέροντες και να δημοσιοποιούν την ανάθεση.

4.6.1. Κοινοποίηση στους προσφέροντες και ανασταλτική προθεσμία

Μετά την έγκριση της ανάθεσης, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει, το συντομότερο δυνατόν, να ενημερώνουν γραπτώς τον επιτυχόντα προσφέροντα σχετικά με την απόφαση να ανατεθεί η σύμβαση στην προσφορά του.

Οι μη επιτυχόντες προσφέροντες πρέπει επίσης να ενημερώνονται σχετικά με την απόφαση ανάθεσης και την αιτιολόγησή της. Στην κοινοποίηση πρέπει να περιλαμβάνεται συνοπτική παρουσίαση των λόγων λήψης της απόφασης,

και ιδίως το όνομα του επιτυχόντος προσφέροντος καθώς και τα χαρακτηριστικά και τα σχετικά πλεονεκτήματα του επιλεκθέντος προσφέροντος. Συνήθως περιλαμβάνεται συνοπτικός πίνακας της βαθμολογίας και της τελικής κατάταξης των διαφόρων προσφορών.

Κατόπιν αιτήματος οποιουδήποτε προσφέροντος, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει —εντός 15 ημερών από την παραλαβή γραπτού αιτήματος— να ενημερώνουν περαιτέρω τυχόν μη επιτυχόντα προσφέροντα σχετικά με τους λόγους απόρριψης της προσφοράς του.

Για τη σύναψη της τελικής σύμβασης πρέπει να παρέλθει περίοδος τουλάχιστον 10 ημερών, επονομαζόμενη «ανασταλτική προθεσμία». Η ακριβής διάρκεια της ανασταλτικής προθεσμίας πρέπει επίσης να αναφέρεται στην κοινοποίηση προς τους προσφέροντες ώστε να γνωρίζουν το χρονικό διάστημα που έχουν στη διάθεσή τους για να αμφισβητήσουν την απόφαση ανάθεσης, εφόσον το επιθυμούν.

Η σύμβαση μπορεί να ανατίθεται μετά την παρέλευση της ανασταλτικής προθεσμίας, εφόσον δεν έχει υποβληθεί προσφυγή.

Επιπλέον, η αναθέτουσα αρχή μπορεί επίσης να αποφασίσει να μην αναθέσει τη σύμβαση, σε περίπτωση που δεν έχουν παραληφθεί προσφορές ή αιτήσεις συμμετοχής ή απορρίφθηκαν στο σύνολό τους. Άλλοι λόγοι που οδηγούν στην ακύρωση της διαδικασίας μπορεί να είναι το γεγονός

ότι όλες οι προσφορές υπερβαίνουν τον διαθέσιμο προϋπολογισμό, ότι οι περιστάσεις της σύμβασης έχουν αλλάξει ουσιαστικά ή ότι εμφανίστηκαν ορισμένες παρατυπίες στη διάρκεια της αξιολόγησης των προσφορών⁴⁷.

Μην διαπραγματεύεστε τη σύμβαση με τον επιτυχόντα προσφέροντα

Μετά την ανάδειξη και ενημέρωση του επιτυχόντος προσφέροντος και πριν από την υπογραφή της σύμβασης, οι αναθέτουσες αρχές δεν μπορούν να διαπραγματεύονται κανένα από τα ουσιαστικά στοιχεία της σύμβασης.

Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται ενδεικτικά η τιμή, η φύση των έργων/αγαθών/υπηρεσιών, η περίοδος ολοκλήρωσης, οι όροι πληρωμής ή τα προς χρήση υλικά.

Το συγκεκριμένο είδος διαπραγμάτευσης απαγορεύεται, καθώς μεταβάλλει τη φύση της δημοσιευμένης σύμβασης, γεγονός που σημαίνει ότι οι υπόλοιποι προσφέροντες δεν είχαν τη δυνατότητα να υποβάλουν προσφορά για την «τροποποιημένη» σύμβαση.

Σε περίπτωση που μια αναθέτουσα αρχή διαπιστώσει πριν από την υπογραφή της σύμβασης ότι πρέπει να αναδιαμορφωθεί το πεδίο εφαρμογής της, τότε πρέπει να ακυρώνεται το σύνολο της διαδικασίας προμήθειας. Στη συνέχεια, η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να δρομολογήσει νέα διαδικασία ώστε να δοθεί εκ νέου η δυνατότητα σε όλους τους οικονομικούς φορείς να ανταγωνιστούν για την τροποποιημένη σύμβαση.

Αυτό ισχύει τόσο σε περίπτωση σημαντικής διεύρυνσης όσο και σε περίπτωση σημαντικού περιορισμού του πεδίου εφαρμογής ή της τιμής της σύμβασης.

4.6.2. Σύμβαση και γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης

Όταν η αναθέτουσα αρχή αποφασίσει σε ποιον θα ανατεθεί η σύμβαση, και μετά την παρέλευση της ανασταλτικής προθεσμίας (και εφόσον δεν έχει κατατεθεί προσφυγή), η σύμβαση μπορεί να υπογραφεί μεταξύ του επιτυχόντος προσφέροντος και της αναθέτουσας αρχής.

Καταρχήν, ο προσφέρων θα πρέπει να είναι ενήμερος για το περιεχόμενο της σύμβασης, καθώς συνιστάται τα τεύχη δημοπράτησης να περιλαμβάνουν σχέδιο σύμβασης (βλέπε ενότητα 2.1.2 Σχέδιο σύμβασης).

Εντός 30 ημερών από την υπογραφή της σύμβασης από αμφότερα τα μέρη, η αναθέτουσα αρχή πρέπει να αποστέλλει γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, ώστε να ενημερώνονται όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και το ευρύ κοινό για τα αποτελέσματα της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.

Υπενθυμίζεται ότι σκοπός της γνωστοποίησης ανάθεσης σύμβασης είναι η κοινοποίηση της απόφασης που προέκυψε από τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης. Αυτό σημαίνει ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να δημοσιεύσουν γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης ανεξάρτητα από το εάν η σύμβαση ανατεθεί τελικά. Σε περίπτωση μη ανάθεσης, η δημοσίευση της γνωστοποίησης ανάθεσης σύμβασης δεν είναι υποχρεωτική, αλλά θεωρείται ορθή πρακτική, καθώς μέσω αυτής παρέχονται οι λόγοι λήψης της απόφασης.

Το περιεχόμενο της γνωστοποίησης ανάθεσης σύμβασης παρουσιάζεται κατωτέρω στην ενότητα 2.5.2 Προκηρύξεις προς δημοσίευση.

⁴⁷ OECD/SIGMA, Public Procurement Training Manual, Update 2015. Module E Conducting the procurement process, 2.6 Evaluation report. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://www.sigmaxweb.org/publications/public-procurement-training-manual.htm>.

Φροντίζετε να δημοσιεύετε τη γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης

Η μη δημοσίευση της γνωστοποίησης ανάθεσης σύμβασης είναι σχετικά σύνηθες σφάλμα, το οποίο μπορεί να αντιμετωπιστεί με τη χρήση κατάλογων σημείων ελέγχου και τη διενέργεια ελέγχων σε βασικά στάδια.

Οι αναθέτουσες αρχές, μόλις διαπιστώσουν ότι δεν έχει δημοσιευτεί γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης, ακόμη και μετά την καθυστέρηση των 30 ημερών, θα πρέπει να λαμβάνουν άμεσα μέτρα προκειμένου να διασφαλίσουν τη δημοσίευσή της.

5. Εκτέλεση της σύμβασης

Μετά την ανάθεση της σύμβασης, ο επιτυχών προσφέρων γίνεται ο υπεύθυνος εργολήπτης για την εκτέλεση της σύμβασης μέσω της παράδοσης του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών στην αναθέτουσα αρχή.

Στόχος του εν λόγω σταδίου της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης είναι να διασφαλίζεται η ικανοποιητική εκτέλεση της σύμβασης και ότι ο εργολήπτης και η αναθέτουσα αρχή εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους.

Στις δημόσιες συμβάσεις συμμετέχουν συνήθως διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη, ενώ η εκτέλεσή τους διαρκεί μεγάλα χρονικά διαστήματα και απαιτεί σημαντικούς πόρους. Σε αυτό το πλαίσιο, μπορούν να προκύψουν πολύπλοκες καταστάσεις, απρόβλεπτες περιστάσεις και καθυστερήσεις. Για αυτόν τον λόγο είναι καίριας σημασίας οι αναθέτουσες αρχές να επενδύουν χρόνο και πόρους για την ορθή διαχείριση και παρακολούθηση των συμβάσεών τους.

Η εκτέλεση της σύμβασης περιλαμβάνει πολλά μέρη τα οποία οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να εξετάζουν προσεκτικά:

- » Επικοινωνία και διαχείριση σχέσεων με τον εργολήπτη,
- » Διαχείριση σύμβασης (δηλ. παράδοση, χρονοδιάγραμμα, κίνδυνοι, τήρηση αρχείων),
- » Τροποποιήσεις και δυνατότητα τερματισμού της σύμβασης πριν από την ολοκλήρωσή της,
- » Μηχανισμοί προσφυγών και επανορθώσεων,
- » Λύση της σύμβασης.

5.1. Διαχείριση της σχέσης με τον εργολήπτη

Είναι επωφελές για όλα τα μέρη να δημιουργούν και να διατηρούν ανοικτή και εποικοδομητική σχέση μεταξύ του εργολήπτη και της αναθέτουσας αρχής κατά την εκτέλεση της σύμβασης. Η τακτική και απρόσκοπτη επικοινωνία θα

παρέχει τη δυνατότητα ανταλλαγής γνώσεων, κοινής αντίληψης και μεγαλύτερης ικανότητας πρόβλεψης των πιθανών προβλημάτων ή κινδύνων.

Είναι προς το συμφέρον της ίδιας της αναθέτουσας αρχής να επιτυγχάνει τη διαμόρφωση μιας καλής σχέσης, καθώς το κόστος του πρόωγου τερματισμού, οι επιπτώσεις της κακής απόδοσης ή των απροσδόκπτων αλλαγών του οικονομικού φορέα προκαλούν ιδιαίτερα υψηλές ζημιές⁴⁸.

Για την εδραίωση και τη διατήρηση μιας καλής σχέσης, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να διασφαλίζουν την οργάνωση **τακτικών συναντήσεων**, ιδίως στην αρχή της εκτέλεσης της σύμβασης.

Στην αρχή της σύμβασης θα πρέπει πάντα να πραγματοποιείται εναρκτήρια συνάντηση. Η εν λόγω συνάντηση θα πρέπει να γίνεται πρόσωπο με πρόσωπο με τα βασικά άτομα που συμμετέχουν στη σύμβαση, τόσο από την πλευρά του εργολήπτη όσο και από την πλευρά της αναθέτουσας αρχής.

Ο σκοπός της συνάντησης είναι διττός:

- » να γνωριστούν οι συμμετέχοντες στη σύμβαση και να οριστούν σαφώς οι βασικοί ρόλοι και οι αρμοδιότητες· και
- » να συμφωνηθεί μια κοινή αντίληψη του πλαισίου και των στόχων της σύμβασης καθώς και των προτεινόμενων μέσων για την επίτευξή τους και, τελικά, για την ικανοποίηση των αναγκών της αναθέτουσας αρχής.

Κατά την εκτέλεση της σύμβασης, πρέπει να διασφαλίζεται η τακτική επικοινωνία —μεταξύ άλλων με διαύλους ενημέρωσης και με συσκέψεις ανασκόπησης— ώστε να αναπτυχθεί κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης και κατανόησης και να διαμορφωθεί κοινή προσέγγιση όσον αφορά την επίτευξη των στόχων της σύμβασης.

⁴⁸ OECD/SIGMA, Public procurement Brief 22, Contract Management, September 2011:
http://www.sigmaweb.org/publications/Contract_Management_Public_Procurement_2011.pdf

5.2. Διαχείριση της σύμβασης

5.2.1. Εργαλεία και τεχνικές διαχείρισης της σύμβασης

Διάφορα εργαλεία και τεχνικές διαχείρισης έργου μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να συνδράμουν στον έλεγχο και στη διαχείριση και την παρακολούθηση της εκτέλεσης των δημοσίων συμβάσεων.

Τα εν λόγω εργαλεία δεν είναι απαραίτητο να δημιουργούν δυσανάλογο επιπλέον φόρτο εργασίας για τους επαγγελματίες που ασχολούνται με τις προμήθειες και μπορούν να χρησιμοποιούνται με απλό τρόπο. Εξάλλου, η μικρή επιπλέον προσπάθεια που απαιτούν στην αρχή είναι βέβαιο ότι θα συμβάλει στην εξοικονόμηση χρόνου και στην αποφυγή δυσχερειών κατά την εκτέλεση.

Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται συνήθη και εύχρηστα εργαλεία διαχείρισης συμβάσεων.

Πίνακας 19. Συνήθη εργαλεία και τεχνικές διαχείρισης συμβάσεων

Εργαλείο/ τεχνική	Περιγραφή	Πεδίο εφαρμογής
Εναρκτήρια συνάντηση	Συνάντηση σε προσωπικό επίπεδο των ενδιαφερόμενων μερών από την πλευρά της αναθέτουσας αρχής και από την πλευρά του εργολήπτη, η οποία παρέχει τη δυνατότητα: <ul style="list-style-type: none"> » να οικοδομηθεί εμπιστοσύνη μεταξύ των μερών, » να επιτευχθεί η κοινή αντίληψη του αντικειμένου και του πεδίου εφαρμογής της σύμβασης, » να βοηθηθεί ο εργολήπτης ώστε να κατανοήσει τις προσδοκίες και τους υποκείμενους στόχους, » να καθοριστεί το σχέδιο εργασίας, » να προγραμματιστεί η συχνότητα της επικοινωνίας, της υποβολής εκθέσεων προόδου, των συσκέψεων ανασκόπησης.	Όλες οι συμβάσεις
Εκθέσεις προόδου	Υποβολή επίκαιρων εκθέσεων υψηλού επιπέδου ή/και συνοπτικών εκθέσεων σχετικά με την πρόοδο και τα επιτεύγματα σε σχέση με το σχέδιο εργασίας.	Όλες οι συμβάσεις
Ενδιάμεση επανεξέταση (π.χ. μέσω τακτικών συσκέψεων ανασκόπησης)	Η αναθέτουσα αρχή επανεξετάζει τα καθήκοντα που έχουν ολοκληρωθεί ή/και τα ενδιάμεσα παραδοτέα. Με την ενδιάμεση επανεξέταση επιτυγχάνονται τα ακόλουθα: <ul style="list-style-type: none"> » προσαρμογή του χρονοδιαγράμματος, εφόσον απαιτείται, » επικύρωση προσαρμογών ήσσονος σημασίας όσον αφορά την εκτέλεση, » διατύπωση συστάσεων, » έγκριση ενδιάμεσων πληρωμών.	Όλες οι συμβάσεις
Αυτοαξιολόγηση	Αξιολόγηση της ίδιας της διαδικασίας από την αναθέτουσα αρχή με βάση κατάλογο σημείων ελέγχου που καλύπτει όλα τα στάδια των δημοσίων συμβάσεων (βλέπε ενότητα 6.4 Κατάλογος σημείων ελέγχου για τον έλεγχο δημοσίων συμβάσεων).	Όλες οι συμβάσεις
Αρχεία καταγραφής ζητημάτων	Μηχανισμός κοινοποίησης και διαχείρισης των ζητημάτων που προκύπτουν κατά την εκτέλεση της σύμβασης. Καταγράφει τα ζητήματα καθώς προκύπτουν, μαζί με τα μέτρα που λαμβάνονται για την αντιμετώπισή τους.	Πολύπλοκες συμβάσεις

Εργαλείο/ τεχνική	Περιγραφή	Πεδίο εφαρμογής
Συμφωνίες για το επίπεδο υπηρεσιών	<p>Η απόδοση εξοπλισμού ή εγκαταστάσεων· οι σχετικές απαιτήσεις μπορούν να αφορούν, για παράδειγμα, την ικανότητα επεξεργασίας, τη διαθεσιμότητα, τον μέσο όρο των ενδιάμεσων χρονικών διαστημάτων μεταξύ τεχνικών προβλημάτων, ή την κατανάλωση ενέργειας.</p> <p>Οι εν λόγω απαιτήσεις είναι ενσωματωμένες στη σύμβαση (συντά υπό μορφή χρονοδιαγραμμάτων) και πρέπει να παρακολουθούνται στενά.</p>	Πολύπλοκες συμβάσεις
Επανεξέταση σε προκαθορισμένα σημεία	<p>Μηχανισμός επανεξέτασης των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων με βάση κύρια ορόσημα κατά την εξέλιξή τους, πριν από τη λήψη σημαντικών αποφάσεων.</p> <p>Πρόκειται για διαδικασία ελέγχου, την οποία μπορούν να εφαρμόζουν οι αναθέτουσες αρχές για να βεβαιώνονται ότι οι δραστηριότητες έχουν ολοκληρωθεί σε ικανοποιητικό βαθμό σε κάθε στάδιο της εκτέλεσης, προτού δοθεί η έγκριση για τη μετάβαση στο επόμενο στάδιο (βλέπε ενότητα 5.2.2 Διαχείριση κινδύνου).</p>	Πολύπλοκες συμβάσεις
Διαχείριση κινδύνου	<p>Προσδιορισμός, ανάλυση και παρακολούθηση κάθε είδους κινδύνου καθ' όλη τη διάρκεια της εκτέλεσης της σύμβασης.</p> <p>Ανεξάρτητα από το μέγεθος της σύμβασης, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να διενεργούν εκτίμηση κινδύνου κατά τη φάση του σχεδιασμού της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, προκειμένου να προσδιορίζουν τους δυνητικούς κινδύνους και να ορίζουν μέτρα άμβλυνσής τους.</p> <p>Επιπλέον, θα πρέπει να ζητούν από τους δυνητικούς προσφέροντες —ή, τελικώς, από τον εργολήπτη— να προσδιορίζουν επίσης τους δυνητικούς κινδύνους με βάση την προσφορά τους και τις γνώσεις τους σχετικά με το γενικότερο πλαίσιο.</p> <p>Στη συνέχεια, θα πρέπει να παρακολουθούνται οι κίνδυνοι σε καίρια στάδια της εκτέλεσης της σύμβασης (βλέπε ενότητα 5.2.2. Διαχείριση κινδύνου).</p>	Όλες οι συμβάσεις

5.2.2. Διαχείριση κινδύνου

Οι πολύπλοκες διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων είναι αρκετά χρονοβόρες και απαιτούν σημαντική προσπάθεια, ενώ ενδέχεται να συνεπάγονται την απασχόληση μεγάλου αριθμού μελών του προσωπικού της αναθέτουσας αρχής, καθώς και των εξωτερικών ενδιαφερόμενων μερών. Σε αυτό το πλαίσιο, ο συνδυασμός πολλών διαφορετικών παραγόντων και επιρροών οδηγεί σε διάφορους κινδύνους, οι οποίοι πρέπει να προσδιορίζονται, να εκτιμώνται, να μετριάζονται και να παρακολουθούνται δεόντως στη διάρκεια της εκτέλεσης.

Κανένα σημαντικό σφάλμα δεν οφείλεται στη διενέργεια ανεπαρκούς ανάλυσης κινδύνων. Τα συνηθέστερα σφάλματα προκύπτουν όταν δεν διενεργούνται καθόλου αναλύσεις κινδύνων.

Οι επαγγελματίες που ασχολούνται με τις δημόσιες συμβάσεις δεν απαιτείται να διαθέτουν ειδικές δεξιότητες για να διενεργούν ανάλυση κινδύνων και να εκπονούν σχέδια έκτακτης ανάγκης. Η ικανοποιητική γνώση του πλαισίου της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης και η ύπαρξη τυποποιημένης μεθοδολογίας θα πρέπει να αρκούν.

Πρόβλεψη δυνητικών κινδύνων, ακόμη και για μικρές και απλές συμβάσεις

Παρότι οι πολύπλοκες συμβάσεις είναι περισσότερο εκτεθειμένες σε κινδύνους σε σχέση με τις πιο απλές, η διαχείριση κινδύνου θα πρέπει να ενσωματώνεται σε όλες τις διαδικασίες διαχείρισης σύμβασης.

Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να διενεργούν εκτιμήσεις κινδύνων όσο το δυνατόν νωρίτερα κατά τον σχεδιασμό της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.

Όσον αφορά τις μικρές και απλές συμβάσεις, μπορούν να χρησιμοποιούνται δύο εύκολες μέθοδοι για τον προσδιορισμό των κινδύνων και τη λήψη των σχετικών μέτρων άμβλυνσης του κινδύνου:

1. Κριτική ανάλυση των τευχών δημοπράτησης, ειδικότερα των τεχνικών προδιαγραφών, προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ερώτημα «Τι θα μπορούσε να μην πάει καλά;». Αυτό μπορεί να γίνει από άτομο που δεν συμμετέχει άμεσα στην προετοιμασία του έργου,
2. Συγκέντρωση παρατηρήσεων και «αντληθέντων διδαγμάτων» από την εκτέλεση προηγούμενων παρόμοιων συμβάσεων, ακόμη και μέσω επικοινωνίας με άλλες αναθέτουσες αρχές.

Οι αναθέτουσες αρχές που εκτελούν πολύπλοκες διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων πρέπει να διασφαλίζουν στα πρώτα στάδια του κύκλου ζωής της προμήθειας ότι καταρτίζεται μητρώο κινδύνων μαζί με το αντίστοιχο σχέδιο έκτακτης ανάγκης, καθώς και ότι αυτά επικαιροποιούνται τακτικά σε κείρια στάδια καθ' όλη τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης. Η καλή διαχείριση κινδύνου συμβάλλει στην επίτευξη των αναμενόμενων στόχων, μειώνει το ενδεχόμενο ματαίωσης διαδικασιών, την ανάγκη τροποποίησης της σύμβασης κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής της και τον κίνδυνο δημοσιονομικών διορθώσεων στο πλαίσιο έργων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ.

Οι αναθέτουσες αρχές, όταν διενεργούν την αρχική εκτίμηση κινδύνων κατά το στάδιο της προετοιμασίας και του σχεδιασμού της ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, πρέπει:

- » να προσδιορίζουν και να ποσοτικοποιούν τους βασικούς κινδύνους που σχετίζονται με τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης,
- » να προσδιορίζουν την προέλευση των κινδύνων,
- » να κατανέμουν τις αρμοδιότητες για την εκτίμηση κινδύνων και την τακτική επανεξέταση και παρακολούθησή της.

Για τον σκοπό αυτόν, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να χρησιμοποιούν το εργαλείο «μητρώου κινδύνων» (ή πίνακα κινδύνων), το οποίο βοηθά να απαριθμηθούν οι κίνδυνοι, να εκτιμηθεί η πιθανότητα εμφάνισης και η σοβαρότητά τους, καθώς και να οριστούν τα κατάλληλα μέτρα άμβλυνσης του κινδύνου και τα αρμόδια άτομα.

Στον πίνακα κατωτέρω παρέχεται επισκόπηση του τι μπορούν να καταρτίσουν οι αναθέτουσες αρχές, καθώς και μερικά παραδείγματα δυνητικών κινδύνων για μια διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.

Πίνακας 20. Παράδειγμα μητρώου κινδύνων για διαδικασία προμήθειας

Κίνδυνοι	Πηγή	Πιθανές συνέπειες	Αντίκτυπος	Πιθανότητα	Μέτρα άμβλυνσης του κινδύνου	Υπεύθυνο άτομο
(...)	☐ Εσωτερική ☐ Εξωτερική	(...)	☐ Χαμηλός ☐ Μέτριος ☐ Υψηλός	☐ Χαμηλή ☐ Μέτρια ☐ Υψηλή	(...)	(...)
(...)	☐ Εσωτερική ☐ Εξωτερική	(...)	☐ Χαμηλός ☐ Μέτριος ☐ Υψηλός	☐ Χαμηλή ☐ Μέτρια ☐ Υψηλή	(...)	(...)

Για τη συμπλήρωση και χρήση του μητρώου κινδύνων, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να προβαίνουν στις ακόλουθες διαδοχικές ενέργειες:

- » Να προσδιορίζουν τους δυνητικούς κινδύνους, εντοπίζοντας τα προβλήματα και τα εμπόδια για την ορθή εκτέλεση της σύμβασης. Για παράδειγμα, προβλήματα και εμπόδια από αλλαγές στο προσωπικό (είτε στο εσωτερικό της αναθέτουσας αρχής είτε στον εργολήπτη) μέχρι αποτελέσματα χαμηλής ποιότητας ή μη αναμενόμενη σύγκρουση συμφερόντων.
- » Πολλοί κίνδυνοι συνδέονται με την αδυναμία του εργολήπτη να εκτελέσει τη σύμβαση, ή την αδυναμία του να εξασφαλίσει το αναμενόμενο επίπεδο ποιότητας. Σε αυτούς μπορεί να συγκαταλέγονται τα εξής:
  - > Έλλειψη ικανότητας.
  - > Απομάκρυνση βασικών μελών του προσωπικού για τη χρησιμοποίησή τους σε άλλες εργασίες εκτός σύμβασης.
  - > Η εστίαση της επιχειρηματικής δραστηριότητας του εργολήπτη σε άλλους τομείς μετά την ανάθεση της σύμβασης, με αποτέλεσμα τη μείωση της προστιθέμενης αξίας για την αναθέτουσα αρχή στο πλαίσιο της ρύθμισης.
  - > Η επιδείνωση της χρηματοοικονομικής κατάστασης του εργολήπτη μετά την ανάθεση της σύμβασης, η οποία θέτει εντέλει σε κίνδυνο την ικανότητά του να διατηρήσει τα συμφωνηθέντα επίπεδα παροχής της υπηρεσίας ή
  - > Προβλήματα στην αλυσίδα εφοδιασμού του εργολήπτη.
- » Να προσδιορίζουν την πηγή του κινδύνου, η οποία μπορεί να είναι είτε εσωτερική (συνδεδεμένη με την αναθέτουσα αρχή) είτε εξωτερική. Εξωτερικοί κίνδυνοι μπορούν να προκύψουν από τον εργολήπτη αλλά και από άλλους πα-

ράγοντες που δεν ελέγχονται από τα μέρη (π.χ. απότομες κοινωνικοοικονομικές αλλαγές, φυσικές καταστροφές),

- » Να εκτιμούν τις συνέπειες και τον αντίκτυπο στην αναθέτουσα αρχή, σε περίπτωση που προκύψουν οι κίνδυνοι που έχουν εντοπιστεί, και να τις χαρακτηρίζουν ποιοτικά (υψηλός/μέτριος/χαμηλός),
- » Να εκτιμούν την πιθανότητα εμφάνισης των κινδύνων και να τους χαρακτηρίζουν ποιοτικά (υψηλός/μέτριος/χαμηλός),
- » Να ορίζουν μέτρα άμβλυνσης του κινδύνου με σκοπό τον περιορισμό του κινδύνου, λαμβάνοντας υπόψη τη σχέση κόστους/οφέλους,
- » Να προσδιορίζουν ποιος είναι σε θέση να περιορίσει, να ελέγξει και διαχειριστεί τον κίνδυνο καλύτερα.

Κατά τη διάρκεια ζωής της σύμβασης, ο διαχειριστής της σύμβασης πρέπει **να παρακολουθεί τους κινδύνους τακτικά** και να επισημαίνει εγκαίρως τυχόν προβλήματα που προκύπτουν.

Μια λύση που μπορεί επίσης να βοηθήσει στον προσδιορισμό και την παρακολούθηση των κινδύνων είναι ο προσδιορισμός «καθορισμένων σημείων επανεξέτασης» καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης. Τα προκαθορισμένα σημεία επανεξέτασης είναι ένας μηχανισμός για την **επανεξέταση των διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων με βάση κύρια ορόσημα κατά την εξέλιξή τους**, πριν από τη λήψη σημαντικών αποφάσεων. Η χρήση των προκαθορισμένων σημείων επανεξέτασης για τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων είναι το αποτέλεσμα της άντλησης διδαγμάτων (τα οποία αντιστοιχούσαν στο ερώτημα: «Πώς συνέβη αυτό;») από δημόσιες συμβάσεις που είχαν κακή κατάληξη για διάφορους λόγους, με αποτέλεσμα σημαντικές υπερβάσεις κόστους ή αδυναμία παράδοσης των αναμενόμενων αποτελεσμάτων.

Τα προκαθορισμένα σημεία αποσκοπούν να διασφαλίζουν ότι η προμήθεια γίνεται σε ορθή βάση, με καλό σχεδιασμό, ότι συμμετέχουν όλα τα συναφή ενδιαφερόμενα μέρη, ούτως ώστε να επιτυγχάνονται οι στόχοι. Θα πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο σε πολύπλοκες, στρατηγικά σημαντικές συμβάσεις ή σε συμβάσεις υψηλού κινδύνου.

Ένας απλουστευμένος μορφότυπος «προκαθορισμένων σημείων επανεξέτασης» προτείνεται κατωτέρω για να βοηθήσει τις αναθέτουσες αρχές στη λήψη της απόφασης «έγκριση» ή «απόρριψη» που πρέπει να λαμβάνεται σε κείρια σημεία της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.

Πίνακας 21. Πιθανά προκαθορισμένα σημεία επανεξέτασης προμηθειών

Προκαθορισμένα σημεία επανεξέτασης	Ενδεικτικό περιεχόμενο
Προκαθορισμένο σημείο 0 — Ολοκλήρωση του σχεδιασμού	Η επανεξέταση πρέπει να πραγματοποιείται στα πολύ αρχικά στάδια προκειμένου να ελέγχεται εάν έχουν προβλεφθεί ρεαλιστικά, συνεκτικά και επιτεύξιμα ορόσημα για τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης και την εκτέλεση της σύμβασης.
Προκαθορισμένο σημείο 1 — Πεδίο εφαρμογής της σύμβασης	Η επανεξέταση θα πρέπει να πραγματοποιείται με βάση τα σχέδια τεύχη δημοπράτησης πριν από τη δημοσίευση πληροφοριών.
Προκαθορισμένο σημείο 2 — Κατάρτιση καταλόγου επικρατέστερων προσφερόντων	Η επανεξέταση πραγματοποιείται μετά από την αξιολόγηση των κριτηρίων επιλογής (ΕΕΕΠ).
Προκαθορισμένο σημείο 3 — Αξιολόγηση προσφορών	Η επανεξέταση πραγματοποιείται μετά την επιλογή του προτιμώμενου προσφέροντος, αλλά πριν από την ανάθεση της σύμβασης· ή πριν από τη μετάβαση στην τελική φάση του διαγωνισμού υποβολής προσφορών, σε περίπτωση διαδικασίας δύο σταδίων.
Προκαθορισμένο σημείο 4 — Σύμβαση	Η επανεξέταση πραγματοποιείται πριν από την υπογραφή της σύμβασης.
Προκαθορισμένο σημείο 5 — Ενδιάμεση και τελική παράδοση	Η επανεξέταση πραγματοποιείται ανά τακτά χρονικά διαστήματα κατά την εκτέλεση της σύμβασης και σε κάθε στάδιο παράδοσης.

5.2.3. Τεκμηρίωση και τήρηση αρχείων

Η τεκμηρίωση ολόκληρης της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης και η αιτιολόγηση όλων των βασικών αποφάσεων αποτελεί προϋπόθεση καίριας σημασίας προκειμένου να διασφαλιστεί στη συνέχεια η δυνατότητα ελέγχου του συνόλου της διαδικασίας.

Τα συστήματα καταγραφής πληροφοριών μπορεί να είναι χειροκίνητα ή ηλεκτρονικά ή μεικτά, αλλά επικρατεί τάση για εξ ολοκλήρου ηλεκτρονική επεξεργασία και αποθήκευση.

Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να αποθηκεύουν και να αρχειοθετούν τα έγγραφα που καλύπτουν όλα τα στάδια της διαδικασίας:

- » τον σχεδιασμό,
- » την προετοιμασία των τευχών δημοπράτησης,
- » τη δημοσίευση,

- » την επιλογή και αξιολόγηση,
- » την ανάθεση,
- » την εκτέλεση, και
- » τον τερματισμό.

Ανάλογα με την περίπτωση, στα παραπάνω περιλαμβάνεται κάθε επικοινωνία με τους οικονομικούς φορείς, όπως διαβουλεύσεις με την αγορά, αιτήματα παροχής διευκρινίσεων στους προσφέροντες και διεξαγωγή διαλόγου ή διαπραγμάτευσης.

Η τεκμηρίωση πρέπει να διατηρείται **τουλάχιστον για περίοδο τριών ετών από την ημερομηνία ανάθεσης της σύμβασης**.

Στο πλαίσιο των **Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (ΕΔΕΤ)**, είναι απαραίτητο να καταγράφεται η πλήρης διαδρομή ελέγχου προκειμένου να

καταδεικνύεται η επιλεξιμότητα των δαπανών και **να απο-
θκεύεται με βάση τις προθεσμίες που αναφέρονται
στους ειδικούς κανόνες του ταμείου.**

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται τα έγγραφα τα οποία
μπορούν να ελέγχουν οι ελεγκτές στο πλαίσιο διαδικασιών
ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων που συγχρηματοδοτού-
νται από τα ΕΔΕΤ⁴⁹.

Πίνακας 22. Κύρια έγγραφα προς έλεγχο στο πλαίσιο ελέγχων των ΕΔΕΤ

Αποδείξεις ανταγωνιστικής διαδικασίας
Προκήρυξη σύμβασης και προκαταρκτική προκήρυξη, ανάλογα με την περίπτωση (Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ), Τεύχη δημοπράτησης, συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών προδιαγραφών, Αρχείο προσφορών που παραλήφθηκαν, Αποδεικτικά στοιχεία της αποσφράγισης προσφορών, Αποδεικτικά στοιχεία της επιλογής προσφορών, συμπεριλαμβανομένης της βαθμολόγησης με βάση τα προκαθορισμένα κριτήρια, Αποδεικτικά στοιχεία της αξιολόγησης προσφορών, συμπεριλαμβανομένης της βαθμολόγησης με βάση τα προκαθορισμένα κριτήρια, Έκθεση αξιολόγησης, Κοινοποιήσεις προς επιτυχόντες και μη επιτυχόντες προσφέροντες, Επίσημη σύμβαση, Γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης (Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ).
Αποδεικτικά στοιχεία επαρκούς εκτέλεσης
Αποδείξεις/αποδοχή παραδόσεων, Αποδεικτικά στοιχεία ότι οι παραδόσεις αντιστοιχούν στο κόστος που οριζόταν στην προσφορά, Αποδεικτικά στοιχεία ότι οι παραδόσεις αντιστοιχούν στις τεχνικές προδιαγραφές, Τιμολόγια, Αιτιολόγηση τροποποιήσεων της σύμβασης υπό συγκεκριμένες περιστάσεις, εάν αυτό ισχύει.

Ο κατάλογος σημείων ελέγχου σχετικά με τον έλεγχο των
δημόσιων συμβάσεων μπορεί επίσης να παρέχει χρήσιμες
πληροφορίες σχετικά με τα έγγραφα τεκμηρίωσης που

πρέπει να ετοιμάζονται σε περίπτωση ελέγχων (βλέπε ενό-
τητα 6.4 Κατάλογος σημείων ελέγχου για τον έλεγχο δημό-
σιων συμβάσεων).

⁴⁹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ REGIO Training on Management Verifications in Structural Funds 2014-2020 — Public Procurement, September 2014: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/expert_training/management_verifications.pdf

5.3. Χειρισμός των τροποποιήσεων της σύμβασης

Ο καλός σχεδιασμός, η εκπόνηση εμπειριστατωμένων και αξιόπιστων προδιαγραφών και η κατάρτιση άρτια σχεδιασμένης σύμβασης από μια επιμελή αναθέτουσα αρχή, ελαχιστοποιούν την ανάγκη τροποποιήσεων της σύμβασης ή σύναψης συμβάσεων για πρόσθετα έργα, αγαθά ή υπηρεσίες κατά το στάδιο της εκτέλεσης.

Κατά κανόνα, σε περίπτωση που μια αναθέτουσα αρχή επιθυμεί να αγοράσει πρόσθετα έργα, αγαθά ή υπηρεσίες κατά την εκτέλεση μιας σύμβασης, η προμήθεια των εν λόγω πρόσθετων στοιχείων θα πρέπει να αποτελεί αντικείμενο διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης με βάση την ενωσιακή και την εθνική νομοθεσία.

Ωστόσο, σε ορισμένες πολύ ιδιαίτερες περιπτώσεις, η τροποποίηση συμβάσεων κατά την εκτέλεσή τους επιτρέπεται κατά παρέκκλιση του γενικού κανόνα, λόγω ειδικών περιστάσεων ή γιατί αντιπροσωπεύουν μικρό τμήμα της συνολικής αξίας της σύμβασης (βλέπε Πίνακας 23. Τροποποιήσεις συμβάσεων χωρίς νέα διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης).

Ως αποτέλεσμα, η εν λόγω παρέκκλιση μπορεί να χρησιμοποιείται μόνο σε εξαιρετικές περιστάσεις και πρέπει να αιτιολογείται. Το βάρος της απόδειξης των περιστάσεων που επιτρέπουν τη χρήση της εν λόγω παρέκκλισης φέρει η αναθέτουσα αρχή.

Οι έλεγχοι εστιάζουν ιδιαίτερα στις τροποποιήσεις των συμβάσεων

Πολλές αναθέτουσες αρχές υποθέτουν εσφαλμένα ότι οι αλλαγές που απαιτούνται κατά το στάδιο της εκτέλεσης μπορούν να αντιμετωπιστούν είτε μέσω τροποποίησης της υφιστάμενης σύμβασης είτε μέσω σύναψης σύμβασης για πρόσθετα έργα, αγαθά ή υπηρεσίες με τον εργολήπτη που εκτελεί τη σύμβαση, υπό την προϋπόθεση ότι οι αλλαγές αυτές δεν αυξάνουν την αξία της σύμβασης κατά ποσοστό υψηλότερο του 50 %.

Οι τροποποιήσεις των συμβάσεων ή/και η χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση για την ανάθεση πρόσθετων καθηκόντων σε υφιστάμενο εργολήπτη, χωρίς να προηγηθεί διαδικασία υποβολής προσφορών για τα εν λόγω έργα, αγαθά ή υπηρεσίες, είναι ένα από τα συνηθέστερα και σοβαρότερα σφάλματα στη διαδικασία ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων.

Στις περισσότερες περιπτώσεις, εάν απαιτούνται σημαντικά πρόσθετα έργα, αγαθά ή υπηρεσίες, πρέπει να προκηρύσσεται νέα διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.

Απόκειται στην εκάστοτε αναθέτουσα αρχή να εξετάζει προσεκτικά τις ρήτρες της σύμβασής της και τις συναφείς περιστάσεις από τις οποίες προκύπτει η ανάγκη τροποποίησης. Ωστόσο, στην πράξη, οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν κάποιες δυσκολίες όταν πρέπει να προσδιορίσουν κατά πόσον μπορούν να κάνουν χρήση των διατάξεων περί τροποποιήσεων της σύμβασης στη διάρκεια της εκτέλεσής της.

Η βέλτιστη λύση είναι να εξετάζονται όλες οι πιθανές αλλαγές και να περιλαμβάνονται σαφώς στα τεύχη δημοπράτησης. Αυτό δεν είναι πάντοτε εφικτό για κάθε τροποποίηση αλλά θα πρέπει κατά το στάδιο της προετοιμασίας να καταβάλλονται προσπάθειες για τον προσδιορισμό όλων των

περιπτώσεων. Όσον αφορά απρόβλεπτες (ή, πιο πρακτικά, μη προβλέψιμες) καταστάσεις, ισχύουν άλλοι κανόνες.

Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να ελέγχουν πρωτίστως την αξία της τροποποίησης σε σύγκριση με την αρχική αξία της σύμβασης. Αυτό διότι μια τροποποίηση είναι εφικτή όταν η αξία της δεν υπερβαίνει το 10 % της αξίας των υπηρεσιών και των αγαθών, και το 15 % της αξίας των έργων, καθώς και όταν δεν υπερβαίνει τα όρια της ΕΕ (βλέπε Πίνακας 2. Όρια της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις από την 1η Ιανουαρίου 2018 έως την 31η Δεκεμβρίου 2019) Εντούτοις, πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη προσοχή ώστε οι εν λόγω τροποποιήσεις «χαμηλής αξίας» να μην μεταβάλλουν τον γενικό χαρακτήρα της σύμβασης.

Μην μεταβάλλετε ουσιαστικά το πεδίο εφαρμογής ή την αξία της σύμβασης στη διάρκεια της εκτέλεσής της

Κατά την εκτέλεση της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή και ο εργολήπτης της δεν επιτρέπεται να συμφωνούν να περιορίσουν σημαντικά το πεδίο εφαρμογής των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών και αντίστοιχα την τιμή της σύμβασης.

Καθώς αυτό οδηγεί σε σημαντική μεταβολή της σύμβασης, είναι πιθανόν άλλες μικρότερες επιχειρήσεις να ήθελαν να υποβάλουν προσφορά για την εν λόγω σύμβαση μειωμένου μεγέθους.

Σε περίπτωση που μια αναθέτουσα αρχή επιθυμεί να περιορίσει σημαντικά το πεδίο εφαρμογής και την αξία μιας σύμβασης, πρέπει να ακυρώσει την αρχική διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης και να προκηρύξει νέα για τη μικρότερη σύμβαση ούτως ώστε η αγορά να έχει εκ νέου τη δυνατότητα να υποβάλει προσφορές για την αναθεωρημένη σύμβαση.

Η εν λόγω πρακτική πρέπει να αποφεύγεται κατά το στάδιο του σχεδιασμού· για τον σκοπό αυτόν, πρέπει να συμμετέχουν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη στην αναθεώρηση του πεδίου εφαρμογής και των κινδύνων, συμπεριλαμβανομένης της διαθεσιμότητας επαρκών κονδυλίων.

Οι επιλογές και τα συναφή ερωτήματα που πρέπει να θέτουν στον εαυτό τους οι αναθέτουσες αρχές προτού αποφασίσουν να τροποποιήσουν μια σύμβαση περιγράφονται συνοπτικά στον Πίνακα 23.

Πίνακας 23. Τροποποιήσεις συμβάσεων χωρίς νέα διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης

<p>ΓΕΝΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΑΣ</p>	<p>Μια νέα σύμβαση για πρόσθετα καθήκοντα πρέπει να προκηρύσσεται σύμφωνα με την οδηγία της ΕΕ και τους εθνικούς κανόνες που ισχύουν κατά την εκτέλεσή της. Ωστόσο, ως εξαίρεση στον εν λόγω γενικό κανόνα, σε ορισμένες εξαιρετικές περιπτώσεις, η σύμβαση μπορεί να τροποποιηθεί χωρίς νέα διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης. Στη συνέχεια περιγράφονται συνοπτικά τα κριτήρια που πρέπει να πληρούνται προκειμένου να προσδιοριστούν οι συγκεκριμένες περιπτώσεις. Σε περίπτωση που πρέπει να τροποποιηθεί μια σύμβαση, οι περιπτώσεις της πρέπει να ελέγχονται με βάση τα κριτήρια που περιγράφονται συνοπτικά κατωτέρω. Εντούτοις, τα εν λόγω κριτήρια πρέπει να αξιολογούνται προσεκτικά και διεξοδικά από την αναθέτουσα αρχή. Πρέπει να είναι καλά τεκμηριωμένα και αιτιολογημένα. Το βάρος της απόδειξης των περιστάσεων φέρει η αναθέτουσα αρχή.</p>						
<p>Η ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΟΥΣΙΩΔΗΣ (με βάση την αξία)</p>	<p>Καμία από τις συγκεκριμένες προϋποθέσεις που ορίζονται στην οδηγία δεν απαιτείται να ελέγχεται, και η σύμβαση μπορεί να τροποποιηθεί χωρίς νέα διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης στις ακόλουθες περιπτώσεις:</p>	<p>α) η τροποποίηση δεν υπερβαίνει τα όρια της ΕΕ</p>	<p>ΚΑΙ [δηλ. τα στοιχεία α) και β) πρέπει να πληρούνται ταυτόχρονα]</p>	<p>β) η τροποποίηση δεν υπερβαίνει το 10 % της αρχικής αξίας για συμβάσεις υπηρεσιών και αγαθών και το 15 % της αρχικής αξίας της σύμβασης για συμβάσεις έργων. Βλέπε σημείωση 1 κατωτέρω.</p>	<p>Είστε βέβαιοι ότι ακόμη και μια τροποποίηση τόσο χαμηλής αξίας δεν μεταβάλλει τον γενικό χαρακτήρα της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο;</p>	<p> Σε περίπτωση που απαιτήσατε σε όλα με «ναι», μπορείτε να προβείτε στην τροποποίηση.</p>	<p> Σε περίπτωση που απαιτήσατε «όχι», διερευνήστε άλλες δυνατότητες, προκρίψτε νέα σύμβαση.</p>
<p>Η ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΟΥΣΙΩΔΗΣ (ανεξαρτήτως της χρηματικής αξίας)</p>	<p>Οι τροποποιήσεις επιτρέπονται όταν δεν είναι ουσιώδεις. Μια τροποποίηση σύμβασης ή συμφωνίας-πλαίσιοι στη διάρκεια εκτέλεσής της θεωρείται ουσιώδης όταν καθιστά τον χαρακτήρα της σύμβασης ή της συμφωνίας πλαίσιο ουσιαστικά διαφορετικό σε σχέση με τον χαρακτήρα της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιοι που είχε συναφθεί αρχικά. Ο ουσιώδης χαρακτήρας της τροποποίησης προσδιορίζεται, τεκμηριώνεται και αιτιολογείται από την αναθέτουσα αρχή κατά περίπτωση. ΩΣΤΟΣΟ:</p>	<p>Ανεξάρτητα από την κατάσταση που περιγράφεται ανωτέρω (μη σύμβαση) η τροποποίηση με βάση την αξία, οι τροποποιήσεις θεωρούνται πάντοτε ουσιαστικά εφόσον πληροίται μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:</p>	<p>α) η τροποποίηση εισάγει όρους οι οποίοι, εάν αποτελούν μέρος της αρχικής διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, θα είχαν οδηγήσει στη συμμετοχή διαφορετικών υποψηφίων από αυτούς που επιλέχθηκαν αρχικά ή στην αποδοχή άλλης προσφοράς από εκείνη που επέλεξαν αρχικά ή θα προσέλαυν επιλέγον συμμετέχοντες στη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης. Με άλλα λόγια, εάν νέους όρους μπορούσαν να συμπετάσθουν διαφορετικοί οικονομικοί φορείς.</p>	<p>β) η τροποποίηση αλλάζει την οικονομική ισορροπία της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιοι υπέρ του εργολήπτη κατά τρόπο που δεν προβλεπόταν στην αρχική σύμβαση ή τη συμφωνία-πλαίσιο. Με άλλα λόγια, εάν η αμοιβή του οικονομικού φορέα είναι υψηλότερη, γεγονός που θα μπορούσε να είχε προελαύσει διαφορετικούς φορείς.</p>	<p>γ) η τροποποίηση επεκτείνει σημαντικά το πεδίο εφαρμογής της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαίσιο. Με άλλα λόγια, το τροποποιημένο πεδίο εφαρμογής θα μπορούσε να έχει προελαύσει διαφορετικούς οικονομικούς φορείς.</p>	<p>δ) όταν νέος εργολήπτης αντικαθιστά εκείνον στον οποίο είχε ανατεθεί αρχικώς η σύμβαση, σε περιπτώσεις διαφορετικές από τις περιπτώσεις που παρουσιάζονται κατωτέρω (αντικατάσταση εργολήπτη).</p>	<p>Σε περίπτωση που κάποιος από τις απαντήσεις αυτές είναι «ναι», ΜΗΝ προβαίνετε στην τροποποίηση. Διερευνήστε νέες δυνατότητες, προκρίψτε νέα σύμβαση.</p>

<p>ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ (ανεξαρτητως της χρηματικής τους αξίας)</p>	<p>Προβλέπονταν οι τροποποιήσεις με ειδικές ρήτρες αναθεώρησης (στις οποίες ενδέχεται να περιλαμβάνονται ρήτρες αναθεώρησης της τιμής, ή προαιρέσεις) στα αρχικά τεύχη δημοπρατήσεως;</p>	<p>Είναι οι εν λόγω ρήτρες σαφείς;</p>	<p>Είναι οι εν λόγω ρήτρες ακριβείς;</p>	<p>Είναι οι εν λόγω ρήτρες αδιαμφισβήτητες;</p>	<p>Αναφέρεται στις ρήτρες το πεδίο εφαρμογής και ο χαρακτήρας των πιθανών τροποποιήσεων ή προαιρέσεων;</p>	<p>Αναφέρονται στις ρήτρες οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν;</p>	<p>Μπορείτε να αιτιολογήσετε το ότι στις ρήτρες δεν προβλέπονται τροποποιήσεις ή προαιρέσεις που θα μετέβалан τον γενικό χαρακτήρα της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαισίου;</p>	<p>Σε περίπτωση που απαντήσατε σε «ναι», όλα με «ναι», μπορείτε να προβείτε στην τροποποίηση.</p>	<p>Σε περίπτωση που απαντήσατε «όχι», διερευνήστε άλλες δυνατότητες, προ-κηνύξτε νέα σύμβαση.</p>
<p>ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΤΗΚΕΣ</p>	<p>Υπάρχουν πρόσθετα έργα, υπηρεσίες ή αγαθά («πρόσθετα» σημαίνει ότι δεν περιλαμβάνονται στην αρχική προμήθεια) του αρχικού εργολήπτη τα οποία έχουν καταστεί απαραίτητα;</p>	<p>Είστε βέβαιοι ότι η αλλαγής του εργολήπτη:</p>	<p>α) δεν μπορεί να γίνει για οικονομικούς ή τεχνικούς λόγους, π.χ. απαιτήσεις εναλλαξιμότητας ή διαλειτουργικότητας με τον εξοπλισμό, τις υπηρεσίες ή τις εγκαταστάσεις που αποκτήθηκαν με την αρχική προμήθεια.</p>	<p>ΚΑΙ ίσως τα στοιχεία α) και β) πρέπει να πληρωθούν ταυτόχρονα]</p>	<p>β) θα συνεπαγόταν σημαντική αναστάτωση ή ουσιαστική επικάλυψη δαπανών για την αναθέτουσα αρχή</p>	<p>Είστε βέβαιοι ότι η αύξηση της τιμής δεν υπερβαίνει το 50 % της αξίας της αρχικής σύμβασης; Βλέπε σημείωση 2 κατωτέρω.</p>	<p>Είστε βέβαιοι ότι οι εν λόγω διαδοχικές τροποποιήσεις δεν αποσκοπούν στο να καταστρατηγήσουν τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις;</p>	<p>Σε περίπτωση που απαντήσατε σε «ναι», όλα με «ναι», μπορείτε να προβείτε στην τροποποίηση.</p>	<p>Σε περίπτωση που απαντήσατε «όχι», διερευνήστε άλλες δυνατότητες, προ-κηνύξτε νέα σύμβαση.</p>
<p>ΑΠΡΟΒΛΕΠΤΕΣ ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ</p>	<p>Η ανάγκη τροποποίησης προέκυψε λόγω περιστάσεων που δεν ήταν δυνατόν να έχουν προβλεφθεί από μια επιμελή αναθέτουσα αρχή;</p>		<p>Είστε βέβαιοι ότι η τροποποίηση δεν μεταβάλλει τον γενικό χαρακτήρα της σύμβασης;</p>	<p>Είστε βέβαιοι ότι η αύξηση της τιμής δεν υπερβαίνει το 50 % της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαισίου; Βλέπε σημείωση 2 κατωτέρω.</p>	<p>Είστε βέβαιοι ότι οι εν λόγω διαδοχικές τροποποιήσεις δεν αποσκοπούν στο να καταστρατηγήσουν τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις;</p>	<p>Σε περίπτωση που απαντήσατε σε «ναι», όλα με «ναι», μπορείτε να προβείτε στην τροποποίηση.</p>	<p>Σε περίπτωση που απαντήσατε «όχι», διερευνήστε άλλες δυνατότητες, προ-κηνύξτε νέα σύμβαση.</p>	<p>Σε περίπτωση που απαντήσατε «όχι», διερευνήστε άλλες δυνατότητες, προ-κηνύξτε νέα σύμβαση.</p>	<p>Σε περίπτωση που απαντήσατε «όχι», διερευνήστε άλλες δυνατότητες, προ-κηνύξτε νέα σύμβαση.</p>

ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΡΓΟΛΗΠΤΗ	Υπάρχει τώρα νέος εργολήπτης που αντικαθιστά εκείνον στον οποίο ανατέθηκε αρχικά η σύμβαση από την αναθέτουσα αρχή, ως συνέπεια ενός από τα εξής:	α) ρητής ρήτρας αναθεώρησης ή προαίρεσης, σύμφωνά με τις διατάξεις για τις απρόβλεπτες αλλαγές	Έ(β) μερικής ή ολικής διαδοχής του αρχικού εργολάβου από άλλον οικονομικό φορέα, κατόπιν εταιρικής αναδιάρθρωσης (εξαγοράς, συγχώνευσης και αφερεγγυότητας κ.λπ.); ***!	***Πρόσθετες προϋποθέσεις για το στοιχείο «β»: - Πληροί ο άλλος οικονομικός φορέας τα κριτήρια για ποιοτική επιλογή που είχαν προσδιοριστεί αρχικά; - Είστε βέβαιοι ότι αυτό δεν συνεπάγεται άλλες ουσιώδεις τροποποιήσεις της σύμβασης; - Είστε βέβαιοι ότι ο σκοπός δεν είναι η καταστράτηγηση των κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις;	Έ(γ) η ίδια η αναθέτουσα αρχή αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις του κύριου εργολήπτη έναντι των υπεργολάβων του και η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στο εθνικό δίκαιο, σύμφωνα με τους κανόνες της οδηγίας για την υπεργολαβία	Οι προϋποθέσεις αυτές ΔΕΝ ισχύουν σωρευτικά. Η ικανοποίηση μίας εξ αυτών αρκεί, δηλ. είτε α) ή η β) ή η γ). Όλες οι επιμέρους προϋποθέσεις στο στοιχείο «β» είναι σωρευτικές, δηλ. πρέπει να πληρούνται στο σύνολό τους.	 Σε περίπτωση απάντησης με «ναι» είτε στο α), ή στο β) με όλα τα επιμέρους ερωτήματα, ή στο γ), μπορείτε να προβείτε στην τροποποίηση.	 Σε περίπτωση που η απάντηση είναι «όχι», διερευνήστε άλλες δυνατότητες, προκηρύξτε νέα σύμβαση.
--------------------------------	---	--	---	---	--	--	---	--

Σημείωση 1: Φροντίζετε ώστε, όταν πραγματοποιούνται διαδοχικές τροποποιήσεις, η αξία τους να εκτιμάται οπωσδήποτε βάσει της καθαρής σωρευτικής αξίας των διαδοχικών τροποποιήσεων. Αυτό σημαίνει ότι όλες οι τροποποιήσεις προσμετρούνται προς το μέγιστο. Παράδειγμα (αγαθά): Η τροποποίηση 1 είναι 3 %. Αυτό δεν δημιουργεί πρόβλημα. Η τροποποίηση 2 είναι 5 %. Σύνολο = 8 %. Αυτό επίσης δεν δημιουργεί πρόβλημα. Η τροποποίηση 3 είναι 3 %. Το σύνολο θα είναι = 11 %. Αυτό δημιουργεί πρόβλημα. Η τροποποίηση 3 δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί.

Σημείωση 2: Φροντίζετε ώστε όταν πραγματοποιούνται διαδοχικές τροποποιήσεις, ο περιορισμός αυτός να ισχύει οπωσδήποτε για την αξία κάθε τροποποίησης. Αυτό σημαίνει ότι κάθε τροποποίηση μπορεί να ανέλθει στο 50 %. Παράδειγμα 1: Η τροποποίηση 1 είναι 20 %, η τροποποίηση 2 είναι 67 %. Η πρώτη περίπτωση δεν δημιουργεί πρόβλημα, η δεύτερη δημιουργεί. Παράδειγμα 2: Η τροποποίηση 1 είναι 40 %, η τροποποίηση 2 είναι 45 %. Και οι δύο περιπτώσεις δεν δημιουργούν πρόβλημα. Για τους σκοπούς του συγκεκριμένου υπολογισμού της τιμής σε αυτές τις περιπτώσεις, η επικαιροποιημένη τιμή είναι η αξία αναφοράς, σε περίπτωση που η σύμβαση περιέχει ρήτρα τιμαριθμικής προσαρμογής. Πρέπει να τονιστεί ότι η εισαγωγή τροποποιήσεων χωρίς νέα διαδικασία ανάθεσης αποτελεί εξαίρεση. η δυνατότητα εισαγωγής διαδοχικών τροποποιήσεων θα πρέπει να χρησιμοποιείται με εξαιρετική προσοχή και δεν θα πρέπει να αποσκοπεί στην καταστράτηγηση των οδηγιών σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις και των αρχών της ίσης μεταχείρισης, της αποφυγής των διακρίσεων και της διαφάνειας που τις διέπουν.

Πηγή: άρθρο 72 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ.

5.4. Αντιμετώπιση προσφυγών και επανορθώσεων

Οι οικονομικοί φορείς μπορούν να ξεκινήσουν νομικές ενέργειες με σκοπό να ζητήσουν την επιβολή των δικαιωμάτων τους με βάση τους ευρωπαϊκούς ή εθνικούς κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις, σε περίπτωση που οι αναθέτουσες αρχές, είτε σκοπίμως είτε ακουσίως, δεν συμμορφώνονται με το νομικό πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις⁵⁰.

Οι επανορθώσεις ρυθμίζονται από διάφορες οδηγίες της ΕΕ⁵¹ και παρέχουν τη δυνατότητα αναστολής οποιασδήποτε απόφασης αναθέτουσας αρχής, ακυρώνοντας παράνομες αποφάσεις —συμπεριλαμβανομένης της ίδιας της σύμβασης— και παρέχοντας τη δυνατότητα επιδίκασης αποζημιώσεων στους εργολήπτες.

Επιπλέον, η αδυναμία συμμόρφωσης με τις οδηγίες για τις διαδικασίες προσφυγής μπορεί να επηρεάσει δυσμενώς τη χορήγηση τυχόν μελλοντικών επιχορηγήσεων της ΕΕ προς την αναθέτουσα αρχή, ή να οδηγήσει στην ανάκτηση ήδη καταβληθεισών επιχορηγήσεων.

Επίσης, η αδυναμία τήρησης των κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις μπορεί να οδηγήσει σε οικονομικές συνέπειες για την αναθέτουσα αρχή αλλά και για τα μέλη του προσωπικού της, τα οποία μπορεί να ευθύνονται προσωπικά σε ορισμένες δικαιοδοσίες.

Εφόσον απαιτείται, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναζητούν νομικές συμβουλές για τη διαχείριση προσφυγής μέσω των οικείων αρμόδιων για τις δημόσιες συμβάσεις εθνικών αρχών.

5.5. Καταγγελία σύμβασης κατά την εκτέλεσή της

Οι αναθέτουσες αρχές ενδέχεται να χρειαστεί να καταγγείλουν μια σύμβαση κατά την εκτέλεσή της εφόσον περιέλθει σε γνώση τους ότι η σύμβαση παραβιάζει την ενωσιακή ή την εθνική νομοθεσία.

Σύμφωνα με το ευρωπαϊκό νομικό πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις, οι αναθέτουσες αρχές έχουν το δικαίωμα να καταγγέλλουν μια σύμβαση κατά τη διάρκεια εκτέλεσής της για έναν από τους ακόλουθους λόγους:

- » Η σύμβαση έχει υποστεί ουσιώδη τροποποίηση, ενώ θα έπρεπε να έχει δρομολογηθεί νέα διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης,
- » Ο εργολήπτης θα έπρεπε να έχει αποκλειστεί από τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης λόγω μη συμμόρφωσης με τους λόγους αποκλεισμού που καθορίζονται στα τεύχη δημοπράτησης ή/και στην εθνική νομοθεσία,
- » Η σύμβαση δεν θα έπρεπε να έχει ανατεθεί στον εργολήπτη λόγω σοβαρής αθέτησης των υποχρεώσεων που ορίζονται στις Συνθήκες και στην οδηγία 2014/24/ΕΕ, σύμφωνα με απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 258 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επιπλέον, όπως ισχύει για όλες τις συμβατικές σχέσεις, οι συμβάσεις μπορούν επίσης να καταγγέλλονται λόγω αποδεδειγμένης αδυναμίας του εργολήπτη να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του.

Σε κάθε περίπτωση, στη δημόσια σύμβαση πρέπει να καθορίζονται εκ των προτέρων ειδικές διατάξεις που διέπουν τη λύση της σύμβασης.

⁵⁰ OECD/SIGMA, Public procurement Brief 12, Remedies, September 2016, September 2016: <http://www.sigmaweb.org/publications/Public-Procurement-Policy-Brief-12-200117.pdf>.

⁵¹ Οδηγία 89/665/ΕΟΚ, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων περί της εφαρμογής των διαδικασιών προσφυγής στον τομέα της σύναψης συμβάσεων κρατικών προμηθειών και δημοσίων έργων, όπως τροποποιήθηκε. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/ELI/?eliuri=eli:dir:1989:665:oj>

Οδηγία 92/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 1992, για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με την εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων στις διαδικασίες σύναψης των συμβάσεων φορέων οι οποίοι λειτουργούν στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών, όπως τροποποιήθηκε. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/ELI/?eliuri=eli:dir:1992:13:oj>

Οδηγία 2007/66/ΕΚ, της 11ης Δεκεμβρίου 2007, για την τροποποίηση των οδηγιών 89/665/ΕΟΚ και 92/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου όσον αφορά τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών προσφυγής στον τομέα της σύναψης δημοσίων συμβάσεων, όπως τροποποιήθηκε. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/ELI/?eliuri=eli:dir:2007:66:oj>.

5.6. Λύση της σύμβασης

Αφότου η αναθέτουσα αρχή αποδεχτεί επίσημα τις τελικές παραδόσεις και εξοφλήσει τα σχετικά τιμολόγια, η δημόσια σύμβαση μπορεί να λυθεί.

Με την ολοκλήρωση της σύμβασης, ορισμένοι οικονομικοί φορείς ενδέχεται να ζητήσουν από την αναθέτουσα αρχή να εκδώσει πιστοποιητικό ικανοποιητικής εκτέλεσης και να συμπληρώσει ερωτηματολόγιο ικανοποίησης προκειμένου να συγκεντρώσουν παρατηρήσεις και συστάσεις σχετικά με τις επιδόσεις τους.

Παρομοίως, είναι σημαντικό η αναθέτουσα αρχή να εξαγάγει ορισμένα συμπεράσματα και να αντλήσει **ορισμένα βασικά διδάγματα από το επιτευχθέν έργο**, τα οποία μπορούν να καταγραφούν στον φάκελο της σύμβασης. Για παράδειγμα, ο διαχειριστής της σύμβασης μπορεί να απαντήσει εν συντομία στις ακόλουθες ερωτήσεις:

- » Πετύχαμε αυτό που επιδιώκαμε;
- » Πετύχαμε αυτό που πραγματικά χρειαζόμασταν;
- » Υφίσταται διαφορά μεταξύ των δύο; Εάν ναι, μπορούμε να εξηγήσουμε τη διαφορά μεταξύ των δύο;
- » Αντλήσαμε κάποια διδάγματα (θετικά ή αρνητικά) για μελλοντικές συμβάσεις/έργα;

Όσον αφορά μεγαλύτερες συμβάσεις, ο διαχειριστής σύμβασης μπορεί να οργανώσει **συνάντηση λύσης** με τα βασικά συμμετέχοντα ενδιαφερόμενα μέρη, με σκοπό να αξιολογηθεί η απόδοση της σύμβασης σε σχέση με τις αρχικές προσδοκίες. Η συνάντηση αυτή θα πρέπει να αποτελέσει ευκαιρία:

- » Να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα της εκτέλεσης σε όλα τα συμμετέχοντα ενδιαφερόμενα μέρη,
- » Να αναγνωριστούν οι επιδόσεις όσων συνέβαλαν στην επιτυχία του έργου. Η έκφραση ευγνωμοσύνης και η αναγνώριση όσων συνεισέφεραν με χρήσιμο τρόπο θα συμβάλει επίσης στην κινητοποίησή τους και στο μέλλον,
- » Να αντληθούν διδάγματα από τα σφάλματα, τα εξωγενή προβλήματα ή τους κινδύνους και να αναλυθεί ο τρόπος που θα μπορούσαν τα εν λόγω προβλήματα να έχουν αντιμετωπιστεί ή ελαχιστοποιηθεί,
- » Να αντληθούν βασικά συμπεράσματα και συστάσεις για μελλοντικές συμβάσεις.

6. Δέσμη εργαλείων

6.1. Συνηθέστερα σφάλματα κατά τις δημόσιες συμβάσεις

Ως σφάλματα στις δημόσιες συμβάσεις νοούνται οι παραβιάσεις των κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις, ανεξαρτήτως του σταδίου της διαδικασίας στο οποίο συμβαίνουν και του αντικτύπου τους στα τελικά αποτελέσματα της δημόσιας σύμβασης.

Τα σφάλματα εντοπίζονται συνήθως:

» όταν διενεργούνται εσωτερικοί δημοσιονομικοί έλεγχοι,

- » όταν διεξάγονται διαδικασίες αναθεώρησης που κινούνται ύστερα από προσφυγές οικονομικών φορέων κατά των αποφάσεων αναθετουσών αρχών,
- » στη διάρκεια ελέγχων που διενεργούνται από εξωτερικούς φορείς⁵².

Στον κατωτέρω πίνακα παρουσιάζονται τα συνηθέστερα σφάλματα που εντοπίστηκαν τα προηγούμενα έτη από την Επιτροπή, ιδίως στο πλαίσιο ελέγχων των ΕΔΕΤ. Για κάθε είδος σφάλματος, παρέχεται καθοδήγηση και συμβουλές σε μια από τις ενότητες του παρόντος εγγράφου.

Συνηθέστερα σφάλματα	Ενότητα της καθοδήγησης που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη συνάφεια
Επιλογή της διαδικασίας	Κεφάλαιο 1
Απουσία δημοπράτησης ή ακατάλληλη διαδικασία	1.5 Επιλογή της διαδικασίας
Περιπτώσεις στις οποίες δεν δικαιολογείται η προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης σύμβασης	
Παράνομη κατάτμηση συμβάσεων	1.4.2 Ενιαία σύμβαση ή παρτίδες 1.4.4 Αξία της σύμβασης
Υποτιμημένη αξία σύμβασης	1.4.4 Αξία της σύμβασης
Δημοσίευση	Κεφάλαιο 2
Μη συμμόρφωση με τις απαιτήσεις δημοσίευσης	2.1 Κατάρτιση των τευχών δημοπράτησης 2.5 Δημοσίευση της σύμβασης
Μη συμμόρφωση με τις προθεσμίες ή/και τις παρατεταμένες προθεσμίες παραλαβής των προσφορών ή των αιτήσεων συμμετοχής	2.4 Καθορισμός των προθεσμιών
Ανεπαρκής χρόνος για να λάβουν το τεύχος δημοπράτησης δυνητικοί προσφέροντες/υποψήφιοι	
Μη δημοσίευση των κριτηρίων επιλογής ή/και ανάθεσης στην προκήρυξη σύμβασης ή στις προδιαγραφές	2.3 Καθορισμός των κριτηρίων

⁵² OECD/SIGMA, Public procurement Brief 29, Detecting and Correcting Common Errors in Public Procurement, July 2013.

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://www.sigmaweb.org/bytopic/publicprocurement/Common_Errors_Public_Procurement_2013.pdf.

Συνηθέστερα σφάλματα	Ενότητα της καθοδήγησης που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη συνάφεια
Τεχνικές προδιαγραφές και κριτήρια	Κεφάλαιο 2
Ανεπαρκής ορισμός του αντικειμένου της σύμβασης	2.2 Προσδιορισμός των προδιαγραφών και χρήση προτύπων
Περιοριστικές τεχνικές προδιαγραφές που παραβαίνουν τις απαιτήσεις περί ίσης μεταχείρισης, μη διακρίσεων και διαφάνειας	
Παράνομα, δυσανάλογα κριτήρια επιλογής ή/και ανάθεσης και κριτήρια επιλογής ή/και ανάθεσης που δημιουργούν διακρίσεις	2.3 Καθορισμός των κριτηρίων
Σύγκριση των κριτηρίων επιλογής και ανάθεσης	
Επιλογή, αξιολόγηση, ανάθεση	Κεφάλαια 3 και 4
Έλλειψη διαφάνειας ή/και ίσης μεταχείρισης κατά την αξιολόγηση	3.3 Αξιολόγηση και επιλογή προσφορών 4 Αξιολόγηση των προσφορών και ανάθεση
Αλλαγή των κριτηρίων επιλογής/ανάθεσης μετά την αποσφράγιση των προσφορών, με αποτέλεσμα τη λανθασμένη αποδοχή προσφερόντων	3.3 Αξιολόγηση και επιλογή προσφορών 4.2 Εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης
Τροποποίηση προσφοράς κατά την αξιολόγηση	
Διαπραγμάτευση κατά τη διάρκεια της διαδικασίας ανάθεσης	
Αριθμητικά σφάλματα κατά την άθροιση των βαθμολογιών και την κατάταξη των προσφορών	
Χρήση μέσης τιμολόγησης	
Ανεπαρκής απόρριψη ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών	4.3 Αντιμετώπιση των ασυνήθιστα χαμηλών προσφορών
Σύγκριση συμφερόντων	1.2.3 Ακεραιότητα και σύγκριση συμφερόντων 4.1 Σύσταση της επιτροπής αξιολόγησης
Ακατάλληλοι συμβατικοί όροι	2.1.2. Σχέδιο σύμβασης
Εκτέλεση της σύμβασης	Κεφάλαιο 5
Ανάθεση συμβάσεων πρόσθετων έργων/υπηρεσιών/αγαθών χωρίς διαγωνισμό, παρότι δεν έχει καταδειχθεί καμία από τις εξαιρετικές περιστάσεις που ορίζονται στην οδηγία 2014/24/ΕΕ	5 Εκτέλεση της σύμβασης
Τροποποίηση του πεδίου εφαρμογής ή/και της αξίας της σύμβασης	5.3 Χειρισμός των τροποποιήσεων της σύμβασης

6.2. Πόροι και έγγραφα αναφοράς

6.2.1. Νομικό πλαίσιο

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ GROW, Δημόσιες προμήθειες — νομικοί κανόνες και εκτέλεση. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/rules-implementation_el

Ενοποιημένη έκδοση της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2012/C 326/01. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=celex:12012E/TXT>

Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj>

Οδηγία 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με τις προμήθειες φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/2016-01-01>

Οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων παραχώρησης. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/23/2016-01-01>

Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2016/7 της Επιτροπής, της 5ης Ιανουαρίου 2016, για την καθιέρωση του τυποποιημένου εντύπου για το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=OJ:JOL_2016_003_R_0004

Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2013/1303/oj>

Οδηγία 89/665/ΕΟΚ, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων περί της εφαρμογής των διαδικασιών προσφυγής στον τομέα της σύναψης συμβάσεων κρατικών προμηθειών και δημοσίων έργων, όπως τροποποιήθηκε. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/ELI/?eliuri=eli:dir:1989:665:oj>

Οδηγία 92/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 1992, για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με την εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων στις διαδικασίες σύναψης των συμβάσεων φορέων οι οποίοι λειτουργούν στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/ELI/?eliuri=eli:dir:1992:13:oj>

Οδηγία 2007/66/ΕΚ, της 11ης Δεκεμβρίου 2007, για την τροποποίηση των οδηγιών 89/665/ΕΟΚ και 92/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου όσον αφορά τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών προσφυγής στον τομέα της σύναψης δημοσίων συμβάσεων. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/ELI/?eliuri=eli:dir:2007:66:oj>

Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου, Συμφωνία για τις δημόσιες συμβάσεις — Αναθεωρημένη έκδοση, 2012. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: https://www.wto.org/english/tratop_e/gproc_e/gpa_1994_e.htm

6.2.2. Γενική καθοδήγηση και εργαλεία

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ GROW, δικτυακός τόπος για τις δημόσιες προμήθειες. Διατίθεται στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement_en

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ GROW, Updated values of the EU procurement thresholds (Επικαιροποιημένες τιμές των ορίων προμηθειών της ΕΕ). Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/rules-implementation/thresholds/index_el.htm

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ GROW, Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας — Προς συμπλήρωση και επαναχρησιμοποίηση του ΕΕΕΠ. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <https://ec.europa.eu/tools/espd/filter?lang=el>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ GROW, e-Certis, επιγραμμική βάση δεδομένων διοικητικών εγγράφων τεκμηρίωσης. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/ecertis/>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, SIMAP, eNotices. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://simap.europa.eu/enotices/>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, SIMAP, Κοινό Λεξιλόγιο για τις Δημόσιες Συμβάσεις (CPV). Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://simap.ted.europa.eu/web/simap/cpv>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, SIMAP, Standard forms for public procurement (Τυποποιημένα έντυπα για τις δημόσιες συμβάσεις). Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://simap.ted.europa.eu/en/web/simap/standard-forms-for-public-procurement>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ GROW, Explanatory note on framework agreements (Επεξηγηματικό σημείωμα για τις συμφωνίες-πλαίσια). Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/rules-implementation_en

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ REGIO, Stock-taking of administrative capacity, systems and practices across the EU to ensure the compliance and quality of public procurement involving European Structural and Investment (ESI) Funds [«Ανασκόπηση των διοικητικών ικανοτήτων, των συστημάτων και των πρακτικών σε ολόκληρη την ΕΕ για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης και της ποιότητας των δημόσιων συμβάσεων που αφορούν τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία (ΕΔΕΤ)»], Ιανουάριος 2016. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/how/improving-investment/public-procurement/study/

SIGMA, Στήριξη για τη βελτίωση της διακυβέρνησης και της διαχείρισης

Η SIGMA είναι μια κοινή πρωτοβουλία του ΟΟΣΑ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Βασικός σκοπός της είναι να ενισχύσει τις βάσεις για βελτιωμένη δημόσια διακυβέρνηση αναπτύσσοντας τις δυνατότητες του δημόσιου τομέα, τονώνοντας τη συνεργασία μεταξύ όλων των διαφόρων τομέων της διακυβέρνησης και βελτιώνοντας τον σχεδιασμό και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων στη δημόσια διοίκηση.

Η SIGMA έχει αναπτύξει **εκτεταμένο υλικό σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις**, το οποίο μπορεί να είναι χρήσιμο σε κάθε είδους αναθέτουσες αρχές. Στο εν λόγω υλικό περιλαμβάνονται συγκριτικές μελέτες με τη συμμετοχή πολλών χωρών, εκπαιδευτικά εγχειρίδια προμηθειών, στοχευμένες μελέτες και συνοπτικά ενημερωτικά δελτία πολιτικής.

Ειδικότερα, το **εκπαιδευτικό εγχειρίδιο για τις δημόσιες συμβάσεις της SIGMA** και τα **συνοπτικά ενημερωτικά δελτία για τις δημόσιες συμβάσεις της SIGMA** παρέχουν καθοδήγηση, συμβουλές, πρακτικά παραδείγματα και συστάσεις προς τις αναθέτουσες αρχές σχετικά με τον τρόπο συμμόρφωσης με την ενωσιακή νομοθεσία για τις δημόσιες συμβάσεις και βέλτιστης αξιοποίησης των αποτελεσματικών διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων. Το εκπαιδευτικό εγχειρίδιο και τα συνοπτικά ενημερωτικά δελτία για τις δημόσιες συμβάσεις συμβάλλουν στη βελτίωση των επαγγελματικών δεξιοτήτων των υπαλλήλων και των διαχειριστών που είναι αρμόδιοι για τις δημόσιες συμβάσεις, τόσο στον δημόσιο τομέα (αναθέτουσες αρχές) όσο και στον ιδιωτικό τομέα (οικονομικοί φορείς).

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://www.sigmapweb.org/publications/key-public-procurement-publications.htm>

Δέσμη εργαλείων για τις δημόσιες συμβάσεις του ΟΟΣΑ

Το εν λόγω διαδικτυακό εργαλείο παρέχει ένα σύνολο μέσων χάραξης πολιτικής και συγκεκριμένα ανά χώρα παραδείγματα, και προτείνει πρακτικά εργαλεία, εκθέσεις και δείκτες σχετικά με πολυάριθμες πτυχές των δημόσιων συμβάσεων.

Διατίθεται στη διεύθυνση: <http://www.oecd.org/governance/procurement/toolbox/>

SIMAP, Πληροφορίες σχετικά με τις ευρωπαϊκές προκηρύξεις δημόσιων συμβάσεων

Το SIMAP είναι το πληροφοριακό σύστημα για τις δημόσιες συμβάσεις που ανέπτυξε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η διαδικτυακή πύλη του SIMAP παρέχει πρόσβαση στις σημαντικότερες πληροφορίες σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις στην Ευρώπη:

- » **TED (Tenders Electronic Daily)** είναι η ηλεκτρονική μορφή της έκδοσης στο «Συμπλήρωμα της Επίσημης Εφημερίδας της ΕΕ», που είναι αφιερωμένη στις ευρωπαϊκές δημόσιες συμβάσεις. Είναι η ενιαία επίσημη πηγή δημοσίων συμβάσεων στην Ευρώπη.
- » Το **e-Notices** είναι ένα διαδικτυακό εργαλείο που απλουστεύει και επιταχύνει την κατάρτιση και δημοσίευση προκηρύξεων στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ.
- » Η υπηρεσία **e-Senders** επιτρέπει στους εγκεκριμένους οργανισμούς να υποβάλουν προκηρύξεις απευθείας ως αρχεία XML.
- » Το **e-Tendering** είναι μια πλατφόρμα ηλεκτρονικών προμηθειών που αφορά αποκλειστικά τα θεσμικά όργανα της ΕΕ.

Επιπλέον, το SIMAP περιέχει πολλούς χρήσιμους πόρους, συμπεριλαμβανομένων κωδικών και ονοματολογίας, υποδειγμάτων δημοσιεύσεων και βασικών τευχών δημοπράτησης.

Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://simap.ted.europa.eu>

6.2.3. Σφάλματα κατά τις δημόσιες συμβάσεις

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, Ειδική έκθεση αριθ. 17/2016: «Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ μπορούν να κάνουν περισσότερα για να διευκολύνουν την πρόσβαση στις δημόσιες συμβάσεις τους», 2016. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://www.eca.europa.eu/en/Pages/DocItem.aspx?did=37137>

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, Ειδική έκθεση αριθ. 10/2015: «Προβλήματα στις δημόσιες συμβάσεις στον τομέα των δαπανών συνοχής της ΕΕ: πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειες για την επίλυσή τους», 2015. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://www.eca.europa.eu/en/Pages/DocItem.aspx?did=32488>

Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, «Μη συμμόρφωση με τους κανόνες περί δημόσιων συμβάσεων — Είδη παρατυπιών και βάση για τον ποσοτικό προσδιορισμό τους», 2015. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/Guideline_procurement/Quantification_of_public_procurement_errors.pdf

OECD/SIGMA, Public procurement Brief 29, Detecting and Correcting Common Errors in Public Procurement, July 2013. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://www.sigmaweb.org/bytopic/publicprocurement/Common_Errors_Public_Procurement_2013.pdf

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ REGIO, Απόφαση C(2013) 9527 της Επιτροπής του 2013, Κατευθυντήριες γραμμές για τον καθορισμό των δημοσιονομικών διορθώσεων που πρέπει να γίνονται στις δαπάνες που χρηματοδοτούνται από την Ένωση στο πλαίσιο της επιμερισμένης διαχείρισης λόγω μη τήρησης των κανόνων στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/3/2013/EN/3-2013-9527-EN-F1-1-ANNEX-1.Pdf>

6.2.4. Ακεραιότητα και σύγκρουση συμφερόντων

ΟΟΣΑ, Preventing Corruption in Public Procurement, 2016 (Πρόληψη της διαφθοράς στις δημόσιες προμήθειες). Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://www.oecd.org/gov/ethics/Corruption-in-Public-Procurement-Brochure.pdf>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, OLAF, Identifying conflicts of interests in public procurement procedures for structural actions, November 2013 (Προσδιορισμός σύγκρουσης συμφερόντων στις διαδικασίες δημόσιων προμηθειών για διαρθρωτικές δράσεις, Νοέμβριος 2013). Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: https://ec.europa.eu/sfc/sites/sfc2014/files/sfc-files/2013_11_12-Final-guide-on-conflict-of-interests-EN.pdf

ΟΟΣΑ, Principles for Integrity in Public Procurement, 2009 (Αρχές για την ακεραιότητα στις δημόσιες προμήθειες). Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://www.oecd.org/gov/ethics/48994520.pdf>

6.2.5. Διαχείριση και έλεγχος των ΕΔΕΤ

ΓΔ REGIO, Guidance on European Structural and Investment Funds 2014-2020 (Εγγραφο καθοδήγησης για τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία για την περίοδο 2014-2020). Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/legislation/guidance/

ΓΔ REGIO, Action Plan on Public procurement (Σχέδιο δράσης για τις δημόσιες συμβάσεις). Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/how/improving-investment/public-procurement

ΓΔ REGIO, Training on Cohesion Policy 2014-2020 for EU Member State Experts (Κατάρτιση στην πολιτική συνοχής της περιόδου 2014-2020 για εμπειρογνώμονες των κρατών μελών της ΕΕ). Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/legislation/guidance/training/

Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία 2014-2020. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/regional_policy/el/information/legislation/regulations/

6.2.6. Στρατηγική χρήση των δημόσιων συμβάσεων

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ GROW, Study on Strategic use of public procurement in promoting green, social and innovation policies — Final Report (Στρατηγική χρήση των δημόσιων προμηθειών για την προαγωγή οικολογικών, κοινωνικών και καινοτόμων πολιτικών - Τελική έκθεση), 2016. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/17261>

Πράσινες δημόσιες συμβάσεις (ΠΔΣ)

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ ENV, EU Green Public Procurement criteria (Κριτήρια της ΕΕ για τις πράσινες δημόσιες προμήθειες) (όλες οι γλώσσες της ΕΕ). Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ ENV, GPP good practices (Ορθές πρακτικές ΠΔΣ). Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/environment/gpp/case_group_en.htm

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ ENV, List of existing EU and international eco-labels (Κατάλογος υφιστάμενων οικολογικών σημάτων της ΕΕ και διεθνών οικολογικών σημάτων). Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/ecolabels.pdf>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ ENV, Πράσινες αγορές! Εγχειρίδιο για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις, 2016. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://ec.europa.eu/environment/gpp/buying_handbook_en.htm

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ ENV, The uptake of green public procurement in the EU27 (Η υιοθέτηση των πράσινων δημόσιων συμβάσεων στην ΕΕ των 27), 2012. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/CEPS-CoE-GPP%20MAIN%20REPORT.pdf>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση (COM(2008) 400) Οι δημόσιες συμβάσεις στην υπηρεσία του περιβάλλοντος. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?qid=1517343171140&uri=CELEX%3A52008DC0400>

Κοινωνικά υπεύθυνες δημόσιες συμβάσεις (ΚΥΔΣ)

The LANDMARK Project, Good practice in Socially Responsible Public Procurement — Approaches to verification from across Europe, 2012. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: http://www.landmark-project.eu/fileadmin/files/en/latest-achievements/LANDMARK-good_practices_FINAL.pdf

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ EMPL, Buying social: a guide to taking account of social considerations in public procurement, 2011 («Αγοράζοντας κοινωνικά: οδηγός για να λαμβάνονται υπόψη οι κοινωνικές πτυχές στις δημόσιες συμβάσεις, 2011»). Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=978>

Δημόσιες προμήθειες καινοτόμων λύσεων (ΔΠΚ)

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, δικτυακός τόπος για τις προμήθειες καινοτόμων λύσεων στην ψηφιακή οικονομία: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/innovation-procurement>

European Assistance for Innovation Procurement, Innovation Procurement toolkit, Edition 2017. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://eafip.eu/toolkit/>

ΟΟΣΑ, Public Procurement for Innovation — Good practices and strategies, 2017. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://www.oecd.org/gov/public-procurement-for-innovation-9789264265820-en.htm>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ GROW, Public procurement as a driver of innovation in SMEs and public services, (Οι δημόσιες προμήθειες ως μοχλός καινοτομίας στις ΜΜΕ και τις δημόσιες υπηρεσίες) 2015. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f5fd4d90-a7ac-11e5-b528-01aa75ed71a1>

Procurement of innovation platform, Networking and experience sharing platform for public procurement practitioners in the field of Public Procurement of Innovation — 1st edition, 2014. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <http://www.innovation-procurement.org/about-ppi/guidance/>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ανακοίνωση (COM(2007) 799 final) και σχετικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής SEC(2007) 1668: Προ-εμπορικές προμήθειες: Προώθηση της καινοτομίας για την εξασφάλιση βιώσιμων δημόσιων και ποιοτικών υπηρεσιών στην Ευρώπη. Διατίθεται στον δικτυακό τόπο: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/eu-policy-initiatives-pcp-and-ppi>

6.3. Κατάλογος σημείων ελέγχου για την κατάρτιση προδιαγραφών

Οι «προδιαγραφές» αποτελούν το **βασικό έγγραφο της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης** στο οποίο προσδιορίζονται οι ανάγκες που πρέπει να καλύψει η σύμβαση. Αποτελούν τη βάση για την επιλογή του επιτυχόντος προσφέροντος και ενσωματώνονται στη σύμβαση προσδιορίζοντας τι οφείλει να παραδώσει ο εργολήπτης.

Σκοπός των προδιαγραφών είναι να δοθεί στους οικονομικούς φορείς σαφής, ακριβής και πλήρης περιγραφή των αναγκών της αναθέτουσας αρχής και επομένως να τους επιτραπεί να προτείνουν μια λύση που θα ανταποκρίνεται σε αυτές τις ανάγκες.

Επομένως, ο τελικός έλεγχος και η έγκρισή τους αποτελούν καίριο σημείο της λήψης αποφάσεων κατά τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης και είναι σημαντικό αυτοί που αναλαμβάνουν τα εν λόγω καθήκοντα να διαθέτουν τις αναγκαίες γνώσεις, αρμοδιότητες και πείρα.

Οι ασαφείς, ασυνεπείς και παραπλανητικές προδιαγραφές επηρεάζουν αρνητικά το σύνολο της διαδικασίας και οπωσδήποτε εμποδίζουν την επίτευξη του βασικού στόχου της σύμβασης.

Οι αναθέτουσες αρχές, για να αποφεύγουν τα σφάλματα και να καταρτίζουν τις βέλτιστες δυνατές προδιαγραφές, είναι πολύ χρήσιμο να ελέγχουν και αξιολογούν οι ίδιες προσεκτικά το δικό τους έργο, για παράδειγμα χρησιμοποιώντας τον κατάλογο σημείων ελέγχου κατωτέρω.

Εάν οι προδιαγραφές είναι σαφείς, ολοκληρωμένες και συμμορφούμενες, όλες οι απαντήσεις πρέπει να είναι «ναι» ή Δ/Σ, σε περίπτωση που η ερώτηση δεν είναι σχετική. Εάν οποιαδήποτε από τις απαντήσεις είναι «όχι», πρέπει να συμπληρώνεται παρατήρηση ή/και αιτιολόγηση και οι προδιαγραφές πρέπει να βελτιώνονται.

Ερωτήσεις	Ναι, Όχι, Δ/Δ	Παρατηρήσεις
-----------	---------------	--------------

Πριν από την κατάρτιση των προδιαγραφών

1. Έχει πραγματοποιήσει η αναθέτουσα αρχή έρευνα αγοράς ή/και συμβουλευτεί εσωτερικούς ή εξωτερικούς εμπειρογνώμονες;		
2. Έχει εξετάσει η αναθέτουσα αρχή το ενδεχόμενο προσφυγής σε εναλλακτικούς μηχανισμούς εκτέλεσης, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας με άλλους φορείς δημόσιων συμβάσεων;		
3. Έχει προσδιορίσει η αναθέτουσα αρχή χρήσιμες πηγές πληροφοριών και έχει συγκεντρώσει χρήσιμα έγγραφα τεκμηρίωσης, συμπεριλαμβανομένων παραδειγμάτων προηγούμενων προδιαγραφών για παρόμοιες αγορές;		
4. Έχει διενεργήσει η αναθέτουσα αρχή εκτίμηση των κινδύνων και κατένειμε τους κινδύνους με κατάλληλο τρόπο;		
5. Έχει εξετάσει η αναθέτουσα αρχή το ενδεχόμενο να διαιρέσει τη σύμβαση σε παρτίδες;		
6. Έχει βεβαιωθεί η αναθέτουσα αρχή ότι είναι διαθέσιμη η απαιτούμενη χρηματοδότηση;		

Πλαίσιο και αντικείμενο

7. Περιλαμβάνεται στις προδιαγραφές υλικό σχετικά με το πλαίσιο της σύμβασης ώστε να βοηθηθούν οι προσφέροντες να κατανοήσουν τις απαιτήσεις στο κατάλληλο πλαίσιο;		
8. Σε περίπτωση που υπάρχει σημαντικός όγκος υλικού σχετικά με το πλαίσιο, είναι τα υποστηρικτικά έγγραφα εύκολα διαθέσιμα για όλους τους ενδιαφερόμενους προσφέροντες; (π.χ. Έχουν πρόσβαση οι προσφέροντες σε αίθουσα δεδομένων; Υπάρχει η δυνατότητα ηλεκτρονικής αποστολής των εγγράφων κατόπιν αιτήματος;)		
9. Προσδιορίζονται με ακρίβεια στις προδιαγραφές οι ανάγκες και οι απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής;		

Ερωτήσεις	Ναι, Όχι, Δ/Δ	Παρατηρήσεις
10. Αποτυπώνονται στο αντικείμενο της σύμβασης οι προτεραιότητες της αναθέτουσας αρχής;		
11. Παρουσιάζουν οι προδιαγραφές συνοχή με την επιχειρηματική πρόταση;		
12. Αποφεύγεται η συμπερίληψη στις προδιαγραφές στοιχείων που θα μπορούσαν να καλύπτονται καλύτερα μέσω άλλης σύμβασης;		
13. Ανάλογα με την περίπτωση, αντιστοιχούν οι προδιαγραφές στο τυποποιημένο υπόδειγμα προδιαγραφών που χρησιμοποιεί η αναθέτουσα αρχή;		

Παράδοση

14. Έχει καθορίσει η αναθέτουσα αρχή επακριβώς το πεδίο εφαρμογής και το εύρος των αγαθών/υπηρεσιών/έργων που απαιτούνται;		
15. Καθορίζονται επακριβώς στις προδιαγραφές οι απαιτούμενες εκροές ή/και τα αποτελέσματα;		
16. Περιλαμβάνεται στις προδιαγραφές ρεαλιστικό χρονοδιάγραμμα για τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης και την εκτέλεση της σύμβασης;		
17. Αναφέρεται σαφώς στις προδιαγραφές η περίοδος ισχύος της σύμβασης και τυχόν πιθανές παρατάσεις;		

Κριτήρια (είτε περιλαμβάνονται στις προδιαγραφές είτε σε άλλα τεύχη δημοπράτησης)

18. Περιγράφονται αναλυτικά στις προδιαγραφές οι λόγοι αποκλεισμού, τα κριτήρια επιλογής και ανάθεσης καθώς και η μέθοδος στάθμισης, βαθμολόγησης και αξιολόγησης;		
19. Σχετίζονται τα κριτήρια ανάθεσης με το αντικείμενο της σύμβασης;		
20. Βασίζονται τα κριτήρια ανάθεσης στην πλέον οικονομικά συμφέρουσα προσφορά (δηλ. είτε κριτήρια με βάση μόνο την τιμή, την αποδοτικότητα ή κριτήρια με βάση τη βέλτιστη σχέση ποιότητας/τιμής);		
21. Έχει διασφαλίσει η αναθέτουσα αρχή ότι τα κριτήρια επιλογής και ανάθεσης είναι κατανοητά από όλους;		
22. Έχει υποβάλει η αναθέτουσα αρχή τα κριτήρια επιλογής και ανάθεσης σε δοκιμή;		

Αναθέωσηση

23. Είναι οι προδιαγραφές σαφείς, πλήρεις και αξιόπιστες, και έχουν υποβληθεί σε αναθεώρηση;		
24. Έχουν ενσωματωθεί οι προδιαγραφές σε σύμβαση;		
25. Αποφεύγεται να ζητούνται στις προδιαγραφές πληροφορίες που δεν σχετίζονται με τη σύμβαση;		
26. Διαθέτουν οι προδιαγραφές μηχανισμό ελέγχου αρίθμησης έκδοσης (π.χ. έκδοση 1, έκδοση 2, τελική έκδοση);		
27. Υπάρχει διαδικασία επικύρωσης των προδιαγραφών και διαβεβαίωσης από άτομο/φορέα με την απαραίτητη εξουσία εντός του οργανισμού;		

6.4. Κατάλογος σημείων ελέγχου για τον έλεγχο δημόσιων συμβάσεων

Οι διαδικασίες ανάθεσης δημόσιας σύμβασης ελέγχονται συχνά *εκ των υστέρων*, ιδίως στο πλαίσιο ελέγχων των ΕΔΕΤ. Ωστόσο, πολλά σφάλματα θα μπορούσαν να αποφεύγονται εάν οι αναθέτουσες αρχές (ΑΑ) αυτοαξιολογούσαν το υπό εξέλιξη έργο τους στη διάρκεια της προετοιμασίας και της υλοποίησης των διαδικασιών ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.

Ο κατάλογος σημείων ελέγχου δεν πρέπει να χρησιμοποιείται αποκλειστικά από ελεγκτές αλλά και από επαγγελματίες στο πλαίσιο άσκησης των καθηκόντων τους. Με αυτόν τον τρόπο θα μπορούν να ελέγξουν εάν ακολουθούν τη σωστή μέθοδο και ότι δεν παραβλέπουν κάποια σημαντική πτυχή της διαδικασίας.

Για να αποφεύγουν τα σφάλματα, είναι πολύ χρήσιμο οι αναθέτουσες αρχές να επανεξετάζουν τον εν λόγω κατάλογο σημείων ελέγχου στο πλαίσιο αυτοαξιολόγησης κατά τον σχεδιασμό μιας διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, καθώς και σε κάθε στάδιο της εν λόγω διαδικασίας.

Εάν η διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης διενεργηθεί με τον ορθό τρόπο, όλες οι απαντήσεις πρέπει να είναι «ναι» ή Δ/Σ, σε περίπτωση που η ερώτηση δεν παρουσιάζει συνάφεια. Εάν οποιαδήποτε από τις απαντήσεις είναι «όχι», πρέπει να παρέχεται παρατήρηση ή/και αιτιολόγηση και η διαδικασία πρέπει να βελτιώνεται.

Ερωτήσεις	Ναι, Όχι, Δ/Δ	Παρατηρήσεις
Ορισμός της ανάγκης		
1. Προσδιόρισε η ΑΑ σαφώς τις ανάγκες στην ικανοποίηση των οποίων αποσκοπούσε η διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης;		
2. Εξέτασε η ΑΑ όλες τις εύλογες εναλλακτικές λύσεις;		
3. Ήταν ο αριθμός/εύρος των στοιχείων πράγματι απαραίτητος ή ένας μικρότερος αριθμός/εύρος αυτών θα ήταν επίσης επαρκής;		
4. Ήταν οι τεχνικές απαιτήσεις απολύτως απαραίτητες ή ένα χαμηλότερο επίπεδο θα ήταν επαρκές;		
Ομάδα προμήθειας		
5. Συστάθηκε ομάδα προμήθειας κατά το στάδιο του σχεδιασμού της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης;		
6. Τα βασικά στάδια της προμήθειας εγκρίθηκαν από την ομάδα προμήθειας ή από την ανώτερη διοίκηση της ΑΑ;		
7. Στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η ΑΑ εξασφάλισε τη συμβολή στη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης εξωτερικών ενδιαφερόμενων μερών, τα εν λόγω ενδιαφερόμενα μέρη ήταν απαλλαγμένα από την επιρροή των ειδικών συμφερόντων των οικονομικών φορέων;		
8. Υπέγραψαν όλοι όσοι συμμετείχαν στη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης, και ιδίως τα εξωτερικά ενδιαφερόμενα μέρη, δήλωση απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων και εμπιστευτικότητας;		
Επιλογή της διαδικασίας		
9. Αιτιολογήθηκε και τεκμηριώθηκε η επιλογή της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης σύμφωνα με τις αρχές του ανταγωνισμού, της διαφάνειας, της αποφυγής των διακρίσεων/ίσης μεταχείρισης και της οικονομικής αναλογικότητας;		
10. Ήταν η διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης που επιλέχθηκε η κατάλληλη για τις συγκεκριμένες περιστάσεις και ήταν αποδεκτή;		

Ερωτήσεις	Ναι, Όχι, Δ/Δ	Παρατηρήσεις
11. Σε περίπτωση που χρησιμοποιήθηκαν εξαιρετικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, αιτιολόγησε η ΑΑ επαρκώς και με εύλογο τρόπο την επιλογή της (παρέσχε αναλυτικές διευκρινίσεις σχετικά με τους λόγους για τους οποίους δεν ήταν εφικτή η προσφυγή σε ανοικτή ή κλειστή διαδικασία);		
12. Όσον αφορά προμήθειες κάτω των ορίων, μπορεί να επιβεβαιωθεί ότι δεν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία παραβίασης της εθνικής νομοθεσίας για τις δημόσιες συμβάσεις;		
13. Σε περίπτωση που η ΑΑ επέλεξε διαδικασία επείγοντος, το αιτιολόγησε δεόντως;		

Αξία της σύμβασης

14. Προσδιόρισε η ΑΑ την πλήρη αξία της σύμβασης και περιέλαβε προαιρέσεις και διατάξεις για ανανεώσεις;		
15. Βασίστηκε η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης σε ρεαλιστικές και επικαιροποιημένες τιμές;		
16. Ευθυγραμμίζονταν η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης με το τελικό κόστος της ανατεθείσας σύμβασης;		
17. Μπορεί να επιβεβαιωθεί ότι η σύμβαση δεν κατατμήθηκε τεχνητά προκειμένου να αποφευχθεί η υποχρέωση δημοσίευσης της προκήρυξης σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ;		

Δημοσίευση

18. Δημοσιεύτηκε η σύμβαση στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ, και σε συναφή εθνικά έντυπα δημοσιεύσεων, εφόσον απαιτούνταν;		
19. Τηρήθηκαν οι ελάχιστες προθεσμίες (ανάλογα με το εάν δημοσιεύτηκε προκαταρκτική προκήρυξη);		
20. Από τις 18 Οκτωβρίου και μετά, έλεγξε η ΑΑ τη διαθεσιμότητα του εργαλείου ηλεκτρονικής υποβολής προσφορών προκειμένου να βεβαιωθεί ότι λειτουργεί;		
21. Κατέστησαν όλα τα τεύχη δημοπράτησης προσβάσιμα για όλους τους προσφέροντες κατά τον ίδιο τρόπο (δηλ. δεν υπήρξαν συγκεκριμένα έγγραφα που οι γηγενείς προσφέροντες μπορούσαν να αποκτήσουν ευκολότερα);		
22. Διασφάλισε η ΑΑ ότι το διατιθέμενο Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας υπερέβαινε τα όρια της ΕΕ;		
23. Αναφερόταν στην προκήρυξη σύμβασης η χρήση χρηματοδότησης μέσω επιχορηγήσεων της ΕΕ; (Παρότι δεν είναι υποχρεωτικό, αποτελεί ορθή πρακτική για όλα τα έργα που χρηματοδοτούνται μέσω επιχορηγήσεων της ΕΕ).		
24. Αναφέρονταν σαφώς στην προκήρυξη διαγωνισμού ή σε σχετικά έγγραφα τα κριτήρια που πρέπει να εφαρμόζονται για την επιλογή ικανών προσφερόντων και την αξιολόγηση της πλέον οικονομικά συμφέρουσας προσφοράς		
25. Παρέθετε η προκήρυξη προσφοράς (ή τα σχετικά τεύχη δημοπράτησης) τους συντελεστές στάθμισης για τα κριτήρια ανάθεσης;		
26. Παρείχαν οι τεχνικές προδιαγραφές ισότιμη πρόσβαση στον ανταγωνισμό σε όλους τους προσφέροντες χωρίς να δημιουργούνται αδικαιολόγητοι φραγμοί στον ανταγωνισμό, π.χ. αποφυγή του ορισμού εθνικών προτύπων χωρίς να αναγνωρίζεται η δυνατότητα ισοδύναμων προτύπων;		

Ερωτήσεις	Ναι, Όχι, Δ/Δ	Παρατηρήσεις
27. Δίνονταν απαντήσεις στα αιτήματα παροχής πληροφοριών όλων των προσφερόντων με βάση την αρχή της ίσης μεταχείρισης και εντός των προθεσμιών;		

Τεύχη δημοπράτησης

28. Είχαν οι προσφέροντες δυνατότητα πρόσβασης σε όλες τις σχετικές πληροφορίες απευθείας στα τεύχη δημοπράτησης;		
29. Διασφάλισε η ΑΑ τη δυνατότητα ισότιμης πρόσβασης όλων των οικονομικών φορέων στις πηγές πληροφοριών πέραν των τευχών δημοπράτησης;		
30. Κατανόησαν οι προσφέροντες πλήρως και χωρίς καμία αμφισημία ποια έγγραφα και δηλώσεις έπρεπε να συνοδεύουν την προσφορά;		
31. Ήταν οι τεχνικές προδιαγραφές σαφείς, χωρίς αμφισημίες και ολοκληρωμένες, και προσδιόριζαν με ακρίβεια τα χαρακτηριστικά των έργων/αγαθών/υπηρεσιών που έπρεπε να παρασχεθούν, ώστε να είναι, ως εκ τούτου, με τον ίδιο τρόπο κατανοητές από όλους τους οικονομικούς φορείς;		
32. Υπήρχε ρητό αίτημα συμμόρφωσης των οικονομικών φορέων με τις κοινωνικές υποχρεώσεις και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το εργατικό δίκαιο, συμπεριλαμβανομένων των διεθνών συμβάσεων;		
33. Ήταν οι κοινωνικές ή περιβαλλοντικές προϋποθέσεις που καθόρισε η ΑΑ για την εκτέλεση της σύμβασης συμβατές με το δίκαιο της ΕΕ και παρασχέθηκαν οι δέουσες πληροφορίες στους προσφέροντες;		
34. Αποκλείστηκαν οι αδικαιολόγητες αναφορές σε συγκεκριμένη κατασκευή ή προέλευση ή σε ιδιαίτερες μεθόδους κατασκευής, σε εμπορικό σήμα, δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, τύπο, συγκεκριμένη καταγωγή ή παραγωγή, έτσι ώστε να μην μπορεί η ΑΑ να μεταχειριστεί ευνοϊκά ή να απορρίψει ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένα προϊόντα;		
35. Αποκλείστηκαν οι ασυνέπειες μεταξύ των διαφόρων τευχών δημοπράτησης;		

Κριτήρια

36. Καθορίστηκαν στα έγγραφα προμήθειας οι απαιτήσεις για την επιλογή των προσφερόντων με βάση την προσωπική τους κατάσταση, τα ελάχιστα επίπεδα ικανότητας όσον αφορά την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, και την τεχνική ή/και την επαγγελματική ικανότητα;		
37. Στην περίπτωση που η ΑΑ στάθμισε τα κριτήρια επιλογής, δημοσίευσε τους συντελεστές στάθμισης, δηλ. πριν από την παραλαβή των προσφορών;		
38. Καθόρισε η ΑΑ σαφώς τα κριτήρια ανάθεσης;		
39. Στην περίπτωση που τα κριτήρια ανάθεσης αφορούν τη βέλτιστη σχέση ποιότητας/τιμής, ήταν τα εν λόγω κριτήρια διαφορετικά από τα κριτήρια για την επιλογή των προσφερόντων;		
40. Στην περίπτωση που τα κριτήρια ανάθεσης αφορούν τη βέλτιστη σχέση ποιότητας/τιμής, σχετίζονταν με το αντικείμενο της σύμβασης;		
41. Ήταν τα συστήματα στάθμισης/βαθμολόγησης συνεκτικά, πειστικά και περιεκτικά, χωρίς να αφήνουν ιδιαίτερα περιθώρια για αυθαίρετες αξιολογήσεις;		
42. Ήταν τα κριτήρια ανάθεσης κατάλληλα για την επιλογή της προσφοράς που παρέχει τη βέλτιστη σχέση ποιότητας/τιμής;		

Ερωτήσεις	Ναι, Όχι, Δ/Δ	Παρατηρήσεις
-----------	---------------	--------------

Εναλλακτικές προσφορές

43. Στην περίπτωση που επιτράπηκαν εναλλακτικές προσφορές, ήταν τα κριτήρια ανάθεσης τα κριτήρια της πλέον οικονομικά συμφέρουσας προσφοράς;		
44. Αναφερόταν η δυνατότητα αποδοχής εναλλακτικών προσφορών στην προκήρυξη της σύμβασης;		
45. Ανεφέρε η ΑΑ στα έγγραφα προμήθειας τις ελάχιστες απαιτήσεις που πρέπει να ικανοποιούν οι εναλλακτικές προσφορές;		

Επιλογή

46. Αξιολόγησε η ΑΑ αποκλειστικά τις προσφορές που υποβλήθηκαν εντός της προθεσμίας και οι οποίες ικανοποιούσαν τις τυπικές απαιτήσεις;		
47. Διενεργήθηκε η επιλογή των προσφερόντων ανεξάρτητα;		
48. Ήταν οι λόγοι για την επιλογή και την απόρριψη των προσφερόντων σύμφωνα με τα δημοσιευμένα κριτήρια και καλά τεκμηριωμένοι;		

Αξιολόγηση και ανάθεση

49. Διέθεταν τα μέλη της επιτροπής αξιολόγησης τις κατάλληλες γνώσεις για το αντικείμενο της σύμβασης;		
50. Υπέγραψαν όλα τα μέλη της επιτροπής αξιολόγησης δήλωση απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων και εμπιστευτικότητας;		
51. Ήταν τα κριτήρια ανάθεσης που χρησιμοποιήθηκαν για την αξιολόγηση των προσφορών και οι σχετικοί συντελεστές στάθμισης αυτά που καθορίζονταν στα τεύχη δημοπράτησης;		
52. Στην περίπτωση κλειστής διαδικασίας με διαπραγμάτευση ή ανταγωνιστικού διαλόγου, φρόντισε η ΑΑ να μην προσφύγει για την αξιολόγηση εκ νέου στα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν κατά το στάδιο της προεπιλογής;		
53. Εκτέλεσε η επιτροπή αξιολόγησης διαδικασία αξιολόγησης χωρίς διακρίσεις, σύμφωνα με τη μεθοδολογία που περιγραφόταν στα τεύχη δημοπράτησης για την ανάθεση της σύμβασης;		
54. Σε περίπτωση που κάποια προσφορά φαινόταν «ασυνήθιστα χαμηλή», ζήτησε η ΑΑ να τις παρασχεθούν γραπτώς οι λόγοι για την ασυνήθιστα χαμηλή τιμή της προσφοράς;		
55. Έχει εκπονηθεί πλήρης έκθεση αξιολόγησης υπογεγραμμένη από όλα τα μέλη της επιτροπής αξιολόγησης;		
56. Ανατέθηκε η σύμβαση όντως στον προσφέροντα που επελέγη από την επιτροπή αξιολόγησης;		
57. Κοινοποιήθηκαν σε όλους τους μη επιλεγέντες προσφέροντες οι κατάλληλες πληροφορίες, εντός του αντίστοιχου χρονικού πλαισίου και εφαρμόστηκε «ανασταλτική προθεσμία» πριν από την υπογραφή της σύμβασης;		
58. Δημοσιεύτηκε η γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ εντός 30 ημερών από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης;		
59. Στην περίπτωση που ένας προσφέρων κατέθεσε προσφυγή στην ΑΑ ή σε άλλο αρμόδιο φορέα, αντιμετώπισε η ΑΑ την προσφυγή δίκαια και με διαφανή και τεκμηριωμένο τρόπο;		

Ερωτήσεις	Ναι, Όχι, Δ/Δ	Παρατηρήσεις
-----------	---------------	--------------

Αλλαγές στις συμβάσεις

60. Εάν τυχόν πρόσθετα έργα/υπηρεσίες/προμήθειες ανατέθηκαν χωρίς διαγωνισμό, ίσχυαν όλες οι σχετικές εξαιρετικές περιστάσεις;		
61. Εάν υποτεθεί ότι η τροποποίηση της αξίας της σύμβασης δεν μετέβαλε τον γενικό χαρακτήρα της σύμβασης, ήταν η αλλαγή κάτω από τα όρια της ΕΕ;		
62. Εάν υποτεθεί ότι η τροποποίηση της αξίας της σύμβασης δεν μετέβαλε τον γενικό χαρακτήρα της σύμβασης, ήταν η αλλαγή κάτω από το 10 % της αρχικής αξίας της σύμβασης όσον αφορά τις υπηρεσίες και τα αγαθά, και κάτω από το 15 % όσον αφορά τα έργα;		
63. Υπήρξε περίπτωση τροποποίησης της αξίας της σύμβασης χωρίς να μεταβληθεί η οικονομική ισορροπία υπέρ του εργολήπτη;		

Τήρηση αρχείων

<p>64. Τηρούσε η ΑΑ φυσικό ή ηλεκτρονικό αρχείο με τα ακόλουθα βασικά έγγραφα της διαδικασίας ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων;</p> <ul style="list-style-type: none"> » προκήρυξη σύμβασης (Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ) » τεύχη δημοπράτησης, συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών προδιαγραφών » αρχείο προσφορών που παραλήφθηκαν » αποδεικτικά στοιχεία της αποσφράγισης προσφορών » αποδεικτικά στοιχεία της επιλογής προσφορών, συμπεριλαμβανομένης της βαθμολόγησης με βάση τα προκαθορισμένα κριτήρια » αποδεικτικά στοιχεία της αξιολόγησης προσφορών, συμπεριλαμβανομένης της βαθμολόγησης με βάση τα προκαθορισμένα κριτήρια » έκθεση αξιολόγησης » κοινοποιήσεις προς επιτυχόντες και μη επιτυχόντες προσφέροντες » επίσημη σύμβαση » γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης (Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ) » αποδείξεις ή αποδοχή παραδόσεων » αποδεικτικά στοιχεία ότι οι παραδόσεις αντιστοιχούν στο κόστος που οριζόταν στην προσφορά » αποδεικτικά στοιχεία ότι οι παραδόσεις αντιστοιχούν στις τεχνικές προδιαγραφές » τιμολόγια » αιτιολόγηση τροποποιήσεων της σύμβασης υπό συγκεκριμένες περιστάσεις, ανάλογα με την περίπτωση 		
---	--	--

6.5. Υπόδειγμα δήλωσης για την απουσία σύγκρουσης συμφερόντων και την εμπιστευτικότητα

Δήλωση απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων και εμπιστευτικότητας

Αναθέτουσα αρχή	[Πλήρης ονομασία/επωνυμία]
Τίτλος της σύμβασης	[Τίτλος και αριθμός, εφόσον συντρέχει περίπτωση]
Είδος σύμβασης	[Έργα/αγαθά/υπηρεσίες]
Διαδικασία	[Ανοικτή/Κλειστή/Με διαπραγμάτευση/Απευθείας ανάθεση/Ανταγωνιστικός διάλογος/Ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση/Σύμπραξη καινοτομίας/ Άλλο]
Αξία της σύμβασης	[Ποσό και εφαρμοστέο νόμισμα]
Ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης σύμβασης	[Εφόσον συντρέχει περίπτωση]

Ο/η κάτωθι υπογεγραμμένος/-η, _____, έχοντας διοριστεί στην [ομάδα έργου/επιτροπή αξιολόγησης] για την δημόσια σύμβαση που αναφέρεται ανωτέρω, δηλώνω με την παρούσα ότι:

» Έχω λάβει γνώση του άρθρου 24 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες, στο οποίο ορίζεται ότι: «*Η έννοια της σύγκρουσης συμφερόντων καλύπτει τουλάχιστον οποιαδήποτε κατάσταση κατά την οποία μέλη του προσωπικού της αναθέτουσας αρχής ή παρόχου υπηρεσιών προμηθειών ενεργούντος εξ ονόματος της αναθέτουσας αρχής τα οποία συμμετέχουν στη διεξαγωγή της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης ή μπορούν να επηρεάσουν την έκβασή της έχουν, άμεσα ή έμμεσα, χρηματοοικονομικό, οικονομικό ή άλλο προσωπικό συμφέρον που θα μπορούσε να εκληφθεί ως στοιχείο που θίγει την αμεροληψία και την ανεξαρτησία τους στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.*».

» εξ όσων γνωρίζω και πιστεύω, δεν έχω σύγκρουση συμφερόντων με τους οικονομικούς φορείς που υπέβαλαν προσφορά στο πλαίσιο της παρούσας προμήθειας, συμπεριλαμβανομένων ατόμων ή μελών κοινοπραξίας, ή με τους προτεινόμενους υπεργολάβους,

» δεν υφίστανται πραγματικά περιστατικά ή περιστάσεις, κατά το παρελθόν ή το παρόν, ή τα οποία ενδέχεται να προκύψουν στο προβλεπόμενο μέλλον, τα οποία θα μπορούσαν να θέσουν υπό αμφισβήτηση την ανεξαρτησία μου έναντι οιοδήποτε μέρους,

» εάν διαπιστώσω στη διάρκεια του [έργου/αξιολόγησης] ότι υφίσταται ή θα μπορούσε να προκύψει παρόμοια σύγκρουση, θα ενημερώσω σχετικά την αναθέτουσα αρχή χωρίς καθυστέρηση,

» Παροτρύνομαι να αναφέρω κατάσταση ή κίνδυνο σύγκρουσης συμφερόντων καθώς και οποιουδήποτε είδους αδικοπραξία ή απάτη (δηλ. καταγγελία δυσλειτουργιών), και, εάν το πράξω, δεν θα τύχω άδικης μεταχείρισης ούτε θα υποστώ κυρώσεις,

» Κατανοώ ότι η αναθέτουσα αρχή διατηρεί το δικαίωμα να επαληθεύσει τις εν λόγω πληροφορίες.

Τέλος, βεβαιώνω επίσης ότι θα τηρήσω εξεμύθεια για όλα τα θέματα που θα μου εμπιστευθούν. Δεν θα κοινοποιήσω εκτός της [ομάδας έργου/επιτροπής αξιολόγησης] τυχόν εμπιστευτικές πληροφορίες που ενδέχεται να μου γνωστοποιηθούν ή τις οποίες ενδέχεται να ανακαλύψω. Δεν θα προβώ σε αντικανονική χρήση των πληροφοριών που θα μου παρέχονται.

Ημερομηνία και τόπος:

_____

Ονοματεπώνυμο:

_____

Υπογραφή:

Επικοινωνία με την ΕΕ

ΑΥΤΟΠΡΟΣΩΠΩΣ

Σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση υπάρχουν εκατοντάδες κέντρα πληροφόρησης Europe Direct. Μπορείτε να βρείτε τη διεύθυνση του πλησιέστερου σε σας κέντρου στον δικτυακό τόπο

<http://europa.eu/contact>

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΑ Η ΜΕΣΩ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ

Η Europe Direct είναι μια υπηρεσία που απαντά στις ερωτήσεις σας για την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Μπορείτε να επικοινωνήσετε με αυτήν την υπηρεσία:

- καλώντας ατελώς τον αριθμό **00 800 6 7 8 9 10 11** (ορισμένα δίκτυα τηλεφωνίας ενδέχεται να χρεώνουν τις κλήσεις αυτές),
- καλώντας τον αριθμό **+32 22999696** ή
- μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου από τον δικτυακό τόπο **<http://europa.eu/contact>**

Εύρεση πληροφοριών σχετικά με την ΕΕ

ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ είναι διαθέσιμες στον δικτυακό τόπο Europa: **<http://europa.eu>**

ΣΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΕ

Μπορείτε να τηλεφορτώσετε ή να παραγγείλετε δωρεάν και επί πληρωμή εκδόσεις της ΕΕ από το βιβλιοπωλείο της ΕΕ στην ακόλουθη διεύθυνση: **<http://bookshop.europa.eu>**. Μπορείτε να ζητήσετε πολλαπλά αντίγραφα δωρεάν εκδόσεων επικοινωνώντας με την υπηρεσία Europe Direct ή με το τοπικό σας κέντρο πληροφόρησης (βλ. <http://europa.eu/contact>).

ΣΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΙ ΣΕ ΣΧΕΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ

Για πρόσβαση σε νομικές πληροφορίες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του συνόλου της ενωσιακής νομοθεσίας από το 1951 σε όλες τις επίσημες γλώσσες, μεταβείτε στον δικτυακό τόπο EUR-Lex, στην ακόλουθη διεύθυνση: **<http://eur-lex.europa.eu>**

ΣΤΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΕ

Η Πύλη Δημόσιων Δεδομένων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (**<http://data.europa.eu/euodp/el/data>**) παρέχει πρόσβαση σε σύνολα δεδομένων από την ΕΕ. Τα δεδομένα μπορούν να τηλεφορτωθούν και να επαναχρησιμοποιηθούν δωρεάν, τόσο για εμπορικούς όσο και για μη εμπορικούς σκοπούς.

STAY CONNECTED

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

@EU_Regional
#CohesionPolicy | #ESIFunds

EUinmyRegion

[flickr.com/euregional](https://www.flickr.com/euregional)

RegioNetwork

[ec.europa.eu/commission/2014-2019/
cretu_en](http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu_en)
@CorinaCretuEU